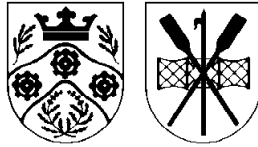

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE

Børne- og Ungdomsudvalget

Protokol

Torsdag den 16. juni 2011 kl. 14:30
afholdt Børne- og Ungdomsudvalget møde i Sorgenfriskolen.

Medlemmerne var til stede, undtagen:
Lone Schou-Hansen (A) havde meldt afbud

Endvidere deltog:
Børne- og Fritidsdirektør Ulla Agerskov, vicedirektør
Torben Carlsen, dagtilbudschef Charlotte Bidsted og
kontorchef Vibeke Schneider

INDHOLDSFORTEGNELSE

Sag nr:		Side:
01	Budget 2012 perspektivnotater 2. udgave skoler, børn og udsatte børn og unge .	3
02	Forslag til fælles inklusionsstrategi for børne- og ungeområdet .	5
03	Fremtidig organisering af specialområdet på dagtilbud, herunder udmøntning af budgetaftale 2011-14 om reduktion af ressourcepladser og flytning af administration af de særlige tilbud (§ 32) til dagtilbudsområdet .	9
04	Handleplan for inklusion i skolevæsenet .	13
05	Etablering af Vuggestuen Trinbrættet .	16
06	Servicestandarder på det specialiserede børneområde .	20
07	Kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning .	23
08	Decentral biblioteksbetjening .	27
09	Meddelelser juni 2011 - Børne- og Ungdomsudvalget .	30

Budget 2012 perspektivnotater 2. udgave skoler, børn og udsatte børn og unge

Indstilling

Børne- og Fritidsforvaltningen indstiller, at Børne- og ungdomsudvalget anbefaler overfor Økonomiudvalget, at perspektiver og udfordringer på aktivitetsområderne skoler, børn og udsatte børn og unge i 2. udkast til perspektivnotater godkendes.

Sagsfremstilling

Økonomiudvalget godkendte på udvalgsrådet d. 22. februar 2011 en tidsplan for den politiske budgetproces 2012-2015. Heri fremgår, at fagudvalgene i maj og juni arbejder med perspektivnotaterne, der beskriver de faglige, styringsmæssige og økonomiske udfordringer og perspektiver for de enkelte aktivitetsområder. Perspektivnotaterne vil blive indarbejdet i Budgetforslaget 2012-15 som budgetbemærkninger.

I denne udgave af perspektivnotaterne er nøgletal for 2012 og frem angivet i 2012 priser. Derudover er opgivet relevante ECO nøgletal, hvor Lyngby-Taarbæk kommune sammelignes med Rudersdal, Gentofte og Gladsaxe kommuner.

I forbindelse med udarbejdelse af perspektivnotaterne 2011 blev der, som følge af ny lovgivning, indført obligatoriske borgerrettede kvalitetsmål for alle aktivitetsområderne. I perspektivnotaterne 2012, afsnit 7, gives en kort status over de flerårige kvalitetsmål.

Perspektivnotaterne for aktivitetsområderne skoler, børn og udsatte børn og unge er udsendt til udvalgets medlemmer.

Økonomiske konsekvenser

Ingen.

Beslutningskompetence

Økonomiudvalget.

Børne- og Ungdomsudvalget, den 16. juni 2011:

Godkendtes, dog således at procentsatsen i kvalitetsmålet på skoleområdet vedr. specialundervisning om at maks. 3 % af eleverne ekskluderes, foreslås at udgå.

Lone Schou-Hansen (A) var fraværende.

Forslag til fælles inklusionsstrategi for børne- og ungeområdet

Indstilling

Børne- og Fritidsforvaltningen foreslår,

at udkast til fælles inklusionsstrategi på børne- og ungeområdet godkendes, idet klubområdets ansvar for inklusionsindsatsen i højere grad bør præciseres i strategien, jf. udtalelse fra Klub Lyngbys bestyrelse.

Sagsfremstilling

Børne- og Ungdomsudvalget drøftede på sit møde den 19. maj 2011 udkast til en ny og fælles inklusionsstrategi på børne- og ungeområdet

På mødet stillede et medlem, Morten Norman Jørgensen, F, forslag om, at det overordnede mål med inklusionsstrategien formuleres som følger: "Flest mulige børn skal føle sig inkluderet uanset om der er tale om special- eller almenskolesystemet" frem for at være præciseret som en konkret procentsats.

Et flertal i udvalget stemte imod.

Herefter vedtog et enigt udvalg at sende strategien i høring, idet materialet tilrettes med de faldne bemærkninger.

De indkomne høringssvar, Oversigt med bemærkninger over indkomne høringssvar fra skolerne samt Notat om Høring vedr. inklusionsstrategien af 10. juni 2011 fremlægges.

Med afsæt i Børne- og Ungdomsudvalgets temamøde den 28. marts 2011 – samt i drøftelser i specialtilbudsudvalget på skoleområdet og på dagtilbudsområdet - har Børne- og Fritidsforvaltningen udarbejdet et udkast til en fælles inklusionsstrategi på børne- og ungeområdet.

Inklusionsstrategien sætter en overordnet fælles ramme for og definition af, hvad der på børne- og ungeområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune forstås ved begrebet inklusion, og hvordan der arbejdes med inklusion. Det er en afgørende forudsætning for at skabe en øget inklusion, at der er enighed og opbakning til definitionen af inklusion og en fælles forståelse af, hvad kommunen ønsker at opnå med denne

inklusion.

I Lyngby-Taarbæk Kommune defineres inklusion som:

- Alle børn og unge skal ses og værdsættes som unikke personer og sikres ret til faglig, personlig og social udvikling i et ligeværdigt, socialt fællesskab.
- Barnet skal føle sig som aktør i sit eget liv og opleve at kunne bidrage til og være værdifuld i fællesskabet.
- Inklusion er en dynamisk og vedvarende proces. Alle tilbud på børne- og ungeområdet skal skabe mulighed for tilstedeværelse, oplevelse af fællesskab, aktiv deltagelse og et optimalt læringsmæssigt udbytte for alle børn. I denne proces skal der tages særligt hensyn til de børn, som er i farezonen for eksklusion.

Målet med den nye definition er et ønske om at:

- At flere børn oplever sig som en del af fællesskabet
- At flere børn trives bedre
- At flere børn lærer mere både i uformelle og formelle sammenhænge
- At de professionelle fortsat udvikler deres professionelle praksis i forhold til de aktuelle børn og deres forudsætninger
- At børn ikke reduceres til deres vanskelighed
- At det bliver mulig at se det almindelige i det særlige

Det indebærer en ændring af praksis på hele børne- og Ungeområdet, således:

- at dagtilbud og skoler i Lyngby-Taarbæk Kommune ikke fokuserer på en given funktionsnedsættelse, men i stedet aktivt understøtte forandringer i kultur, handling og organisering, der er nødvendige for at kunne inkludere børn og unge.
- at konkret opbakning fra forvaltning og politikere er en nødvendig forudsætning for at implementere inklusion i på hele børne- og ungeområdet.
- at forældregruppen anerkender, at inklusion har betydning for udvikling af sammenhængskraft i samfundet. Ved at øge inklusion gives alle børn mulighed for at møde en større variation af børn også børn i andre vilkår end dem selv. Ligeledes viser forskning, at inklusion og øget kompetence til at arbejde i et felt med større variation i børns kompetencer (fx i Finland), øger niveauet i alle elevers færdigheder og kompetencer. Det vil sige, at de dygtigste bliver dygtigere, og de svageste profiterer fagligt af at forblive i gruppen i stedet for at udskilles til et mere homogent tilbud.

Med afsæt i denne strategi og definitionen af inklusion er der udarbejdet handleplaner for skole- og dagtilbudsområderne, der i tråd med strategiens anbefalinger vil betyde:

- Færre pladser og børn i specialsystemet
- Flere børn, der tidligere ville være henvist til specialtilbud, forbliver i almensystemet
- At diagnoser ikke automatisk udløser et specialtilbud, men at barnet med hensyntagen til reelle behov og udviklingspotentiale inkluderes i almensystemet

mest muligt.

Der henvises til særskilte sager på andet sted på dagsordenen herfor.

Økonomiske konsekvenser

De umiddelbare konsekvenser af handleplanen på skoleområdet vil være, at ca. 100 pladser på specialområdet udfases og at de midler, der herved omfordeles/frigives, foreslås tilført almenområdet til at støtte inklusionsarbejdet på de almindelige skoler.

I budgetaftalen for budget 2011-2014 blev det besluttet at spare 4 mio. kr. på specialområdet, hvoraf 2 mio. kr. skulle tilbageføres til almenområdet. Besparelsen og omfordelingen indfases over tre år: 2012, 2013 og 2014.

Omlægningen på dagtilbudsområdet finansieres inden for den nuværende ramme for specialindsatsen og i tråd med Budgetaftalen for 2011-14:

I forbindelse med budgetaftalen for 2011-14 besluttede budgetforligspartierne at reducere antallet af ressourcepladser, svarende til 400.000,- kr. netto i 2011 og 800.000,- kr. netto i 2012. Det betyder en bruttobesparelse på henholdsvis 533.333,- kr. i 2011 og 1.066.667,- kr. fra 2012 og i de følgende år.

Samtidig blev det besluttet, at dagtilbuddene på normalområdet tilføres 400.000,- brutto fra 2011 og i de følgende år.

På grund af den sene implementering af budgetreduktionen, kan det ikke nås i 2011 at realisere hele besparelsen. Det foreslås, at besparelsen enten a) findes et andet sted inden for Børne- og Fritidsforvaltningen område eller b) overføres til 2012.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen

Børne- og Ungdomsudvalget, den 19. maj 2011:

Ad. 1. Drøftedes.

Ad. 2.

Et medlem, Morten Norman Jørgensen, F, stillede forslag om, at det overordnede mål med inklusionsstrategien formuleres som følger: "Flest mulige børn skal føle sig inkluderede uanset om der er tale om special- eller almenskolesystemet" frem for at være præciseret som en konkret procentsats.

Et flertal i udvalget stemte imod.

Herefter vedtog et enigt udvalg at sende strategien i høring. Materialet tilrettes med

de faldne bemærkninger.

Børne- og Ungdomsudvalget, den 16. juni 2011:

Anbefales som indstillet af forvaltningen, dog således at målet, om at maksimalt 3 % af eleverne ekskluderes fra det generelle til det specielle skolesystem, udgår og erstattes af et kvalitativt mål. Handleplanen evalueres inden udgangen af 2014 – med henblik på eventuel fastsættelse af nye mål for inklusion

Lone Schou-Hansen (A) var fraværende.

Fremtidig organisering af specialområdet på dagtilbud, herunder udmøntning af budgetaftale 2011-14 om reduktion af ressourcepladser og flytning af administration af de særlige tilbud (§ 32) til dagtilbudsområdet

Indstilling

Børne- og Fritidsforvaltningen foreslår, at

1. forslag til strategi for inklusion på 0-6 årsområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune og tilkendegiver, at der som grundlag for den fremtidige organisering sker en

- Decentralisering af den enkeltintegrerede indsats til dagtilbuddene pr. 1. januar 2012
- Nedlæggelse af ressourcegrupperne i Børnehusene Vandpytten og Troldebo pr. 1. august 2011 – udmøntning af budgetaftalen for 2011 – 14.
- Samling af budget- og ledelsesansvar i dagtilbuddene og udarbejder en tildelingsmodel i tråd med dagtilbuddenes øvrige ressourcetildelingsmodel til implementering pr. 1. januar 2012

Sagsfremstilling:

Børne- og Ungdomsudvalget vedtog i sit møde den 19. maj 2011 at sende materialet i høring.

De modtagne høringssvar fra dagtilbud og Nnotat af 15. juni 2011 er udsendt til kommunalbestyrelsens medlemmer

Ansatte i støttekorpsset er ansat i Lyngby-Taarbæk Kommune med tjeneste indtil videre ved Støttekorpsset og herfra sendt ud til opgaver i institutionerne i hele LTK. Ved en decentralisering af korpsset får støttepædagogerne en ny leder og sit virke indskrænket til et mindre område. Både MED og medarbejderen skal informeres i god tid, om hvad det betyder for den enkelte medarbejder. Hvis arbejdstid og løn ændres, opsiges med individuelt opsigelsesvarsel med tilbud om ansættelse på nye vilkår. Medarbejdere, der skal skifte arbejdsgiver fra kommunale til selvejende institutioner skal virksomhedsoverdrages (særlige regler). Decentralisering af korpsset kan derfor tidligst ske i løbet af efteråret 2011, realistisk pr. 1. januar 2012. Forvaltningen anbefaler derfor, at decentralisering af specialpædagogkorpsset sker pr. 1. januar 2012 og ikke som foreslået i høringmaterialet pr. 1. august 2011.

Lyngby-Taarbæk Kommune ønsker, at alle dagtilbud skal arbejde målrettet med inklusion af børn med særlige behov. I forlængelse heraf bad Børne- og Ungdomsudvalget i august 2010 Børne- og Fritidsforvaltningen om at udarbejde et forslag til en konkret omlægning af specialområdet med udgangspunkt i PA Consultings analyses decentrale model.

Børne- og Fritidsforvaltningen fremlagde i oktober 2010 et forslag til 4 overordnede modeller for den fremtidige organisering af specialindsatsen på dagtilbudsområdet. Børne- og Ungdomsudvalget udsatte sagen, idet et flertal af udvalget bad forvaltningen om at udarbejde en model som tydeligt bygger på et fagligt grundlag med udgangspunkt i en definering af begrebet inklusion.

I forlængelse heraf har forvaltningen med afsæt i Børne- og Ungdomsudvalgets temadrøftelse den 28. marts 2011 udarbejdet et forslag til en egentlig tværgående inklusionspolitik (der henvises til særskilt sag herom andet sted på dagsordenen), der klart definerer inklusion.

Budgetaftalen for 2011 – 2014 lægger ligeledes op til at intensivere arbejdet med inklusion i dagtilbuddene, således at flere børn fremover rummes i de almindelige dagtilbud. Det sker ved en delvis omfordeling af midler fra støtteområdet til normalområdet. Der er i modelforslagene taget højde for budgetaftalens konsekvenser. Se anden sag på dagsordenen for udmøntning af budgetaftalen.

Med udgangspunkt i ovenstående har forvaltningen udarbejdet en handleplan for inklusion på dagtilbudsområdet, som også omfatter udmøntning af budgetaftalen for 2011-14.

Handleplan for inklusion på dagtilbudsområdet

Formålet med handleplanen for inklusion på dagtilbudsområdet er, at decentralisere specialindsatsen, således at børn med særlige udfordringer i fremtiden i højere grad inkluderes naturligt i dagtilbuddet, og dagtilbuddet har et klart ansvar for indsatsen over for børn med særlige behov. Samtidig sikres de enkelte dagtilbud rammer for og muligheder til at udnytte deres viden, kompetencer og erfaringer til at tilrettelægge og gennemføre indsatsen i forhold til disse børn.

Målet er, at (stort set) alle børn kan være en del af det almindelige fællesskab og udvikle sig der. Og at ressourcerne følgelig skal trækkes til institutionerne – frem for at det er børnene der skal trækkes til ressourcerne. Det forudsætter, at institutionerne anvender en pædagogik, som også kan imødekomme børn med særlige behov. Derfor er en tilpasning af det pædagogiske arbejde i form af et større fokus på børns relationer og intentioner en nødvendig forudsætning for omlægning af indsatsen.

For at understøtte dagtilbuddenes arbejde med inklusion decentraliseres

specialpædagogerne til dagtilbuddene i tråd med Børne- og Ungdomsudvalgets beslutning i august 2010. Det betyder, at specialopgaven udlægges til områder og netværk, som i forlængelse heraf selv organiserer opgaven med at understøtte børn med særlige behov og oparbejde inkluderende miljøer. Dvs. at specialpædagogernes ressourcer (medarbejderne) fordeles efter de eksisterende forholdstal til områder og netværk og dermed får dagtilbuddene yderligere ressourcer til at varetage opgaven med at inkludere børnene i dagtilbuddene.

Udmøntning af budgetaftalen for 2011-14

Børn med særlige behov skal i videre omfang understøttes i eget miljø og dagtilbud. Med budgetaftalen for 2011 – 2014 ønsker budgetforligspartierne at intensivere arbejdet med rummelighed og inklusion i dagtilbuddene, således at flere børn fremover rummes i de almindelige dagtilbud. Dette sker ved en delvis omfordeling af midler fra støtteområdet til normalområdet. Budgetreduktionen indebærer således at ressourcepladser nedlægges, samtidig med at der sker en øget indsats for inklusion i dagtilbuddene.

I forlængelse af budgetaftalen om nedlæggelse af en ressourcegruppe foreslås to modeller:

- Nedlægge ressourcepladserne i Børnehusene Vandpytten og Troldebo pr. 1. august 2011
- Nedlæggelse af ressourcegruppen i Børnehuset Åkanden pr. 1. august 2011

Idet behovet og presset (bl.a. via ventelisterne) er mindst for ressourcepladserne i model C anbefaler forvaltningen at ressourcegrupperne i børnehusene Troldebo og i Vandpytten nedlægges. Børnene i disse grupper er i forvejen integreret på stuerne – og kan støttes via en intensiveret indsats her.

Større sammenhæng i indsatsen

For at styrke den lokale sammenhæng mellem ressourcegrupper og normalgrupper i de huse, der huser ressourcegrupperne udlægges budget til og ledelse af ressourcegrupperne til disse huse. Dermed bevares det velfunderede faglige miljø og kompetencer, samtidig med at der skabes en større pædagogisk og planlægningsmæssig sammenhæng mellem dagtilbuddet, der huser gruppen og de øvrige børnegrupper – og dermed en bedre basis for en større inklusion på sigt.

Samtidig sigter handleplanen på at sikre en større sammenhæng i specialtilbud på det specialiserede børneområde og specialtilbuddene på almenområdet. Derfor flyttes forvaltningen af ophold i særlige dagtilbud § 32 flyttet fra det specialiserede børneområde til dagtilbudsafdelingen. Overflyttelse af administration og budget vil samtidig sikre bedre sammenhæng mellem visitationen til § 32 og bevilling.

Handleplanen lægger op til en mere målrettet kvalitetssikring og kompetenceudvikling af dagtilbuddenes specialindsats via en klarere

ansvarsfordeling af det inkluderende arbejde, krav om større dokumentation og en mere målrettet kompetenceudvikling.

Handleplanen lægger også op til en mere kontinuerlig visitation, der samler ansvaret for visitation og budgetansvar. Samtidig lægges der op til at området i fremtiden går væk fra de en specifik timetildeling i forbindelse med specialindsatsen og i stedet lægges der op til en model med en højere grad af generel ressourcetildeling med udgangspunkt i børnetallet – dermed tildeles ressourcer på samme måde som det øvrige dagtilbudsområde, hvor pengene følger barnet.

Økonomiske konsekvenser

Omlægningen finansieres inden for den nuværende ramme for specialindsatsen og i tråd med Budgetaftalen for 2011-14:

I forbindelse med budgetaftalen for 2011-14 besluttede budgetforligspartierne at reducere antallet af ressourcepladser, svarende til 400.000,- kr. netto i 2011 og 800.000,- kr. netto i 2012. Det betyder en bruttobesparelse på henholdsvis 533.333,- kr. i 2011 og 1.066.667,- kr. fra 2012 og i de følgende år.

Samtidig blev det besluttet, at dagtilbuddene på normalområdet tilføres 400.000,- brutto fra 2011 og i de følgende år.

På grund af den sene implementering af budgetreduktionen, kan det ikke nås i 2011 at realisere hele besparelsen. Det foreslås, at besparelsen enten a) findes et andet sted inden for Børne- og Fritidsforvaltningen område eller b) overføres til 2012.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen.

Børne- og Ungdomsudvalget, den 19. maj 2011:

Godkendtes at sende materialet i høring.

Børne- og Ungdomsudvalget, den 16. juni 2011:

Anbefales som indstillet af forvaltningen, herunder at den del af budgetreduktionen, jf. Budgetaftalen for 2011-14, der ikke kan nås i 2011 overføres til 2012.

Lone Schou-Hansen (A) var fraværende.

Handleplan for inklusion i skolevæsenet

Indstilling

Børne- og Fritidsforvaltningen fremlægger de indkomne høringssvar og indstiller, at

1. handleplanen for inklusion i skolevæsenet danner baggrund for indsatsen med løbende at udvikle et inkluderende skolevæsen frem til 2015
2. udvalget godkender det overordnede mål om at nedbringe andelen af ekskluderede børn til 3% i 2020
3. den i budget 2011-2014 vedtagne reduktion på specialområdet med 4 mio. kr., hvoraf de 2 mio. kr. tilføres almenområdet, udmøntes som foreslået i handleplan for inklusion på skoleområdet.

Sagsfremstilling

Børne- og Ungdomsudvalget vedtog i sit møde den 19. maj 2011 at sende handleplanen i høring.

Baggrund

Kommunalbestyrelsen vedtog i januar 2009 en strategi for specialtilbud på skoleområdet. Denne rapport har siden da været udgangspunktet for udviklingen af området. Nærværende handleplan for inklusion er således udarbejdet af specialtilbudsudvalget, som består af en række repræsentanter for skoler, specialskoler og forvaltning.

I handleplanen er indarbejdet det fastsatte mål for Kommuneaftalen mellem KL og finansministeren på 3% i 2020 og budgetbesparelsen på 4 mio. kr., hvoraf de 2 mio. kr. skulle tilbage til almenområdet, som blev vedtaget af kommunalbestyrelsen i forbindelse med budget 2011 og overslagsårene.

Endelig skal handleplanen ses som en direkte konsekvens af vedtagelsen af en fælles inklusionsstrategi på børneområdet.

Sagsindhold

Handleplanen indeholder to væsentlige bevægelser: dels fra rummelighed til inklusion og dels fra specialtilbud til almentilbud. Rummelighed forstås som en given elevs tilstedeværelse i et alment skoletilbud på skolens præmisser. I en

rummelig skole lægges der ikke vægt på elevens oplevelse af sin situation i fællesskabet.

Bevægelsen fra specialtilbud til almentilbud betyder, at en række af de børn, der tidligere har modtaget et tilbud i et af vores specialtilbud, fremadrettet vil komme på deres distriktsskole og her blive inkluderet i undervisning og skole.

Ved at øge inklusion gives alle børn mulighed for at møde en større variation af børn også børn i andre vilkår end dem selv. Ligeledes viser forskning, at inklusion og øget kompetence til at arbejde i et felt med større variation i børns kompetencer betyder, at niveauet i alle elevers færdigheder og kompetencer øges. Det vil sige, at de dygtige bliver dygtigere og de svageste profiterer fagligt af at forblive i gruppen i stedet for at blive udskilt til et mere homogent tilbud.

Handleplanen har et delmål i 2015, hvor målet vil være at nedbringe udskillelsen til 4%. Det endelige mål i 2020 vil være en udskillelse på 3%. Dette betyder,

- at langt flere elever inkluderes på almentilbudene med forskellige støttesystemer
- at der etableres en ny og mere fleksibel specialtilbudsstruktur på færre skoler
- at en ændring af mønstret med at placere elever udenfor kommunen, således at langt flere holdes indenfor kommunens grænser og endelig
- en fortsat og differentieret kompetenceudvikling af det samlede skolevæsen og særlige specialist- og ledelsesgrupper.

I henhold til planen skal der etableres nye fælles initiativer og initiativer på den enkelte skole med henblik på at kunne inkludere eleverne på almentilbudene.

På specialområdet vil eleverne blive samlet på Sorgenfriskolen og Heldagsskolen samt Hummeltofteskolen. Målgrupperne for disse tre specialtilbud vil blive præciseret. Tilbuddene skal gøres mere fleksible i forhold til at kunne inkludere elever i så særlige vanskeligheder, at de i en periode eller igennem en større del af deres skoleforløb profiterer af et specialiseret skoletilbud. Dette vurderes konkret i visitationsudvalget i forhold til hver enkelt elev.

Samlet set medfører handleplanen, at antallet af børn/pladser på specialtilbuddene nedsættes fra 319 til 218 i perioden 2011-2015.

Der skal sættes på dagsorden en fortsættelse af SAL-projektet for samtlige medarbejdere og ikke mindst en mere differentieret indsats i forhold til nærmere definerede målgrupper. Der skal også sættes målrettet på etablering af egentlige forældre/klassekurser, således at intentionen med inklusion og konsekvenserne heraf udbredes med henblik på en generel accept.

Økonomiske konsekvenser

De umiddelbare konsekvenser af handleplanen vil være, at ca. 100 pladser på specialområdet udfases og at de midler, der herved omfordeles/frigives, foreslås tilført almenområdet til at støtte inklusionsarbejdet på de almindelige skoler.

I budgetaftalen for budget 2011-2014 blev det besluttet at spare 4 mio. kr. på specialområdet, hvoraf 2 mio. kr. skulle tilbageføres til almenområdet. Besparelsen og omfordelingen indfases over tre år: 2012, 2013 og 2014.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen.

Børne- og Ungdomsudvalget, den 19. maj 2011:

Godkendtes at sende handleplanen i høring.

Børne- og Ungdomsudvalget, den 16. juni 2011:

Punkt 1 og 3 Godkendtes.

Ad 2. Det overordnede mål om øget inklusion anbefales godkendt. Det konkrete måltal om at maksimalt 3 % af eleverne ekskluderes fra det generelle til det specielle skolesystem, udgår og erstattes af et kvalitativt mål. Handleplanen evalueres inden udgangen af 2014 – med henblik på eventuel fastsættelse af nye mål for inklusionsindsatsen. Der foretages en konsekvensrettelse i handleplanens taldel.

Lone Schou-Hansen (A) var fraværende.

Etablering af Vuggestuen Trinbrættet

Indstilling

Børne- og Fritidsforvaltningen indstiller over for Kommunalbestyrelsen,

1. At Vuggestuen Trinbrættet genetableres på Lyngbygårdsvej 2 pr. 1. september 2011. Vuggestuen normeres til 30 0-2-årige børn, svarende til 60 enheder, altså 14 enheder mere end skønnet ved beslutningen i marts 2011.

2. At der gives anlægsbevilling til køb af pavilloner på 2,050 mio. kr., der finansieres med 0,292 mio. kr. af puljen til midlertidige pladser, og at den resterende del (1,758 mio. kr.) sker ved en forhøjelse af udvalgets rådighedsbeløb

alternativt

3A. At leje af pavillonerne i 2011, svarende til 292.000 kr. finansieres inden for puljen afsat til midlertidige pladser, og

3B At der i budgetgrundlag 2012-15 indregnes leje af pavillonerne til en årlig driftsudgift på 0,7 mio. kr.

3C At der gives en bevilling til deponering på 2,050 mio. kr.

4. At finansiering af etablerings- og driftsudgifter i 2011 i forbindelse med Vuggestuen Trinbrættet, svarende til 1,9 mio. kr. sker inden for de afsatte midler til drift af Trinbrættet (1,048 mio. kr.), og at det resterende beløb afholdes inden for puljen til midlertidige pladser.

5. At finansieringen af de 14 ekstra enheder i Trinbrættet fra 2012 og årene frem indgår som en del af kapacitetstilpasningen for 2012-15.

6. At der gives en anlægsbevilling på 1 mio. kr. i 2011, der finansieres af det afsatte rådighedsbeløb til anlæg og montering af Trinbrættet, jfr. Kommunalbestyrelsens beslutning af 28.3.2011.

Sagsfremstilling

På grund af presset på dagtilbudspladser i Lyngby-Taarbæk Kommune besluttede Kommunalbestyrelsen den 28. marts 2011 bl.a. snarest muligt at genåbne Trinbrættet som daginstitution. Der blev samtidigt bevilget 1 mio. kr. til anlæg og montering af Trinbrættet i Lyngby, samt 1,048 mio. kr. til drift af Trinbrættet i 2011

og 2,5 mio.kr. til drift af Trinbrættet i 2012 og årene frem. Desuden bevilgede Kommunalbestyrelsen 3,449 mio. kr. til drift af midlertidige pladser på dagtilbudsområdet i 2011. På denne baggrund har Børne- og Fritidsforvaltningen arbejdet hen imod en overtagelse af pavillonerne til Trinbrættet og en etablering af Trinbrættet snarest muligt.

Vuggestuen Trinbrættet blev oprindeligt etableret i foråret 2006 som midlertidig institution i lejede pavilloner fra Bilsby (samme pavilloner som anvendes til Vuggestuen Garantien). Idet børnetallet faldt i Lyngby i de følgende år, lukkede Trinbrættet ved udgangen af 2008. Pavillonerne er siden – med en enkelt udskiftning af et toiletmodul blevet anvendt af Forsyningen.

Det er aftalt med Forsyningen, at de rømmer bygningerne den 1. august. Der anvendes efterfølgende en måned til at etablere Trinbrættet.

I den oprindelige beslutning af 28. marts var der lagt op til at etablere en kombineret vuggestue og børnehave på i alt 46 enheder. Der er størst behov for vuggestuepladser, hvorfor Trinbrættet indtil videre etableres som en ren vuggestue til i alt 30 vuggestuebørn, svarende til 60 enheder. Det vil sige 14 enheder mere end det oprindeligt budgetterede. Der indskrives vuggestuebørn fra den 1. september 2011. Børnene indskrives i perioden 1. september – 1. november 2011, ligesom personalet ansættes successivt hen over perioden.

Vuggestuen Trinbrættet indgår foreløbigt frem til 31. maj 2012 ledelsesmæssigt i områdeinstitutionen Ulrikkenborg under områdelederen (som en del af områdeforsøget). Der er nedsat en arbejdsgruppe, der står for den konkrete planlægning og opstart af Vuggestuen Trinbrættet med repræsentanter fra Børne- og Fritidsforvaltningen og Teknisk forvaltning, samt områdelederen. Arbejdsgruppen har udarbejdet en tids- og handleplan for etablering af Trinbrættet, herunder fastlæggelse af økonomi, etablering af fysiske rammer, montering og indretning, ansættelse af personale, indskrivning af børn og administrativ oprettelse – vedlagt til orientering.

Økonomi

Teknisk Forvaltning har oplyst, at købsprisen for pavillonerne er 2.050.000 kr. som skal deponeres, hvis der indgås lejeaftale med Bilsby. Huslejen er ca. 700.000 kr. årligt. I forbindelse med de oprindelige beregninger var der ikke afsat midler til husleje. På grund af det store pres på pladser og fordi huslejen over tre år vil kunne finansiere køb af pavillonerne, kan der peges på to mulige løsninger:

- a) Lyngby-Taarbæk Kommune køber pavillonerne. Udgiften svarer til en huslejudgift på 0,7 mio. kr. over tre år – i alt 2.100.000 kr.
- b) Lyngby-Taarbæk Kommune lejer fortsat pavillonerne til en årlig driftsudgift på 0,7 mio. kr. Ved leje kræves dog en deponering på værdien af pavillonerne. Begge løsninger søges finansieret via kassen.

I det der allerede er et betydeligt pres på pladser i Lyngby distrikt, og at børnetallet forventes at stige mærkbart i Lyngby i de kommende år, anbefaler Børne- og Fritidsforvaltningen, at Lyngby-Taarbæk Kommune køber pavillonerne.

Teknisk Forvaltning har opstillet følgende budget for etablering af de fysiske rammer:

Udskiftning af modul:	150.000 kr.
Mindre indretningsændringer	200.000 kr.
Etablering af legeplads, inklusiv skur, hegn mv.:	500.000 kr.
Etablering af parkeringsforhold:	150.000 kr.
I alt:	<u>1.000.000 kr.</u>

Der er jf. Kommunalbestyrelsens beslutning afsat 1 mio. kr. til anlæg og montering af Trinbrættet i Lyngby.

Kommunalbestyrelsen afsatte desuden den 28. marts 2011 1,048 mio. kr. til drift af Trinbrættet i 2011 og 2,515 mio.kr. til drift af Trinbrættet i 2012 og årene frem. Beregningen af den årlige drift er baseret på en normering på 46 enheder, hvilket indstilles øget til 60 enheder, dvs. 30 vuggestuebørn.. Dette vil medføre driftsudgifter på netto 1.871.950 kr. i 2011 (inklusiv monteringsudgifter og ekstra personaleudgifter i indkøringsperioden) og 2.937.700 kr. årligt fra 2012, som finansieres via de afsatte midler til midlertidige pladser på dagtilbudsområdet i 2011, jf. kommunalbestyrelsens beslutning af 28. marts 2011. Finansieringen af de 14 ekstra enheder i Trinbrættet fra 2012 indgår som en del af kapacitetstilpasningen for 2012-15.

Der vedlægges forslag til driftsbudget for henholdsvis 2011 og 2012.

Kompetence

Kommunalbestyrelsen

Bilag:

Bilag 1. Tids- og handleplan for etablering af Trinbrættet.

Bilag 2. Beregning af de budgetmæssige konsekvenser af genetablering af Trinbrættet.

Børne- og Ungdomsudvalget, den 16. juni 2011:

Punkt 1, 2, 4, 5 og 6 anbefales overfor Økonomiudvalget som foreslået af forvaltningen.

Punkt 3 udgår – konsekvensen er, at pavillonerne foreslås købt.

Til august drøfter udvalget de fremtidige principper for etablering af kapacitet på 0-5-årsområdet.

Lone Schou-Hansen (A) var fraværende.

Servicestandarder på det specialiserede børneområde

.

Indstilling

Børne- og Fritidsforvaltningen indstiller, a

At Børne- og Ungdomsudvalget drøfter de udarbejdede seks servicestandarder på det specialiserede børneområde og beslutter at sende dem til høring i Handicaprådet

.

Sagsfremstilling

Baggrund:

I forbindelse med vedtagelsen af styringsprincipperne på det specialiserede socialområde den 17. november 2010, blev det besluttet, at der skulle udarbejdes servicestandarder for tildeling af hjælp efter Servicelovens bestemmelser for børn og unge med særlige behov (SEL). I *Strategien for reorganisering og udvikling af Afdelingen for Børn og Familier* fremgår det, at både handicap- og anbringelsesanalyserne – udarbejdet i 2009 - efterlyser fastlagte servicestandarder i Børn og Familier.

Styring af serviceniveau:

Servicestandarder er med til at fastlægge et niveau for tildelingen af centrale ydelser i forhold udsatte og sårbare børn, unge og deres familier. Fastlagte offentliggjorte servicestandarder vil give borgerne i kommunen bedre retningslinjer i forhold til ansøgning om ydelser, ligesom de vil være en støtte for sagsbehandlerne i forhold til at sikre en klar forventningsafstemning af, hvad rammen for serviceniveauet er i kommunen. Endelig vil servicestandarderne tjene som et politisk redskab til styring af serviceniveau og budget.

Servicestandarderne i Lyngby-Taarbæk kommune er blevet udarbejdet ud fra dels en faglig vurdering, dels en styringsmæssig. Serviceloven er en rammelov, som angiver en række retningslinjer for, hvilke tilbud der skal gives på det specialiserede socialområde. Lovgivningen giver mulighed for at prioritere i indsatsen og for at kunne sætte grænser for, hvilke ydelser den enkelte kan få (KL). Der skal dog altid i det enkelte tilfælde anlægges en konkret vurdering.

Målgruppen:

Målgruppen for børn, unge og familier, der falder indenfor Servicelovens område er:

1. Børn og unge under 18 år med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
2. Børn og unge, der har et særligt behov for støtte. Dvs. et behov som rækker ud over de behov, der kan opfyldes af de tilbud som er på almen/normalområdet – dvs. dagtilbud, skole, klubtilbud mv.

Sociale nævn og Ankestyrelsen:

I forhold til alle ydelser gælder det dog, at afgørelser fra det sociale nævn og fra Ankestyrelsen kontinuerligt er medvirkende til at lægge et serviceniveau for, hvornår borgere er berettiget til ydelser - og i hvilket omfang. Det betyder, at på trods af, at Serviceloven er en rammelov, som ovenfor beskrevet, så angiver det sociale nævn og Ankestyrelsen alligevel niveauer for ydelsernes tildeling. De foreslåede servicestandarder er lagt op af det borgerne har ret til ifølge loven og afgørelser fra det sociale nævn og Ankestyrelsen.

Samtidig forudsætter loven - på trods af et fastlagt serviceniveau - at tildeling af ydelser efter servicelovens altid skal ske på baggrund af en konkret og individuel vurdering.

Vurdering af mulighed for egenbetaling:

Kommunen skal altid vurdere om familier, der modtager hjælp efter Serviceloven til sig selv eller sine børn, kan betale for hjælpen, medmindre andet er bestemt i loven jf. SEL

§ 158. Det betyder generelt, at forvaltningen skal foretage en konkret vurdering af om forældrene eller barnet/den unge selv har indtægter, så de kan sættes i egenbetaling for udgifter til foranstaltninger. Om betalingsfastsættelsen har Ankestyrelsen udtalt i en SM afgørelse SM-C-15-04, at det afgørende for bedømmelsen af trangen er om udgiften vil bringe et i øvrigt rimelig budget ud af balance. Afgørelsen beror på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde.

Behov for individuelle tilbud:

I en lang række af de ydelser, som ydes til udsatte børn og unge og deres familier, vil der i forhold til at forebygge at deres problemer vokser sig store, skulle laves meget individualiserede tilbud. Der er derfor kun blevet udarbejdet servicestandarder for seks ydelser, hvor der meningsfuldt har kunnet udarbejdes retningslinjer af mere generel karakter i form af en servicestandard.

Udkastet er udarbejdet på baggrund af værdierne i den sammenhængende børnepolitik og det udarbejdede forslag til inklusionsstrategi, som netop har været i høring.

Økonomiske konsekvenser

Servicestandarderne har til opgave fremadrettet at sikre en effektiv faglig og økonomisk styring af det børnesociale område – og indgår dermed som et af elementerne i den strategi for genopretning af området, som blev vedtaget i 2010.

Beslutningskompetence

Børne- og Ungdomsudvalget efter høring af Handicaprådet

Børne- og Ungdomsudvalget, den 16. juni 2011:

Godkendtes at sende de seks servicestandarder på det specialiserede børneområde i høring i Handicaprådet.

Lone Schou-Hansen (A) var fraværende.

Kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning

Indstilling

Forvaltningen foreslår, at

1. den lokale erfaringsopsamling på ”projekt kommunen og civilsamfundet” tages til efterretning.
2. kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning, anbefales overfor Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelse.
3. der afholdes et seminar vedrørende perspektiver og ønsker til den fremtidige civilsamfundsinddragelse i august 2011.
4. fagudvalgsansvaret for strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning fremover placeres hos Udviklings- og Strategiudvalget på grund af opgavens tværgående karakter og at de øvrige fagudvalg inddrages i relevant omfang.

Sagsfremstilling

”Projekt Kommunen og Civilsamfundet – en erfaringsopsamling”, blev behandlet i fagudvalgenes og Økonomiudvalgets møder i april 2011. Af sagsfremstillingen til fagudvalgene fremgår det, at der i udvalgenes juni møder forelægges:

- En lokal erfaringsopsamling, baseret på de 6 lokale projekter, som udgør Lyngby-Taarbæks bidrag til ”projekt kommunen og civilsamfundet”,
- Forslag til, hvordan erfaringerne fra ”projekt kommunen og civilsamfundet” kan indgå i en ny frivilligheds-/civilsamfundsinddragelsesstrategi.
- Forslag til det videre arbejde med inddragelse af frivillige i den kommunale opgaveløsning – bl.a. i samarbejde med Frivilligcenteret.

Social- og Sundhedsudvalget har på mødet i maj vedrørende sager om frivillige desuden protokolleret, at der ”*afholdes dialogmøde med de frivillige foreninger, idet nærmere tilrettelæggelse drøftes på sag i juni måned, hvor der forelægges sag med forslag til det videre arbejde med inddragelse af frivillige i den kommunale opgaveløsning*”

På denne baggrund er der arbejdet videre med udkast til et kommissorium, herunder

forslag til en proces for strategilægningen og det videre arbejde med inddragelse af frivillige i den kommunale opgaveløsning.

Lyngby-Taarbæk har sammen med 3 andre kommuner deltaget i projekt ”*kommunen og civilsamfundet*”. Projektet havde til formål at afprøve nye måder at dele ansvar på mellem medborgere og kommunale institutioner for dels at øge kvaliteten i den kommunale opgaveløsning, dels at udvikle det frivillige medborgerskab.

Centralt i erfaringsopsamlingen fra projektet står, at samarbejdet mellem kommune og civilsamfund kan bidrage til mere kvalitet, der hvor borgerne møder den kommunale indsats. Samarbejdet skaber øget fokus på faglighed, handlingsmønstre, arbejdsrutiner og rummelighed i den kommunale institution. Det, at yde en frivillig indsats og bidrage til samfundet, giver livskvalitet til de deltagende frivillige, og på samme tid medvirker den frivillige indsats til øgede velfærdsydelser og kvalitet. Samarbejdet kræver investering i tid for at fungere godt, ligesom det er helt essentielt, at lederen er engageret i at skabe rum, rammer og anerkendelse af de frivillige.

Erfaringerne fra ”projekt kommunen og civilsamfundet” bringes med, når der udarbejdes en Frivillighedsstrategi, jf. endvidere bilag 1, hvoraf den lokale erfaringsopsamling fremgår.

På baggrund af erfaringerne med projekt ”*kommunen og civilsamfundet*” og de velfærdsudfordringer der umiddelbart ses i forhold til den kommunale serviceproduktion, kan der umiddelbart identificeres følgende *politiske nøgleudfordringer* i forbindelse med en større civilsamfundsinddragelse:

- Medborgerskabsbegrebet

Der tænkes her på, hvilke forpligtelser den enkelte borger har overfor samfundet og fællesskabet, og hvilke rettigheder den enkelte borger har i forhold til offentlige ydelser. Det er her en væsentlig pointe, at de personer, der har overskud af ressourcer, leverer til samfundet/de personer, der har behov/underskud af ressourcer.

- I kernen eller i periferien af den kommunale opgaveløsning?

Færre skal gøre mere for flere, bare billigere: En stadig mindre arbejdsstyrke skal indfri de store forventninger til velfærdsstaten. Samtidig presser flere ældre og mere udgiftstung velfærd de offentlige finanser – et pres, der er blevet kraftigt forstærket af den økonomiske krise.

På denne baggrund bør det overvejes, om den frivillige indsats skal være et supplement til den kommunale opgaveløsning eller en erstatning? Dette spørgsmål bør der arbejdes med i forhold til det pres, den kommunale serviceproduktion er under og vil være under de næste mange år. Dette spørgsmål forudsætter en politisk stillingtagen til om frivilligt arbejde er ”flødeskum” eller om det træder i stedet for de fastansattes opgaveløsning.

- Er der potentiale for en større frivillig indsats og hvordan bliver potentialet sat i

spil?

Der er sket en udvikling af civilsamfundsinddragelsen som antager stadig nye former, ligesom antallet af danskere der udfører en frivillig indsats er steget fra en fjerdedel i 1990'erne til en tredjedel i 2006. Alle aldersgrupper er potentielle aktører. Spørgsmålet er, om der er behov for en frivillig indsats, der ikke bliver opfyldt i dag og om der er frivillige at rekrutterer? Spørgsmålet sætter fokus på om der gælder særlige vilkår og udfordringer for rekruttering til frivillige foreninger på de sociale områder og hvilke erfaringer med rekruttering foreningerne kan dele på tværs af områderne.

Der foreslås en *organisering*, hvor der nedsættes en arbejdsgruppe med repræsentanter for Frivilligcentret og de frivillige foreninger, repræsentanter for skolerne, daginstitutionerne, ældre, voksen-handicap, klubområdet, Jobcentret og idrætsområdet. Formandskabet for gruppen varetages af en repræsentant for ledelserne i Børne- og Fritidsforvaltningen samt Social- og Sundhedsforvaltningen. Forvaltningerne varetager ligeledes sekretariatetsbetjeningen af arbejdsgruppen. Jf. endvidere bilag 2, Kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning, hvoraf bl.a. opgavebeskrivelsen for arbejdsgruppen fremgår.

Der er udarbejdet en overordnet tidsplan, hvoraf det fremgår, at processen i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning skal være tilendebragt medio 2012. Der lægges op til afholdelse af et visions- og strategiseminar i august, som samtidig tænkes sammen med ønsket om et dialogmøde med de frivillige sociale foreninger. Her kan bl.a. de særlige forhold for frivillige sociale foreninger vil blive diskuteret.

Økonomiske konsekvenser

Ingen, da opgaven løses inden for de allerede afsatte økonomiske rammer.

Bilag

Bilag 1. Erfaringsopsamling på projekt Kommunen og Civilsamfundet.

Bilag 2. Kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning, dateret 1. juni 2011.

Bilag 3. Lyngby-Taarbæk Kommunes Frivillighedspolitik.

Beslutningskompetence

Kommunalbestyrelsen for så vidt angår forslag til Frivillighedsstrategi, jf. indstillingens "2. At".

Fagudvalgene for så vidt angår de øvrige indstillingspunkter.

Børne- og Ungdomsudvalget, den 16. juni 2011:

Ad 1. Taget til efterretning

Ad 2. Indstilles, at afvente afholdelse af seminar

Ad 3. Godkendt i det udvalget gerne ser, at der på seminaret er mulighed for en tættere dialog med de frivillige på de respektive fagområder.

Ad 4. Indstilles at afvente afholdelse af seminar

Lone Schou-Hansen (A) var fraværende.

Decentral biblioteksbetjening

Indstilling

Børne- og Fritidsforvaltningen fremlægger forskellige modeller for decentral biblioteksbetjening til orientering og drøftelse.

Sagsfremstilling

Kultur- og Fritidsudvalget drøftede på sit møde den 19. maj sagen og besluttede, at forvaltningen arbejder videre med model 3, "skolens pædagogiske center (PUC) og folkebiblioteket lægges sammen i et kombibibliotek" i lokalområderne Lundtofte og Virum. Kombibiblioteket i Taarbæk forudsættes videreført. Forvaltningen udarbejder et konkret forslag til udvalgets september-møde, som holder sig indenfor den eksisterende økonomiske ramme, dog således at den decentrale biblioteksbetjening ikke må ske på bekostning af Stadsbiblioteket.

Kultur- og Fritidsudvalget vedtog den 17. november 2010, at andre former for decentral biblioteksbetjening i Lyngby-Taarbæk Kommune skulle undersøges, med en præcisering af det ønskelige i et fællesskab med andre institutioner og funktioner i kommunen.

Kommissorium

"Børne- og Fritidsforvaltningens afdelinger for Bibliotek, Skole, Fritid & Idræt undersøger og beskriver mulige modeller for decentral biblioteksservice i fællesskab med skoler og/eller idrætsfaciliteter i Lyngby-Taarbæk Kommune. I udarbejdelse af mulige modeller bør der især være opmærksomhed på lokalområderne i Virum, Lundtofte og Taarbæk, som ligger længst væk fra Lyngby bymidte og Stadsbiblioteket. Estimering af etablerings- og driftsudgifter indgår i beskrivelse af modellerne, som forelægges til drøftelse i Kultur- og Fritidsudvalget i første halvdel af 2011."

En projektgruppe har efterfølgende udarbejdet en udredning, som vedlægges sagen som bilag.

Udredningen giver blandt andet et overblik over tendenser i biblioteksstrukturen i Danmark, og beskriver nye modeller for decentral biblioteksbetjening, konkretiseret med eksempler fra andre kommuner.

Der fremlægges scenarier for decentral biblioteksbetjening i Lyngby-Taarbæk Kommune, dels for biblioteksbetjening af hele kommunen, dels scenarier for de bydele som ligger længst væk fra Lyngby bymidte: Virum, Lundtofte og Taarbæk.

Udredningen afsluttes med en sammenfatning:

”Stadsbiblioteket i Lyngby er kommunens hovedbibliotek, som ikke mindst efter en vellykket ombygning i 2004-2005 udvikler sig med stor succes som et moderne bibliotekstilbud, der tilbyder kultur og viden til alle borgere i kommunen.

Det kan være den fremtidige model for kommunens biblioteksservice kombineret med biblioteksservice på nettet. Særlige foranstaltninger for ældre og handicappede borgere bevares, men derudover ingen yderligere decentral biblioteksbetjening.

En anden mulighed er at gøre den mobile service, som Biblioteksbusen tilbyder, permanent. Denne løsning tilgodeser en decentral biblioteksservice i det meste af kommunen, og vil eventuelt også kunne omfatte Taarbæk. En investering i en mere stabil og driftssikker bus vil være nødvendig i løbet af få år.

En tredje mulighed er at tilbyde decentral biblioteksservice i mere eller mindre beskedent omfang på udvalgte steder i kommunen i bofællesskab eller samarbejde med andre interessenter, som beskrevet.”

Økonomiske konsekvenser

Scenarierne for decentral biblioteksbetjening er suppleret med en estimering af henholdsvis etablerings- og driftsudgifter.

De økonomiske konsekvenser vil være afhængige af, hvilken/hvilke modeller der besluttet.

Beslutningskompetence

Kultur- og Fritidsudvalget

Kultur- og Fritidsudvalget, den 19. maj 2011:

Udvalget drøftede sagen og besluttede, at forvaltningen arbejder videre med model 3, ”skolens pædagogiske center (PUC) og folkebiblioteket lægges sammen i et kombibibliotek” i lokalområderne Lundtofte og Virum. Kombibiblioteket i Taarbæk forudsættes videreført. Forvaltningen udarbejder et konkret forslag til udvalgets september-møde, som holder sig indenfor den eksisterende økonomiske ramme, dog således at den decentrale biblioteksbetjening ikke må ske på bekostning af Stadsbiblioteket.

Børne- og Ungdomsudvalget, den 16. juni 2011:

Børne- og Ungdomsudvalget er positive overfor samarbejdet og afventer et konkret forslag til decentral biblioteksbetjening.

Lone Schou-Hansen (A) var fraværende.

Åbent punkt Børne- og Ungdomsudvalget den 16-06-2011, s.29

Meddelelser juni 2011 - Børne- og Ungdomsudvalget

Indstilling

Børne- og Fritidsforvaltningen foreslår, at orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Meddelelser fra formanden og forvaltningen

1. **Præsentation** af Lene Hjort, som er ansat som ny skoleleder på Lundtofte Skole pr. 1. juni 2011

2. Øget elektronisk borgerbetjening på dagtilbudsområdet

For at sikre en bedre betjening af borgerne og en mere effektiv udnyttelse af ressourcerne har Pladsanvisningen i løbet af foråret arbejdet med at indføre nye elektroniske borgerbetjeningsmuligheder. Forældre har hidtil kunnet opskrive og udmelde til dagtilbud til deres barn elektronisk, beregne og søge om friplads til deres børn, samt kunnet se deres barns plads på ventelisterne til dagtilbud. Fra 1. juni 2011 kan alle forældre skrive deres børn op til en plads i dagtilbud og klub, slette og ændre deres børns opskrivning og melde deres børn ud af dagtilbud og klub. Desuden er det muligt fremover at få tilbud om plads til deres barn via nettet og sms (efter eget ønske i forbindelse med opskrivningen) og acceptere tilbud om plads via nettet. Ligesom det fremover bliver muligt at finde nærmeste dagtilbud via googlemaps, og dermed lettere at se, hvilke dagtilbud, der ligger inden for kommunens 3,5 km. grænse. Ændringen betyder, at forældre i fremtiden skal betjene sig selv elektronisk, fremfor via blanketter, som den hidtidige mulighed. Se orientering af 20. maj 2011, der er udsendt til kommunalbestyrelsens medlemmer..

3. "Indmeldelsestal i dagtilbud maj 2011

Til udvalgets orientering vedlægges oversigter over indmeldelsestal i dagtilbud i maj 2011 (til og med maj måned). Faldet i maj måned skyldes tidlig SFO-start på 4 skoler. Der er dog stadig flere indmeldte i dagtilbuddene end normeringerne i maj 2011. Idet sommervisiteringen er afsluttet, er der ingen venteliste frem til 31. juni 2011. I perioden 1. juli til 31. december er der 102 garantibørn og 95 behovsbørn på ventelisterne. Oversigt er udsendt til udvalgets medlemmer.

4. Det videre arbejde med Sundhedsstrategien

Notat af 25. maj 2011 er udsendt til kommunalbestyrelsens medlemmer

Børne- og Ungdomsudvalget, den 16. juni 2011:

Taget til efterretning.

Børne- og Ungdomsudvalgets møde den 18. august 2011 afholdes kl. 16.50 - 19.00.

Lone Schou-Hansen (A) var fraværende.

Aktivitetssområde: Børn

A. Dagtilbud

1. Beskrivelse af området

Området omfatter:

- Kommunal sundhedstjeneste
- Dagtilbud til børn og unge, bestående af:
  - Dagpleje
  - Vuggestuer
  - Børnehaver
  - Integrerede dagtilbud
- Tilskud til puljeordninger og privatinstitutioner.

2. Økonomisk driftsramme

Beskrivelse / mio. kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Andre faste ejendomme	-0,6	-0,5	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Kulturel virksomhed, teatre	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Sundhedstjenesten	8,5	8,3	8,2	8,1	8,1	8,1
Dagtilbud til børn og unge	258,5	253,9	244,5	240,7	236,9	236,9
- Fælles formål	35,7	44,2	40,8	37,9	34,2	34,2
- Dagpleje	19,2	19,0	19,0	18,9	18,9	18,9
- Vuggestuer	34,0	31,0	27,7	27,6	27,6	27,6
- Børnehaver	22,8	24,1	21,4	21,3	21,3	21,3
- Integrerede institutioner	130,3	120,3	120,3	119,7	119,7	119,7
- Tilskud til puljeordninger og privatinstitutioner	16,5	15,3	15,3	15,3	15,2	15,2
Aktivitetssområde Børn i alt	266,5	261,9	252,5	248,7	244,8	244,8

2012 pris- og lønniveau.

Afrunding kan indebære, at summen af de enkelte poster afviger fra den angivne total.

3. Budgetgrundlag

11 dagtilbud overgik til lønsumsstyring pr. 1. januar 2007, og de resterende dagtilbud overgik til lønsumsstyring pr. 1. januar 2010.

Der er vedtaget en ny enhedsbaseret ressourcetildelingsmodel med virkning fra 1. januar 2011. Alle institutioner tildeles individuelt opgjorte grundtilskud, som knyttes til de bygningsmæssige rammer for dagtilbuddene, et ledelsestilskud, og et børnetalsafhængigt tilskud, der tildeles som et enhedsbeløb pr. barn. Enhedsbeløbet pr. barn dækker udgifter til løn og udgifter til materialer i forbindelse med børnepasningen. Det børnetalsafhængige tilskud reguleres ved årets udgang i forhold til det faktiske antal indmeldte børn i de enkelte institutioner. Afvigelser reguleres med 50 pct. af enhedsbeløbet.

Området, herunder også sundhedsplejen, er endvidere omfattet af kapacitetstilpasning, hvor budgettet reguleres på baggrund af prognoser for udvikling i børnetallet.

Derudover er der afsat en pulje til institutioner med særlige sociale og integrationsmæssige udfordringer, ligesom enkelte institutioner tildeles et tilskud for særlige fysiske forhold.

Der er endvidere enkelte centrale puljer til bl.a. lederuddannelse, vikardækning ved langtidssygdom samt særlige vedligeholdelsesarbejder.

4. Vision

Visionen for børne- og ungeområdet er beskrevet i Børne- og Ungepolitikken:

"Børn og unge føler sig ønskede, elskede og værdsatte. De besidder værdifulde ressourcer og oplever, at voksne tager dem alvorligt, lytter og har tillid til dem som selvstændige mennesker. Børn og unge oplever og er medansvarlige for, at der er plads til alle i et fællesskab med rum og respekt for forskellighed.

I Lyngby-Taarbæk Kommune tages udgangspunkt i et helhedssyn på barndommen og ungdommen. Børn og unge tilbringer en stor del af deres hverdag i institutionaliserede rammer, der er trygge og af en kvalitet, så alle børn og unge opnår og videreudvikler alsidige kompetencer. Dette stiller høje krav til voksnes samarbejde og dialog på tværs af de forskellige miljøer, børn og unge færdes i.

Forældrene er børnenes væsentligste kontakt til voksne, og familien udgør basen i børns og unges liv. Det er forældrene, der har hovedansvaret for at sikre børnenes udvikling og trivsel og Lyngby-Taarbæk Kommune støtter forældrene i varetagelsen af denne opgave."

Derudover er indsatsen for børn og unge i risikogrupper beskrevet i Den Sammenhængende Børne- og Ungepolitik. Den Sammenhængende Børne- og Ungepolitik har til formål at sikre sammenhæng mellem det generelle, det forebyggende arbejde og den målrettede indsats over for børn og unge med behov for særlig støtte. I 2010/11 revideres Den Sammenhængende Børne- og Ungepolitik.

5. Politiske mål

Dagtilbud har til formål at opfylde forældrenes behov for pasning af deres børn samt varetage en pædagogisk, social og forebyggende funktion i forhold til børn i alderen 0-6 år. Dagtilbuddene skal bidrage til at give børnene de bedst mulige opvækstbetingelser. Dette skal ske gennem et gensidigt og forpligtende samspil mellem forældre og personale.

Kommunalbestyrelsens overordnede mål og rammer for dagtilbuddene danner et fælles grundlag for hele området samt peger på visioner og indsatsområder, der er retningsgivende for dagtilbuddene. I kommunens overordnede mål og rammer for dagtilbuddene er ansvarsfordeling og dialog centrale begreber i forhold til samarbejdet mellem hjem og dagtilbud.

Endvidere skal dagtilbuddene medvirke til at sikre det generelle og forebyggende arbejde i forhold til børn i risikogrupper, jf. Anbringelsesreformen. De enkelte dele af normalsystemet spiller en afgørende rolle i forhold til at opspore udsatte børn og unge og yde en forebyggende indsats. Der skal således arbejdes helhedsorienteret, opsøgende og inkluderende i forhold til at hjælpe udsatte børn og unge inden for normalsystemets rammer. Samtidig skal opsporingen sikre, at der foretages en rettidig, koordineret og kvalificeret indsats over for de børn, der har behov, der rækker ud over normalsystemets tilbud.

6. Perspektiver og udfordringer

Faglige udfordringer

- **Børn inkluderes i videst mulige omfang i dagtilbud.** Der kommer stadig flere børn med diagnoser og særlige behov for støtte. Der er derfor behov for at skabe et fokus på disse børns behov og en større sammenhæng i indsatsen. I 2011 gennemføres en ny organisering af hele specialområdet med afsæt i en større decentralisering af indsatsen. Formålet er at styrke dagtilbuddenes arbejde med inklusion og skabe en større kontinuitet og tryghed i børnenes hverdag.

Samtidig udrulles SAL på hele dagtilbudsområdet i 2011. SAL er en forkortelse af **S**ystemisk **A**nalyse af **L**æringsmiljøer. Formålet med SAL er at øge børnenes trivsel og skabe mere inkluderende miljøer. SAL er et redskab i det pædagogiske arbejde, som giver medarbejderne en systemisk tilgang til børn, og fordreer et fokus på udviklingen af medarbejdernes egen og fælles praksis i institutionen omkring børn i

vanskeligheder. SAL er allerede implementeret i skoleområdet og vil i 2011 blive implementeret på tværs af hele børne- og ungeområdet.

Samtidig er der en implementering i gang på tværs af børne- og ungeområdet af Børn og Unge på Tværs, som er et samlet koncept for den tidlige opsporing, tidlige indsats og det tværfaglige samarbejde omkring udsatte børn og unge. SAL og Børn og Unge på Tværs skal bidrage til, at flere børn kan opretholde en hverdag med den relevante støtte i almenområdets institutioner, og dermed mindske behovet for specialindsatser og deciderede sociale foranstaltninger.

I 2012 og fremover bliver udfordringen at følge op på og måle effekten af indsatsen – og ikke mindst at videreudvikle indsatserne. Der er pt. et større forskningsprojekt i gang i AKF (Anvendt Kommunalforskning) og Servicestyrelsen om at kvalitetsudvikle den tidlige indsats i kommunerne. Dette og lignende projekter skal følges nøje, så dagtilbudsområdet og forvaltningen er på forkant med ny viden, som kan medvirke til at optimere indsatsen.

- **Styrkelse af børns sproglige udvikling.** Lyngby-Taarbæk Kommune laver hvert år en læseundersøgelse i 1., 3. og 7. klasse. Selvom læseresultaterne i Lyngby-Taarbæk Kommune fortsat ligger langt over landsgennemsnittet, så viser de seneste års undersøgelser, at der er sket en stigning i antallet af "usikre læsere" i 1. klasse, og i 2010 er der sket en markant stigning i antallet af tosprogede elever, der registreres som "usikre læsere". Da stigningen er baseret på et relativt lille antal elever og foreløbig kun er registreret i et år, er det for tidligt at vurdere, om der er tale om en generel tendens. Undersøgelsen er imidlertid med til at understrege behovet for at styrke sprogindsatsen i dagtilbuddene ikke mindst i forhold til de tosprogede. I 2010 er der vedtaget en strategi for læsning i Lyngby-Taarbæk Kommune, som både gælder for skole, fritids- og dagtilbudsområdet. Strategiens målsætning på dagtilbudsområdet er "at børn udfordres og støttes i at tilegne sig sprog, begreber og symboler, så sproget kan bruges til tænkning, planlægning og kommunikation med andre børn og voksne".

Dagtilbudsloven er ændret i 2010 således, at alle ét- og tosprogede 3-årige børn i dagtilbud, sprogvurderes, hvis det vurderes at barnet kan have behov for sprogstimulering på grund af sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold. Samtidig har kommunen pligt til at sprogvurdere alle 3-årige uden for dagtilbud. Ændringen betyder, at færre børn i fremtiden skal sprogvurderes, men samtidig fokuseres indsatsen i forhold til børn med et særligt behov. Med den nye lovgivning har forældrene nemlig pligt til at lade deres barn sprogvurdere, pligt til at lade deres barn deltage i sprogstimulerende aktiviteter og pligt til selv at deltage og blive vejledt i, hvordan de kan sprogstimulere deres barn hjemme. Endnu en lovændring i foråret 2011 betyder, at kommunen har pligt til at stille en gratis dagtilbudsplads til rådighed på 30 timer om ugen til børn med et vurderet behov for sprogunderstøttende aktiviteter og med mindst en forælder uden beskæftigelse.

- **Sunde børn – særlig fokus på kost og bevægelse.** Lyngby-Taarbæk Kommunes sundhedsprofil 2010 viser at nogle af kommunens væsentligste sundhedsudfordringer for voksne er manglende bevægelse og usund kost. I 2010 vedtog Kommunalbestyrelsen en ny sundhedsstrategi, som har et særligt fokus på bl.a. børn og unge. Derfor vil der i 2011 og 2012 være et særligt fokus på børns kost og bevægelse for dermed at bidrage til en større trivsel og sundhedsfremme blandt børnene generelt. Dagtilbuddene bliver en vigtig arena for implementering af den nye sundhedsstrategi, ligesom Sundhedstjenesten spiller en afgørende rolle i arbejdet med børns sundhed – også som vejleder for dagtilbud, skoler og klubber.

Styringsmæssige udfordringer

- **Økonomistyring.** I 2010 indførte alle dagtilbud lønsumsstyring, og i 2011 blev der indført en ny ressourcefordelingsmodel på dagtilbudsområdet. Sammen med de centrale it-baserede tiltag skaber initiativerne et godt fundament for en solid, proaktiv og gennemsigtig ressourcestyring. Det er vigtigt, at der er en forudsigelighed og kontinuitet i det økonomiske grundlag for dagtilbuddene, hvis styringsredskaberne skal fungere. I 2012 forventes det også, at der gennemføres en mere gennemsigtig model for dagplejens ressourcefordeling og -anvendelse.

Med det økonomiske styringsgrundlag på plads bør der ses på den indholdsmæssige styring. Dagtilbuddene har nu i en årrække arbejdet med pædagogiske læreplaner og evalueringer heraf. I fremtiden bør der sættes langt større fokus på den kontinuerlige evaluering og udvikling af arbejdet i

dagtilbuddene. I den forbindelse inddrages andre kommuners erfaringer med at udarbejde egentlige kvalitetsrapporter i dagtilbud.

- **Ny ledelsesmodel i 2012.** I 2012 skal der vælges en ny samlet ledelsesmodel for alle dagtilbuddene, som skal sikre en stærkere pædagogisk, personalemæssig og ledelsesmæssig udvikling af dagtilbuddene. I perioden 1. juni 2010 – 31. maj 2012 har alle dagtilbud deltaget i enten forsøg med områdeledelse eller med forpligtende ledernetværk. Målet med ledelsesforsøgene er at skabe endnu bedre dagtilbud for børn og forældre gennem et langt større fokus på det pædagogiske arbejde og udvikling i børnehuse og bidrage til en større vidensdeling og samarbejde mellem institutionerne, herunder en markant styrkelse af det tværfaglige samarbejde. Samtidig skal ledelsesforsøgene bidrage til at professionalisere ledelsen af dagtilbuddene med større mulighed for et mere strategisk lederfællesskab og en målrettet faglig udvikling og sikre en bedre overordnet styring og udnyttelse af det ressourcemæssige råderum (økonomi, tid, kompetencer mv.). Endelig sigter ledelsesforsøgene på at skabe bedre overgange og større sammenhæng i børnenes liv og styrke fællesskabet på hele dagtilbudsområdet via en fælles forståelse og løsning af udfordringerne på hele småbørnsområdet, samtidig med at mangfoldigheden bevares.

Henover vinteren 2011-12 evalueres ledelsesforsøgene med henblik på at fastlægge en endelig ledelsesmodel pr. 1. juni 2012 på hele dagtilbudsområdet.

I forbindelse med budgetaftalen for 2011 blev det aftalt at fusionere små dagtilbud eller dagtilbud i samme hus pr. 1. juni 2012. Der er indlagt en besparelse på 0,42 mio. kr. i 2012 og 0,72 mio. kr. i 2013 og de følgende år, svarende til ca. tre fusioner. Fusionerne skal ses i sammenhæng med den nye ledelsesstruktur.

Økonomiske udfordringer

- **Stigende børnetal på 0-6 årsområdet.** I 2009 og i 2010 har der været et markant og uventet stigende børnetal, der har afvejet fra prognoser og budgettildelingen. Det stigende antal børn skyldes både stigende antal fødsler og stigende antal tilflyttere og medfører et øget pres på dagtilbudspladserne. De seneste prognoser viser også en forventet stigning i børnetallet på 0-6 årsområdet i 2011 og 2012 [uddybes når demografianalysen foreligger i juni]. Desuden forventes børnetallet yderligere at stige i forbindelse med realisering af vidensbyprojektets initiativer til byudvikling.

Kommunalbestyrelsen har besluttet fra 2012 at indføre tidlig SFO-start på alle skoler. Tidlig SFO start forventes at frigive ca. 100 pladser i dagtilbuddene i 2012. Samtidig vedtog Kommunalbestyrelsen at udarbejde en analyse af de fysiske rammer i dagtilbuddene inden sommerferien 2011, som bl.a. skal pege på behovet og mulighederne for at etablere flere permanente dagtilbudspladser, herunder sikre en større fleksibilitet i pladsudbuddet og overvejelser i forbindelse med en eventuel opførelse af en ny daginstitution [uddybes når analysen foreligger i juni]. I forbindelse med sidstnævnte mulighed indgår overvejelser om bl.a. størrelse, pædagogisk profil, pladsbehov og mulig delvis finansiering ved hjælp af salg af eksisterende utidssvarende bygninger.

- **Færre medarbejdere.** I de kommende år forventes det at blive stadig vanskeligere at rekruttere pædagoger i dagtilbuddene. Der skal derfor i forbindelse med overvejelser om fremtidens dagtilbudsstruktur og en eventuel udbygning inddrages overvejelser om den pædagogiske tilrettelæggelse af hverdagen. I forbindelse med rekrutteringsudfordringen – og i forlængelse af et ønske om at styrke lokale fællesskaber og medborgerskabet – bør også medtages overvejelser om inddragelse af frivillige i dagtilbuddene.

7. Kvalitetsmål

Tema	Mål	Målemetode	Indsatser for målet
Sproglig udvikling	At 85 pct. af alle 3-årige børn har en tilfredsstillende sproglig udvikling.	Optælling via dagtilbuddenes tilbagemelding til koordinerende sprogholder. Der indsamles årligt en opgørelse over antallet af sprogvurderede og resultatets forventninger til opfølgning. Kvalitetsmålet er 2-årigt.	Talepædagoger involveres i de børn, som indstilles til at modtage en fokuseret indsats eller særlig indsats.
Børns sociale kompetencer	95 pct. af alle børn i daginstitutioner viser tegn på gode sociale kompetencer.	Evaluerings af lærerplaner. I virksomhedsplanerne for 2011 vil blive tilføjet fælles fokus og opfølgning ved fælles metode på målet "Tegn på læring" i læreplanerne. I løbet af 2. halvår 2010 fastlægges den fælles metode. Kvalitetsmålet er 2-årigt.	Aktiviteter igangsættes i den enkelte institution, som understøtter målopfyldelsen. Derudover igangsættes i 2011 implementeringen af SAL (Systemisk Analyse af Læringsmiljøet)-modellen på daginstitutionsområdet.
Brugertilfredshed med dagtilbuddet	Forældrenes gennemsnitlige tilfredshed med deres barns/børns dagtilbud er minimum på 4 eller derover på en skala fra 1 til 5 i brugertilfredsheds-målingen 2012.	Resultat af brugertilfredshedsundersøgelse 2012. (ca. 80 pct. af daginstitutionerne opfyldte dette mål i tilfredshedsmålingen, 2009). Kvalitetsmålet er 3-årigt.	Der gennemføres opfølgning på brugertilfredshedsundersøgelsen 2009 på alle daginstitutioner med et særligt fokus på daginstitutioner, som har scoret lavere end en gennemsnitlig tilfredshed på 4 på en skala fra 1 til 5 i tilfredshedsmålingen 2009. Der gennemføres tilsyn med afsæt i resultaterne fra brugertilfredshedsundersøgelsen og herunder igangsættelse af særlige indsatser.
Færre skift for børnene	Antallet af flytninger af børn i dagtilbud, som skyldes at forældre fra start ikke har fået imødekommet deres ønske, utilfredshed med dagtilbuddet eller andet, reduceres med 20 pct.	Opgørelse etableres i forbindelse med sommervisitationen. Kvalitetsmålet er 2-årigt.	En omlægning af anvisningsreglerne, udnyttelse af fleksibilitet i pladserne samt evt. pilot-forsøg med at lade børnene starte i SFO 1. maj i stedet for 1. august, er alle redskaber som forvaltningen lige nu tager i brug for at øge tilfredsheden blandt forældre og skabe pladser.

8. Nøgletal

[De tomme felter afventer opdatering.]

Antal pladser i dagtilbud

	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Dagpleje	190	180	180	180	180	180
Vuggestuer i alt		994	997	987	973	973
- kommunale vuggestuepladser		932	935	925	911	911
- småbørnsstuer i børnehuse		8	8	8	8	8
- puljeordninger		54	54	54	54	54
Børnehaver i alt		1.757,5	1.733,5	1.710,5	1.668,5	1.668,5
- kommunale børnehavepladser		1.547	1.523	1.500	1.458	1.458
- puljeordninger		126,5	126,5	126,5	126,5	126,5
- private institutioner		84	84	84	84	84

Fuldtidspladser.

Udviklingen i forældrebetalingen på dagtilbudsområdet

Hele kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Dagpleje	2.945	2.870				
Vuggestue	3.125	3.050				
Småbørnsstuer i børnehuse	3.125	3.050				
Børnehave	1.800	1.785				

Takst pr. plads pr. betalingstermin ved 11 måneder. R10 og B11 i løbende priser, B12-BO15 i 2012 pris- og lønniveau

De gennemsnitlige bruttodriftsudgifter pr. normeret plads i kommunale vuggestuer og børnehaver

Hele kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Dagpleje						
Vuggestue						
Børnehave						

2012 pris- og lønniveau. Bruttodriftsudgiften er beregnet i henhold til Vejledning om dagtilbud, fritidshjem og klubtilbud 2009. Det vil sige, at ejendomsrelaterede og administrative udgifter ikke er medtaget.

De gennemsnitlige nettodriftsudgifter pr. normeret plads i kommunale vuggestuer og børnehaver

Hele kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Dagpleje						
Vuggestue						
Børnehave						

2012 pris- og lønniveau. Nettodriftsudgiften er beregnet i henhold til Vejledning om dagtilbud, fritidshjem og klubtilbud 2009. Det vil sige, at ejendomsrelaterede og administrative udgifter ikke er medtaget.

Vil man sammenligne børnepasningsudgifterne i Lyngby-Taarbæk Kommune med nabokommunernes, kan ECO-nøgletallene benyttes:

Børnepasning - budget 2011					
Udgifter i kr. pr. 0-5-årig	Lyngby-Taarbæk	Gentofte	Gladsaxe	Rudersdal	Hele landet
5.25.10 Fælles formål kr. 0-5 årig	11.767	15.408	13.003	10.637	6.877
5.25.11 Dagpleje kr. 0-5 årig	5.032	3.521	3.701	4.140	12.756
5.25.12 Vuggestuer kr. 0-2 årig	17.111	24.436	0	4.797	5.302
5.25.13 Børnehaver kr. 3-5 årig	12.338	21.438	8.036	1.491	20.526
5.25.14 Integrerede daginst. (skønnede udgifter til 0-5-årige), kr. 0-5-årig	31.902	29.996	48.462	45.894	29.148
5.25.18 Åbne pæd. tilbud, legesteder, mv. kr. 0-5-årig	0	0	5	0	31
5.25.19 Tilskud til priv. Inst., dagpleje, fritidshjem, klubber, og puljeord., kr. 0-5-årig	4.165	335	0	942	1.554
Korrektion for "Husleje" pga. "Sælg og lej tilbage" (indberettet direkte til ECO) pr. 0-5-årig	0	0	0	0	-44
Børnepasning, ekskl. 3.22.09, 3.22.16 og 5.25.17, kr. pr. 0-5-årig	67.503	72.115	64.584	68.634	63.309

Der gøres opmærksom på, at forskelle i kommunernes nøgletal kan skyldes forskellig organisering og konteringspraksis kommunerne imellem. Derudover bør der ved sammenligninger af kommunernes udgiftsniveau tages højde for forskelle i kommunernes udgiftsbehov.

Aktivitetssområde: Skoler

BØRNEUDVALGET
DEN 16.06.11
SAG NR. 1

1. Beskrivelse af området

Aktivitetssområdet omfatter:

- Andre faste ejendomme
- Folkeskoler
- Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen
- Syge- og hjemmeundervisning
- Pædagogisk psykologisk rådgivning mv.
- Skolefritidsordninger
- Befordring af elever i grundskolen
- Specialundervisning i regionale tilbud
- Kommunale specialskoler
- Sprogstimulering for tosprogede børn i førskolealderen
- Bidrag til statslige og private skoler
- Efterskoler og ungdomskostskoler
- Ungdommens uddannelsesvejledning
- Teatre
- Ungdomsskolevirksomhed
- Beskæftigelsesordninger

2. Økonomisk driftsramme

Beskrivelse / mio. kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Andre faste ejendomme	-2,4	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
Folkeskoler	291,6	286,6	275,4	274,2	274,0	274,0
Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	3,4	4,9	4,9	4,9	4,9	4,9
Syge- og hjemmeundervisning	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Pædagogisk psykologisk rådgivning mv.	9,8	9,4	9,4	9,4	9,4	9,4
Skolefritidsordninger	57,7	54,9	57,3	55,7	55,7	55,7
Befordring af elever i grundskolen	0,9	2,5	2,1	2,1	2,1	2,1
Specialundervisning i regionale tilbud	3,6	6,9	6,9	6,9	6,9	6,9
Kommunale specialskoler	83,8	76,2	84,3	83,6	83,6	83,6
Sprogstimulering for tosprogede børn i førskolealderen	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Bidrag til statslige og private skoler	27,0	27,4	27,6	27,6	27,8	27,8
Efterskoler og ungdomskostskoler	4,5	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Ungdommens Uddannelsesvejledning	4,1	5,2	5,7	4,4	4,3	4,3
Teatre	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Ungdomsskolen *	11,6	10,8	10,3	10,3	10,3	10,3
Beskæftigelsesordninger, produktionsskoler *	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Aktivitetssområde Skoler i alt	498,7	489,7	488,8	484,0	483,8	484,0

2012 pris- og lønniveau.

Afrunding kan indebære, at summen af de enkelte poster afviger fra den angivne total.

3. Budgetgrundlag

Folkeskolerne inklusiv SFO overgik til lønsumsstyring pr. 1.1.2007. Den tildelte budgetsum indeholder hele skolens aktivitet inklusiv SFO. Ressourcetildelingen tager udgangspunkt i antal klasser og elever, samt tildeling af tid til opgaver i forbindelse med undervisningen efter gældende fagpolitiske aftaler.

Følgende budgetområder er omfattet af kapacitetstilpasning:

- Folkeskoler
Folkeskolens samlede budget reguleres i forhold til udviklingen i antal dannede klasser samt forventet antal elever, jf. befolknings- og skoleprognoser. Der reguleres med et beløb på 800.000 kr. pr. klasse samt et rammebeløb 1.947 kr. pr. elev.
- SFO-pladser
Budgettet reguleres i forhold til det faktiske antal indmeldte børn pr. 5. september samt forventede antal børn, jf. befolkningsprognosen. Der reguleres med et beløb på 32.960 kr. til lønsum pr. barn samt et på 8.307 kr. til driftsbudget pr. barn.
- Privatskole/privat SFO/efterskole mv
Budgettet for privatskoleelever, efterskoleskoler mv. samt børn i privat SFO reguleres fuldt ud i forhold til det forventede antal elever/børn, jf. befolkningsprognosen og de fastsatte takster herfor. Området efterreguleres i forhold til de faktiske udgifter på området. I 2011 betaler kommunen 31.808 kr. pr. privatskoleelev, 32.226 kr. pr. efterskoleelev og 10.133 kr. pr. barn i privat SFO.
- Ungdommens Uddannelsesvejledning
Budgettet til Ungdommens Uddannelsesvejledning reguleres fuldt ud i forhold til det forventede antal børn, jf. befolkningsprognosen samt den indgåede med Ungdommens Uddannelsesvejledning. Området efterreguleres i forhold til de faktiske udgifter på området. I 2011 er kommunens udgifter til basisydelsen 670 kr. pr. 7-16-årig i kommunen.

I forbindelse med vedtagelse af budget 2009-2012 blev det besluttet, at der skal udvikles en ny ressourcefordelingsmodel for skolerne inklusiv SFO, jf. afsnittet om Ressourcetildeling under punkt 6 Perspektiver og udfordringer.

4. Vision

I 2011 revideres den sammenhængende Børne- og Ungepolitik, herunder visionen.

Visionen for børne- og ungeområdet er beskrevet i den sammenhængende Børne- og Ungepolitik:

”Børn og unge føler sig ønskede, elskede og værdsatte. De besidder værdifulde ressourcer og oplever, at voksne tager dem alvorligt, lytter og har tillid til dem som selvstændige mennesker. Børn og unge oplever og er medansvarlige for, at der er plads til alle i et fællesskab med rum og respekt for forskellighed.

I Lyngby-Taarbæk kommune tages udgangspunkt i et helhedssyn på barndommen og ungdommen. Børn og unge tilbringer en stor del af deres tid i institutionaliserede rammer, der er trygge og af en kvalitet, så alle børn og unge opnår og videreudvikler alsidige kompetencer. Dette stiller høje krav til voksnes samarbejde og dialog på tværs af forskellige miljøer, børn og unge færdes i.

Forældrene er børnenes væsentligste kontakt til voksne, og familien udgør basen i børns og unges liv. Det er forældrene, der har ansvaret for at sikre børnenes udvikling og trivsel og Lyngby-Taarbæk Kommune støtter forældrene i varetagelsen af denne opgave.”

5. Politiske mål

I 2005 vedtog Kommunalbestyrelsen "Målsætning for folkeskolerne i Lyngby-Taarbæk kommune". Målsætningerne konkretiserer visionen.

6. Perspektiver og udfordringer

Befolkningsprognose

Ifølge befolkningsprognosen vil børnetallet i aldersgruppen 6-16 år i perioden fra 2011 til 2017 stige med 241 børn, hvorefter det forventes at falde med 260 børn frem til 2022. Børnetallet i 2022 vil ifølge prognosen stort set være det samme som i 2011.

Tabel 1. Forventet børnetal i aldersgruppen 6-16 år - hele kommunen (2011 - 2022)

Alder	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
6	648	649	624	692	663	651	647	640	631	623	615	611
7	675	652	653	633	697	664	652	648	641	632	624	615
8	670	677	655	660	636	697	664	652	649	641	632	624
9	652	673	680	661	663	637	698	665	653	650	641	632
10	685	656	676	687	666	665	639	699	667	655	652	643
11	618	687	657	681	689	667	666	639	699	667	655	652
12	637	619	688	661	682	689	666	665	638	698	666	654
13	622	636	618	688	660	679	686	664	663	636	696	663
14	651	623	636	620	689	659	678	685	663	662	635	694
15	574	652	623	639	621	688	658	677	684	662	661	634
16	674	579	657	630	644	625	693	663	681	688	667	665
I alt	7.106	7.103	7.167	7.252	7.310	7.321	7.347	7.297	7.269	7.214	7.144	7.087

En stigning i børnetallet på 241 børn betyder imidlertid ikke, at elevtallet stiger med et tilsvarende antal, da det må forventes, at en procentdel af børnene vælger andre skoletilbud end kommunens folkeskoler (andre kommuners folkeskoler, privatskoler og efterskoler). Pr. 5. september 2010 havde 1.079 børn svarende til 16,8 % valgt andre skoletilbud end kommunens folkeskoler, og såfremt denne andel forudsættes at være den samme i fremtiden vil stigningen i elevtallet blive på ca. 207 elever i 2017. Opmærksomheden skal dog henledes på, at der i befolkningsprognosens tal ikke er indarbejdet eventuel befolkningstilgang som følge af de to store projekter – Lyngby-Taarbæk som vidensby og Lyngby Idrætsby – to projekter, som alt andet lige må forventes at øge børnetallet i kommunen i større eller mindre grad.

Kommunens skoler er siden år 2000 blevet udbygget i forhold til det i den periode kendte stigende antal elever, og der er i perioden 2011-2013 afsat en mindre pulje til ombygninger på tre af kommunens skoler med henblik på etablering af indskolingshuse. Udfordringen nu bliver således at analysere og tilpasse skolekapaciteten til stigende elevtal i perioden frem til 2017, jf. prognosen.

Skolestrategi

Fra august 2010 til februar 2011 er der gennemført et skoleudviklingsprojekt – Fremtidens skole. Skoleudviklingsprojektet skulle afdække og medvirke til diskussion af, hvordan fremtidens folkeskole i Lyngby-Taarbæk Kommune skal se ud. Både i forhold til de generelle udfordringer som folkeskolen står overfor i forhold til bl.a. faglighed og inklusion, men også undervisningens organisering.

Projektet har haft et innovativt udgangspunkt og perspektiv. Konkret har projektet samlet viden og ideer inden for otte temaer, der har afgørende betydning for kvalitet i skolevæsenet. De otte temaer beskriver udfordringer, som folkeskolen står overfor, både generelt og i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Den indsamlede viden vil i løbet 2011 blive omsat til en ny Skolestrategi for skolerne i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Parallelt med dette har Børne- og Ungdomsudvalget vedtaget "Strategi for fastholdelse og udvikling af det faglige niveau" og "Strategi for læsning". I foråret 2011 drøfter Børne- og Ungdomsudvalget "Strategi for inklusion samt kommunes sundhedsudfordringer i lyset af regionens Sundhedsprofil 2010 og den nuværende sundhedsstrategi.

I Direktionens virksomhedsplan indgår tillige et indsatsområde vedrørende inddragelse af den frivillige sektor/civilsamfundet – et indsatsområde som det vil være naturligt også at inddrage i arbejdet omkring fremtidens skole.

På nationalt plan forventes det, at der inden for det næste år vedtages en folkeskolereform. Denne vil også påvirke retningen for en kommende strategi.

Den store udfordring bliver at samle alle disse input i en strategi, der sætter retningen for den fortsatte udvikling af det fælles skolevæsen. Vigtige aktører i dette samarbejde er skolernes ledelser, skolernes bestyrelser, de faglige organisationer samt Børne- og Fritidsforvaltningen.

Det forventes, at der skal arbejdes med implementering af ny Skolestrategi i 2012.

Inklusion

I budgetsamarbejdet mellem Finansministeren og Kommunernes Landsforening indgik det i aftalen for 2011, at kommunerne i 2020 ikke måtte ekskludere mere end 3 % af eleverne til specialforanstaltninger. Dette skal ses som en del af et samfundsmæssigt skift hen imod at udskille færre elever fra almenområdet til specialsystemet med henblik på at langt flere elever fremadrettet er inkluderet i almenområdet ved forskellige foranstaltninger og derved samtidig nedbringe udgiften til de dyre specialforanstaltninger.

Der er i forbindelse med budget 2011 indlagt en besparelse på specialundervisningsområdet på sammenlagt 4 mio. kr., hvoraf to af disse tilgår almenområdet i budgetperioden.

Der blev i 2009 vedtaget en rapport for specialtilbudsområdet (26.01.2009). Specialtilbudsrapporten har efterfølgende været udgangspunkt for Skoleafdelingens arbejde med udviklingen på området.

I forbindelse med en øget inklusion er der en række andre udfordringer. Bl.a. kan det forudses, at forældrene til børn i det generelle system kan have vanskeligt ved at acceptere, at børn med specielle behov skal inkluderes. F.eks. hvis forældrene synes, at der bliver for meget uro i klassen, og at dette vil komme til at gå ud over deres barns læringsniveau. Derfor er opbakningen fra politikere og forældre helt essentiel. Det er således væsentligt, at skoler og forældre er i dialog om, at en klasse kan og skal rumme børn med særlige behov – også selv om det i perioder kan betyde, at der er mere uro end sædvanligt.

Det er ligeledes væsentligt, at personalet klædes på til at kunne magte opgaven med børn med særlige behov, der er derfor iværksat et treårigt kompetenceforløb med henblik på at medvirke til en kulturændring hos de professionelle i skolevæsenet. Dette tiltag har et systemisk udgangspunkt, hvor ønskede forandringer i en skolekontekst må starte hos de professionelle rundt om barnet med henblik på at udvikle egen praksis og læringsmiljø for at opnå en ønsket forandring hos en eller flere elever. Kompetenceudvikling af hele skolevæsenet fortsætter til 2012. Derefter skal der ske en kontinuerlig vedligeholdelse, f.eks. i forhold til nye lære-re.

Ressourcetildeling

Der er gennem de seneste år arbejdet på en ny ressourcefordelingsmodel på skoleområdet, som skal sikre en bedre overordnet økonomisk styring af skolevæsenet - herunder udsving i elevtallet mellem årene.

Der er senest i december 2010 forelagt to forskellige ressourcefordelingsmodeller til politisk behandling og det videre arbejde afventer eventuelle forslag fra eksternt konsulentfirma. Når den nye ressourcefordelingsmodel er endelig besluttet, pågår arbejdet med implementering, herunder udarbejdelse af decentral værktøjer og ny central kapacitetstilpasningsmodel. Det forventes, at en ny ressourcefordelingsmodel vil kunne blive anvendt fra skoleåret 2012/13.

7. Kvalitetsmål

Tema	Mål	Målemetode	Indsatser for målet
Specialtilbud	Der skal i de kommende år arbejdes med øget inklusion af elever med særlige behov på de almindelige skoler. Som følge heraf skal antallet af elever i specialskoler og gruppeordninger nedbringes med 3 pct. i forhold til 2009-niveau.	Elevegørelse pr. 05.09.2013. Kvalitetsmålet er 4-årigt.	Kommende strategi for specialtilbudsområdet i LTK med fokus på etablering af rammer i skolevæsenet for at flere elever kan forblive i deres stamklasser og opleve større trivsel ved at indgå ligeværdigt med deres forudsætninger i fællesskabet. - Specialpædagogikken skal ses som et særligt tilbud, der tilrettelægges med udgangspunkt i almenundervisningen. - Vægtningen i psykologarbejdet udvikles i retning af øget fokus på relationsarbejdet. - Et 3-årigt SAL (Systemisk Analyse af Læringsmiljøet) kompetenceforløb er igangsat for hele skolevæsenet for udvikling af et pædagogisk miljø med fokus på social samspil, elevernes kompetencer og behov i et inkluderende perspektiv. - Det forudsættes at halvdelen af reduktionen tilgår almenundervisningen.
Læsekompetencer	Langt hovedparten af eleverne i 7. klasse er læsere med tilstrækkelige læsekompetencer i 2013 med en andel på 95 pct.	Kommunens årlige læseundersøgelse for 7. klassetrin (I 2009 var andelen på 93 pct.). Kvalitetsmålet er 4-årigt	Vedtagelse af ny læsestrategi i foråret 2010.
Højt fagligt niveau i naturfag	Elevernes høje gennemsnit på naturfagsområdet i folkeskolens afgangsprøve i 2013 er fastholdt i forhold til resultatet i 2009	Resultaterne fra folkeskolens afgangsprøver, 2013. Kvalitetsmålet er 4-årigt	<ul style="list-style-type: none"> • Fortsat udgangspunkt i "Strategi for udvikling og fastholdelse af det faglige niveau". • Kommunen deltager i Science Kommune-samarbejdet. • Der ansættes og diplomuddannes naturfaglige vejledere på alle skoler. • Der udvikles et dynamisk fagligt miljø på skolerne og dem i mellem ved fagligt netværk.
Brugertilfredshed med skole og skolefritidsordning	Forældrenes tilfredshed alt i alt med deres barns /børns folkeskole og SFO øges med 1 procentpoint i brugertilfredshedsmålingen 2012 i sammenligning med resultatet i tilfredshedsmålingen 2009	Resultat af brugertilfredshedsundersøgelse 2012. (I 2009 var tilfredsheden alt i alt med folkeskolen på 81 pct. og med SFO på 86 pct.). Kvalitetsmålet er 4-årigt.	Med udgangspunkt i brugertilfredshedsundersøgelsen fra 2009 skal der arbejdes med de enkelte skoler. Der ses på, hvilke områder af undersøgelsen, der scores lavt på, og på disse områder sættes der fokus på de enkelte skoler.

8. Nøgletal

Skoler

Elev- / klasseantalsudviklingen

Antal elever	Skoleåret 2010/11	Skoleåret 2011/12	Skoleåret 2012/13	Skoleåret 2013/14	Skoleåret 2014/15	Skoleåret 2015/16
Distriktsskoler	5.612	5.725	5.734	5.791	5.874	5.925
<i>Antal klasser</i>	254	257	260	261	262	261
<i>Klassekvotient</i>	22,1	22,3	22,1	22,2	22,4	22,7
Kommunale og regionale specialtilbud	289	281	273	266	259	253
Andre kom. skoler	127	128	128	129	131	132
Privatskoleelever	803	817	816	824	834	840
Efterskoleelever mv.	149	155	152	157	154	160
I alt	6.980	7.106	7.103	7.167	7.252	7.310

Distriktsskoler

Distriktsskoler incl. tale-læse og modtagelsesklasser og 10. klasse. De anførte elevtal for skoleåret 2010/11 er faktiske tal pr. 5. september i året. Tallene i overslagsårene over det forventede antal elever er beregnet med udgangspunkt i befolkningsprognosen 2011, indskrevne i kommunale børnehaveklasser i de enkelte år samt til- og afgang af elever generelt.

Stigningen i elevtallet på distriktsskolerne udgør ca. 5,6 % i den viste periode.

Kommunale og regionale specialtilbud

Indeholder antallet af børn i kommunens specialklasser inkl. Heldagsskolen og Sorgenfriskolen og eksklusiv enkeltintegrerede elever samt antallet af børn i regionale specialtilbud.

Fra skoleåret 2010/11 og frem til 2015/16 er antallet af elever i kommunale og regionale specialtilbud reduceret med elever, således at andelen svarer til 4 pct. af kommunens samlede elevgrundlag excl. elever i privatskoler og efterskoler, jfr. mål i Handleplan for inklusion 2011-2020.

Faldet i andelen af specialskoleelever falder med ca. 12,5 % i den viste periode.

Andre kommuners skoler

Antallet af børn i Lyngby-Taarbæk Kommune, som har valgt en anden kommunes folkeskole svarede i skoleåret 2010/11 til 1,8%.

Privatskoleelever

Elevtallet på privatskolerne opgøres pr. 5.9. hvert år, mens afregningen først foregår det efterfølgende regnskabsår. Dette betyder, at antallet af privatskoleelever i skoleåret 2010/11 afregnes medio 2011.

Tallene for årene 2012/13-2015/16 er beregnet ud fra en forventet tilslutningsprocent for skolegang i private skoler på 11,5 % af børn i aldersgruppen 6-16 år i kommunen (svarende til procentandelen for 2011).

Efterskoleelever mv.

Elevtallet på efterskoler mv. opgøres pr. 5.9. hvert år, mens afregningen først foregår det efterfølgende regnskabsår. Dette betyder, at antallet af efterskoleelever i skoleåret 2010/11 afregnes medio 2011.

Tallene for årene 2012/13-2015/16 er beregnet ud fra en forventet tilslutningsprocent for skolegang på efterskoler mv. på 8,2 % af børn i aldersgruppen 14-16 år i kommunen (svarende til procentandelen for 2011).

Økonomi

Normalområdet

Den gennemsnitlige nettodriftsudgift pr. elev i folkeskolen
(ekskl. udgifter til SFO, privatskoleelever, elever i specialundervisningstilbud)

Hele kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Pr. elev	54.706	53.227	50.621	50.168	49.528	48.947
Indeks 2011 = 100	102,8	100	95,1	94,3	93,1	92,0

Beløbene er i 2012-priser

Specialområdet

Den gennemsnitlige nettodriftsudgift pr. elev på kommunale specialskoler, kommunale gruppeordninger og regionale specialtilbud
(incl. udgifter til SFO på specialskoler, klubber mv., men ekskl. udgifter til enkeltintegrerede)

Hele kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Pr. elev	265.283	257.121	291.465	294.857	302.703	310.472
Indeks 2011 = 100	103,2	100	113,4	114,7	117,7	120,7

Beløbene er i 2012-priser

Baggrunden for den forholdsvis høje gennemsnitlige driftsudgift pr. elev i kommunen skyldes, at der i de kendte budgetter ikke er taget højde for reducerede antal elever i kommunale og regionale specialtilbud, jfr. mål i Handleplan om inklusion i 2011-2020.

ECO-nøgletal

Normal- og specialområdet budget 2011					
Udgifter i kr. pr. 6-16-årig	Lyngby-Taarbæk	Gentofte	Gladsaxe	Rudersdal	Hele landet
3.22.01 Folkeskoler	39.402	31.829	43.047	45.380	43.160
3.22.02 Fællesudgifter for kommunens samlede skolevæsen	679	6.389	599	68	828
3.22.07 Specialundervisning i regionale tilbud	949	1.531	770	1.581	583
3.22.08 Kommunale specialskoler	10.483	5.418	9.978	6.506	6.814
I alt pr. 6-16-årig	51.513	45.167	54.394	53.535	51.385

Der gøres opmærksom på, at forskelle i kommunernes nøgletal kan skyldes forskellig organisering og konteringspraksis kommunerne imellem. Derudover bør der ved sammenligninger af kommunernes udgiftsniveau tages højde for forskelle i kommunernes udgiftsbehov.

Skolefritidsordninger**Pladsantal i skolefritidsordninger (skoleår)**

Antal børn	Skoleåret 2010/11	Skoleåret 2011/12	Skoleåret 2012/13	Skoleåret 2013/14	Skoleåret 2014/15	Skoleåret 2015/16
Kommunal SFO	2.479	2.500	2.505	2.467	2.500	2.512
Privat SFO	255	257	257	253	257	258
I alt	2.734	2.757	2.762	2.720	2.757	2.770

Det anførte pladsantal i skoleårene 2010/11 er det faktiske antal af SFO-pladser inkl. Sorgenfriskolen pr. 5. september i året. Tallene i overslagsårene over det forventede antal børn er beregnet med udgangspunkt i befolkningsprognosen 2011

Antallet af børn i privat SFO opgøres pr. 5.9. hvert år, mens afregningen først foregår det efterfølgende regnskabsår. Dette betyder, at antallet af børn i privat SFO i skoleåret 2010/11 afregnes medio 2011.

Tallene for årene 2012/13-2015/16 er beregnet ud fra en forventet tilslutningsprocent til privat SFO på 9,7 % af børn i aldersgruppen 6-9 år i kommunen (svarende til procentandelen for 2011).

Økonomi

Den gennemsnitlige bruttodriftsudgift pr. plads i SFO inkl. udgifter til søskenderabat og fripladser

Hele kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Pr. plads – brutto	45.070	41.577	42.011	41.383	41.063	40.665
Indeks 2011 = 100	108,4	100,0	101,0	99,5	98,8	97,8

Beløbene er i 2012-priser

Den gennemsnitlige nettodriftsudgift pr. plads i SFO inkl. udgifter til søskenderabat og fripladser

Hele kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Pr. plads – netto	23.305	22.073	22.892	22.358	22.438	22.221
Indeks 2011 = 100	105,6	100,0	103,7	101,3	101,7	100,7

Beløbene er i 2012-priser

Udviklingen i forældrebetalingen i SFO (11 mdr. pr. år)

Hele kr.	R10	B11	B12
Takst pr. plads pr. betalingstermin	1.805	1.820	

Takst for 2012 afventer beslutning.

B. Udsatte børn og unge

BØRNEUDVALGET

DEN 16.06.11

SAG NR. 1

1. Beskrivelse af området

- Tilbud til børn og unge med særlige behov: Forebyggende og andre mindre indgribende foranstaltninger samt anbringelser uden for eget hjem.
- Tilbud til hjemmeboende handicappede børn og deres forældre.

2. Økonomisk driftsramme

Beskrivelse / mio. kr.	R10	B11	B12	BO13	BO14	BO15
Kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Særlige dagtilbud og klubber	8,2	11,5	11,6	11,6	11,6	11,6
Plejefamilier og opholdssteder	33,3	34,1	33,0	32,9	32,9	32,9
Forebyggende foranstaltninger	27,6	26,3	25,5	25,5	25,5	25,5
Døgninstitutioner for børn og unge	18,8	14,3	14,0	14,0	14,0	14,0
Sikrede døgninstitutioner	2,1	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9
Rådgivning og rådgivningsinst.	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Behandling af stofmisbrugere	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Kontante ydelser, sociale formål i.f.m. hjemmeboende handicappede børn:	12,7	11,6	11,6	11,6	11,6	11,6
Udsatte børn i alt	105,6	103,0	100,8	100,8	100,8	100,8

2012 pris- og lønniveau.

Afrunding kan indebære, at summen af de enkelte poster afviger fra den angivne total.

3. Budgetgrundlag

Ressourcetildelingen på området er ikke baseret på en budgetmodel i dag. Forvaltningen har etableret et dispositionsark, som fremadrettet bliver et styringsredskab i forhold til budgetopfølgningen, og på hvilken baggrund data til budgetgrundlaget kan genereres. Derudover er der en række serviceniveaubeskrivelser under udarbejdelse med tilhørende gennemsnitspriser på forskellige standardforanstaltninger, der efterfølgende vil indgå i forbindelse med beregning af områdets budget samt løbende budgetopfølgning.

4. Vision

I Lyngby-Taarbæk Kommunes Sammenhængende Børne- og Ungepolitik er beskrevet en vision, som gælder for alle børn og unge i kommunen og dermed også de udsatte. Den sammenhængende børne- og ungepolitik skal revideres i løbet af 2010/11, men indtil der foreligger en revideret udgave, er visionerne fra den gamle politik gældende på området.

"Børn og unge føler sig ønskede, elskede og værdsatte. De besidder værdifulde ressourcer og oplever, at voksne tager dem alvorligt, lytter og har tillid til dem som selvstændige mennesker. Børn og unge oplever og er medansvarlige for, at der er plads til alle i et fællesskab med rum og respekt for forskellighed.

I Lyngby-Taarbæk Kommune tages udgangspunkt i et helhedssyn på barndommen og ungdommen. Børn og unge tilbringer en stor del af deres hverdag i institutionaliserede rammer, der er trygge og af en kvalitet, så alle børn og unge opnår og videreudvikler alsidige kompetencer. Dette stiller høje krav til voksnes samarbejde og dialog på tværs af de forskellige miljøer, børn og unge færdes i.

Forældrene er børnenes væsentligste kontakt til voksne, og familien udgør basen i børn og unges liv. Det er forældrene, der har hovedansvaret for at sikre børnenes udvikling og trivsel og Lyngby-Taarbæk Kommune støtter forældrene i varetagelsen af denne opgave."

Derudover findes der en række visioner i de tværgående politikker, herunder særligt Udsatte Politikken og Handicap Politikken, som omfatter hele eller dele af målgruppen af udsatte børn og unge.

5. Politiske mål

De politiske målsætninger i forhold til børn og unge i Lyngby-Taarbæk Kommune, herunder de udsatte, er beskrevet i kommunens sammenhængende børne- og ungepolitik. Den sammenhængende børne- og ungepolitik skal revideres i løbet af 2010/11, men indtil der foreligger en revideret udgave, er målsætningerne for den gamle politik gældende på området. Den sammenhængende børne- og ungepolitik er bygget op omkring 4 temaer med hver deres målsætning:

- Samarbejde og dialog: Børn og unges trivsel og udvikling skal sikres gennem forpligtende samarbejde mellem forældrene og de professionelle og mellem de professionelle indbyrdes.
- Rummelighed: Flest mulige børn og unge skal fastholdes i normalsystemet.
- En sund opvækst: Alle børn og unge har krav på en sund og tryk opvækst.
- Overgange i børns liv: Der skal være sammenhæng og helhed i børn og unges liv i de offentlige tilbud.

6. Perspektiver og udfordringer

Faglige udfordringer

- **Manglende viden om hvad der virker.** Den 1. januar 2011 trådte en lang række lovændringer i kraft inden for området for børn og unge med særlige behov - kaldet Barnets Reform. Et af hovedformålene med Barnets Reform er at sikre, at de indsatser, der sættes ind med over for børn og unge med særlige behov, bygger på viden om, hvad der virker. Der er i de senere år kommet mere og mere fokus på at skabe evidensbaseret viden inden for det børnesociale område. Vores viden om, hvad der virker, er imidlertid stadig relativt begrænset, og der sker ikke i dag en systematisering af den viden, der findes. I efteråret 2010 blev der vedtaget en række styringsprincipper for det specialiserede socialområde i Lyngby-Taarbæk Kommune. Styringsprincip 1 sætter fokus på kvalitet og evidens i indsatsen med henblik på at målrette ressourcerne mod det, der virker bedst og har den største værdi for borgere og medarbejdere. Det betyder, at en afgørende udfordring fremover bliver at få systematiseret "hvad der virker" – best practices - og løbende omsætte erfaringerne til læring og fremadrettet forbedring af indsatsen – next practices. Det gælder både den viden, som skabes nationalt, erfaringer fra andre kommuner og læring af egne metoder og indsatser. For at vi selv kan skabe viden er det imidlertid en udfordring at få højnet kvaliteten af data. Derudover skal der ske en løbende opkvalificering af medarbejderne for at kunne implementere den nye viden om, hvad der virker i deres praksis.
- **Færre anbragte og flere i forebyggende foranstaltninger.** Undersøgelser fra det nationale forskningscenter for velfærd (SFI) viser, at 43 pct. af de unge, der anbringes, efter 4 år har oplevet et eller flere sammenbrud af deres anbringelse. Endvidere har børnene, fra de blev beskrevet som 7-årige og til de blev beskrevet som 11-årige, ikke fået det nævneværdigt bedre (Børneforløbsundersøgelse af anbragte børn, SFI, 2009). Endelig er det mindre end 25 pct. af samtlige børn, der har modtaget en foranstaltning i løbet af deres barndom, der har gennemført en ungdomsuddannelse som 22-årige. Dette skal sammenholdes med, at ca. 80 pct. af alle unge generelt set får en ungdomsuddannelse i dag. Forskningen viser, at socialt udsatte børn, herunder særligt de børn, der anbringes uden for hjemmet, klarer sig dårligere end ikke-anbragte børn på stort set alle målte parametre (skolepræstation, helbred og trivsel). Anbragte børn er ofte ensomme og vokser op uden stabil voksenkontakt. Især de børn, der blevet anbragt sent, og hvor anbringelsen ikke har været stabil, er udsatte. (Anbragte børn og unge, en forskningsoversigt, SFI, 2009).

Selvom anbringelser ikke kan undgås, vil det være vigtigt at forebygge anbringelser mest muligt fremadrettet. På denne baggrund er det en af de helt store udfordringer på det børnesociale område i de kommende år i langt højere grad at bruge forebyggende foranstaltninger frem for anbringelser. I 2011 vil der blive lavet en forebyggelsesstrategi, som skal medvirke til at optimere de forebyggende indsatser - også i henhold til lovkravene i Barnets Reform, der vægter den tidlige indsats, forstået som den indsats der sættes ind tidligt for at undgå anbringelse. Udfordringen i 2012 og fremefter vil være at implementere

forebyggelsesstrategien og at fortsætte optimeringen af de forebyggende indsatser og udvikle nye og fleksible indsatser, som kan imødekomme de komplekse og skiftende behov hos målgruppen.

- **Flere anbragte børn og unge i familiepleje.** Et af de store temaer i Barnets Reform er et øget fokus på brug af plejefamilier frem for institutionsanbringelser. Blandt andet er det blevet lovpligtigt altid først at vurdere om en anbringelse skal ske i en plejefamilie. Lovændringerne på plejefamilieområdet bygger på en opfattelse af, at plejefamilier i mange tilfælde bedst kan tilgodese udsatte børn og unges behov for at indgå i nære omsorgsmiljøer med stabile voksenrelationer (jf. § 68 b i Serviceloven).

I en undersøgelse fra KREVI fra december 2010 peges der på, at årsagen til at udgifterne i Danmark på anbringelsesområdet er langt højere end hos vores naboland Sverige er, at vi anbringer langt flere børn på institution. Samtidig peges der i undersøgelsen på, at børn i Danmark i gennemsnit er anbragt i meget længere tid end børnene i fx Sverige. Sverige anbringer flere børn i familiepleje, og det bevirker, at udgifterne til anbringelser er omkring 25 procent lavere end i Danmark. Samtidig er der intet, der tyder på, at indsatsen over for de anbragte børn i Sverige er dårligere end i Danmark. Det bliver derfor en udfordring i de kommende år at opkvalificere og styrke plejefamilieområdet, herunder at finde plejefamilier i lokalområdet for at støtte barnet i de nære omgivelser også for at undgå skole og institutionsskift. Afdelingen for Børn og Familier fremlægger ultimo 2011 en anbringelsesstrategi for Børne- og Ungdomsudvalget. Anbringelsesstrategien skal medvirke til at understøtte de kommende års budgetnedskrivninger og sikre, at der er fokus på de anbringelser, der synes at have den største effekt, ligesom den skal understøtte udviklingen af lokale tilbud.

- **Styrkelse af den forebyggende og tidlige indsats i almenområdet.** Et andet stort tema i Barnets Reform er at styrke den tidlige indsats, så udsatte børn og unges problemer opfanges tidligt, og så alvoren af deres problemer mindskes ved, at man sætter ind tidligere i forløbet. Dette er en videreførelse af det fokus på tidlig forebyggelse, som blev italesat med Anbringelsesreformen i 2006. I 2010 blev der i Børne- og Fritidsforvaltningen udviklet et nyt tværfagligt koncept kaldet Børn og Unge på Tværs, som skal medvirke til at styrke den tidlige opsporing og den tidlige indsats i forhold til udsatte børn og unge. Konceptet er i 2011 i fuld gang med at blive implementeret i organisationen. Udfordringen i 2012 og fremefter vil blive at følge op på indsatsen og vurdere om der opnås den ønskede effekt om at nedbringe antallet af sociale foranstaltninger.

Styringsmæssige udfordringer

- **Implementering af styringsprincipperne på det specialiserede socialområde.** Som allerede nævnt blev der i 2010 udarbejdet 7 styringsprincipper for det specialiserede socialområde med henblik på at bremse udgiftsvæksten på området. Styringsprincipperne sætter fokus dels på kvalitetsudviklingen i indsatsen og dels på den økonomiske styring af området. I 2011 og i de kommende år skal der arbejdes med at implementere styringsprincipperne. Dette understøttes af den implementering der pågår i 2011 og som strækker sig ind i begyndelsen af 2012 med effektueringen af den 13 punkts strategi og handleplan der er iværksat for at genoprette afdelingen for Børn og Familier (Vedtaget af Børne- og Ungdomsudvalget).
- **Øget bureaukratisering.** Da Barnets Reform trådte i kraft den 1. januar 2011 blev der fra aftaleparternes side lagt vægt på, at reformen ikke skal medføre yderligere bureaukrati i kommunerne. Det er imidlertid forvaltningens vurdering, at de forholdsvis beskedne administrative lempelser, der er lavet, overskygges af en del nye lovgivningsmæssige tiltag, som må forudses at blive administrativt tunge. Dette får betydning dels for antallet af personaleressourcer, der skal bruges til at løfte de ekstra administrative opgaver, men også for hvilke kompetencer personalet skal have for at kunne løfte opgaven. Udover de mange lovændringer i Barnets Reform er der sket en generel udvikling inden for det børnesociale område de seneste år, som stiller større krav til medarbejdernes juridiske kompetencer. Det bliver således en udfordring fremover at sikre, at medarbejdernes kompetencer er i trit med de krav, der stilles både til deres administrative og juridiske kompetencer.
- **Digital løsning i forhold dokumentation.** Der er fortsat udfordringer med at tilvejebringe et administrationsgrundlag, der samtidig er et effektivt systematisk ledelsesredskab i forhold til at følge op på om lovkrav overholdes. Vælger kommunen endeligt at tilslutte sig DUBU- digitalisering børn og unge,

vil der indlejret i dette sagsbehandlingssystem ligge proceshåndteringsredskaber, som sikrer overholdelse af lovgivningen i sagsbehandlingsprocessen, ligesom der vil være mulighed for at følge, hvorvidt sagsbehandlerne overholder dette gennem ledelsesinformationsredskaber. Kommunens tilslutning til DUBU vil derfor løse en del af de udfordringer, som administrationsgrundlaget også skal løse. Fordelen ved DUBU er, at der i dette elektroniske system ikke efterlader nogen mulighed for at undlade den dokumenterende praksis som er nødvendig for at overholde loven. DUBU vil først være tilgængeligt i 2012.

Digital løsning i forhold til økonomistyring. På tværs af Børne- og Fritidsforvaltningen og Social- og Sundhedsforvaltningen blev det i 2011 besluttet at indkøbe et nyt fælles økonomistyringsværktøj på det specialiserede socialområde, der dækker funktioner i såvel BFF som SSF, og som kan sikre balance mellem regelgrundlag og økonomiske udfordringer. Efter en udbudsrunde medio 2011 blev der truffet beslutning om økonomistyringssystemet, som er implementeret ultimo 2011.

Økonomiske udfordringer

- **Flere udsatte børn og unge generelt.** Som beskrevet i flere af de andre perspektivnotater (skole og dagtilbud) har der været en markant stigning i børnetallet i 2009 og i 2010. Ifølge prognoserne forventes børnetallet at stige yderligere i 2011 og 2012, og angiveligt også i årene fremover, særligt hvis videnbyprojektet realiseres. Når det samlede børnetal stiger vil antallet af børn og unge, der har brug for særlig støtte formodentlig også stige. I dag er det ca. 2 % af alle børn i alderen 0-22 år, som har en social foranstaltning. Hvis børnetallet fortsætter med at stige, og andelen af børn med en social foranstaltning forbliver uændret, vil der i 2012 tilgå yderligere 3,5 børn/unge, yderligere 2,4 børn/unge i 2013, yderligere 4,1 børn/unge i 2014 og yderligere 1,8 børn/unge i 2015 svarende til knapt 12 børn/unge yderligere med sociale foranstaltninger i den kommende budgetperiode. Med et udgiftsbudget på 100 mio. kr. netto til 14.707 børn og unge pr. 1. januar 2011 i aldersgruppen 0-22 år svarer det til, at budgettet pr. 1. januar 2012 skal opjusteres med 1,2 mio. kr. Potentielt kan den demografiske udvikling dermed bidrage til, at udgiftspresen på området skærpes svarende til samlet 4 mio. kr. over de næste 4 år. Som det fremgår andre steder i perspektivnotatet arbejdes der i imidlertid målrettet på at nedbringe antallet af børn og unge, der har behov for en social foranstaltning. Det reelle udgiftspres vil således afhænge af de resultater, som opnås med det forebyggende arbejde, inklusion og en strammere styring af området.
- **Flere børn med diagnoser.** Derudover ses der på nationalt plan og også i Lyngby-Taarbæk Kommune en tydelig tendens til, at flere børn henvises til behandling i psykiatrien. Fra 2002-2010 er der sket en stigning i henvisninger på det børne- og ungdomspsykiatriske område i Region Hovedstaden på 125 % (fra 663 henvisninger i 2002 til 1496 henvisninger i 2010, Oversigt fra Region Hovedstaden). Kigger man på, hvordan gruppen af børn og unge, der har modtaget psykiatrisk behandling i årene 2007 til 2010 fordeler sig i forhold til diagnoser, så er der ikke sket nogen markante udviklinger i perioden. Den statistik der findes i området tager imidlertid udgangspunkt i de børn og unge, som har været indlagt. Der findes ikke noget statistiks overblik over dem, der er blevet behandlet ambulante eller i det private. Kommunerne oplever en klar stigning af børn, som er blevet udredt privat og kommunerne oplever, at i takt med pres på de psykiatriske hospitaler udskrives børn tidligere med stor behov for behandling, som skal varetages af kommunen.

Det bliver derfor en økonomisk udfordring i de kommende år på det børnesociale område at sikre, at der bliver taget hånd om gruppen af børn med psykiske problemstillinger, hvilket må forventes at presse anvendelsen af økonomiske midler afsat. Derudover bliver denne særlige børnegruppe også en faglig udfordring. Både for almenområdet som skal kunne rumme en større gruppe af børn med psykiatriske problemstillinger, og for det børnesociale område, som skal tilpasse deres tilbud og indsatser til disse børns behov.

- **Flere unge i efterværn.** En anden særlig gruppe, som der forventes at ske en stigning i de kommende år, er de unge, som er i efterværn. Barnets Reform har givet øgede muligheder for efterværn til unge over 18 år, og det kan medføre øgede udgifter for forvaltningen. Da nogle af de nye lovtiltag omkring efterværn kan blive ret udgiftsdrivende for kommunen, bliver det derfor også endnu vigtigere at gøre de

unge klar til en voksentilværelse, således at anvendelsen af efterværnsparagrafferne kun bliver nødvendige i begrænset omfang.

- **Faglighed og økonomi – giver mening på den lange bane.** Området for udsatte børn og unge har i de seneste år generelt og i Lyngby-Taarbæk Kommune været kendetegnet ved en markant udgiftsvækst. Udgiftsvæksten er ikke mindst sket på anbringelsesområdet. Der er ikke flere børn, der bliver anbragt, men udgifterne til anbringelserne er steget. De seneste års økonomiaftaler mellem KL og regeringen har derfor også haft fokus på, at budgetterne på de specialiserede socialområde skal holdes, og at udgifterne skal udvikle sig i nogenlunde samme takt som de øvrige kommunale serviceudgifter. Ifølge en opgørelse fra KL fra marts 2011 er der sammenlignet med tidligere års vækstrater på omkring 4 pct. sket en markant opbremsning af den hidtidige udgiftsvækst i kommunernes budgetter for 2011. Denne udvikling ses også i Lyngby-Taarbæk Kommune, hvor alt tyder på, at budgettet kan overholdes i 2011. Dette skyldes dels, at der er kommet langt mere fokus på økonomien, og at der er blevet udviklet redskaber til løbende at følge budgetudviklingen. Men samtidig er der en faglig udvikling igang, som betyder, at der i dag lægges mere vægt på tidlig indsats og forebyggende foranstaltninger frem for anbringelser. Både faglige og økonomiske argumenter taler således for, at der i fremtiden bliver færre af de dyre anbringelser og mere fokus på de forebyggende tiltag og foranstaltninger, der virker.

7. Kvalitetsmål

Tema	Mål	Målemetode	Indsatser for målet
Hurtigere opfølgning på underretninger	Kommunen skal have truffet afgørelse om, hvorvidt der skal gennemføres en § 50 undersøgelse eller ej, senest 8 uger efter modtagelse af en underretning, og forældrene skal være informeret om beslutningen og det videre forløb.	Som en del af det strukturerede ledelsestilsyn gennemgås alle underretninger. Kvalitetsmålet er 2-årigt.	Arbejdsgangsbeskrivelse for modtagelse af underretninger, som skal skrives ind som en del af administrationsgrundlaget i Børn og Familier.
Færre sene anbringelser	Kommunen vil styrke det forbyggende arbejde for udsatte større børn (blandt andet ved at etablere flere lokale forebyggende foranstaltningstilbud) og derigennem nedbringe antallet af anbringelser af børn og unge i alderen 14-18 år med 10 pct. inden for 5 år.	Årlig opgørelse af antal anbringelser for målgruppen. Kvalitetsmålet er 5-årigt.	<ul style="list-style-type: none"> • Opkvalificering af sagsbehandlerne i forhold til at lave grundigere § 50 undersøgelser og målrettede handleplaner. • Etablering af flere lokale forebyggende foranstaltningstilbud.
Tidlig helhedsorienteret indsats	Kommunen vil sikre en tidlig, helhedsorienteret og koordineret indsats for udsatte børn. I nye sager skal relevante parter (familiemedlemmer og fagprofessionelle) være indkaldt til møde senest 8 uger efter, at sagen er modtaget. Mødet skal bl.a. være med til at afdække ressourcerne i familien/-netværket.	Som en del af det strukturerede ledelsestilsyn gennemgås alle nyoprettede sager og tidsfristen tjekkes. Målet skal være opnået inden udgangen af 2011.	Arbejdsgangsbeskrivelse i forbindelse med oprettelse af en ny sag, som skal indgå i administrationsgrundlaget i Børn og Familier. Opkvalificering af sagsbehandlere i forhold til netværksmetoden.

8. Nøgletal

ECO-nøgletal

Udgifter til børnesociale foranstaltninger - regnskab 2010 og budget 2011		
Udgifter i kr. pr. 0-22-årig	2010	2011
5.28.20 Plejefamilier og opholdssteder for børn og unge	2.241	2.265
5.28.21 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	1.868	1.750
5.28.23 Døgninstitutioner for børn og unge	1.268	955
5.28.24 Sikrede døgninstitutioner for børn og unge	144	191
I alt pr. 0-22 årig	5.522	5.160

Børn og unge med særlige behov - budget 2011

Udgifter i kr. pr. 0-22-årig	Lyngby-Taarbæk	Gentofte	Gladsaxe	Rudersdal	Hele landet
5.28.20 Plejefamilier og opholdssteder for børn og unge	2.265	1.254	1.794	1.488	3.643
5.28.21 Forebyggende foranstaltninger	1.750	1.852	2.846	1.920	2.470
5.28.23 Døgninstitutioner for børn og unge	955	495	657	2.163	1.890
5.28.24 Sikrede døgninstitutioner for børn og unge	191	163	230	219	223
I alt pr. 0-22-årig	5.160	3.763	5.527	5.790	8.227

Der gøres opmærksom på, at forskelle i kommunernes nøgletal kan skyldes forskellig organisering og konteringspraksis kommunerne imellem. Derudover bør der ved sammenligninger af kommunernes udgiftsniveau tages højde for forskelle i kommunernes udgiftsbehov.

Tids- og handleplan
for
Etablering af Vuggestuen Trinbrættet

I forlængelse af presset på dagtilbudspladser i Lyngby-Taarbæk Kommune besluttede Kommunalbestyrelsen den 28. februar 2011 bl.a. snarest muligt at genåbne Trinbrættet som daginstitution. Der blev samtidigt bevilget 1 mio. kr. til anlæg og montering af Trinbrættet i Lyngby. Børne- og Fritidsforvaltningen har følgelig arbejdet hen imod en overtagelse af pavillonerne til Trinbrættet og en etablering af Trinbrættet snarest muligt.

Vuggestuen Trinbrættet blev oprindeligt etableret i foråret 2006 som midlertidig institution i lejede pavilloner fra Bilsby (samme pavilloner som anvendes til Vuggestuen Garantien). Idet børnetallet faldt i Lyngby i de følgende år, lukkede Trinbrættet ved udgangen af 2008. Pavillonerne er siden – med en enkelt udskiftning af et toiletmodul blevet anvendt af Forsyning.

Det er aftalt med Forsyning, at de rømmer bygningerne den 1. august og at der anvendes efterfølgende en måned til at rigge Vuggestuen til.

Vuggestuen Trinbrættet indeholder tre grupperum, som normeres til i alt 30 vuggestuebørn. Der indskrives vuggestuebørn fra den 1. september 2011. Børnene indskrives i perioden 1. september – 1. november 2011.

Vuggestuen Trinbrættet indgår foreløbigt frem til 31. maj 2012 ledelsesmæssigt i områdeinstitutionen Ulrikkenborg under områdeleder Lene Stilling.

Projektet er organiseret i 5 spor:

1) Budget, økonomi og finansiering

I forbindelse med kommunalbestyrelsens beslutning om etablering af Trinbrættet blev der dels afsat 1 mio. kr. til anlæg og montering, dels midler til opnormeringer i dagtilbuddene i 2011. Idet pavillonerne er lejede er der behov for at afsætte yderligere midler til leje af disse i 2011. Derudover skal der opstilles budget og finansiering for driften af Trinbrættet i 2012 og årene frem.

Børne- og Fritidsforvaltningen udarbejder i samarbejde med Teknisk Forvaltning et budget for etablering og drift af Vuggestuen Trinbrættet.

2) Etablering af fysiske rammer

De fysiske rammer reetableres med udskiftning af et modul med badeværelsesfaciliteter samt vaskemaskine og tørretumbler. Derudover etableres legeplads og hegn rundt om hele grunden opsættes, samt skur til klapvogne, cykler og legetøj. Det undersøges om det er muligt at etablere parkering på grunden på Lyngbygårdsvej 4.

Etablering af udendørsfaciliteterne påbegyndes i sommerferien. Udskiftning af modul sker fra den 1. august 2011 (berammes 14 dage).

Teknisk Forvaltning har ansvar for etablering af de fysiske rammer, herunder konkrete aftaler med Bilsby m.fl.

3) Montering og indretning

Forud for opstart af vuggestuen skal vuggestuen møbleres og indrettes, herunder indkøb af møbler, krybber, garderober, legetøj, aktivitetsmidler, edb, kontorartikler mv.

Til etablering af dagtilbud har kommunen et vejledende monteringsnøgletal lydende på 16.200 kr. pr vuggestuebarn, i alt 486.000 kr.

Af hensyn til levering skal dette ske senest i begyndelsen af august 2011. Den nye ledelse er ansvarlig herfor.

4) Ansættelse af personale og ledelse

Vuggestuen Trinbrættet normeres til 60 enheder svarende til ca. 10 pædagoger/medhjælpere, samt en børnehusleder. Idet vuggestuen etableres som en del af områdeledelsesforsøget ansættes ingen souschef.

For at sikre en ordentlig opstart ansættes børnehuslederen pr. 1. august 2011 og fire pædagoger fra 15. august 2011. Resten af personalet ansættes løbende i takt med at flere børn indskrives.

Der skal derfor afsættes ekstra midler til finansiering af leder og medarbejdere i august.

Områdeleder Lene Stilling er ansvarlig for ansættelse af leder og medarbejdere.

5) Indskrivning af børn

Vuggestuen normeres til 30 børn fordelt på 3 stuer. Indskrivningen sker gradvist i perioden 1. september – 1. november 2011.

Pr. 1. september 2011 begynder 10 børn, derefter søges børnene indskrevet efter nedenstående plan:

Indmeldelsesdato	Stue 1	Stue 2	Stue 3
5. september 2011	5 børn	5 børn	-
12. september 2011	2 børn	2 børn	-
19. september 2011	1 barn	1 barn	5 børn
26. september 2011	2 børn	2 børn	2 børn
3. oktober 2011	-	-	2 børn
10. oktober 2011	-	-	1 barn

6) Administrativ oprettelse

Vuggestuen Trinbrættet skal administrativt oprettes herunder etablering i diverse økonomi og it-styringssystemer, hjemmeside, skiltning mv.

Lene Stilling har i samarbejde med Børne- og Fritidsforvaltningen ansvar herfor.

* * *

Der er nedsat en arbejdsgruppe, der står for den konkrete planlægning og opstart af Vuggestuen Trinbrættet bestående af:

1. Lene Stilling, områdeleder
2. Janne Sort, pædagogisk konsulent i Børne- og Fritidsforvaltningen
3. Jørn Ipsen, Arkitekt fra Teknisk Forvaltning
4. Inge Frandsen, Leder af Garantien
5. Gitte Harris Olsen, Leder af Bøgely (tidligere leder af Trinbrættet).

Der er således lagt vægt på at inddrage tidligere erfaringer med hurtig etablering af institutioner i arbejdsgruppen. Arbejdsgruppen udvides med den nye børnehusleder, når denne ansættes.

Skitse til tidsplan:

Maj 2011	Overblik over behov og budgetmæssige forudsætninger for opstart af Trinbrættet, etablering af projektorganisation, projektbeskrivelse og arbejdsdelinger. Sikring af den ledelsesmæssige forankring.
Juni 2011	Ansættelse af ledere og medarbejdere Politisk godkendelse, herunder afklaring af budget og finansiering. Tegning og projektering af udendørsarealer Anvisning af børn
Juli 2011	Etablering af udendørsfaciliteter
August 2011	Leder og personale begynder (fastlæggelse af pædagogisk profil, normeringsplan, aktiviteter, markedsføring (hjemmeside mv.), samarbejde mv. Udskiftning af pavillonmodul mv. Montering og indretning
September – oktober 2011	Modtagelse af børn og forældre Opstart af det øvrige personale

Dagpasning

Dato: 6.6.2011

BØRNEUDVALGET

Skr. af: JH

DEN 16.06.11

SAG NR. 4

Budgetmæssige konsekvenser af genetablering af Vuggestuen Trinbrættet,

Lyngbygårdsvej 2 med 30 vuggestuepladser

Institution:	Vuggestuen Trinbrættet
--------------	------------------------

Ændres pr. 01.09.2011

Antal mdr. : 4,0

Ændring i børnenormering:

	Vuggest.	Vg.-gr.	Børneh.	Bh.-gr.
Gl. børnetal:				
Nyt børnetal:	30	3	0	0
Afv. Børnetal:	30	3	0	

Børnetalsafhængig pulje

	Vuggest.	Børnehave
Årlig udg. pr. pl.	96.545	49.007

	(2011-priser)		artskonto	Omk.sted/PSP
	Årligt	1.9 - 31.12.		
	2011			
Børnetalsafhængig pulje	-2.896.350	-965.450		
Ledelse	-490.000	-163.350		
Øvrige:				
Husleje, pavillonleje	-700.000	-300.000		
El	-88.000	-29.300		
Vand	-8.000	-2.700		
Renovation	-11.000	-3.700		
Montering		-500.000		
<u>Ekstra i indkøringsperioden:</u>				
Dagl. pæd. leder 1 mdr. før		-32.200		
Pæd. pers. 14 dage før, 4 pædagoger:		-63.300		
1,5 måneds vikarhjælp, pæd.		-47.500		
<u>Løntillæg i opstartperioden (9mdr.):</u>				
Leder 17.000 kr. pr. fuldtids		-17.000		
Souschef 8.500 kr. pr. fuldtids		-8.500		
Pædagoger 10.500 kr. pr. fuldtids		-63.000		
Medhj. 7.200 kr. pr. fuldtids		-26.000		
<u>Fællesudgifter:</u>				
Fælles vikarpulje langtidssygdom mv.	-72.400	-24.000		
Tyverisikringsanlæg	-3.300	-1.100		
Økonomiske fripladser, int.	-98.700	-32.900		
Socialpæd. fripladser, int..	-23.300	-7.700		
Søskendetilskud vg.	-69.000	-23.000		
Refusionsberettiget børneteater		-1.400		
Forældrebetaling	1.006.500	216.550		
Nettodriftsbesparelse	-3.453.550	-2.095.550		

7274000 XG-2213000010-00004

(- = merudgift)

(= driftsbesparelse)

brutto: -4.460.050

Manglende forældrebetaling som følge af indskrivningstempil 2011:

(takst: 3.050 kr. mdl.)

Dato	Antal indm.	Mgl. F.bet. fra antal bn.	Uge nr.	Mangl. forældre- betaling, kr.
1.9.	10	20	1	61.000
12.9.	4	16	2	48.800
19.9.	7	9	3	27.450
26.9.	6	3	4	9.150
3.10.	2	1	5	3.050
10.10.	1		6	
		I alt:		<u>149.450</u>

D. 27. maj 2011

Lyngby-Taarbæk Kommunes servicestandarder på det specialiserede børneområde henhørende under serviceloven

Alle sager skal behandles ud fra et konkret skøn og individuel vurdering af borgerens/familiens behov, lovgivningen på området og i overensstemmelse med Den samlede Børn- og Unge politik i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Servicestandarden er således vejledende i forhold til serviceniveauet, som er vedtaget i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Servicestandard nr.1

Lovgrundlag	Lov om social service (SEL) § 41 til dækning merudgifter.
Formål med ydelsen	<ul style="list-style-type: none"> • At familien kan leve så normalt som muligt. • At hindre at barnets/den unges nedsatte funktionsevne eller kronisk/langvarige ledelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger. • At medvirke til at barnet/den unge kan forblive i familien. • Personer, der i hjemmet forsørger børn og unge under 18 år<ul style="list-style-type: none"> • med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne • eller indgribende kroniske • eller langvarige lidelser.
Målgruppen	Ydelserne er ikke afhængig af en konkret diagnose, men der vil i hvert tilfælde pågå en konkret vurdering af barnet eller den unges funktionsnedsættelse i forhold til at varetage en normal hverdag. Børn og unge med diagnosen letter ADHD eller autisme, som er kompenseret gennem et skole og fritidstilbud, der tilgodeser deres behov er som udgangspunkt ikke i målgruppen for ydelser efter SEL § 41.
Kriterium for at opnå ydelsen	Merudgifterne er en konsekvens af den nedsatte funktionsevne og en nødvendig merudgift ved forsørgelse af barnet eller den unge i hjemmet.
Periode og omfang (hyppighed)	Op til det 18.år.
Eksempler på ydelser og afgrænsninger af ydelsen.	Merudgiften ydes efter en konkret vurdering. Eksempler på merudgifter er: <ul style="list-style-type: none"> • kost og diætpræparater

	<ul style="list-style-type: none"> • medicin • befordring, • beklædning, • vask • aflastning. <p>(forudsat at hjælpen ikke kan ydes over anden lovgivning)</p> <p>I forhold til at yde handicaprettede kurser gives der som udgangspunkt kun ét kursus pr. familie. Måske skulle vi skrive følgende.</p> <p><i>Som udgangspunkt</i> dækker Lyngby-Taarbæk Kommune ikke udgifter til følgende: vaskemaskine, digitalkamera, pc, internetforbindelse, fagbøger, briller, legetøj.</p> <p>Behandling og behandlingsredskaber indgår ikke som en merudgift.</p> <p>Kommunen kan dække udgifter til aflastning i hjemmet. Kommunen tilbyder en fast timeløn til familierne fratrukket, det det normalt vil koste at få passet sit barn i hjemmet. Således, at kommune kompenserer for merudgiften for barnet eller den unges med funktionsnedsættelsen. Familien skal dokumentere anvendelse af midlerne til pasning.</p> <p>Der kan ydes dækning af ekstraudgifter i forbindelse med kørsel til behandling og lig. Efter statens laveste takster. Der kan som udgangspunkt ikke ydes dækning af taxakørsel fra et fritidstilbud.</p>
Hvem leverer ydelsen	Afdelingen for Børn og Familier
Økonomi	<p>For at kunne få økonomisk hjælp skal udgifterne til merudgifter udgøre mindst 4248 kr om året (2011) Hjælpen er uafhængig af indkomst og er skattefri.</p> <p>Merudgiften er indtægtsbestemt. De samlede merudgifter skal overstige 4228 kr/år (takst 2011) for at man kan ansøge om de ekstra udgifter man har til sit barn.</p> <p>Der beregnes ikke egenbetaling af ydelsen.</p>

Opfølgning	Der skal løbende og mindst en gang om året foretages en opfølgning af ydelsen.
Klageadgang	Afgørelser om ydelser efter SEL § 41 kan påklages til kommunen senest 4 uger efter afgørelsen er modtaget. Finder kommunen ikke grund til at ændre sin afgørelse, vil klagen og sagens akter blive sendt til det sociale nævn.

Servicestandard nr.2

Lovgrundlag	Lønkomensation/Tabt arbejdsfortjeneste SEL§ 42
Formål med ydelsen	<ul style="list-style-type: none"> • At familien kan leve så normalt som muligt • Hindre at barnets/den unges nedsatte funktionsevne eller kroniske/langvarige lidelse forværres eller får andre og mere alvorlige følger. • Medvirke til at barnet/den unge kan forblive i familien. • Det vil altovervejende dreje sig om, at sikre at et barn kan passes i hjemmet, hvis barnet har et særligt behov for dette og det er mest hensigtsmæssigt, at en af forældrene gør dette.
Målgruppen	<ul style="list-style-type: none"> • Familier med børn og unge under 18 år • med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne • med indgribende kronisk • eller langvarig lidelse. <p>Derudover skal det være en konsekvens af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, at barnet/den unge passes i hjemmet af forældrene.</p> <p>Ydelserne er ikke afhængig af en konkret diagnose, men der vil i hvert tilfælde pågå en konkret vurdering af barnet eller den unges funktionsnedsættelse i forhold til at varetage en normal hverdag. Børn og unge med diagnosen lettere ADHD eller autisme, som er kompenseret gennem et skole og fritidstilbud, der tilgodeser deres behov er ikke i målgruppen</p>

	for ydelser efter SEL § 42.
Kriterium for at opnå ydelsen	<p>At barnet forsørgeres i hjemmet.</p> <p>At den pågældende forsørger helt eller delvist har måttet ophøre sin beskæftigelse for at passe barnet.</p> <p>At pågældende forsørger har et indtægtstab grundet pasning af barnet.</p> <p>At det er en naturlig følge af den nedsatte funktionsevne eller lidelse, at barnet passes i hjemmet af forældrene/stedforældre.</p>
Periode og omfang (hyppighed)	<p>Der kan ydes tabt arbejdsfortjeneste fra nogle timer om dagen eller om ugen til dækning af op til 37 timer ugentligt afhængigt af funktionsnedsættelsen.</p> <p>Én gang årligt laves opfølgning for at revurdere periodens omfang og ydelsen. Kommunen kan, hvis det vurderes sandsynligt, at forholdene i hjemmet ændres inden for en kortere tidsramme fastsætte en kortere opfølgningsperiode.</p>
Eksempler på ydelser og afgrænsninger af ydelsen.	<p>Der vil være en konkret og individuel vurdering, der i forhold til en helhedsbetragtning af familiens samlede situation. Det vurderes om der når andre sektorer som skole, dagtilbud og fritidstilbud har kompenseret barnet eller den unge yderligere er behov for pasning af barnet i hjemmet.</p>
Hvem leverer ydelsen	Lyngby-Taarbæk Kommune
Økonomi	<p>Den tabte arbejdsfortjeneste fastsættes på baggrund af den tidligere bruttoindtægt, dog højst med et beløb på 19.613 kr. pr. måned (2011) heraf skal der fratrækkes</p> <ul style="list-style-type: none"> • A-skat, • arbejdsmarkedsbidrag til den særlige pensionsopsparing (SP-bidrag) • ATP –bidrag • Sparet dagpasningsudgifter • Sparet transport til arbejde <p>Hovedreglen er således at man økonomisk stilles som, hvis man havde en arbejdsindkomst.</p> <p>Egenbetaling er ikke relevant</p>
Opfølgning	Der skal løbende og mindst en gang om året

	foretages en opfølgning af ydelsen.
Klageadgang	Afgørelser om ydelser efter SEL § 42 kan påklages til kommunen senest 4 uger efter afgørelsen er modtaget. Finder kommunen ikke grund til at ændre sin afgørelse, vil klagen og sagens akter blive sendt til det sociale nævn.

Servicestandard nr. 3

Lovgrundlag	Rådgivning SEL § 11, stk. 3
Formål med ydelsen og målgruppe	Støtte børn og unge med særlige behov enten for at forhindre en mere indgribende støtte eller som støtte sideløbende med en børnefaglig undersøgelse.
Kriterium for at opnå ydelsen	Når kommunen vurderer det har væsentlig betydning for et barns/ungs særlige behov for støtte.
Periode og omfang (hyppighed)	I forhold til SEL § 11, Stk. 3 nr. 1 vil der som udgangspunkt være tale om et forløb på max 4 gange.
Hvad består ydelsen af:	1) Konsulentbistand (rådgivningstilbud) til børn, unge og familier i forhold til barnets/den unges forhold. 2) rådgivning om familieplanlægning
Hvem leverer ydelsen	1) Forebyggelsescentret 2) Sagsbehandlere
2	Egenbetaling opkræves ikke.
Klageadgang	Der kan ikke klages over omfanget af ydelsen.

Servicestandard nr. 4

Lovgrundlag	Efterskole og kostskole SEL § 52a (økonomisk tilskud)
Formål med ydelsen	Afhjælpe særlige behov hos børn og unge med funktionsnedsættelser og/eller med sociale problemer.
Målgruppen	Sårbare børn og unge, hvor det må anses at være af væsentlig betydning af hensyn til barnet eller den unges særlige behov for støtte. Det kan være børn og unge med særlige behov, hvor et tidsbegrænset miljøskifte vurderes hensigtsmæssigt.
Kriterium for at opnå ydelsen	Særligt behov for støtte hos barnet i kombination med de økonomiske forhold hos forældrene.

Periode og omfang (hyppighed)	Tidsbegrænset. Som udgangspunkt for ét skoleår. Herefter tages stilling til, hvorvidt der fortsat er grundlag for at yde støtte til efter/kostskole ophold.
Hvad indgår i ydelsen	Indhold: Efterskole eller kostskoler, der støtter den unge i forhold til kontakten til jævnaldrende og indlæringsituationer samt sætter struktur på den unges hverdag.
Hvem leverer ydelsen	Efterskoler og kostskoler jf. lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), jf. lovbekendtgørelse nr. 869 af 11. september 2009.
Økonomi	Fastsættelse af tilskuddets størrelse sker på baggrund af en konkret individuel trangsvurdering. Som udgangspunkt afholder forælderen selv udgift til lommepege, tøj, hjemrejser mv.
Klageadgang	Afgørelser om ydelser efter SEL § 52a kan påklages til kommunen senest 4 uger efter afgørelsen er modtaget. Finder kommunen ikke grund til at ændre sin afgørelse, vil klagen og sagens akter blive sendt til det sociale nævn.

Servicestandard nr. 5

Lovgrundlag	Anbringelse SEL § 52, Stk. 7
Formål med ydelsen	<p>At sikre et trygt omsorgsmiljø, hvor der er nære og stabile relationer til voksne og hvor barnet/den unge får de bedste betingelser for at udvikle sig.</p> <p>Lyngby-Taarbæk Kommune har fokus på at finde løsninger i nærmiljøet og gerne lokalt, så der på trods af bruddet med biologisk familie sikres mest mulig kontinuitet for barnet ved, at det kan opretholde kontakt til venner og familie og fortsætte skolegang i sin lokale skole. Derfor vil der i valg af anbringelsessted være fokus på, at anbragte børn kan forblive i det miljø de kender, så alt omkring barnet/den unge ikke ændres på en gang. Dette skal ligeledes ses i tråd med den integrationsstrategi kommunen har i forhold til at undgå ekskludering af udsatte børn og unge.</p> <p>I valg af anbringelsessted skal kommunen vælge det anbringelsessted, som bedst kan</p>

	<p>imødekomme barnets eller den unges behov. Kommunen skal lægge vægt på anbringelsesstedets mulighed for at tilbyde nære stabile voksenrelationer og herunder vurdere, om en anbringelse i en plejefamilie er mest hensigtsmæssig for barnet eller den unge (SEL § 68b, stk.2).</p>
Målgruppen	<p>Børn, unge og deres familier der ikke kan profitere af forebyggende foranstaltninger eller ambulante behandling.</p> <p>Børn af forældre, der ikke kan varetage omsorgen for deres barn.</p> <p>Børn, der mister deres forældre, og hvor der ikke er familie eller andet netværk, der kan fungerer som erstatningsfamilie for barnet/den unge.</p>
Kriterium for at opnå ydelsen	<p>Anbringelse af et barn/ung kan ske, når den bedst imødekommer de problemer og behov hos barnet/den unge som er afdækket gennem en børnefaglig undersøgelse.</p>
Periode og omfang (hyppighed)	<p>Anbringelsen varer indtil formålet med den er opnået, når anbringelsen ikke længere tjener noget formål eller den unge fylder 18 år. Anbringelsen kan efter 3 år videreføres, når det må antages at være af væsentlig betydning for barnet eller den unges bedste at forblive på anbringelsesstedet jf. SEL § 68a.</p> <p>Anbringelsen kan som efterværn jf. SEL § 76, Stk. 3, nr. 1 opretholdes efter det 18.år, når det må anses at være af væsentlig betydning af hensyn til den unges behov for støtte, og vis den unge er indforstået hermed.</p> <p>I handleplanen skal der fremgå en forventet ophørsdato for anbringelsen.</p>
Hvad indgår i ydelsen	<p>Barnet eller den unges skolegang skal vægtes højt under anbringelsen, hvor der skal være fokus på det mest inkluderende skoleforløb og det skoleforløb, som optimalt støtter barnet.</p>
Hvem leverer ydelsen	<p>Anbringelsessteder godkendt efter Servicelovens SEL § 66.</p>
Økonomi	<p>Der vil altid foregå en vurdering af om forældrene samt barnet under 18 år kan bidrage til anbringelsen iht. Lovgivning om egenbetaling af døgnophold SEL § 159.</p>
Særlige bemærkninger: Prioritering af tilbud.	<p>Der foretages altid en konkret, individuel vurdering så den anbringelsesform, der vælges,</p>

	<p>er den, der vurderes bedst egnet i forhold til barnets behov. Dog understøtter loven følgende prioritering:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Anbringelse i slægt/netværk - Anbringelse i plejefamilie - Anbringelse i kommunal plejefamilie - Anbringelse på efterskole/kostskole - Anbringelse på socialpædagogisk opholdssted - Anbringelse på døgninstitution <p>Når det gælder anbringelse af unge fra 16 år, vil det først og fremmest blive vurderet om den unge kan anbringes i nærmiljøet i egen bolig med støtte i form af fx kontaktperson eller kontaktfamilie af hensyn til den unge. Fokus vil være på overgangen til en selvstændig voksentilværelsen.</p>
Klageadgang	Afgørelser om ydelser efter SEL § 52, Stk 3, nr. kan påklages til kommunen senest 4 uger efter afgørelsen er modtaget. Finder kommunen ikke grund til at ændre sin afgørelse, vil klagen og sagens akter blive sendt til det sociale nævn.

Servicestandard nr. 6

Lovgrundlag	Støtteperson til forældremyndighedsindehaver SEL § 54
Formål med ydelsen	Støtten skal så vidt muligt medvirke til at løse de problemer, som har været årsag til anbringelsen med det mål at støtte forældrene i at varetage omsorgen for barnet/den unge ved en evt. hjemgivelse eller støtte i samvær med barnet/den unge under anbringelsen.
Målgruppen	Forældremyndighedsindehaveren af et anbragt barn/ung.
Kriterium for at opnå ydelsen	At man er forældremyndighedsindehaver til et anbragt barn.
Periode og omfang (hyppighed)	Så længe barnet/den unge er anbragt.
Hvad indgår i ydelsen	<p>Fx hjælpe med forberedelse af møder, give forældrene modspil, støtte forældrene til at blive afklaret ift. anbringelsen og eventuel hjemgivelse etc.</p> <p>Kommunen vil ved anbringelser foretaget af andre kommuner indhente den børnefaglige undersøgelse og handleplanen fra den anbringende kommune for at vurdere om hjælpen efter SEL § 54 lever op til formålet for</p>

	barnet.
Hvem leverer ydelsen	Afdelingen for Børn og Familier kan hjælpe med at finde en egnet støtteperson. Familien kan også selv komme med forslag til en egnet person, men Afdelingen for Børn og Familier, der foretager en konkret vurdering af, om den foreslåede person er egnet som støtteperson.
Økonomi	Som udgangspunkt ydes der 3 x vederlag jf. KI's takster til støttepersonen.
Klageadgang	Afgørelser efter SEL § 54 kan påklages til kommunen senest 4 uger efter afgørelsen er modtaget. Finder kommunen ikke grund til at ændre sin afgørelse, vil klagen og sagens akter blive sendt til det sociale nævn.

Erfaringsopsamling

på projektet

”Kommunen og Civilsamfundet”

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Baggrund og målsætning for projektet	3
3. Metode i central og decentral erfaringsopsamling	4
4. Begreberne civilsamfund og medborgerskab	4
5. Hovedresultater i Lundgaard Konsulenternes erfaringsopsamling	5
6. Hovedresultater i Lyngby-Taarbæk Kommunes erfaringsopsamling	6
6.1 Organisering	6
6.2 Profil af de frivillige i projektet	8
6.3 Hovedresultater	9
6.3.1 <i>Inde på matriklen – inde i rummet for opgavens varetagelse</i>	10
6.3.2 <i>Samarbejde med og fastholdelse af frivillige (værdigrundlag)</i>	11
6.3.3 <i>Frivillig arbejdskraft</i>	12
6.3.4 <i>Erfaringsopsamling fra de frivillige</i>	13
6.3.5 <i>Projektet anno 2011</i>	16
6.3.6 <i>Status på de seks delprojekter ultimo 2010</i>	16

1. Indledning

I 2008 henvendte konsulentfirmaet Lundgaard Konsulenterne sig til Lyngby-Taarbæk Kommune vedrørende et nyt projekt "Kommunen og Civilsamfundet". Formålet med projektet var at afprøve nye måder at dele ansvar på mellem medborgere og kommunale institutioner med sigte på dels at øge kvaliteten i den kommunale opgaveløsning, dels udvikle det frivillige medborgerskab. Projektet havde afsæt i den store frivillighedskultur på fx fritidsområdet og i foreningslivet, som allerede eksisterer. Projektet satte fokus på, hvordan ressourcer i civilsamfundet kan drages ind i den kommunale opgaveløsning i en tid, hvor velfærdsydelse fremover kan komme under pres. Projektet byggede på, at ansvar tænkes nede fra - med udgangspunkt i det personlige ansvar hos medborgeren - og op mod samfundets professionelle, løvbundne og frivillige fællesskaber.

Projektet havde sammenhæng til regeringens kvalitetsreform fra 2008 - og herunder, hvilke bud der er på fremtidens ansvarsdeling mellem kommunen og civilsamfundet.

Kommunalbestyrelsen besluttede den 22. september 2008, at Lyngby-Taarbæk Kommune skulle deltage i projektet på linje med tre andre kommuner - Lejre, Varde og Horsens.

Projektet har været ledet af konsulentfirmaet Lundgaard Konsulenterne med en projektperiode på to år (2009 - 2010) og har omfattet i alt 19 delprojekter i de fire kommuner. Delprojekterne er gennemført inden for følgende områder:

- 1 bibliotek
- 3 daginstitutioner
- 5 folkeskoler
- 1 ungdomsskole
- 2 fritids- og idrætsklubber, heraf den ene for unge med særlige behov
- 1 10. klassecenter
- 7 ældre- og plejecentre, heraf et for ældre med sindslidelser
- 2 aktivitetstilbud for henholdsvis ældre og voksne med særlige behov
- 1 specialvejledning (for udviklingshæmmede)
- 2 afdelinger - en sundhedsafdeling og en administrativ funktion.

Delprojekterne har alle vedrørt velfærdsydelser.

Lundgaard Konsulenterne har udarbejdet en erfaringsopsamling, som af Socialministeriet blev offentliggjort ultimo januar 2011.

Dette notat vedrører erfaringsopsamlingen i Lyngby-Taarbæk Kommune. Notatet er et supplement til den kommende dvd om projektet i Lyngby-Taarbæk Kommune. Notatet, dvd'en og erfaringsopsamlingen fra Lundgaard Konsulenterne udgør samlet set Lyngby-Taarbæk Kommunes erfaringsopsamling på projektet.

2. Målsætning for projektet

Projektet er medfinansieret af Momsfonden. I Lyngby-Taarbæk Kommunes ansøgning til Momsfonden om midler til projektet blev det fremhævet, at det særligt interessante for kommunen i projektet var at få belyst mulighederne for, at frivillig indsats og offentlig opgavevaretagelse kan foregå midt inde i rummet for opgavens varetagelse. Kommunen skrev endvidere, at projektet derved

ville adskille sig fra andre frivillighedsområder, der typisk foregår uden for kommunens matrikler og rum for opgavevaretagelse. Projektet skulle søge at besvare spørgsmål som:

- Kan civilsamfundet supplere med en ny form for ansvarsdeling og måder at gøre tingene på?
- Kan de kommunale ansatte åbne op mod nye samarbejdsformer?
- Hvad får kommunernes borgere og deltagere ud af det?
- Hvilke rammevilkår og organisationsformer kan være med til at bære?
- Hvad kan gå galt?

Kommunen supplerede ansøgningen med, at projektet var et konstruktivt supplement til det frivillige arbejde, der allerede finder sted i kommunen samt, at kommunen i forvejen har et bredt udsnit af frivillige foreninger, men at indsatsen primært foregår uden for den kommunale opgavevaretagelse.

3. Metode i central og decentral erfaringsopsamling

Formålet med den overordnede erfaringsopsamling for projektet var at opsamle ideer, viden og viderebringe inspiration til andre kommuner og aktører på området.

Der var forventninger til projekternes bidrag til viden og erfaring om:

- Nye måder at dele ansvar på mellem kommune og civilsamfund – fx på områder, hvor der i dag ikke er tradition for samspil med frivillige eller helt nye former for samspil og kompetencedeling
- Barrierer, der dukker op, når medarbejdere og frivillige deler ansvar ”inde på arbejdspladsen” – fx i relation til gældende lovgivning, arbejdsvilkår, rutiner, arbejdstilrettelæggelse og holdning hos medarbejdere, ledere, frivillige eller brugere – og ikke mindst ideer til mulige løsninger
- Muligheder for at motivere flere frivillige eller nye grupper af frivillige gennem nye organiserings- og samspilsformer – fx direkte kontakt mellem frivillige og institution, inddragelse af frivillige i møder eller andre aktiviteter på arbejdspladsen
- Redskaber til forankring af det frivillige samfundsarbejde inde på arbejdspladsen – fx gennem nye organiseringsformer, sammenhængende politikker, tværgående samspil i den kommunale organisation eller nye former for samspil med de lokale frivillige foreninger.

Konsulentfirmaet Lundgaard Konsulenterne baserede deres erfaringsopsamling på løbende erfaringsudveksling med de fire kommuner, afgrænset kvantitativ spørgeskemaundersøgelse målrettet de frivillige deltagere (blandt andet om deres profil og motivation), fokusgruppeinterview og en afsluttende tværgående workshop med nøglepersoner fra de 4 kommuner og andre relevante aktører. I Lyngby-Taarbæk blev fire fokusgruppeinterview gennemført med henholdsvis frivillige, medarbejdere og ledere på tværs af de 6 delprojekter i kommunen.

Sideløbende med deltagelse i Lundgaard Konsulenternes erfaringsopsamling gennemførtes en mindre lokal erfaringsopsamling som et supplement til den centrale opfølgning.

4. Begreber i projektet

Begreberne ”frivillig” og ”medborger” er ikke defineret og brugt i en snæver betydning i projektet. I projektet indgår fx i Lyngby-Taarbæk unge fra 10. klassecentret, som har deltaget som frivillige i et af delprojekterne - selv om deres deltagelse har været et led i deres undervisning. På tværs af de fire kommuner har projektet involveret lokale patientforeninger, idrætsforeninger, private virksomhe-

der, udviklings- og menighedsråd, frivilligcentre samt frivillige som enkelt personer uden tilknytning til specifikke foreninger eller centre.

På engelsk skelnes mellem det at være henholdsvis statsborger og medborger. Samme skelnen søger fx Professor Ove Korsgaard ved at definere medborgerskab foruden de objektive lovsikrede rettigheder og pligter (statsborgerskab) som et subjektivt engagement i samfundet. Et engagement der indgår i det demokratiske arbejde med at skabe samfundet. Tankerne om medborgerskab er bagvedliggende værdier til det øgede fokus på inddragelse af civilsamfundet i forhold til at bevare og videreudvikle velfærdsydelserne. Der er fokus på, at den sociale kapital, som findes i samfundet, kan udnyttes og være med til at understøtte de forskellige sektorer.

Begrebet "civilsamfundet" er vanskeligt at afgrænse, men kan bruges som en fællesbetegnelse for de aktører og grupperinger, som eksisterer imellem og uafhængigt af privatsfæren, markedet og det offentlige i et demokratisk samfund. Der er ingen skarpe grænser mellem de forskellige sfærer, og mange aktiviteter i samfundet går på tværs af dem.

I projektet har deltaget frivillige på tværs af de forskellige sfære, så civilsamfundet er i projektet forstået i en meget vid forstand.

5. Hovedresultater i Lundgaard Konsulenternes erfaringsopsamling

I konsulentfirmaet Lundgaard Konsulenternes erfaringsopsamling "Projekt kommunen og civilsamfundet, en erfaringsopsamling fra 19 kommune projekter" fremgår, at erfaringerne fra projektet viser, at der generelt fra borgerne er et ønske om at bidrage frivilligt og ulønnet, hvor der er behov for det. Der er leveret eksempler på, at der er et uudnyttet potentiale, som kan sættes i spil i bestræbelserne på at fastholde og udvikle velfærdsydelserne i Danmark. Projektet har vist, at der både er nye områder, hvor frivillige kan levere en indsats, og nye grupper af frivillige, som er parate til at bidrage. Det at være frivillig og bidrage til samfundet medvirker til livskvalitet for de deltagende frivillige, og på samme tid medvirker den frivillige indsats til øgede velfærdsydelser og kvalitet. Centralt i Lundgaard Konsulenternes erfaringsopsamling fra projektet står, at samarbejdet mellem kommune og civilsamfund kan bidrage til mere kvalitet, der hvor borgerne møder den kommunale indsats.

Det er de positive oplevelser, der er fremherskende. Der har generelt været meget stor tilfredshed hos de frivillige, der har deltaget i erfaringsopsamlingen. Tilsvarende gælder for medarbejdere og ledere. Der har generelt været en fælles forståelse mellem de frivillige og de ansatte om "rummene" for frivillighed henholdsvis faglighed. Medarbejdernes frygt for at skulle afgive noget af det almenne, der kan give luft i hverdagen, er kun sjældent kommet til udtryk.

Samarbejdet mellem de frivillige og de kommunalt ansatte fagpersoner har bidraget til en positiv udvikling af de ansattes hverdag og arbejdsformer. De forskellige tilgange som de frivillige og de professionelle repræsenterer, medvirker til et øget fokus på faglighed og udvikler såvel kultur som arbejdsrutiner. Samarbejdet åbner institutionerne for lokalsamfundet og øger opbakningen til det arbejde, der udføres. Samarbejdet ses også at bidrage til at styrke lokalsamfundet i form af netværksdannelser og et øget samspil mellem forskellige grupper og personer, som ellers ikke mødes i andre sammenhænge. Projektet viser endeligt, at samarbejdet kræver investering i form af tid. En investering, som generelt opleves som nyttig i forhold til den værdi samspillet med de frivillige bidrager med.

Kernen i projektet kan sammenfattes til:

- At nye samarbejdsformer mellem kommunen og civilsamfundet indebærer behov for klare afgrænsninger og/eller klare politiske udmeldinger i forhold til organisering og styring. Den generelle erfaring i projektet er, at der ikke har været væsentlige barrierer for samarbejdet, men at projektet stiller skarpt på temaer indenfor organisering og styring, der bør prioriteres. Et tema er fx en afklaring af grænsen mellem fagligt og frivilligt arbejde. De klare afgrænsninger og/eller politiske udmeldinger bør prioriteres for at kunne engagere flere frivillige og høste det ”ekstra”, som et samspil kan give.
- At udvikle det frivillige medborgerskab er grundlæggende et politisk spørgsmål med sammenhæng til den efterfølgende politiske opfølgning og perspektivering af projektets resultater.

Konsulentfirmaet Lundgaard Konsulenterne har identificeret følgende succesparametre for vellykkede samarbejder mellem kommune og civilsamfund:

- Kvalificeret og engageret ledelse
- Klarhed omkring rammer, roller og ansvar
- Forankring af det frivillige arbejde (en del af hverdagen på enhed, men afskærmet for snærende strukturer og fortrolige oplysninger)
- Synlighed - med sammenhæng til ledelse og forankring (betydning af samspil skal synliggøres)
- Brede og mangfoldighed i den frivillige indsats (engagere bredt – køn, alder og opgaver).

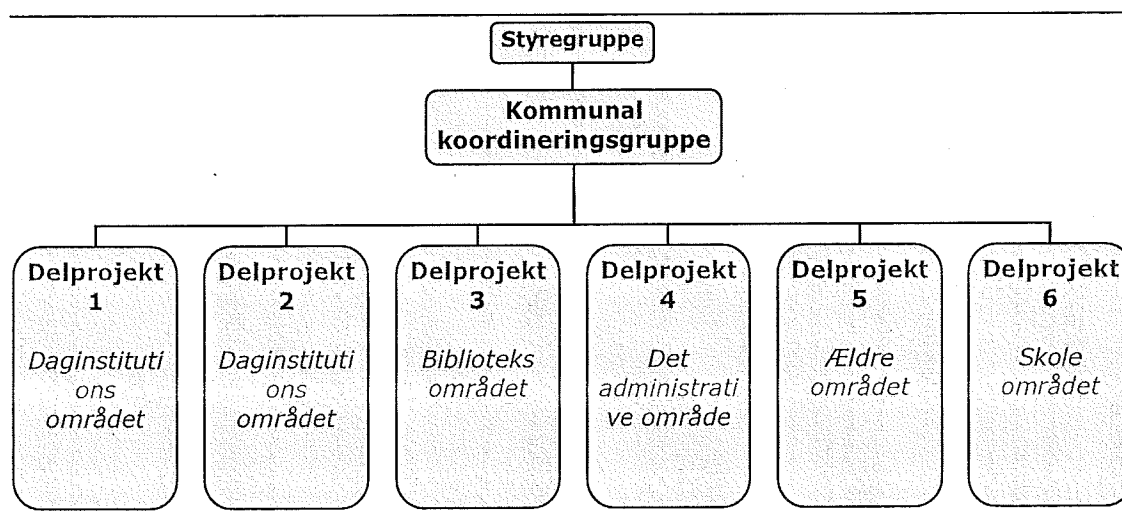
Der er en mere uddybende beskrivelse af de fem punkter i rapporten ”Projekt ”Kommunen og Civilsamfundet”, Lundgaard Konsulenterne, 2010. Konklusioner og anbefalinger fra erfaringsopsamlingen af Lundgaard Konsulenterne er generelt i overensstemmelse med de opnåede erfaringer i Lyngby-Taarbæk Kommunes i alt 6 delprojekter.

6. Hovedresultater i Lyngby-Taarbæk Kommunes erfaringsopsamling

6.1 Organisering

På baggrund af Kommunalbestyrelsens godkendelse af projektet den 22. september 2008 udpegede Direktionen fem forvaltningsområder til at bidrage til projektet. Det var daginstitutions-, skole-, ældre-, biblioteks- og det centraladministrative område. Organisationen fremgår af figur 1 med en styregruppe, en koordinator med en kommunal koordineringsgruppe, og seks delprojektgrupper. Styregruppen bestod af direktør for Børne- og Fritidsforvaltningen samt ledere fra de involverede forvaltningsområder.

Figur 1: Organisering af projekt "Kommunen og Civilsamfundet" i Lyngby-Taarbæk Kommune

Der forelå ingen specifikke krav i det overordnede projekt til indhold eller organisering af de enkelte delprojekter i de fire kommuner inden for temaet. Projektet har søgt at indhente bred erfaring om civilsamfundsinvolvering herunder om samspillet, opgave- og ansvarsfordeling mellem frivillige og de kommunale institutioner/fag professionelle.

Forud for projektstart præsenterede Lundgaard Konsulenterne og Velfærdsministeriet projektet for FOA, BULP, DLF, DSR og 3F. I Lyngby-Taarbæk Kommune blev der afholdt møde med de lokale tillidsrepræsentanter forud for projektstart, ligesom MED-systemet blev orienteret om projektet.

For hver af de seks delprojekter blev der udarbejdet projektbeskrivelser med milepæle. Ansvar for de enkelte delprojekter blev placeret hos projektejerne. Der har via projektbeskrivelserne på tværs af delprojekterne været fokus på ressourceallokering, samarbejde og fastholdelse og værditilvækst for brugerne ved inddragelse af frivillige i opgavevaretagelse på matriklen. De enkelte delprojekter har været målrettet forskellige grupper af frivillige og aktiviteter. Der ses en mangfoldighed i projektet i Lyngby-Taarbæk på dette punkt, som det også var tilfældet i de øvrige tre deltagende kommuner.

Kontakt til de frivillige til de enkelte delprojekter kom i stand via forskellige kanaler. Det er sket blandt andet via:

- Flyer, der blev uddelt til forældre og pårørende
- Annoncering i lokalavis
- Kontakter og opsøgende arbejde.

Formålene i de seks delprojekter er gengivet nedenfor.

Tabel 1: Beskrivelse af formål i de seks delprojekter i Lyngby-Taarbæk Kommune

Delprojekter	Formål
Børnehuset Bulderby	Formålet var at etablere et samarbejde mellem frivillige med ringe eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet og det pædagogiske personale i Børnehuset Bulderby samt invitere forældre og bedsteforældre og deres kompetencer inden for i aktiviteter for 0-6-årige.
Børnehuset Klokkeblomsten	Formålet var at etablere et samarbejde mellem beboere i et nyt byggeri for seniorer kaldet BauneBo og det pædagogiske personale i Børnehuset Klokkeblomsten om at udvikle kvaliteten i dagtilbuddet for de 3-6-årige i Børnehuset Klokkeblomsten. Børnehuset Klokkeblomsten og BauneBo er nabobygninger. Derudover skulle delprojektet søge at etablere en "bedstefar"/"bedstemor" ordning, hvor ældre fra kommunen kom og læste eventyr eller fortalte om egne oplevelser for børnene i børnehusets "eventyrrum".
Engelsborgskolen	Målet med projektet var at medvirke til at sikre en høj kvalitet i undervisningstilbud, fritidstilbud og forældrearrangementer på Engelsborgskolen. Skolen har dygtige og kompetente undervisere og fritidspædagoger, men ønsker at inddrage viden og kompetencer fra eksterne samarbejdspartnere og derved tilbyde også mere specialiseret viden i undervisningen.
Ældrecenteret Møllebo	Formålet med delprojektet var at fremme liv og livskvalitet for Lyngby-Taarbæk Kommunes ældre borgere ved at forsøge at inddrage nye grupper af borgere samt virksomheder som frivillige på forsøgsvis et områdecenter - og til andre opgaver end traditionelt. Ældreområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune har tradition for at inddrage frivillige som en væsentlig ressource på kommunens områdecentre. Det er fortrinsvis ældre borgere, som har, eller har haft, familier tilknytning til det enkelte områdecenter.
Stadsbiblioteket	Formålet var i samarbejde med frivillige at benytte lokalbibliotekets lokaler i Taarbæk udenfor den korte officielle åbningstid samt at understøtte Taarbæks Kulturforenings arrangementer for lokalsamfundet. Taarbæk Bibliotek er et mindre lokalbibliotek, som er beliggende på Taarbæk Skole med to ugentlige åbningsdage (onsdag eftermiddag og lørdag).
Centraladministrationen	Formålet var at inddrage frivillige medborgere i et samarbejde med kommunen om udvikling af kommunens hjemmeside med hensyn til form, indhold og brugervenlighed. Et samarbejde om teknologi, kommunikationsform samt servicering af borgerne.

6.2 Profil af de frivillige i projektet

De frivillige i Lyngby-Taarbæk, som har medvirket i projektet, har en anden profil end hovedparten af de øvrige frivillige i de tre øvrige kommuner i projektet. I Lyngby-Taarbæk er der en ligevægt af kvinder og mænd. 65 pct. var under 50 år. 66 pct. havde en mellem eller lang videregående uddannelse. Det skal dog understreges, at overstående tal er baseret på meget få besvarelser fra frivillige i Lundgaard Konsulenternes kvantitative spørgeskemaundersøgelse (17 besvarelser fra Lyngby-Taarbæk). De resterende frivillige i delprojekterne i Lyngby-Taarbæk var enten yngre (10. klasse elever) eller generelt med samme karakteristika og procentandele. I de øvrige tre kommuner var der generelt blandt de deltagende frivillige en overvægt af kvinder over 65 år med ingen eller med en kort uddannelse.

71 pct. af de frivillige (som har deltaget spørgeskemaundersøgelsen (17 i alt)) er i arbejde, og 29 pct. er på efterløn/pension. For de fire kommuner samlet set var 18 pct. af de frivillige i arbejde, og 78 pct. var på efterløn/pension.

77 pct. af de frivillige er, eller har været, frivillig andre steder. For de fire kommuner samlet set var samme andel på 70 pct.

I Lyngby-Taarbæk Kommune har samarbejdet i delprojekterne med frivillige sociale organisationer været begrænset. De frivillige i delprojekterne har omfattet medarbejdere fra en privat virksomhed, elever fra 10. klassecenter, frivillighedsforening (Senior IT), pårørende, borgere og borgere med svag tilknytning til arbejdsmarkedet.

6.3 Hovedresultater

Projektet "Kommunen og Civilsamfundet" vedrører et område, hvor der allerede er et veletableret samarbejde med for eksempel frivillige foreninger, brugere og pårørende på en række fagområder, og hvor udfordringen i projektet har været at tænke i fx nye og tættere samarbejdsflader, i nye grupper af frivillige og i forhold til flere kommunale arbejdsopgaver. Det er en udfordring i forbindelse med en forholdsvis kort projektperiode på 2 år, for det tager tid at udvikle og forankre fx inddragelse af nye grupper af borger og virksomheder som frivillige. Det ses blandt andet i delprojektet på ældrecenteret, hvor det at få kontakt til unge krævede tid og stillede anderledes krav til samarbejdets planlægning fx ved afgangseksamener. Det er en erfaring i projektet, at nye samarbejdsflader og nye opgaver mellem kommunale institutioner og frivillige kræver tid for at gro sideløbende med engagement og knofedt fra begge sider.

Alle delprojekter er gennemført på "matriklen", men i mere eller mindre grad "inde i rummet for opgavens varetagelse". I alle delprojekter har der været et klart skel mellem faglig kerneydelser og service på den ene side, og på den anden side de ekstra ydelser og aktiviteter, som de frivillige aktivt har bidraget med. Der har ikke været faglige barrierer for projekternes gennemførelse, men der har været fokus på, hvor grænsen går mellem faglighed og lovkrav - og frivilligt arbejde. Delprojektlederne har alle brugt tid på at forklare og orientere om projektets formål forud for delprojektets igangsættelse. Det er en generel oplevelse på tværs af delprojekterne, at de frivilliges arbejde er "flødeskum" til gavn for brugerne/lokalområdet, men at de frivilliges indsats ikke har medført ressourceallokering (frigivet ressourcer) i større omfang på institutionen.

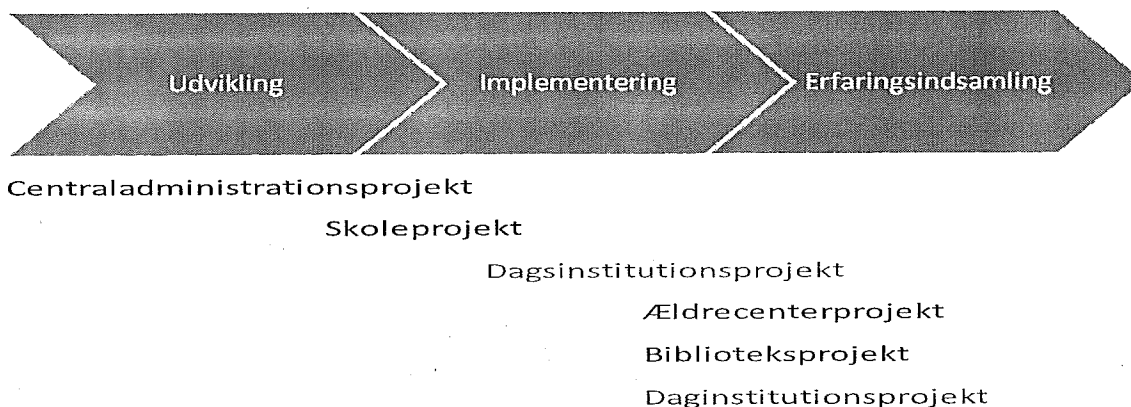
Ledelsesopbakningen har varieret i delprojekterne, og det er en erfaring fra projektet, at ledelsesopbakning er central, for at et projekt skal blive en succes.

Overordnet set er målsætningen helt eller delvist opfyldt i fire af de seks delprojekter ved udgangen af 2010. Et delprojekt på skoleområdet er fortsat i implementeringsfasen, men forventes fortsat at blive gennemført. Delprojektet i centraladministrationen blev stoppet, da det ikke var muligt at gennemføre i den oprindelige form.

Aktiviteterne i fire af delprojekterne (to på daginstitutions-, et på biblioteks og et på ældreområdet) har alle medført enten øget og/eller andre velfærdsydelser af kortere eller længere varighed. Delprojekterne har i varieret omfang skabt tættere bånd på tværs af generationer og mellem institutionen og brugere/pårørende/lokalsamfundet. Der er i alle projekter med undtagelse af det ene i centraladministrationen taget skridt til nye eller øget samarbejdsflader med brugere af institutionen eller borgere i kommunen. Projekterne har sat øget fokus på faglighed, når de frivillige er blevet inddraget i arbejdet på institutionen. De frivilliges aktiviteter har i enkelte delprojekter øget råderummet til et fagligt fokus blandt personalet til fx tid til et barn/børn, der i situationen har brug for ekstra opmærksomhed eller har et særligt behov.

Den forholdsvis store variation i gennemførelsesgraden de seks delprojekter imellem kan illustreres som neden for.

Figur 2: Projektets tre faser

Delprojektet i centraladministrationen ville involvere frivillige til aktiviteter inden for et område, hvor der ikke er tradition for samarbejde med frivillige. Det viste sig meget svært at få indkredset, hvor det var muligt at inddrage frivillige i et givtigt samarbejde for begge parter inden for gældende lovgivning mv. I fokusinterviewet med medarbejdere blev det fremhævet, at de største barrierer for delprojektet dels var en afklaring af råderummet for frivillige, dels at det blev oplevet som en ekstra opgave, som blev skubbet rundt. Der manglede ejerskab til opgaven/civilsamfundsinddragelse.

Delprojektet på skoleområdet vedrører en systematisk registrering og anvendelse af viden og kompetencer fra dels elevernes familier, dels lokalområdet. Det at inddrage viden og kompetencer fra fx pårørende i undervisningen er ikke i sig selv nyt, men det er en systematik og struktur for en aktiv inddragelse af frivillige til gengæld. Det viste sig, at projektperioden på 2 år var for kort tid, men delprojektet kører fortsat.

I delprojekterne i Lyngby-Taarbæk Kommune ses sammenhænge mellem resultatet og:

- Om det er et nyt projekt eller et allerede igangsat projekt
- Hvor let det har været at gå til opgaven
- Ledelsesopbakning
- En veldefineret tovholder
- Fokus på inddragelse og ansvar til frivillige – sammenhængskraften på institutionen – tæt dialog til frivillige og om det frivillige arbejdes merværdi blandt personalet
- Tidsforbruget.

I bilag 1 er gengivet udvalgte statements fra de gennemførte fokusgruppeinterviews med henholdsvis ledere og medarbejdere i Lyngby-Taarbæk Kommune.

6.3.1 Inde på matriklen – inde i rummet for opgavens varetagelse

Alle delprojekter er blevet afholdt inde på ”matriklen”, men der er variation i, hvor tæt de frivillige er blevet involveret i institutionernes opgavevaretagelse. Der er et spænd fra tæt integreret samarbejde (dagsinstitution) til adskilte og særlige initiativer og aktiviteter (ældrecenter). I boksen nedenfor er gengivet tilbagemeldinger fra tre af delprojekterne.

Daginstitution

Inden vi fik frivillige og folk i jobtræning, har vi på personalemøder haft oppe og vende, hvad det vil sige, at have folk ude fra i institutionen. Noget af det vi har drøftet er: de frivillige og tavshedspligt - hvad må det koste i tid for mentor at påtage sig denne opgave? Inddragelse af de frivillige - hvordan gør vi? Hvor meget skal vi i personalegruppen vide om personens arbejdsevne m.m., respekten for den frivillige, deres medejerskab, hvilke problemstillinger er der ved at inddrage frivillige i arbejdet med børnene? Konfliktløsning, forældreinddragelse.

Ældrecenter

Det er aftalt med områdeledergruppen, at der afsættes ressourcer svarende til 1 person fra hvert af de 6 områdecentre, som delvist kan indtræde med arbejdsværdi i nærværende projekt. Disse personer er samlet i en projektgruppe. Undervejs har projektlederne mødtes med 6 medarbejdere fra de 6 områdecentre, som hver især er koordinator for det frivillige arbejde på det enkelte center. Denne gruppe har været med til at udvikle konceptet og har deltaget i indledende spørgerunder med medarbejdere og borgere for at finde fokus for delprojektet. Samtidig har de 6 koordinatore deltaget aktivt i selve afviklingen af aktiviteterne.

Bibliotek

Frivilliggruppen har ikke deltaget i løsning af Bibliotekets almindelige daglige arbejdsopgaver, som kræver viden om det digitale bibliotekssystem og adgang til låner/personregistre etc., men frivilliggruppen har tilført biblioteket noget ekstraordinært. Frivilliggruppen har et ønske om udlån af materialer udenfor bibliotekets åbningstid, hvor de frivillige selv holder åbent. Dette kræver enten adgang til de digitale registre eller en investering i en udlånsautomat.

6.3.2 Samarbejde med og fastholdelse af frivillige (værdigrundlag)

Samarbejdet og ikke mindst rammerne herfor har været meget forskelligt grebet an i delprojekterne. I Børnehuset Bulderby indgår rummelighed og åbenhed som centrale værdier i huset med retningslinjer for samarbejdet med frivillige forankret i institutionens værdigrundlag og personalepolitik. I biblioteksprojektet blev rammerne for samarbejdet fastlagt i frivilliggruppen med afsæt i bibliotekets værdier, og rammerne medvirkede til at tydeliggøre det fælles kreative rum.

Der, hvor samarbejdet har været kontinuerligt mellem frivillige og den kommunale institution, ses en løbende udvikling i samarbejdet. I fokusgruppeinterviewene med frivillige var der samstemmede tilkendegivelser om lyst til og et ønske om mere medinddragelse og ansvar. Det er en erfaring fra projektet, at samarbejdet løbende bør udvikles via forventningsafstemning mellem de frivillige og institutionen/kommunen til samarbejdet. Projektet har ligeledes sat spot på, at rammer og samarbejdsaftaler, som løbende kommunikerer ud og redefineres, er givtige.

I boksen nedenfor er gengivet citater fra tre af delprojekterne.

Daginstitution

Vi har fået vendt mange spørgsmål og har fundet frem til en form for, hvordan de frivillige skal indgå i institutionen. Der er bred enighed om, at det er en gevinst for huset at have dem iblandt os. Mens vi har haft frivillige i huset, har der undervejs været rejst spørgsmål om rummelighed, struktur/ramme for de frivillige, hvad skal de vide, og hvem skal informere, hvordan klæder vi personalet på, hvad er succeskriterierne? Hvordan takles det, når de enkelte læringsmål bliver forsinket/forhindret af den udefrakommende? Hvordan skaber vi rummelighed - at kunne rumme det anderledes? Vi udfordres på vores normer. Hvordan tackler vi konflikter? Hvordan superviserer vi hinanden bedst? Hvad lærer børnene, og hvad lærer vi børnene? Vi har på personalemøder formuleret en etik og leveregler for, hvordan vi gerne vil have det på vores arbejdsplads, og det er gældende for alle. Vi har skrevet ned og besluttet, hvordan vi inddrager de frivillige i arbejdet i institutionen, og har opstillet nogen rammer for, hvad de frivillige må varetage og have indflydelse på, og hvad de ikke må.

Ældrecenter

Der har undervejs i projektet været meget energi og interesse omkring at skabe udvikling om emnet med at inddrage frivillige i at løse kommunens opgaver. På baggrund af de enkeltstående aktiviteter er det ikke muligt at vurdere i hvilken grad, projektet har medvirket til at tilvejebringe rammevilkår og organisering til inddragelse af de frivillige. Ud over, som tidligere beskrevet, at de unge mennesker har travlt og ofte er vældig involverede, er vi også stødt på praktiske og strukturelle forhindringer i vores søgen efter yngre frivillige. Eksempelvis gik 10. klasses eleverne allerede fra til læseferie i begyndelsen af maj måned efterfulgt af afsluttende eksamen, hvorefter de spredtes for alle vinde i sommerferien for i september måned at starte på en eller anden form for ungdomsuddannelse.

Bibliotek

Bibliotekets værdigrundlag har haft stor betydning for projektets succes. Der har været en høj grad af overensstemmelse mellem de frivilliges syn på bibliotekets "ide" og deres mening/motivation med at deltage i projektet. Frivilliprojektet har givet den erfaring, at der er stor interesse for bibliotekets "ide", og at borgerne gerne vil bidrage med at videreudvikle og udfylde denne. Projektlederen vil dog påpege, at man ikke kommer uden om en basisydelse i biblioteksregi ydet af "ansatte", som et grundlag for frivilligarbejdet. I Taarbæk er der et stort overskud af lyst hos borgerne til at deltage.

6.3.3 Frivillig arbejdskraft

I delprojekterne har inddragelsen af frivillige haft sigte på at kunne tilbyde ekstra aktiviteter/ydelser til brugerne (flødeskum). Erfaringer med kommunale opgaver alene varetaget ved frivillig arbejdskraft kan projektet derfor ikke give. Delprojekterne har blandt andet haft fokus på at åbne institutioner mere op/bruge faciliteterne mere, på at støtte op om medborgere med behov herfor og øge forståelsen for et aktivt medborgerskab. I boksen nedenfor er gengivet citater fra tre af delprojekterne om samarbejdet samt tidsforbrug herpå.

Boks 3 Professionelle og frivillige

Daginstitution

Personalet oplever, at de får frisat ressourcer til at tage sig af de enkelte børn, når de frivillige er på stuerne. Et eksempel er fx, at en frivillig laver rytmik med børnene, og der er nogen af børnene, der er trætte, kede af det og ikke vil være med. Pædagogerne får tid til at yde omsorg og pædagogisk støtte til dem. I andre sammenhænge får pædagogen frigjort tid til at støtte barnet i dets udviklingsproces under aktiviteten. Dette er med til at højne kvaliteten i samværet med børnene.

Ældrecenter

Projektgruppen har undersøgt, hvordan repræsentanter for personalet (ude/inde/dag/aften) opfatter samarbejdet og ansvarsfordelingen mellem frivillige og personalet. Overvejende er personalet positive for de frivilliges bidrag, og ser gerne unge frivillige i funktionen i nærværende projekt. Der ønskes gerne frivillige om aftenen og i weekenden, hvor der i forvejen er få medarbejdere omkring de ældre. Dog skal vi være opmærksomme på, at det kan være svært at fastholde de unge, og det må vi tage med i vores samarbejde med de frivillige.

Det er ikke nyt for personalet, at frivillige kommer ind på områdecentret. Det nye er, at de frivillige udfører andre aktiviteter end tidligere. Inden projektet gik i gang var der i projektgruppen overvejelser om, at medarbejderne kunne have tanker om, at frivillige kunne "erstatte" de nuværende medarbejdere, eller kunne udføre "de sjove ting" med de ældre, og personalet derfor kun skulle udføre rutineopgaver. Dette ud fra en forståelse af, at "de sjove ting" er det ekstra kolorit, som giver hverdagen lys for medarbejderne i plejen af de ældre beboere. De forløbne aktiviteter har været af en sådan karakter, at medarbejderne ikke umiddelbart kunne iværksætte aktiviteterne. Imidlertid har personalet været meget aktive med at hjælpe beboerne hen til aktiviteterne og tage del i dem sammen med beboerne. Blandt personalet på områdecentret er aktiviteterne i projektet, og de frivilliges indtog, blevet oplevet som glædelig, da personalet har kunnet se, at de ældre har været glade for aktiviteterne. Medarbejdere har meldt tilbage, at de har oplevet deres egne roller anderledes, på den måde, at medarbejderne har skullet stå til rådighed for de frivillige, og som én har udtalt: "*det er ligesom at have en elev*". [i den forståelse er en elev i starten en ekstra opgave, og bliver senere i forløbet en hjælp]. En anden medarbejder har udtalt, at medarbejderne har skullet støtte og imødekomme de frivilliges behov om et øget kendskab til beboerne, og ser gerne at der tilgives ressourcer, så medarbejderne kan videreføre aktiviteterne, som de frivillige har sat i gang.

Bibliotek

Projektet har ikke tilført biblioteket ressourcer, så bibliotekets personale blev frisat, men tværtimod har det krævet en del ekstra ressourcer. Til gengæld har borgerne i Taarbæk fået et kulturtilbud de ellers ikke ville have fået.

6.3.4 Erfaringsopsamling fra de frivillige

Fra Lundgaard Konsulenterne indgik blandt andet en spørgeskemaundersøgelse i deres erfaringsopsamling. Der var enkelte muligheder for kommentarer i fritekstfelter. Neden for fremgår de kommentarer, som frivillige fra projektet i Lyngby-Taarbæk Kommune returnerede. Tabellen skal læses kolonnevis – det er ikke nødvendigvis samme person, som har besvaret de tre spørgsmål på en række.

Tabel 2: De åbne spørgsmål i Lundgaard Konsulenternes spørgeskemaundersøgelse

Hvad vurderer du, at dit arbejde som frivillig har betydet for stedet?	Hvad vurderer du, at dit arbejde som frivillig betyder for samfundet generelt?	Hvad synes du, man skal gøre for at få flere til at deltage som frivillige?
God stemning	Ikke noget særligt	Spørge
At der bliver gennemført noget ekstra for børnene, som personalet ikke har tiden til.	Intet	Oplyse om muligheder
Jeg håber, at de oplever det som en tak for deres indsats på arbejdet	At det sociale arbejde/netværk i lokalområdet øges	Tror, at det vil hjælpe at få flere selvfede radikale som mig i tale, og samtidigt uddanne samfundet bedre og derved afskaffe utryghed
Givet de ældre en god oplevelse og været med til at sætte gang i aktiviteter, der ellers ikke eksisterede	Fin virkning på kort sigt. Ingen virkning på lang sigt	Måske nogle flere "godter". Der er desværre mange unge, der ikke kan lide ordet "frivillig"
Afveksling for børn og aflastning for de ansatte	Man lærer at se tingene fra en ny og ung side	Eventuelt oprette sociale projekter i virksomheder, hvor medarbejdere får fri en dag for at udføre frivilligt arbejde
At aktiviteten øges på biblioteket	Kun ringe betydning	Annoncering i lokale gratisaviser
Forbedret kommunikation mellem Kulturforeningen og biblioteket. Skabt større synlighed omkring biblioteket, problematiseret åbningstiderne og herved skabt basis for udvidede tider, formålet at rykke ved indretningen i biblioteket, og herved skabt mere fleksible rammer. Sat fokus på tiltag for børn og unge i kommunen, hvordan kan biblioteket spille en afgørende rolle her. Skabt et godt fællesskab mellem ca.15-17 borgere, som nu er aktive i en læsekreds, skabt et samarbejde mellem Taarbæks fantastiske præst og biblioteket.	Vigtigt som samfundsborger	Udbrede kendskabet til frivilligt arbejde
	At biblioteket bevares som bibliotek ikke blot for skolesøgende, men også for borgerne i Taarbæk	Fortælle om de positive oplevelser man får, f.eks. i lokalaviserne
	Fokus fra det rent individualistiske menneskesyn flyttes over på en fornyet oplevelse af fællesskabets betydning. Naturligvis kun en start, men signaaldien er stor, idet man jo fortæller vidt og bredt om sin indsats som frivillig, hvilket nogen gange kan rykke andre	Synlighed er her helt centralt, desuden skal det være ukompliceret at blive en del af kommunens aktiviteter. Måske skulle man tematisere nogle centrale områder, og herefter efterspørge den nødvendige indsats. Man kunne forestille sig, at frivillighedsgrupper mødtes på tværs og udvekslede erfaringer og herigennem eventuelt blev animeret til at deltage i andre typer/projekter.

I samme spørgeskemaundersøgelse indgik et spørgsmål, som via mulighed for tre afkrydsninger blandt 11 udsagn, vedrørte de vigtigste grunde til, at respondenterne arbejdede som frivillige. I tabellen nedenfor er gengivet de 11 udsagn samt andel afkrydsning af hvert udsagn af frivillige i henholdsvis Lyngby-Taarbæk og alle frivillige i projektet på tværs af de fire kommuner. De højeste andele blandt frivillige i Lyngby-Taarbæk er opnået ved udsagnene "Jeg oplever det som en meningsfyldt måde at være medborger på" (69 pct.) samt "Jeg kan se, at jeg gør en forskel" (56 pct.). De laveste andele – 0 pct. – ses ved udsagnene "Jeg ser det som en del af min karriere" og "Jeg går mulighed for indflydelse og for at påvirke". Samme mønster ses, når andele af afkrydsninger ved de 11 udsagn opgøres for alle frivillige i projektet på tværs af de fire kommuner.

Tabel 3: Hvad er de vigtigste grunde til, at du arbejder som frivillig?

Udsagn	Lyngby-Taarbæk i alt	Alle 4 kommuner
Jeg ser det som en del af mit ansvar som borger	38%	36%
Jeg gør det på grund af min(e) pårørendes eller bekendtes situation	13%	18%
Jeg får mulighed for indflydelse og for at påvirke	0%	16%
Jeg kan se, at jeg gør en forskel	56%	52%
Jeg interesserer mig fagligt for opgaverne	13%	10%
Jeg ser det som en del af min karriere	0%	0%
Jeg får mulighed for at udvikle mig og lære noget	31%	14%
Jeg ønsker at indgå i fællesskab med andre	38%	38%
Jeg har tid til overs	25%	36%
Jeg oplever det som en meningsfyldt måde at være medborger på	69%	68%
Andet	19%	7%
I alt	16	165

I fokusgruppeinterviews målrettet de frivillige blev der ved spørgsmål om samarbejdet med personalet tilkendegivet, at frivillige er et supplement – noget ekstra –, som ikke skal erstatte fagligt personale, men også at der er behov for at tænke bredere og mere inddragende. Enkelte havde stødt på faggrænser. Ved spørgsmål om samarbejdet mellem frivillige og kommunale institutioner/personale blev følgende fremhævet, som vigtigt:

- Undgå besvær (møder mv.), men gå i stedet direkte til ydelsen
- Sæt rammerne for samarbejdet
- Påskøn indsatsen
- Tidsrammer er vigtige
- Forventningsafstemning – så vi ikke oplever, at vi løber panden mod muren
- En kontaktperson er vigtig – nogle skal tage ansvar (frivillig eller institution)
- Tovholder både blandt de frivillige samt fra institutionen, som koordinerer
- Opbakning fra personale og leder er vigtig
- Behov for en fleksibel indstilling hos begge parter
- Der skal også være plads til mindre velorganiseret frivillighed
- Frivillige borgere dækker de små behov, og vi benytter hinanden på tværs.

Der fremkom forslag til, at der blev oprettet et eventbureau, en frivillighedsportal, og at kommunen stiller rammer til rådighed, hvor der fx kan indhentes viden om puljer, og som kan kontaktes om en god ide mv.

Til spørgsmål om deres personlige bevægegrunde til at være frivillige, gik besvarelsene fra det overordnede som, at ”et nærsamfund har et stort behov for fællesskaber” og, at ”der er et stort potentiale i et større kendskab og værdier blandt ældre elever om, at vi hjælper hinanden” til det personlige niveau med udsagn som ”jeg får meget - det er meget morsomt - børnene er fantastiske”. Ved spørgsmål om, hvordan der findes frivillige kom der forslag om, at institutionen tager direkte

kontakt til brugere/borgere, samt giver det frivillige arbejde mening og viser, at her gør den frivillige en forskel.

6.3.5 Projektet anno 2011

En række af delprojekterne i Lyngby-Taarbæk Kommune er fortsat efter projektets afslutning. Der er igangsat en videodokumentation af projektet, som indgår i kommunikation af og opfølgning på projektet i kommunen. Viden fra projektet skal indgå i kommunens frivillighedspolitik/strategi, som forventes udarbejdet og godkendt i 2011. Viden fra projektet vil ligeledes indgå i et seminar om frivillighed og civilsamfund, som forventes afholdt i 3. kvartal 2011. Der skal endelige fortsat arbejdes med at forankre og implementere projektet i den kommunale organisation herunder fortsat afsøge muligheder og finde nye måder at dele ansvaret på – hele vejen rundt om det kommunalpolitiske opgavefelt. Frivillighedscentret bør i den fremadrettede proces medinddrages.

6.3.6 Status på de seks delprojekter ultimo 2010

En kort gennemgang af status i delprojekterne ved udgangen af 2010 fremgår af boksen nedenfor.

Tabel 4: Status ultimo 2010 på de seks delprojekter i Lyngby-Taarbæk Kommune

Delprojekter	Status ultimo 2010
Børnehuset Bulderby	Der har været tilknyttet 3 frivillige med en ringe eller ingen tilknytning til arbejdsmarkedet til Børnehuset Bulderby i projektperioden. De frivillige indgår ikke i normeringen eller i det pædagogiske arbejde, men er en ressource, der gør en forskel i dagligdagen. Der foreligger retningslinjer herfor. De frivillige løser arbejdsopgaver såsom at tage sig af køkkenet, forefaldende arbejde, leg med børnene, deltage eller gennemføre aktiviteter og projekter såsom at bage, lave rytmik, tage med på ture m.m. Den enkelte frivillige er tilknyttet den samme stue som deres personlige mentor. De frivillige har et individuelt ugentligt timetal, der er tilpasset til, hvad de har ressourcer til. Der bliver lyttet til deres ønsker og behov. Deres mentor hjælper de frivillige også i forhold til andre kommunale instanser, som der samarbejdes med. Alle forældre fik udleveret flyder med tilbud om at planlægge og gennemføre særlige aktiviteter med børnene. I samarbejde med pædagogerne har der været planlagt og gennemført en række aktiviteter med relation til læreplaner som fx om naturfænomener. Der har også været fortælling om andre lande, besøg af politi og politibil, bading, underholdning og undervisning af personalegruppen om børns motoriske udvikling. Børnehuset har derudover en stærk tradition for inddragelse af forældre og andre pårørende til afholdelse af fester mv. Alle aktiviteter i projektet videreføres.
Børnehuset Klokkeblomsten	Byggeriet af BauneBo trak ud, og efterfølgende blev målgruppen for byggeriet ændret. En udvikling, som fjernede grundlaget for delprojektets ene formål. Børnehuset har i projektet etableret en "Bedstefar"-ordning, hvor to ældre mænd regelmæssigt kommer og læser eventyr, andre historier samt fortæller livshistorier for de børn, som har lyst til det i børnehusets "eventyrrum". Det er en populær aktivitet blandt børnene – en mulighed for ro og nærvær. Aktiviteten er videreført, og har givet de to frivillige mænd mod på mere fx at arbejde i træ med børnene. Børnehuset har derudover en stærk tradition for inddragelse af forældre og andre pårørende til afholdelse af fester mv.
Engelsborgskolen	Projektet blev først reelt påbegyndt primo 2010, og er fortsat under implementering. Der har været sendt flyder ud til alle forældre til børn og unge på skolen dels om projektet, dels om de ønskede at stille deres viden og kompetencer til rådighed for skole og elever. Skolen har oprettet en forældrebank, der er en database, med informationer om viden og kompetencer, som personalet kan trække ind i undervisningen mv. I alt indgår ca. 70 forældre/pårørende i forældrebanken. I skoleåret 2010/11 er forældrebanken blevet introduceret til personalegruppen med opfordring til at inddrage den tilbudte viden og kompetencer i undervisningen. Ansvaret for undervisningen ligger entydigt hos den ansvarlige lærer. Det er tanken, at der ligeledes oprettes en lokalbank, hvor lokalområdet på lignende måde vil søges inddraget i undervisningen.
Ældrecenteret Møllebo	De enkelte aktiviteter, som er blevet afviklet i delprojektet har involverede nye grupper af frivillige og til anderledes aktiviteter for beboerne på Områdecenter Møllebo. Aktiviteterne har medvirket til at fremme liv og livskvalitet for beboere på ældrecenteret. Der har været afholdt en stor aktivitetsdag for beboere i samarbejde ved en gruppe medarbejdere fra en privat virksomhed. Elever fra 10. klassecenter har undervist i oprettelse af mailadresser, mails mv. Der har været afholdt en forvandlingsdag med maleri ved lokal kunstner. Endelig er der blevet tilbudt ugentlig hjælp til at korrespondere elektronisk med familien i samarbejde med en forening.
Stadsbiblioteket	Frivillighedsgruppen (to repræsentanter fra biblioteket og fem frivillige) har arbejdet med ændring af lokalbibliotekets indretning. Der er indkøbt og indrettet cafehjørne med cafeborde, cafe stole og kaffemaskine samt ny reol med hjul, der muliggør arrangementer på biblioteket, udstillinger, nye tidsskrifter etc. Frivillighedsgruppen har endvidere planlagt og gennemført en arrangementsrække for efterår 2009, forår 2010 og efterår 2010 med 9 arrangementer. Frivilligruppen har nedsat en romanlæsegruppe primo 2010 med 15 deltagere, der har læst 5 - 6 titler i perioden. Lokalbiblioteket har i forbindelse med Taarbæk borgernes månedlige fællesspisning været åbnet 4 gange fra 17 - 19 (ekstraordinært) i projektperioden. Frivillighedsgruppen har ikke deltaget i løsning af bibliotekets alm. daglige arbejdsopgaver, der kræver viden om det digitale bibliotekssystem og adgang til låner/personregistre etc., men har tilført lokalbiblioteket ekstraordinære muligheder og aktiviteter.
Centraladministrationen	En nedsat projektgruppe med deltagelse fra kommunens it- og personaleafdeling samt kommunikationsenheden i direktionssekretariatet har søgt at afgrænse og igangsætte projektet igennem det meste af projektperioden. Afgrænsning af råderummet for inddragelse af frivillige i forhold til lovgivning og kommunal forpligtigelse har været vanskeligt. Projektet blev som en konsekvens heraf nedlagt i august 2010.

Videnopsamling	Statements
Generelt	Måske skulle vi spekulere i at introducere elever i 8. og 9. klassetrin til frivilligt arbejde i en struktur herfor fx via årsplan
	Enig - vi støtter derved op om en samfundstankegang om at bidrage, men lad os brede frivilligheden ud til også at dække frivilligt arbejde i foreningslivet fx bidrage til fodboldsklubben
	Husk nu på stabil frivillighed - unge har allerede meget frivilligt arbejde
	Det nye i projektet er struktur
	Vi bør erkende, at der er et behov for ressourcer for øget samarbejde med frivillige
	Enig - vi har leveret ressourcer - gør det modsatte - giv ressourcer til samarbejdet
	Husk, at innovation mv. ikke alene skabes med frivillige
	Det har været givtigt med det tværgående samarbejde i projektet
	For frivillige skal indsatsen være vedkommende - en del af deres interessesfære
	Udbred den gode historie - skab ejerskab - skal vokse nedefra via ildsjæle
	Vi er opmærksomme på, om effekten af frivillige skal bruges til at skrue i jobs
	Teknik og jura sætter grænser for inddragelse af frivillige, men ikke i forhold til tab af jobs
	Kontakt til frivillige kan opnås ved synlighed, åbenhed, personlige opfordringer, folder med tilbud om frivilligt arbejde og netværksgrupper på tværs af faggrupper evt. med tråde til frivillige organisationer
Samarbejde	Det er vigtigt, hvis et sådan projekt skal gennemføres, at opgaven er tydelig
	Projektet har givet systematik til et område, som vi allerede var i gang med + en mere bredspektret tilgang - det smitter af på os alle
	Det at skabe struktur + rammer for nem inddragelse af frivillige (så tilgængeligt som muligt) er opmærksomhedspunkterne. Det at tænke frivillige ind i planlægningen fx via krav til næste årsplan for alle klasser
	Opret it- løøsning på daginstitutioner
	Arbejdet er bygget op om en kreativ tankegang, som smitter af på andre områder, fx skal vi sælge reklamer i skoleblade? - lad blomsterne skyde op - snittet er også et tættere samarbejde i lokalsamfundet
	Det er en rigtig god ide med en fast struktur for inddragelse mv. hos os (daginst. red.) som så fortsætter i skolen mv. - kæder op gennem opvæksten

Vidensopsamling	Statements
	Ledelsesopbakning er nødvendig, men medarbejdergruppen er ultra nødvendig at have med på samarbejdet - slip stafetten, men være tilstede og giv opbakning
	Projektet har medført en struktur for en bedre inddragelse af forældre
	Det indgår i vores grundlag for institutionen. Alle ved, når de bliver ansat, at socialt ansvarlighed og rummelighed er grundlæggende værdier hos os. Vi har fokus på det på personalemøder fx vedrørende ressourcetrækket. Det kræver fuld ledelsesopbakning og klar rollefordeling
	Der er et dagligt fokus på, at frivillige ikke skal tage ansvar. De er på institutionen på andre vilkår, og de er ikke kolleger
	Et væsentlig issue er tavshedspligten - alle er bevidste om, at personalet ikke kan tale frit fx i personalerummet, fordi der er frivillige i huset, og det sætter professionelle begrænsninger
	Vi er en åben institution, og vi ønsker at invitere inden for
	Vi giver kontrollen et kort øjeblik til fx forældre ved en aktivitet - og det kan være sårbart. Vi har dog gode erfaringer. Sæt rammen og aftal indhold og ansvar
	Inddragelse af frivillige kræver ledelsesopbakning. Få inddragelsen ind i virksomhedsplanerne. Topstyring duer ikke og påvirk via information og endelige justere løbende indsatsen
	Giv de frivillige råderum og ikke for faste rammer
	Lad vær med at værdlade ydelser/aktiviteter - al frivilligt arbejde har værdi
Faglighed	Læreren har ansvaret og derved også ansvaret for grænsen i forhold til ansat/frivillig
	Frivillige har en anden rolle end de professionelle, men derudover er der en grå zone. Vi bør være skarpe på grænserne med en klar forventningsstemning mellem frivillig og institution
	Der er også moralske og etiske grænser
	De frivillige fik et stort råderum inden for en defineret ramme, som blev fastlagt efter drøftelser af de frivilliges og de professionelles rolle
	Omgang med børn giver klare rammer for, hvad der er tilladt/krævet samt en klar grænse i forhold til pædagogisk indsats, konflikthåndtering og fortrolighed
	Frivillige kan alene bidrage med ideer og eventuelt opspæning, men har ikke tilladelse til at stå for ændringer (licenser mv.), personalesager, myndighedsafgørelser mv. Al information på hjemmesiden skal kommunen kunne stå inde for

Videnopsamling	Statements
	<p>Frivillige er inddraget i projekter med børn, men de har ingen pædagogisk viden - og kan komme til at bryde ind i en pædagogisk proces. Der er en forskel, og det er svært at tale om uden at støde de frivillige, men det er nødvendigt. Vi (institutionen red.) har haft megen diskussion om, hvor grænsen går - nu også en fagforeningsdiskussion i disse tider - frivillige skal ikke overtage jobs.</p>
	<p>Dagen skal fungere, børnene skal have et ordentlig tilbud ved personalet, hvor de frivillige er flødeskummet, som giver flere muligheder - men det er et grænseland.</p>
Gevinst	<p>Inddragelse af frivillige har givet mangfoldighed - ikke fordi det er frivillige, men fordi det er mennesker med øje for sociale sammenhænge</p>
	<p>Øget rummelighed på institutionene, nye vinkler på egen praksis, masser af læring også blandt børnene, og i et samfundsperspektiv bliver der bygget bro'er</p>
	<p>Projektet giver anledning til at arbejde med at få forældre tættere på skolen, øge kendskabet til skolen og ansvarigheden for det at gå i skole. Det gælder også for daginstitutioner.</p>
	<p>Projektet har medført en ansvarlighed og større interesse i lokalsamfundet for lokalbiblioteket - en åha oplevelse af, hvad biblioteket egentligt kan bruges til</p>
	<p>Det giver mere energi, at jeg også hjælper en frivillig videre, og jeg tror, at det smitter af på børnene. Både os, børnene og forældre får udvidet vores tolerancegrænser</p>
	<p>Forældre aktiviteter er rent flødeskum</p>
	<p>Inddragelse af frivillige medvirker til mere ansvar i lokalsamfundet - det er som ringe i vandet</p>
	<p>Der er masser af frivillige i LTK - det nye er også at skabe kontakt dem imellem</p>

**Social- og Sundhedsforvaltningen &
Børne- og Fritidsforvaltningen**
Ledelsessekretariatet
1. juni 2011/VSC

UDKAST

Kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning

---

1. Indledning, baggrund og politiske nøgleudfordringer

Projekt "Kommunen og Civilsamfundet – en erfaringsopsamling", blev behandlet i fagudvalgenes og Økonomiudvalgets møder i april 2011. Af sagsfremstillingen til fagudvalgene fremgår det, at der i udvalgenes juni-møder forelægges:

- En lokal erfaringsopsamling, baseret på de 6 lokale projekter, som udgør Lyngby-Taarbæks bidrag til "projekt kommunen og civilsamfundet",
- Forslag til, hvordan erfaringerne fra "projekt kommunen og civilsamfundet" kan indgå i en ny frivilligheds-/civilsamfundsinddragelsesstrategi.
- Forslag til det videre arbejde med inddragelse af frivillige i den kommunale opgaveløsning – bl.a. i samarbejde med Frivilligcenteret.

På denne baggrund er der arbejdet videre med en konkretisering af udkast til en proces for strategilægningen og et kommissorium for det videre arbejde med inddragelse af frivillige i den kommunale opgaveløsning.

1.1. De politiske nøgleudfordringer

På baggrund af erfaringerne med projekt "kommunen og civilsamfundet" og de velfærdsudfordringer der umiddelbart ses i forhold til den kommunale serviceproduktion, kan der umiddelbart identificeres følgende politiske nøgleudfordringer i forbindelse med en større civilsamfundsinddragelse:

Medborgerskabsbegrebet

Centralt i diskussionen omkring civilsamfundet og inddragelse af frivillige står medborgerskabsbegrebet. I begreberne ligger, at der sondres mellem borgere og medborgere. Der tænkes her på, hvilke forpligtelser den enkelte borger har overfor samfundet og fællesskabet, og hvilke rettigheder den enkelte borger har i forhold til offentlige ydelser. Det er her en væsentlig pointe, at de personer, der har overskud af ressourcer, leverer til samfundet/de personer, der har behov/underskud af ressourcer.

I kernen eller i periferien af den kommunale opgaveløsning?

Færre skal gøre mere for flere, bare billigere: En stadig mindre arbejdsstyrke skal indfri de store forventninger til velfærdsstaten. Samtidig presser flere ældre og mere udgiftstung velfærd de offentlige finanser – et pres, der er blevet kraftigt forstærket af den økonomiske krise.

På denne baggrund bør det overvejes, om den frivillige indsats skal være et supplement til den kommunale opgaveløsning eller en erstatning? Dette spørgsmål bør der arbejdes med i forhold til det pres, den kommunale serviceproduktion er under og vil være under de næste mange år. Dette spørgsmål forudsætter en politisk stillingtagen til om frivilligt arbejde er "flødeskum" eller om det træder i stedet for de fastansattes opgaveløsning.

Er der potentiale for en større frivillig indsats og hvordan bliver potentialet sat i spil?

Civilsamfundsinddragelsen er ikke et nyt fænomen – frivillig indsats har igennem mange år været en del af den kommunale opgaveløsning. Der er dog sket en udvikling og inddragelsen antager stadig nye former. Antallet af danskere der udfører en frivillig indsats er steget fra en fjerdedel i 1990'erne til en tredjedel i 2006. Synet på frivillig indsats har også ændret sig fra "hattedamer" til aktive medborgere, hvor alle aldersgrupper er potentielle aktører. Også yngre mennesker, som både ser den frivillige indsats som en ny arena for erfaringsdannelse og en vedkommende måde at få noget på "CV'et". Der er flere der leverer en frivillig indsats end nogensinde tidligere. Spørgsmålet er, om der er behov for en frivillig indsats, der ikke bliver opfyldt i dag og om der er frivillige at rekrutterer?

1.2. Det videre forløb og hvordan erfaringerne forankres i Lyngby-Taarbæk Kommune

Projekt "kommunen og civilsamfundet" havde som formål, at afprøve nye måder at dele ansvar på mellem medborgere og kommunale institutioner med sigte på dels at øge kvaliteten i den kommunale opgaveløsning, dels at udvikle det frivillige medborgerskab.

Centralt i erfaringsopsamlingen fra projektet står, at samarbejdet mellem kommune og civilsamfund kan bidrage til mere kvalitet, der hvor borgerne møder den kommunale indsats. Samarbejdet sætter øget fokus på faglighed, handlingsmønstre, arbejdsrutiner og rummelighed i den kommunale institution. Samarbejdet med frivillige medvirker desuden til at åbne institutionerne overfor omverden. Det at være frivillig og bidrage til samfundet giver livskvalitet til de deltagende frivillige, og på samme tid medvirker den frivillige indsats til øgede velfærdsydelser og kvalitet. Men samarbejdet kræver investering i tid for at fungere godt.

I erfaringsopsamlingen er der identificerede følgende succesparametre for vellykkede samarbejder mellem kommune og civilsamfund:

- Kvalificeret og engageret ledelse
- Klarhed omkring rammer, roller og ansvar
- Forankring af det frivillige arbejde (en del af hverdagen på enhed, men afskærmet for snærende strukturer og fortrolige oplysninger)
- Synlighed (betydning af samspil skal synliggøres)
- Bredde og mangfoldighed i den frivillige indsats (engagere bredt – køn, alder og opgaver).

Disse erfaringer skal formidles bredt i den kommunale organisation til ledere og medarbejdere, således at der skabes en positiv kultur i forhold til civilsamfundsinddragelse og –deltagelse.

2. Organisering af det fremadrettede arbejde med formulering af en ny strategi for civilsamfundsinddragelse – til afløsning af den nuværende frivillighedspolitik

Der udpeges en referencedirektør i Direktionen, ligesom det skal fastlægges, hvilket fagudvalg, der får det overordnede ansvar for arbejdet med civilsamfundsstrategien. Af hensyn til det tværgående perspektiv i civilsamfundsinddragelsen foreslås ansvaret fremover forankret i Udviklings- og Strategiudvalget.

Det foreslås, at arbejdsgruppen får følgende sammensætning:

- 1 repræsentant for Ledelserne i BFF og SFF, som har formandskabet i arbejdsgruppen
- 2 repræsentanter for Frivilligcenteret og de frivillige foreninger
- 1 repræsentant for skoleområdet
- 1 repræsentant for daginstitutionsområdet
- 1 repræsentant for klubområdet
- 1 repræsentant for idrætsområdet, udpeget af FIL
- 1 repræsentant fra ældreområdet
- 1 repræsentant for voksenhandicap
- 1 repræsentant for Jobcentret

Der etableres fælles sekretariatetsbetjening fra Børne- og Fritidsforvaltningen samt Social- og Sundhedsforvaltningen.

Arbejdsgruppen refererer til den ansvarlige referencedirektør i Direktionen, som samtidig er styregruppe for arbejdet.

Opgave

Arbejdsgruppen har til opgave at facilitere og fremkomme med bud på følgende:

- Afholdelse af et seminar vedr. potentialer og udfordringer i arbejdet med civilsamfundsinddragelse. Seminaret skal markere 2011 som internationalt frivilligheds år og markere startskuddet på processen med formuleringen af en ny civilsamfundsinddragelses strategi. Målgruppen for seminaret er Kommunalbestyrelse, ledere og medarbejdere, samt Frivillighedscentret, nuværende og potentielle frivillige
- På baggrund af seminaret skal arbejdsgruppen udarbejde et udkast til ny strategi for større civilsamfundsinddragelse, der fastlægger Lyngby-Taarbæk Kommunes vision, mål, rammer og holdninger til frivilligt arbejde. Udformningen af frivillighedsstrategien skal ske i tæt dialog med de frivillige, de frivillige foreninger, ledere og medarbejdere
- På baggrund heraf udarbejde et forslag til, hvordan strategien kan implementeres i den kommunale organisation og hos borgerne i kommunen
- Udarbejdes af en detaljeret tids- og handlingsplan for arbejdet
- Udarbejdelse af en kommunikationsplan.

3. Forslag til overordnet tidsplan

Nedenfor er udarbejdet en foreløbig og overordnet tids- og procesplan, som tager højde for inddragelsen af politikere, direktion, ledere, faglige organisationer/medarbejdere, frivillige medborgere og brugere.

Målgrupperne, der er nævnt ovenfor, inddrages igennem "visions- og strategiseminar om brugerinddragelse og medborgerskab i Lyngby-Taarbæk Kommune", der planlægges afviklet ultimo august 2011.

Lederne inddrages desuden via ledermøder.

Faglige organisationer/medarbejdere inddrages desuden via MED-udvalgsstrukturen og om nødvendigt i særskilte møder.

- Juni 2011 Politisk behandling af udkast til Kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning.
- Juni 2011 MED-udvalgene drøfter udkast til Kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning.
- Aug. 2011 Arbejdsgruppen etableres og drøftelserne af arbejdet går i gang.
- Aug. 2011 Afholdelse af visions- og strategiseminar.
- Dec. 2011 Strategien forelægges direktion og fagudvalg.
- Jan. 2012 Høring af forslaget til strategi.
- Febr. 2012 Endelig vedtagelse af strategien og implementering i organisationen.

Frivillighedspolitik

Vision

Det frivillige sociale arbejde skal være en mangfoldighed af initiativer hvor borgere hjælper andre.

Værdier

Lyngby-Taarbæk Kommune finder det værdifuldt at:

Samspelet mellem kommune og de frivillige sociale organisationer baseres på tillid og respekt for hinandens opgaver og roller.

De frivilliges styrke er, at de med udgangspunkt i deres livserfaringer og engagement kan være med til at støtte mennesker, der har brug for hjælp. De frivillige organisationers ret til selv at vælge og prioritere deres opgaver skal respekteres.

Lyngby-Taarbæk- Kommune finder det værdifuldt at:

Borgere tager et medansvar for løsningen af de sociale opgaver i kommunen.

De frivillige er en positiv kraft, der på forskellig vis knytter kontakter mellem mennesker og skaber netværk. Det frivillige sociale arbejde kan således skabe nye kvaliteter i det sociale arbejde og fremme borgerinvolvering og demokrati.

Målsætninger

Derfor vil Lyngby-Taarbæk Kommune:

Fremme og styrke det frivillige sociale arbejde.

Synliggøre det frivillige sociale arbejde i kommunen.

Hjælpe med at udvikle det frivillige sociale arbejde og støtte og inspirere den frivillige indsats.

Skabe mulighed for de frivillige i kommunens indsats på det sociale område.

Konkrete initiativer Lyngby-Taarbæk Kommune vil iværksætte

Afholdelse af workshop hvert andet år

Der afholdes en workshop med deltagelse af alle interesserede repræsentanter for de frivillige sociale organisationer eller enkelt personer med interesse for frivilligt socialt arbejde. Derudover deltager medlemmer af Kommunalbestyrelsen og medarbejdere fra administrationen i Lyngby-Taarbæk Kommune. Formålet er at fremme samarbejdet mellem kommunen og de frivillige sociale organisationer og støtte netværket blandt dem de aktive frivillige.

Tematisering af de afsatte puljemidler til frivilligt socialt arbejde

Formålet er at samle midlerne og dermed opnå større effekt af indsatsen. En tematiseret indsats, er nemmere at gøre synlig og der kan opnås en synergieffekt, hvor f.eks. erfaringsudveksling mellem de forskellige projekter i højere grad kan anvendes. Tematiseringen kan ske i relation til implementeringen af nye politikker, eller sætte fokus på nye opgaver på det sociale område, som f.eks. øget fokus på forebyggende sundhedsarbejde. Det er Socialudvalget der årligt, efter at have hørt de frivillige organisationer udvælger temaet for det kommende år.

Etablering af en portal for det frivillige sociale arbejde på kommunens hjemmeside

Formålet er at samle relevante oplysninger rettet mod borgere, eller organisationer der ønsker at udføre frivilligt socialt arbejde f.eks. oplysninger om lovgivning, kursustilbud, en opdateret guide over de foreninger mv., der udfører frivilligt socialt arbejde i kommunen, relevante links mv.

Udarbejdelsen af en iværksætterpakke til nye foreninger, eller enkelt personer der ønsker at udføre frivilligt socialt arbejde

Formålet er at støtte nye initiativer og sikre at erfaringer og viden videregives.

Uddeling af en årlig frivillighedspris

En frivillighedspris har til formål at markere og anerkende det sociale engagement frivillige (enkelt personer eller organisationer) bidrager med, og fremme erfaringsdelingen blandt de frivillige.

Udpegning af nøglepersoner i forvaltningens afdelinger

Der er på nuværende tidspunkt udpeget en fast koordinator i Social- og Sundhedsforvaltningen med det formål at smidiggøre samarbejdet mellem de frivillige og kommunen. Kontaktpersonens opgave er at videregive faktuelle oplysninger om muligheder for økonomisk tilskud, opdatering af foreningsguide, hjemmeside mv. For at styrke den kommunale indsats foreslås det, at der udpeges interesserede nøglepersoner i forvaltningens afdelinger, som kan yde de frivillige organisationer konsulentbistand og indgå i et tættere samarbejde. Et samarbejde der utvivlsomt vil kunne inspirere begge parter i det sociale arbejde. Nøglemedarbejderne får derved et billede af de ressourcer og kompetencer som findes i de forskellige frivillige organisationer, og deres rolle er derfor også at være med til at sikre, at de frivillige inddrages, hvor det er relevant.

Økonomisk og organisatorisk støtte i fald kommunes frivillige etablerer et fælles forum

Kommunen ønsker at støtte et tværgående initiativ fra de frivilliges side, støtten kan være i form af at stille lokaler til rådighed eller økonomisk støtte til administration m.v.. Forudsætningen for en sådan støtte er at der er bred lokal opbakning til et fælles forum for frivillige.

Evaluering af det frivillige sociale arbejde

For at styrke erfaringsopsamlingen i forhold til det frivillige sociale arbejde bør der ske en løbende men systematisk evaluering. Evalueringen kan tage form af evalueringsmøder hvor de frivillige og kommunen f.eks. evaluerer effekten af arbejdet, samarbejdet mellem kommunen og de frivillige,

eller status for arbejdet med de udpegede temaer. Det er vigtigt, at der ikke lægges store evalueringsbyrder på mindre enkelte frivillige initiativer.

LYNGBY-TAARBÆK KOMMUNE
Børne- og Fritidsforvaltningen
Biblioteket

Journalnr. :
Dato .....: 08.04.2011
Skrevet af : sus

NOTAT
om
Decentral biblioteksbetjening

Forhistorie

Driften af det decentrale bibliotekstilbud var i 2008 på 4,3 mio. kr. Kommunalbestyrelsen besluttede at lukke bibliotekerne i Sorgenfri og Lundtofte med udgangen af 2008 og halvere bibliotekstilbuddet i Taarbæk - med en årlig driftsbesparelse på 3,3 mio. kr.. Den resterende 1 mio. kr. blev fastholdt til decentral biblioteksvirksomhed.

Den decentrale biblioteksservice varetages indtil videre af Biblioteksbusen og fællesbiblioteket på Taarbæk Skole, en årlig driftsudgift på henholdsvis 0,75 mio. kr. og 0,25 mio. kr.

Erfaringer med ændret biblioteksstruktur

Stadsbiblioteket i Lyngby har siden begyndelsen af 2009 oplevet en markant stigende benyttelse. Det gælder antal besøgende, nyindmeldte lånere, udlånstal og antal brugere af bibliotekets hjemmeside.

Det indikerer, at en del af biblioteksbenyttelsen har flyttet sig og er centraliseret i kommunens hovedbibliotek, suppleret med bibliotekets service på internettet og Biblioteket Kommer ordningen for ældre og handicappede borgere.

Stadsbibliotekets besøgstal var i 2010 på 426.359 og det samlede udlån i Lyngby-Taarbæk Kommune 1,24 mio.¹

Med til billedet hører, at Stadsbiblioteket efter en vellykket ombygning i 2004-2005 er videreudviklet som et attraktivt kulturelt mødested med formidling af kultur og viden til borgere i alle aldre.

Tallene kan være udtryk for, at mange borgere som tidligere benyttede et lokalt bibliotekstilbud har fundet vej til Stadsbiblioteket. Den mulighed er vanskeligere for borgere, som ikke er så mobile, og det er især ældre og børn.

Kultur- og Fritidsudvalget vedtog den 17. november 2010 at andre former for decentral biblioteksbetjening i Lyngby-Taarbæk Kommune skulle undersøges, med en præcisering af det ønskelige i et fællesskab med andre institutioner og funktioner i kommunen.

---

¹ Antal udlån pr. indbygger er blandt de højeste i Danmark.

Kommissorium

”Børne- og Fritidsforvaltningens afdelinger for Bibliotek, Skole, Fritid & Idræt undersøger og beskriver mulige modeller for decentral biblioteksservice i fællesskab med skoler og/eller idrætsfaciliteter i Lyngby-Taarbæk Kommune.

I udarbejdelse af mulige modeller bør der især være opmærksomhed på lokalområderne i Virum, Lundtofte og Taarbæk, som ligger længst væk fra Lyngby bymidte og Stadsbiblioteket. Estimering af etablerings- og driftsudgifter indgår i beskrivelse af modellerne, som forelægges til drøftelse i Kultur- og Fritidsudvalget i første halvdel af 2011.”

Projektgruppe

Der er nedsat en projektgruppe i Børne- og Fritidsforvaltningen til at varetage et udredningsarbejde, der beskriver modeller og muligheder: Bibliotekschef Susanne Rømeling (formand), Fritids- og idrætschef Flemming Juhl Knudsen, Afdelingsleder Gitte Friis Jensen og Skolebibliotekar Inge Merete Axholm – begge Lundtofte Skole.

Parametre

Lyngby-Taarbæk Kommune er på 39 km², hvoraf natur og grønne arealer udgør en stor del. Kommunens udstrækning er relativ overskuelig, men dog ikke mere end at afstande og geografi kan indgå som parametre i biblioteksbetjeningen, hvilket især gælder bydelene Taarbæk og den nordlige del af Virum.

Boligsociale forhold kan være en anden faktor. Eksempelvis viser de nyeste tal for Lundtofteparken, at antallet af enlige med børn, indvandrere, førtidspensionister og familier med lav indkomst er 3-4 gange så stort som gennemsnitligt for kommunen, og at det er en udvikling som accelererer. Flere steder i Danmark indgår biblioteket som en del af den forebyggende indsats i særlige boligområder.

Tendenser i biblioteksstrukturen i Danmark

Der er sket en markant strukturel ændring fra omkring 1200 fysiske folkebibliotekssteder sidst i 1970'erne til omkring 500 i dag. Lukning af biblioteker og filialer kulminerede i forbindelse med kommunalreformen i 2007, men lukningerne fortsætter.

Baggrunden for lukningerne er som regel besparelser, centralisering og en prioritering af større enheder ud fra et synspunkt om effektivitet, samtidig med at den teknologiske udvikling giver nye muligheder, og at befolkningens mobilitet er øget.

Lukningerne er dog til stadighed blandet med en bekymring i forhold til biblioteksservice for mindre mobile borgere, som især omfatter ældre og børn.

De mange bibliotekslukninger har resulteret i andre modeller for decentral biblioteksservice.

Nyere og nye modeller for decentral biblioteksbetjening

Skolebibliotek og folkebibliotek

Skolebiblioteket har udviklet sig og defineres i dag som Pædagogisk udviklings- og læringscenter (PUC). Opgaven er at være skolens center for pædagogisk udvikling og læring med funktioner og aktiviteter, som skal understøtte folkeskolen i varetagelsen af de pædagogiske udfordringer, som lærere og elever står overfor i skolehverdagen (jf. Bilag 1).

Et af de første fællesbiblioteker, som er lokalefællesskab mellem folke- og skolebibliotek, blev etableret på Taarbæk Skole i 1991 og har eksisteret siden. Det er en god løsning i det lille samfund og især er de fysiske forhold en væsentlig forudsætning for succes, hvilket erfarer og evaluerer siden hen har dokumenteret.

Når der som i Taarbæk er direkte adgang fra gadeniveau med egen indgang til biblioteket, benyttes det af borgerne i lokalsamfundet.

Mens det ikke er tilfældet, hvor man først skal over en skolegård, måske op på 1. eller 2. sal og/eller hen for enden af en gang for så endelig at nå frem til biblioteket. Sådanne steder er det ikke lykkedes, og det fælles bibliotek er blevet opgivet igen på grund af manglende benyttelse.

En videreudvikling af fællesbiblioteker er kombibiblioteker, hvor man fysisk og organisatorisk har integreret skolens pædagogiske center og folkebiblioteket, fordi man synes at det er en god ide som en lokal biblioteksfilial. Hvor det er lykkedes, især i Århus Kommune, er der taget højde for det bygningsmæssige og logistiske og afsat de nødvendige etablerings- og driftsudgifter. Det er også tilfældet i Dyssegård Bibliotek i Gentofte Kommune, som er det nærmeste eksempel. Erfaringerne hér har vist, at kombibiblioteket mere er til fordel for skolen frem for lokalsamfundet.

Bofællesskaber

Biblioteker i bofællesskaber med andre institutioner er en løsning, som giver synergi og driftsmæssige fordele. Det kan være på skoler (som beskrevet ovenfor) sammen med sports- og idrætsfaciliteter, medborgerhuse, lokalcentre, boligselskaber mv.

”Et integreret bibliotek” er et nyt begreb som udtryk for et sted, som kan skabe sammenhængskraft i lokalsamfundet ved at få borgerne til at føle sig som en del af et lokalt fællesskab. Her samarbejder skole, folkebibliotek og borgerservice om en styrket kommunikation med borgerne.

En udvidet udgave, blandt andet inspireret af Idea Stores i London, er decentrale lokale centre som tværfagligt kombinerer en lang række af involverende og igangsættende aktiviteter for borgerne i lokalsamfundet: Bibliotek, borgerservice, jobformidling, aktivering, kurser for ledige, folkeoplysning, idræt, sundhed mv.²

Mobile biblioteker

Mobile biblioteker kendes i biblioteksverdenen som bogbusser og har mest været kendt som store enheder, der kører med bibliotekstilbud til tyndt befolkede områder spredt over et stort areal.

Mindre biblioteksbusser er dukket frem flere steder i landet gennem de senere år, som alternativ til nedlagte lokalbiblioteker, eller som nye og anderledes tilbud. I Hovedstadsregionen har Lyngby-Taarbæk været i front i denne udvikling, som følges med interesse af folkebibliotekerne i regionens kommuner.³

Åbne biblioteker

Er et begreb som opstod i nogle jyske lokalsamfund, hvor biblioteket var lukningstruet efter kommunesammenlægningerne i 2007. For øjeblikket er der planer om ”åbne biblioteker” flere steder i Hovedstadsregionen som alternativ til filiallukninger.

---

² Københavns Kommune har indført denne model i form af kvarterhuse og lokalcentre og har en strategi om at udbrede modellen yderligere i de kommende år.

³ Forsøget er forlænget og viser i sit 2. år en stigning på 50 % med et udlån i 2010 på 15.492

Med "åbne biblioteker" menes, at der er adgang til biblioteket mange timer i døgnet, f. eks. kl. 8 – 22. Forudsætningen er, at der er et bibliotek, hvor der er noget at komme ind til på reoler og hylder udenfor den almindelige åbningstid, som ofte vil være på 10-12 timer om ugen, og hvor der er personale til stede.

Med særlige adgangskort kombineret med videoovervågning og selvbetjeningsautomater til udlån/aflevering har borgerne mulighed for selv at benytte biblioteket.⁴

Et udstillingsvindue for folkebiblioteket

Er en ny model⁵, som kan sammenlignes med en meget lille biblioteksfilial, er et udstillingsvindue, hvor borgerne får en fornemmelse af, hvad et folkebibliotek kan tilbyde.

"Der bliver lagt vægt på at tilbyde de mest populære materialer, for eksempel romaner og børnebøger til de mindste samt et lille udvalg af aviser, ugeblade og tidsskrifter, foruden efterspurgte titler." Der vil være mulighed for udlån, aflevering og afhentning af materiale fra hovedbiblioteket. Den ugentlige åbningstid vil være på 10-12 timer.

Afhentnings- og afleveringssted

En minimalistisk model med meget begrænsede omkostninger er en decentral biblioteksservice, der giver mulighed for et eller flere afhentnings- og afleveringssteder i kommunen.⁶ Borgerne kan bestille via Internet eller telefon i kommunens hovedbibliotek og få det bestilte bragt til det decentrale afhentningssted, hvor det også kan afleveres igen.

Distributionsstedet kan være en skole eller anden kommunal institution eller en butik, som der er indgået aftale med.

Notering af udlån og tilsvarende af aflevering sker i hovedbiblioteket, hvorfor det er nødvendigt at den decentrale håndtering sker under forhold, som forhindrer misbrug. Det betyder at der er behov for, omend i begrænset omfang, at involvere personlig betjening, og at afhentning/aflevering derfor foregår indenfor et bestemt tidsrum, f. eks. som i Albertslund kl. 8.30 – 14.

Postboks med døgnåben selvbetjening

Post Danmark har opstillet døgnbokse, hvor kunderne har mulighed for at afhente forsendelser døgnet rundt. Forudsætningen er, at man er tilmeldt ordningen og modtager en kode for at kunne afhente sine forsendelser.

Et samarbejde med Post Danmark kunne være en mulighed, eller at udvikle en tilsvarende ordning, hvilket endnu ikke er afprøvet i Danmark, men modellen er en potentiel mulighed.

Inddragelse af civilsamfundet

Lyngby-Taarbæk Kommune har sammen med 3 andre kommuner deltaget i et pilotprojekt om at involvere civilsamfundet. Erfaringer og viden fra projektet og den øgede fokus der er på at inddrage frivilligt arbejde i velfærdssamfundets opgaver vil muligvis kunne indgå i en eller flere modeller for decentral biblioteksbetjening.

⁴ Det nærmeste etablerede "åbne bibliotek" er i Ganløse i Egedal Kommune. Gentofte Kommune forbereder et "åbent bibliotek" i det eksisterende filialbibliotek i Jægersborg.

⁵ Etableres af Fredensborg Kommune i Kokkedal (som ikke tidligere har haft et lokalbibliotek) pr. 1.8.2011. Betjeningsmodellen evalueres efter 2 år.

⁶ Albertslund indførte en sådan model fra 2011 efter at have lukket to lokalbiblioteker i kommunen.

Scenarier for decentral biblioteksbetjening i Lyngby-Taarbæk Kommune - generelt

Model	Stadsbiblioteket er kommunens eneste bibliotek
Rammer og indhold	Stadsbiblioteket er kommunens center for kultur og viden, kombineret med det døgnåbne bibliotekstilbud på nettet. Biblioteket Kommer ordningen betjener fortsat ældre og handicappede borgere med en særlig service.
Økonomi	Den nuværende driftsudgift til Biblioteksbusen og Taarbæk Bibliotek kan spares. ⁷

Model	Biblioteksbusen fortsætter
Rammer og indhold	Biblioteksbusen kommer rundt i hele kommunen, og borgerne har taget godt imod den. Desuden er busen en reklamesøjle for biblioteket i bybilledet. Benyttelsen er steget med 50 % i 2010. De mest benyttede stoppesteder er Lundtofte Torv og Brede Torv (Mølleåparken).
Taarbæk	Tilbuddet i Taarbæk kan fortsætte i sin nuværende form, eller nedlægges og biblioteksbusen betjene Taarbæk i lighed med biblioteksbetjening i den øvrige kommune.
Økonomi	Biblioteksbusen tilgodeser med sine 12 stoppesteder en meget decentral biblioteksservice indenfor en beskeden budgetramme. Biblioteksbusen blev købt billigt til forsøget. Den er af ældre dato og er skrøbelig. Det bliver nødvendigt indenfor de næste par år at investere i en ny: Etableringsudgift omkring 1 mio. kr.

Model	Skolens pædagogiske center (PUC) og folkebiblioteket lægges sammen i et kombibibliotek
Rammer og indhold	Etablering af et kombibibliotek vil være at integrere de to biblioteksformer i en lokal biblioteksfilial.
Økonomi	Afhængig af de bygningsmæssige forhold på den enkelte skole, men alt i alt er der tale om etableringsudgifter på flere millioner kr., inklusive opbygning af samlinger. Driftsudgifter i bedste fald status quo, men ikke mindre end i dag.

⁷ Af den årlige driftsudgift på 750.000 kr. er 28 ugentlige chauffør- og medhjælptimer fra 2011 overført fra bibliotekets budget til Intern Service i forbindelse med organisatoriske ændringer.

Model	Andre former for decentrale bibliotekstilbud med fokus på placeringer i kommunen, som ikke er tæt på Lyngby bymidte.
Rammer og indhold	Der vil være mulighed for flere løsninger, mere eller mindre udfoldet som bibliotekstilbud.
Økonomi	Det skal afklares om løsningerne forventes etableret og afholdt indenfor den nuværende afsatte budgetramme til decentral biblioteksbetjening = 1 mio. kr. For nogle løsninger kan der være tale om etableringsudgifter og afledte driftsudgifter udover de nuværende udgifter til decentral biblioteksservice.

Scenarier for decentral biblioteksbetjening i konkrete bydele, som ligger længst væk fra Lyngby bymidte

Virum bydel

Meget taler for at fokusere på et bofællesskab med Virumhallerne:

- Placeringen i den nordligste del af kommunen
- Der kommer mange, både udøvere og pårørende, i hallerne i forbindelse med sport og idræt, og der er mulighed for at skabe synergi mellem kultur/viden og idræt./sundhed.
- Faciliteterne i ankomst- og loungeområde trænger til revitalisering

Model 1.	Minifilial/cafébibliotek/udstillingsvindue
Rammer og indhold	Vil kunne etableres som en fleksibel kube, jf. inspiration fra Seattle Public Library (Bilag 2) eller f.eks. i et afgrænset transparent område = synligt, men med særlige adgangskrav á la ”åbne biblioteker”, af hensyn til sikkerhed for at imødegå risiko for misbrug. Bibliotekspersonale til stede ca. 10 timer om ugen.
Økonomi	Etableringsudgifter omkr. 1 → 2 mio. kr. Driftsudgifter 0,4 mio. kr. årligt.

Model 2.	Afhentnings- og afleveringssted
Rammer og indhold	Bestilte bøger, musik, film mv. fra Stadsbiblioteket kan afhentes og afleveres i Virumhallerne. Udlån/aflevering registreres i Stadsbiblioteket for at minimere IT-udgifter i forbindelse med ordningen. Det forudsætter en serviceaftale med brugerne, som man har gjort i Albertslund (Jf. Bilag 3).
Økonomi	Under forudsætning af en driftsaftale med Virumhallernes personale kan udgifterne holdes på et minimum. En pointe er, at der ikke investeres i selvbetjeningsudstyr til udlån/aflevering. Anslået årlig driftsudgift 50.000 kr.

Lundtofte bydel

Den boligsociale udvikling beskrevet på side 2 kan tale for et bibliotekstilbud i ét eller andet omfang i bydelen.

Model 1	Samarbejde om en ordning på Lundtofte Skole
Rammer og indhold	Projektgruppen har besøgt Lundtofte Skole. For at komme til skolens Pædagogiske Center skal man krydse skolegården, op på 1. sal og hen for enden ad en lang gang. Forhold som på ingen måde er hensigtsmæssige for et samlet bibliotekstilbud for bydelen på skolen. Muligheder for afhentning/aflevering af bestilte biblioteksmaterialer er blevet undersøgt på hele skolens matrikel, desværre – trods megen kreativitet - med negativt resultat. Eneste mulighed skønnes at være "postmodellen" med en opstillet døgnboks.
Økonomi	Det synes vanskeligt at finde løsninger indenfor den eksisterende driftsramme. Ombygninger og udbygninger vi kunne imødekomme et kombi-bibliotek eller anden form for fælles biblioteksbetjening, men vil kræve etablerings- og anlægsudgifter i betydeligt omfang.

Model 2	Minifilial/cafébibliotek/udstillingsvindue
Rammer og indhold	Indgå i samarbejde med boligsekskabet AKB og eventuelle andre interessenter, gerne tværfagligt, om at løfte udfordringer i lokalområdet. En fysisk placering kræver nærmere afklaring i samarbejde med lokalområdets aktører.
Økonomi	Der må påregnes etableringsudgifter og driftsudgifter. Mulighed for tilskud fra eksterne midler, f.eks. fra Landsbyggefonden, til boligsociale foranstaltninger. Etableringsudgifter omkr. 1 → 2 mio. kr. Driftsudgifter 0,4 mio. kr. årligt.

Model 3	Afhentnings- og afleveringssted
Rammer og indhold	Bestilte bøger, musik, film mv. fra Stadsbiblioteket kan afhentes og afleveres i Lundtofte. - Hvor det kan ske må undersøges nærmere. Udlån/aflevering registreres i Stadsbiblioteket for at minimere IT-udgifter i forbindelse med ordningen. Det forudsætter en serviceaftale med brugerne, som man har gjort i Albertslund (Jf. Bilag 3).
Økonomi	Under forudsætning af en driftsaftale med interessenter i Lundtofte bydelen kan udgifterne holdes på et minimum. En pointe er, at der ikke investeres i selvbetjeningsudstyr til udlån/aflevering. Anslået årlig driftsudgift mellem 50.000 – 100.000 kr.

Taarbæk bydel

Model 1	Nuværende særlige model for Taarbæk på Taarbæk Skole
Rammer og indhold	Med hensyntagen til Taarbæk som et særligt lokalsamfund i Lyngby-Taarbæk Kommune er der etableret en ordning vedr. biblioteksbetjening efter ændringen af kommunens biblioteksstruktur fra 2009. Ordningen omfatter biblioteksbetjening på Taarbæk Skole i alt 7 timer om ugen, fordelt på onsdage og lørdage, med henholdsvis 3 og 4 timer om ugen.
Økonomi	Ordningen er budgetteret til 0,25 mio. kr. årligt. Det er en overvejelse, om Taarbæk fortsat skal tilgodeses med biblioteksservice i forhold til den øvrige kommune. ⁸

Model 2	Afhentnings- og afleveringssted
Rammer og indhold	Bestilte bøger, musik, film mv. fra Stadsbiblioteket kan afhentes og afleveres på Taarbæk Skole. Udlån/aflevering registreres i Stadsbiblioteket. Det forudsætter en serviceaftale med brugerne, som man har gjort i Albertslund (Jf. Bilag 3).
Økonomi	Under forudsætning af en driftsaftale med Taarbæk Skole kan udgifterne holdes på et minimum. Anslået årlig driftsudgift 25.000 kr.

Sammenfatning

Stadsbiblioteket i Lyngby er kommunens hovedbibliotek, som ikke mindst efter en vellykket ombygning i 2004-2005 udvikler sig med stor succes som et moderne bibliotekstilbud, der tilbyder kultur og viden til alle borgere i kommunen.

Det kan være den fremtidige model for kommunens biblioteksservice kombineret med biblioteksservice på nettet. Særlige foranstaltninger for ældre og handicappede borgere bevares, men derudover ingen yderligere decentral biblioteksbetjening.

En anden mulighed er at gøre den mobile service, som Biblioteksbussen tilbyder, permanent. Denne løsning tilgodeser en decentral biblioteksservice i det meste af kommunen, og vil eventuelt også kunne omfatte Taarbæk. En investering i en mere stabil og driftssikker bus vil være nødvendig i løbet af få år.

En tredje mulighed er at tilbyde decentral biblioteksservice i mere eller mindre beskedent omfang på udvalgte steder i kommunen i bofællesskab eller samarbejde med andre interessenter, som beskrevet ovenfor.

⁸ Taarbæk indgår ikke i Biblioteksbussens rute på grund af den særlige ordning vedr. biblioteksbetjening i Taarbæk

BILAG

Bilag 1: Anna Barbara Bach: *10 minutter i Børne- og Ungdomsforvaltningen i Københavns Kommune*. Skolebiblioteket Nr. 01, februar 2011, side 3-4.

Bilag 2: Seattle Public Library: *FriendShop*. (Illustration fra Internet i 2008, website eksisterer ikke længere).

Bilag 3: Pjece *Gå i skole efter bøger og cd'er. Nye afhentningssteder, Albertslund Bibliotek 2011*.

10 minutter i Børne- og Ungdomsforvaltningen i Københavns kommune

Af Anna Barbara Bach, medlem af DSA's Landsstyrelse og formand for Lokalkreds København

Anna Barbara Bach
Foto: John G. Dinesen

Igen og igen dukker der overvejelser og forslag op om samarbejde mellem skolebiblioteker og børnebiblioteker. Disse forslag dækker hele spektret fra samarbejdsprojekter til sammenlægninger og overtagelser. I Københavns kommune har man for nylig vedtaget et 1-årigt forsøg med fælles ledelse på et kombi-bibliotek, dvs. at skolebibliotek og børnebibliotek ledes af en

folkebibliotekar. Forud for den politiske debat fik jeg lov til på vegne af Danmarks Skolebibliotekarer, Lokalkreds København, at forklare politikerne, hvad forskellen er på de to slags bibliotekarer, for sagen er, at beslutningstagerne ikke nødvendigvis kender forskellen.

Jeg fik selv skærpet mit syn på forskellen i samarbejdsprojektet "Børns biblioteker", som strakte sig over hele sidste skoleår. Her skulle skolebibliotekarerne fra et antal skoler arbejde sammen med de lokale børnebibliotekarer om planlægning og gennemførelse af 6 projekter.

Vi havde meget til fælles: børn - medier - formidling - et bibliotek/læringscenter. Det var spændende, det var svært og det var meget lærerigt. Blandt andet fordi det blev så tydeligt, at vores professionsforståelse og opgaveforståelse er meget forskellig. Jeg er lærer. Det er den uddannelse, jeg tog, og det fag, der er mit. Herpå har jeg lagt en mængde efter- og videreuddannelse, og jeg har specialiseret mig i at være en slags bibliotekslærer. For det er det, jeg er: Elevernes lærer på skolebiblioteket.

Derfor er børnene - medierne - formidlingen - biblioteket noget ganske andet for mig, end det er for en børne-/folkebibliotekar:

Børnene

Når man taler om skole- og børnebiblioteker i forskellige sammenhænge, hører man ofte formuleringen: "Jamen, det er jo de samme børn i betjener!"

Dertil må jeg sige: "Nej - det er ikke de samme børn!"

Vi er bibliotekslærere eller skolebibliotekarer for ALLE skolens børn, de kommer hos os frivilligt, og de kommer her under tvang i forbindelse med deres undervisning!

Hos os er børnene elever, fx:

- 28 forsigtige begynderlæsere, der næsten har knækket koden og derfor skal have en lydret bog med lavt lix, men først skal de ha' en historie oplæst, så de får endnu mere lyst til at læse selv. Jeg skal helst være en god oplæser og vide meget om læseindlæring.
- Den bogsugende 11-årige, der har læst det meste og nu skal have mere. Jeg skal vide noget om litteratur og nye udgivelser.
- Syv 13-årige, der SKAL finde en bog og læse den, fordi deres dansklærer har sagt, at de SKAL. Jeg skal vide noget om 13-årige, om motivation og litteraturpædagogik.
- 6 elever fra 5 klasse, der skal have hjælp til at lave layout på hver sin pjece. Jeg skal have gode it-færdigheder.
- 15 elever, der skal finde "noget om et land".
- 28 elever, der skal præsenteres for en forfatter eller en hjemmeside.

▲ ... fortsat fra side 4

Jeg skal kende relevante digitale og analoge læremidler

- En 8.klasse, der skal låne kameraer og mp3-optagere, lave interview og uploade.
- Nogle 9.klasseelever, der skal have hjælp til at finde telefonnummret på en politiker, så de bagefter kan bruge min telefon og lave et interview. Og måske er de der alle samtidig!

Nogle af disse børn kommer også på folkebiblioteket, men slet ikke dem alle, og når de kommer der, er de ikke elever, men brugere.

Det er ikke det samme!

Medierne/materialerne

De digitale og de analoge og de konkrete, vi har mange af de samme ting. Bøger, film, kameraer, pc'er, mp3-optagere, handskedukker, kompas, meterhjul, snitteknive, hjemmesider. Men på et skolebibliotek er de alle *undervisningsmidler*. Vi udvælger dem og anbefaler dem med oplevelse, læring, undervisning og folkeskolens formål for øje.

Hvilken undervisningssammenhæng kan de indgå i? På hvilken måde støtter de fælles mål?

Vi følger med i strømmen af udgivelser af både didaktiserede og ikke-didaktiserede materialer. For en skolebibliotekar er det pædagogisk arbejde, som knytter sig tæt til undervisningen. Og så nøjes vi ikke med at udlåne, vi arbejder sammen med eleverne og lærerne om anvendelsen af bøgerne eller materialerne.

Eleverne er ikke bare modtagere af informationer og kultur, de bearbejder og giver respons i form af

opgaver, anmeldelser, udstillinger og projekter. Det er vi også en del af.

På folkebiblioteket behøver man ikke på samme måde forholde sig til anvendelsen af materialet eller underkaste sig fælles mål og skæve til nationale tests.

Formidlingen

I forhold til eleverne er vi det *udvidede klasseværelse*. Det afsæt, der tages i klassen, hvor opgaven stilles og nysgerrigheden vækkes, sender ofte eleverne gennem skolebiblioteket. Her giver vi dem det, de har brug for i form af materialer og i form af vejledning, og på samme måde agerer vi over for elevernes personlige projekter, lystlæsningen og den målrettede informationssøgning.

Men vi giver dem også det, de ikke ved, de har brug for. Det er vores opgave at bringe verden ind på skolebiblioteket og gøre den interessant og relevant for skolens elever. Det gør vi med udstillinger, konkurrencer, forundringsaktiviteter, eksperimenter, arrangementer, gæster... og det er også vores opgave at vise eleverne ud i verden, fx til de eksperter og kulturelle institutioner, som kan hjælpe dem dér, hvor vores hjælp hører op, fx til museerne, folkebiblioteket, m.fl. Bl.a. på den måde forholder vi os til elevernes alsidige dannelse som mennesker og borgere.

I forhold til lærerne er vi vejledere og sparringspartnere, men ikke kun i forhold til materialet.

Vi har et stort materialekendskab, men vi ved noget om undervisning, dynamikken i en klasse, de særlige elevs behov, og vi er selv udøvere af lærerhåndværket.

Men vi er også iværksættere, vi

skal vide, hvad der rører sig, vi skal formidle de spændende tilbud til de rette lærere og være med til at få tingene til at ske.

Vi giver således også lærerne og ledelsen det, de har brug for, men også det, de ikke ved, de har brug for..

Læringscenteret/skolebiblioteket

Rummet i sig selv er også noget forskelligt de to steder. Skolebibliotekets rum bliver brugt til mange forskellige aktiviteter. Oplæsninger, filmfremvisning, der øves fremlæggelser ved smartboard, der holdes teammøder, undervisningen planlægges, grupper arbejder med projekter, og elever, der har brug for særlig hjælp, får den måske også her.

Det øjeblik 28 elever træder ind på skolebiblioteket med deres ærinde, forandrer rummet sig. Det bliver et læringscenter.

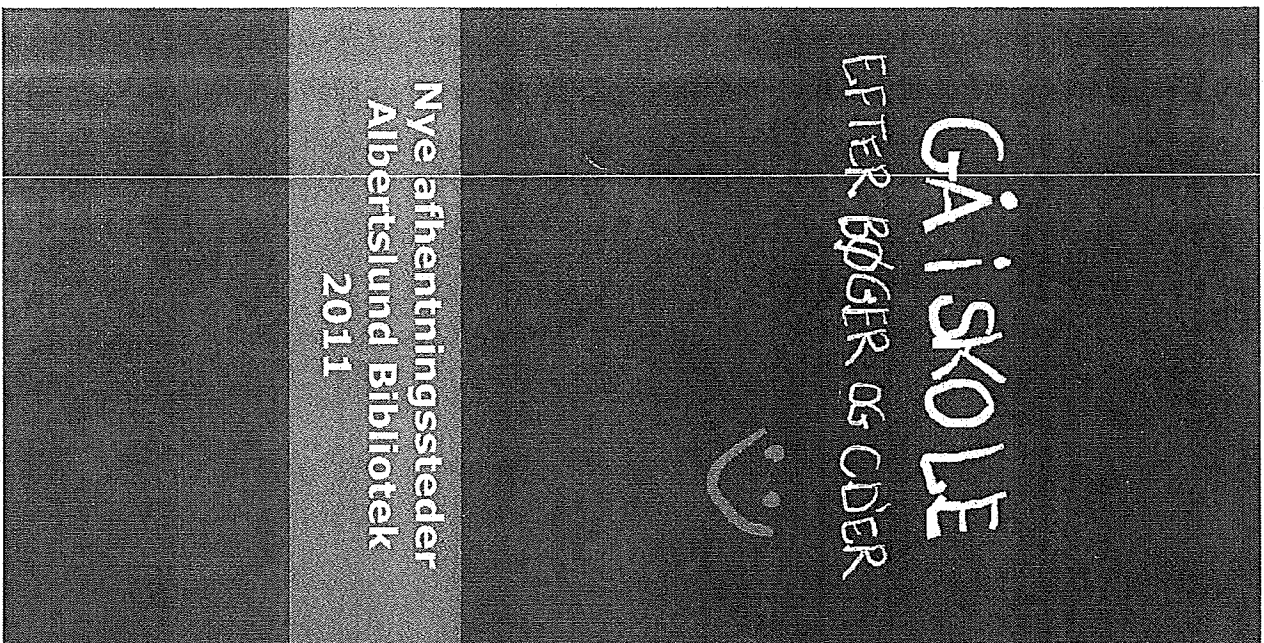
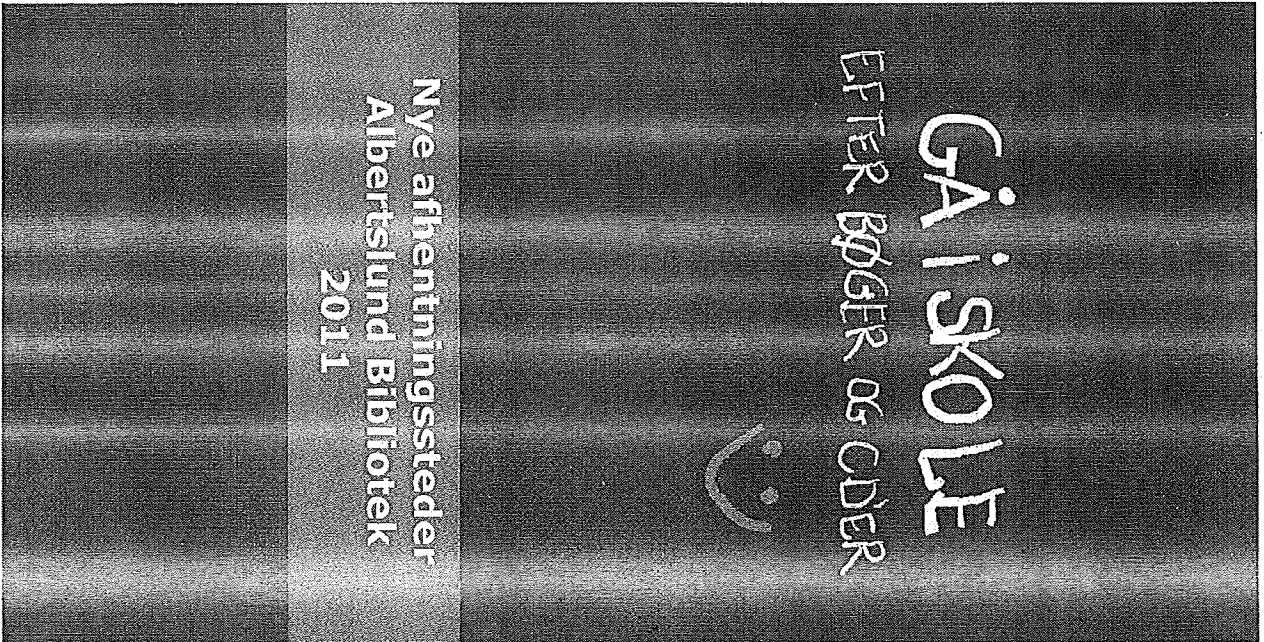
Eleverne roder og reagerer, driller og diskuterer, og der er ikke stille! Det er en af grundene til, at visse kombibiblioteker ikke har så stor succes, som man havde håbet. De ældre lånerer får ikke ro til avislæsningen om formiddagen og ender med at blive væk.

Et skolebibliotek er det udvidede klasseværelse og det er på mange måder *"skolens hjerte"*, som min skoleleder kalder det. Det skal være skolens lærings- og kraftcenter. Det kan man læse om i *"Skolebiblioteket – som skolens læringscenter"*.

I forhold til børnebibliotekerne synes jeg: Lad os samarbejde om børnene fra hver vores bibliotek, dér hvor vi et bedst. Eller: Lad os arbejde sammen om børnene – ikke om bibliotekerne.

BØRNEUDVALGET
DEN 16.06.11
SAG NR. 7

FRITIDSUDVALGET
DEN 19/5-11
SAG NR. 02

GÅ I SKOLE EFTER BØGER OG CD'ER

Nu kan du hente og aflevere Albertslund Biblioteks bøger, cd'er osv. på Herstedøster og Herstedvester Skole.

Bemærk!
Skolebibliotekernes åbningstider - alle skoledage klokken 8.30 - 14.00.

Når du reserverer materialer, vælger du samtidig, om du ønsker at hente dem på

- Hovedbiblioteket
- Bibliotek og Medborgercenter Hedemarken
- Herstedøster Skole
- Herstedvester Skole

Når materialerne er klar, sender biblioteket besked til dig. Det går hurtigere, hvis biblioteket har dit mobilnummer eller din mail-adresse.

Har du valgt at hente på en af skolerne, skal du vise skolebibliotekets personale legitimation, før du kan hente den "forseglede pose"

På skolebibliotekerne er der også aflåste kasser, så du kan aflevere materialerne igen. Men du behøver ikke aflevere samme sted, som du har hentet dem.

GÅ I SKOLE EFTER BØGER OG CD'ER

Nu kan du hente og aflevere Albertslund Biblioteks bøger, cd'er osv. på Herstedøster og Herstedvester Skole.

Bemærk!
Skolebibliotekernes åbningstider - alle skoledage klokken 8.30 - 14.00.

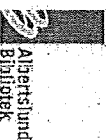
Når du reserverer materialer, vælger du samtidig, om du ønsker at hente dem på

- Hovedbiblioteket
- Bibliotek og Medborgercenter Hedemarken
- Herstedøster Skole
- Herstedvester Skole

Når materialerne er klar, sender biblioteket besked til dig. Det går hurtigere, hvis biblioteket har dit mobilnummer eller din mail-adresse.

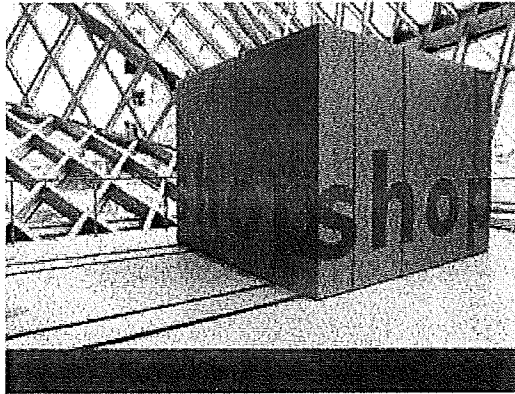
Har du valgt at hente på en af skolerne, skal du vise skolebibliotekets personale legitimation, før du kan hente den "forseglede pose"

På skolebibliotekerne er der også aflåste kasser, så du kan aflevere materialerne igen. Men du behøver ikke aflevere samme sted, som du har hentet dem.

BØRNEUDVALGET
DEN 16.06.11
SAG NR. 7

FRITIDSUDVALGET
DEN 19/5-11
SAG NR. 02

[Back to top](#)

Volunteering

A professional retail management team directs the FriendShop, but it is the volunteer Shop special. Volunteers welcome and assist visitors and library users, sell and stock gift items, and provide information about the Friends. Volunteers must be comfortable with the public, supportive of the Library and the Friends and willing to assist others. Each shift includes selling, cashiering, stocking and merchandising. Most volunteer shifts are 3-4 hours once a week.

Please contact us at friendshop@spl.org with any questions about volunteering you at FriendShop.

[Back to top](#)

Volunteer Application Forms and Schedules

PDF	Volunteer Application
* print out, complete and mail to address on application	

[Home](#) [Grant Highlights](#) [Advocacy](#) [Book Sales](#) ▾ [FriendShop](#) [About Us](#) ▾

© Copyright 2006 Friends of The Seattle Public Library. All rights reserved. Web Site: webadmin@splfriends.org

Updated: April 22, 2008

[Back to top](#)

What is the FriendShop?

The Friends of The Seattle Public Library operates an innovative 300 square foot re new Central Library. The shop is the public face of the Friends and represents our commitment to serve The Seattle Public Library. Shop revenue supports programs, and special initiatives of The Seattle Public Library.

Designed by internationally acclaimed Dutch architect Rem Koolhaas, the Seattle C major draw for tourists and locals. The FriendShop is a legacy of those who started years ago, and those who supported, nurtured, and volunteered there. We cordially FriendShop volunteers, as well as all other Friends supporters and library lovers, to FriendShop.

Orientering om

Øget elektronisk borgerbetjening

på dagtilbudsområdet

For at sikre en bedre betjening af borgerne og en mere effektiv udnyttelse af ressourcerne arbejder dagtilbudsområdet med en målrettet indsats med indførelse af digitale borgerbetjeningsmuligheder. Formålet er at sikre en bedre betjening af borgerne og indføre mere effektive arbejdsgange, og dermed sikre en bedre udnyttelse af personaleresourcerne.

Dagtilbudsområdet betjener generelt den yngre del af borgerne, som er vant til at anvende IT i deres dagligdag. Samtidig er det en borgergruppe bestående af småbørnsfamilier, hvor hverdagen ofte er meget presset, og tiden til personlige henvendelser til kommunen er knap. Det betyder omvendt ikke, at interessen for servicen er lille. Tværtimod. Familiernes interesse for og forventning til information og service til deres mindste er tårnhøj. Der er derfor gode muligheder for at indføre digitale løsninger, som dels muliggør en større tilgængelighed i form af ”døgnåbent”, dels sikre større overensstemmelse mellem borgernes forventning og konkret ydelse i og med de selv står for indtastningen. I forbindelse med indførelse af de nye anvisningsregler pr. 1. januar 2011 blev der efterlyst en bedre elektronisk betjening af borgerne herunder en SMS-tjeneste i forbindelse med anvisning vedr. pladser.

I forbindelse med personalereduktionen på administrationen i forlængelse af budgetaftalen for 2011-14 blev Pladsanvisningens ressourcer skåret med godt 20 %. Der er derfor behov for at effektivisere alle arbejdsgange i Pladsanvisningen. Det skal også ses i sammenhæng med, at der samtidig i det seneste år er sket en kraftig vækst i børnetallet i kommunen, med efterfølgende vanskeligheder med at skaffe tilstrækkelige pladser – og en kraftig vækst i antallet af børn opskrevet på pladsgarantien. Presset på pladser og gennemførelse af den nye ressourcefordelingsmodel på dagtilbuddene har også skærpet behovet for relevant ledelsesinformation.

Digitalisering af dagtilbuddene er en fortløbende proces, som har været i gang over en årrække. Digitaliseringen sker inden for rammen af kommunens overordnede Digitaliseringsstrategi og Service- og kanalstrategi.

Borgerne har i de seneste år kunne skrive sig op til en plads i dagtilbud og udmelde igen via den digitale pladsanvisning som findes på Lyngby-Taarbæk Kommunes hjemmeside. Her har borgerne også kunne følge deres plads på ventelisten og beregne og ansøge om friplads. Pr. 1. juni 2011 implementeres yderligere funktionaliteter i borgerservicen, ligesom Pladsanvisningen i samarbejde med KMD har tilpasset ”den digitale pladsanvisning” dels til kommunens nye anvisningsregler pr. 1. januar 2011, dels sikret at systemets brugervenlighed i form af relevant information er i top. Samtidig er linket til den digitale borgerservice placeret mere centralt på hjemmesiden.

Fra 1. juni 2011 kan borgerne via Lyngby-Taarbæk Kommunes hjemmeside:

- Skrive deres børn op til en plads i dagtilbud og klub
- Slette og ændre deres børns opskrivning til dagtilbud og klub
- Melde deres børn ud af dagtilbud og klub

- Se deres barns plads på ventelisterne til dagtilbud
- Få tilbud om plads til deres barn via nettet og sms (efter eget ønske i forbindelse med opskrivningen)
- Acceptere tilbud om plads til deres barn via nettet
- Beregne friplads til deres børn
- Søge om friplads til deres børn
- Finde nærmeste dagtilbud via googlemaps

Derudover kan borgerne læse alt om dagtilbud, herunder anvisningsregler, takster og fælles mål og rammer for dagtilbuddene, ligesom her findes link til de enkelte dagtilbud på kommunens hjemmeside.

Målet er i princippet, at 100 % af opskrivningen til dagtilbudspladser, ændring af opskrivning og udmeldelse af børn i forbindelse med pladsanvisningen, samt ansøgning om friplads sker elektronisk. Antallet af elektroniske opskrivninger er allerede i dag højt – og noget nær 100 % for tilflyttere.

Udover at sikre en større brugervenlighed af den digitale indgang for at skabe en større tilslutning til den digitale borgerbetjening, begrænses andre indgange til borgerbetjeningen. Det gælder især muligheden for at søge via traditionelle ansøgningsblanketter og guidning af borgeren til den digitale indgang.

Forældre i Lyngby-Taarbæk kommune har hidtil fået udleveret en ansøgningsblanket til pladsanvisningen i forbindelse med det første besøg af en sundhedsplejerske. Fra 1. maj 2011 bortfalder denne mulighed – og blanketten erstattes af et brev fra sundhedsplejersken, hvor der udover oplysninger om sundhedstjenestens ydelser oplyses, at opskrivning af børn til dagtilbud skal ske via kommunens hjemmeside. Samtidig henviser pladsanviserne alle borgere til hjemmesiden i forbindelse med personlig eller telefonisk henvendelse om opskrivning, ændring, udmeldelse og ansøgning om friplads. Borgere som ikke kan anvende digitale løsninger støttes naturligvis. Der arbejdes for at forbedre den generelle kommunale medbetjeningsfunktion i forbindelse med den igangværende formulering af en ny service- og kanalstrategi for Lyngby-Taarbæk Kommune som helhed.

Der trykkes i sommeren 2011 et postkort, som sundhedsplejerske udleverer, som informerer alle forældre om den digitale borgerservice, og som også findes i borgerservice, biblioteker mv. Endeligt revideres og gennemskrives hen over sommeren 2011 informationerne om dagtilbuddene på kommunens hjemmeside – inden for kommunens hjemmesideparadigme.

Til orientering har Pladsanvisningen desuden indført et *nyt elektronisk kapacitetsstyrings-system* i foråret 2011 – Pro-Kap – som effektiviserer informationen og dialogen om pladskapaciteten på dagtilbudsområdet. Systemet udrulles til alle ledere i løbet af efteråret 2011.

Endelig arbejder dagtilbuddene på i 2012 at indføre et ”*børne-intra*” på linje med skolernes skoleintra i den interne kommunikation, såvel som dialogen med borgerne. Der er blandt dagtilbuddenes ledelser stor interesse for at indføre et intranetsystem på dagtilbuddene og der er derfor nedsat en arbejdsgruppe, der i samarbejde med IT-afdelingen undersøger mulighederne herfor.

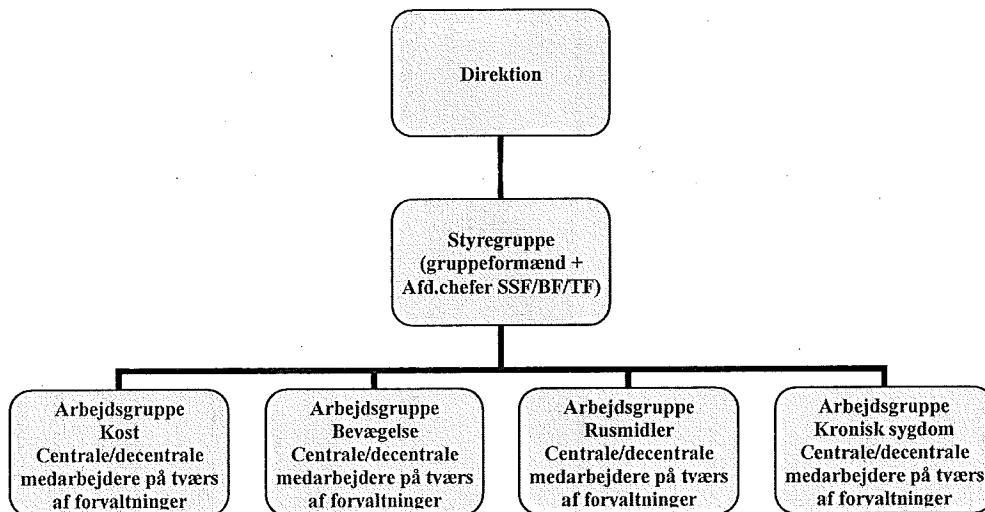
NOTAT

om

Orienteringssag om fagudvalgenes videre arbejde med Sundhedsstrategien

Kommunens nye sundhedsstrategi blev godkendt i Kommunalbestyrelsen i december 2010. Udmøntning og forankring af sundhedsstrategien er lagt ud til de enkelte fagudvalg i 2011.

Direktionen godkendte d. 24. februar 2011 forvaltningens oplæg til en ny tværorganisatorisk model for samarbejde mellem forvaltningerne på sundhedsområdet:

Arbejdsgruppernes rolle er på den korte bane at drøfte og prioritere kommunens strategiske udfordringer, samt udvikle mål og handleplaner i forhold til at imødegå udfordringerne med afsæt i bl.a. regionens sundhedsprofil 2010 og medarbejdernes konkrete viden og praktiske erfaring

Udvalget havde på mødet i april 2011 en første drøftelse af de forebyggende aspekter i relation til sundhed på udvalgets områder.

Der var lagt op til, at udvalget på møderne i maj/juni 2011 skulle præcisere kommunens vigtigste strategiske udfordringer.

På baggrund af det netop afholdte kick-off seminar d. 19. maj 2011 for de fire nyetablerede arbejdsgrupper (kost, bevægelse, rusmidler og kronisk sygdom), jf. sundhedsstrategiens tværorganisatoriske model for samarbejde mellem forvaltningerne, vurderer forvaltningen imidlertid, at den næste politiske drøftelse af kommunens strategiske udfordringer på sundhedsområdet med fordel udskydes.

Der er behov for, at arbejdsgrupperne får bedre mulighed for at kvalificere og gennemarbejde deres første drøftelser af de umiddelbart udpegede udfordringer. Opgaven er kompleks og vanskelig, og et bedre teoretisk grundlag er nødvendigt for at være i stand til at prioritere og diskutere udfordringerne i forhold til sundhedsstrategiens fire principper.

Det er hensigten, at arbejdsgrupperne på den lange bane skal være permanente sundhedsfaglige sparrings- og udviklingsorganer i forbindelse med udviklingen af kommunens sundhedsindsatser inden for de fire områder.

Forvaltningen lægger således op til, at udvalget på mødet i september 2011 har en anden drøftelse af kommunens mest centrale strategiske sundhedsudfordringer på baggrund af arbejdsgruppernes oplæg.

Ditte Marie Bruun

**Kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af
civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning**

Involveret part: Børne- og Fritidsforvaltningen

Sagsnummer: 20110610007

Ansvarlig: Vibeke Schneider

Oprettet: 01-06-2011

Sag

Identifikation

Sagsnavn: Kommissorium for den fremtidige strategilægning i forhold til øget inddragelse af civilsamfundet i den kommunale opgaveløsning

Sagsnummer: 20110610007

Forvaltning: Børne - og Fritidsforvaltningen

Afdeling: Ledelsessekretariatet

Område:

Sagstype: Politisk udvalgssag

Fysisk placering: GoPro

Journalnøgle(r): 00.16.00 - P08 Forsøgs- og udviklingsarbejde i almindelighed, Forsøgsordninger

Behandler

Status: Opklaring

Ansvarlig: Vibeke Schneider/Børne og Fritid/LTK

Andre:

Tidsfrist:

Sag vedrører

Person

Rolle i sag:

ID-nummer:

Navn:

Afdeling:

Telefonnummer:

E-post:

Hjemmeside:

c/o-adresse:

Hjemmeadresse:

Organisation

ID-nummer:

Navn: Børne- og Fritidsforvaltningen

Lokation:

Anden ID:

c/o-adresse:

Adresse:

Telefonnummer:

Faxnummer:

Hjemmeside:

Besked

Meddelelser juni 2011 - Børne- og Ungdomsudvalget

Involveret part: Børne- og Fritidsforvaltningen

Sagsnummer: 20110510193

Ansvarlig: Helle Mulich

Oprettet: 26-05-2011

Sag

Identifikation

Sagsnavn: Meddelelser juni 2011 -
Børne- og Ungdomsudvalget

Sagsnummer: 20110510193

Forvaltning: Børne- og Fritidsforvaltningen

Afdeling: Ledelsessekretariatet

Område:

Sagstype: Politisk udvalgssag

Fysisk placering: GoPro

Journalnøgle(r): 17.00.00 - G00 Undervisning i
almindelighed, Konkrete
rutineprægede sager i
almindelighed
28.00.00 - G00 Dagtilbud i
almindelighed, Konkrete
rutineprægede sager i
almindelighed

Behandler

Status: Opklaring

Ansvarlig: Helle Mulich/Børne og
Fritid/LTK

Andre:

Tidsfrist:

Sag vedrører

Person

Rolle i sag:

ID-nummer:

Navn:

Afdeling:

Telefonnumre:

E-post:

Hjemmeside:

c/o-adresse:

Hjemmeadresse:

Organisation

ID-nummer:

Navn: Børne- og
Fritidsforvaltningen

Lokation:

Anden ID:

c/o-adresse:

Adresse:

Telefonnummer:

Faxnummer:

Hjemmeside:

Beskeder

Indmeldte børn 1. maj 2011

D1 Lyngby / Ulrikkenborg	Normering		Maj		Venteliste	
	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år
Carlshøj Vuggestue	48	0	96	45	3	
Bondebyens Børnehavn	0	67	67	0	75	
Lyngby Meningsbørnehavn	0	40	40	0	45	
Dansk Røde Kors Børnehavn	0	40	40	0	38	
Vuggestuen Firkløveren	36	0	72	35	1	
Børnehuset Hjortholm	23	38	84	24	38	
Børnehuset Stoppestedet	24	40	88	21	44	
Børnehaven Carlsrock	0	60	60	0	63	
Børnehuset Svanen	34	54	122	33	51	
Vuggestuen Chr. X	44	0	88	44	3	
Vuggestuen Andedammen	24	0	48	25	0	
Børnehuset Emilipærvej Børnely	22	36	80	22	33	
Børnehuset Emilipærvej Ulrikke	18	30	66	20	30	
Børnehuset Kastaniehuset	12	40	64	15	39	
Rudolf Steiner Stjernedalen	0	16	16	0	15	
Børnehuset Klokkeblomsten	20	54	94	21	48	
Børnehuset Papillon	12	44	68	17	34	
Total	317	559	1193	322	560	18

D3 Lundtofte/Hjortekjær	Normering		Maj		Venteliste	
	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år
Børnehuset Lærkereden	24	40	88	24	43	
Børnehuset Troldebo	10	34	54	11	37	
Børnehuset Rosenlyst	24	48	96	27	55	
Børnehuset lille Ørholm	9	38	56	9	46	
Børnehuset Drivhuset	30	40	100	31	39	
Børnehuset Bulderby	12	40	64	11	45	
Børnehuset Vandpytten	8	50	66	12	52	
Vuggestuen Garantien	40	0	80	42	0	
Børnehuset Eremitagen	36	56	128	41	59	
Børnehuset Rævehøjen	24	36	84	27	38	
Rudolf Steiner Børnehaven Enhjørningert	0	22	22	0	22	
Total	217	404	838	235	436	4

Dagplejen	Normering		Maj		enh	
	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år
Dagplejen	140	0	190	137		

*) Vær opmærksom på at dagplejen opererer med en anden enhedsberegning end de øvrige dagtilbud

D2 Virum/ Sorgenfri/ Brede	Normering		Maj		Venteliste	
	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år
Børnehuset Mælkevejen	44	70	158	50	62	
Vuggestuen Børnereden	20	0	40	21	0	
Børnehuset Askeværnet	22	40	84	23	32	
Brede Børnehavn	0	54	54	0	52	
Vuggestuen Villa Furusø	34	0	68	35	0	
Børnehuset Blomsten	20	54	94	23	50	
Børnehuset Blå	24	40	88	27	34	
Børnehuset Åkanden	32	56	120	30	63	
Skovbakkens Børnehavn	0	80	80	0	69	
Børnehuset Humlehuset	24	50	98	20	50	
Børnehaven Bøgely	0	60	60	0	48	
Børnehuset Grøftekanten	24	40	88	24	33	
Børnehuset Langs Banen	12	40	64	16	35	
Børnehuset Valmuen	20	54	94	29	42	
Børnehaven Prinsessehøj	0	52	52	0	47	
Vuggestuen Kaplegården	22	0	44	21	1	
Børnehuset Spurvehuset	33	58	124	35	56	
Børnehuset Grønnevej	12	37	61	17	26	
Vuggestuen I.H.Mundts Vej 2C	36	0	72	34	0	
Total	379	785	1543	405	700	15

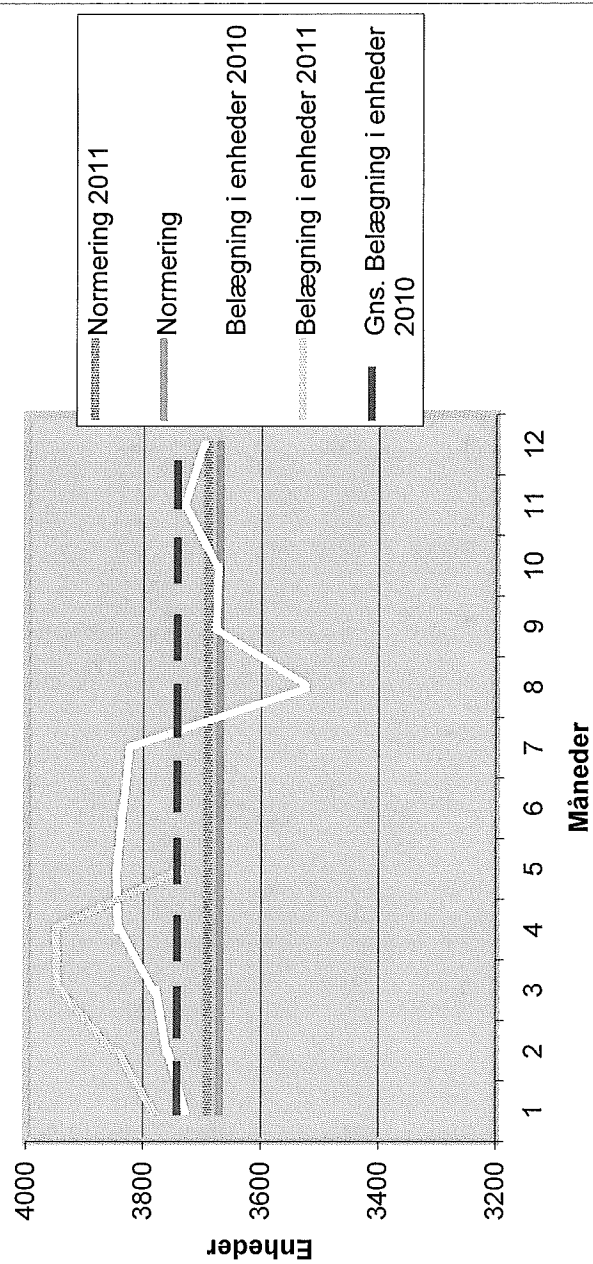
D4 Taarbæk	Normering		Maj		Venteliste	
	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år
Taarbæk Børnehus	28	38	94	27	39	
Skovbo skovbørnehavn	0	22	22	0	25	
Total	28	60	116	27	64	0

Total daginstitutioner Maj 2011

I alt	Normering		Maj		Venteliste	
	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år	0-2 år	3-6 år
Distrikt Lyngby/Ulrikkenborg	317	559	1193	322	560	
Distrikt Lyndtofte/ Hjortekjær	217	404	838	235	436	
Distrikt Virum/ Sorgenfri/Brede	379	785	1543	405	700	
Distrikt Taarbæk	28	60	116	27	64	
Lyngby-Taarbæk total	941	1808	3690	989	1760	

	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Normering 2011	3690	3690	3690	3690	3690	3690	3690	3690	3690	3690	3690	3690
Normering	3670	3670	3670	3670	3670	3670	3670	3670	3670	3670	3670	3670
Belægning i enheder 2010	3726	3759	3779	3843	3847	3836	3824	3525	3677	3673	3732	3696
Belægning i enheder 2011	3779	3848	3946	3949	3738							
Gns. Belægning i enheder 2010	3743,1	3743,1	3743,1	3743	3743	3743,1	3743,1	3743,1	3743	3743,1	3743,1	3743,1

Daginstitutionernes samlede belægning og normering 2010 og 2011

Lyngby 25.05.2011

Høringssvar fra
bestyrelsen i Carlshøj Vuggestue:

På bestyrelsesmøde tirsdag d. 24.5.2011, gennemgik vi forslag om strategi - og handlingsplan for inkludering af 0-6 årige i Lyngby-Taarbæk kommune.

Vi mener at menneskesynet som ligger til grund for forslaget er godt, og ligger i naturlig forlængelse af den pædagogiske tankegang vi allerede praktiserer i Carlshøj vuggestue. Men vi mener også at timingen for indførelse af inklusion er dårlig, da den nye ressourcetildelingsmodels virkning endnu ikke er implementeret i praksis. I Carlshøj vuggestue skal vi af med ca. 65 timer pr. uge hvilket virker uoverskueligt. Hvis vi samtidig med skal have flere børn med særlige behov virker det helt uoverskueligt. Vi mener at der bør tages hensyn til, hvor mange forandringer det er rimeligt at udsætte personalet, børn og forældre for på en gang.

Vi mener derfor, at man bør vente til tidligst i 2012 med videreudvikling og effektivering af handlingsplanen omkring inklusion, så vil vi i Carlshøj Vuggestue have en bedre fornemmelse af, hvilke konsekvenser de varslede besparelser får for det daglige arbejde i institutionen.

Personalet vil ligeledes kunne nå at få de faglige kvalifikationer kommunen har til hensigt at iværksætte, inden handlingsplanen for inklusion effektiveres.

Vi kan tilslutte os forslaget, hvis vi med sikkerhed kan sige, at integrering af flere børn med særlige behov, ikke får negative konsekvenser for de øvrige børn,

Vi beder desuden om opmærksom på følgende:

- Nedsættelse af pædagogernes tid til "andet arbejde" i forlængelse af besparelserne, er problematisk set i forhold til, det mere administrationsarbejde det kræver at inkludere børn med særlige behov.
- Forslaget om at dele de økonomiske midler til dækning af børn med særlige behov ligeligt blandt alle institutioner, mener vi bør genovervejes. Institutionerne og distrikterne er meget forskellige, og erfaringerne fra fordelingen af støttetimer, kunne ligge til grund for fordelingsnøglen.

På baggrund af ovenstående anmoder vi politikerne om at genoverveje strategi – og handlingsplanen for inkludering af 0-6 årige for vuggestuen Carlshøj.

På vegne af Bestyrelsen i Carlshøj Vuggestue

Pernille Dueholm

Lyngby-Taarbæk Kommune
Børne- og Fritidsforvaltningen
Att.: Helle Mulich, hm@ltk.dk

27. maj 2011

Høringsvar vedrørende Inklusionsstrategi for Børne- og ungeområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune

Forældrebestyrelsen i Børnehuset Stoppestedet har diskuteret inklusionsstrategien med personalet i institutionen og vi er enige i, at princippet om at inkludere børn, der hidtil har krævet specialundervisning, i de normale børnegrupper er udmærket. Det er positivt at lægge vægt på fællesskabet og at fokusere på, hvad hvert enkelt barn kan og hvad personalet kan gøre for at hjælpe børnene.

Dog finder vi det problematisk at kommunen på samme tid sparer på de generelle personaleressourcer; den daglige pasning af børnene kan dermed blive mangelfuld. Vi er samtidig bekymrede for, om alle børn, såvel stærke som svage, får det fulde udbytte ud af den pasning og læring, som personalet planlægger, tilrettelægger og udfører, idet børn, der kræver særlige hensyn, kan tage opmærksomheden fra de øvrige i gruppen eller de 'normale' ekskluderer de svage.

Personalet imødeser positivt at deltage i kurser for at håndtere børn, der kræver specialopmærksomhed; vores håb er, at de færre personaleressourcer, der vil blive til hvert enkelt barn, ikke vil blive en forringelse, hverken for de svage eller for de stærke børn. Vi lægger stor vægt på at personalet i institutionen kan udvise den nødvendige omsorg for hvert individuelle barn, store som små.

Med venlig hilsen

Ane Kockvedgaard
Formand
På vegne af forældrebestyrelsen i Børnehuset Stoppestedet

Hørings svar - Forældre bestyrelsen i Bondebyens børnehave

"Udkast til inklusionsstrategi/handleplan for inklusion for børn og ungeområdet i LTK"

Generelt

Grundlæggende finder vi inklusionstanken og udgangspunktet i det enkelte barn positivt. Allerede i dag arbejder Bondebyens børnehave med inklusion med udgangspunkt i det enkelte barns behov. Over en årrække har Bondebyens børnehave opbygget en solid erfaring med inklusion af børnene fra institutionens ressourcegrupper - og Bondebyens "model" fungerer godt - både for børn med og uden særlige behov.

Det skal understreges at det er institutionens klare erfaring at for at få inklusionen til at virke så kræver det vedvarende ressourcer fra specielt uddannede pædagoger der dagligt kan følge det enkelte barn samt fysiske rammer der giver det enkelte barn mulighed for at finde ro og tage en pause.

Vi savner i oplægget en nuancering af materialet der virker ovenud positivt og vi savner at få svar på hvor de børn der i dag er på venteliste til ressourcepladser skal henvises til.

Med det i mente har vi følgende kommentarer til udkastet til inklusionsstrategien og handleplanen, der berører både inklusion i de enkelte dag institutioner samt lukning af ressource pladser.

Kommentarer og synspunkter

- Bondebyens børnehave ser en meget stor udfordring i at skulle implementere de foreslåede ændringer allerede i august 2011. Det er ikke praktisk muligt at uddanne og evt. ansætte personale, og på anden måde forberede at integrere børn, der har særlige behov allerede inden august. Det virker ovenud optimistisk og på grænsen til det uansvarlige at ville påbegynde inklusionen allerede i år.
- De af os der har børn i ressourcegrupperne har på egen hånd erfaret hvad specielpædagogerne formår. De udvikler vores børn på en måde mange af os ikke troede var muligt. Vi er derfor meget bekymrede over at de i oplægget i fremtiden skal træde et skridt tilbage og overlade rollen til medhjælper og pædagoger uden de fornødne kundskaber og erfaringer. Vi tror som ovenfor nævnt ikke på at deres værktøjer og erfaringer kan overføres i det tempo der lægges op til.
- Efter flere års besparelser er de ansatte rent tidsmæssigt spændt hårdt for. Flere børn med støttebehov vil betyde at personalet og i særdeleshed vores erfarne personale kommer til at bruge mere tid på de børn hvilke er ensbetydende med at der vil være mindre overskud til resten. Bondebyen benytter i dag med succes en del medhjælper, for at få hverdagen til at fungere. Men de ansatte og forældrebestyrelsen er bekymrede for hvordan medhjælperne skal kunne håndtere børn med særlige behov og vi er bekymrede over udsigten til at de normalt fungerende bliver forbigået.

Vi er bekymrede for at konflikter vil blive håndteret som "brandlukning" og ikke med langsigtet pædagogisk fokus. Samtidig er det også vores erfaring at medhjælperne ofte tager job i institutionerne med udgangspunkt i en kort tidshorisont før de skal videre og derved vil en gruppe

af børnene være i fare for at miste kontinuiteten med de voksne der ellers opbygger tryghed og tilsikrer et nødvendigt fokus på de mere indadvendte børn.

- I forbindelse med at specialressourcerne forsvinder fra børnehaverne ser vi en overhængende fare for eskalering af konflikter- verbale som fysiske. Vi er også nervøse for at børn med sociale vanskeligheder, der ikke er udadreagerende risikerer at blive overset i mængden og ikke bliver hjulpet godt på vej, så de styrkes til at klare sig socialt og fagligt i skolen.
- De fysiske rammer i institutionen i dag, giver ikke den nødvendige mulighed for ro, pause og fordybelse. En del af de børn, der i dag er i ressourcegrupper og fremadrettet ville skulle inkluderes i de almindelige rammer vil i endnu større grad have behov for sådanne fysiske pausemuligheder. Der vil også være yderligere behov for udstyr som fx motorikudviklende legetøj, hovedtelefoner etc. Derudover vil den administrationsmæssige byrde stige, således at man ud over at fjerne ressourcer fra området også omfordeler en del af de tilbageværende ressourcer fra varme til kolde hænder
- Vi er positive overfor de 100 timers "flyvende støtte" – men vi mener også at man mister fokus på det enkelte barn ved sådan et korps, der ikke ser barnet i en sammenhængende periode. Det samme gælder for samspillet med forældrene.
- Med det store fokus der er lagt for det enkelte barns trivsel undrer vi os over at der specifikt sættes ADHD diagnose på børn, der fremover skal inkluderes (s.8), i stedet for at man tager udgangspunkt i det enkelte behov – diagnose eller ej.

Konklusion

Inklusion af børn er noget vi bør bestræbe os på og i Bondebyen har vi igenem vores to ressourcegrupper opbygget en god og bred forståelse for hvordan vi bedst muligt tilsikrer inklusion af vores børn. En ting er for os sikkert og det er den enorme positive indvirkning specialpædagogerne har via deres daglige og kontinuerlige virke med børnene samt deres forældre .

Derfor er det også svært for os at forstå hvorfor kommunen ikke tager udgangspunkt i den velfungerende model vi i dag benytter. Vi tror ikke på at medhjælpere og almindeligt uddannede pædagoger i samme omfang vil kunne erstatte specialpædagogerne og vi er bekymrede for at børn både med og uden særlige behov vil blive dårligere stillet.

Hvis målet, udover at tilsikre inklusion af børn, er at effektivisere og derved at finde yderligere besparelser eller at stoppe udgiftsstigningerne på specialområdet mener vi at den foreslåede strategi er for kortsigtet og vi er bekymrede for at der er børn der vil blive overset og ikke få den nødvendige opmærksomhed. Med det enkelte barns trivsel i mente virker det rigtigt at man på baggrund af en specifik ADHD diagnose konkluderer om børn fremover skal inkluderes eller ej. Det kræver en langt mere fleksibel løsning hvor forældre, specialpædagoger og børnepsykologer løbende vurderer barnets udvikling og tarv.

Vi foreslår at kommunen bruger mere tid på at definere inklusionsstrategien og tager udgangspunkt i hvad der i dag virker godt i institutioner, der allerede rummer børn med og uden særlige behov.

Med venlig hilsen

Bondebyens forældrebestyrelse

Høringssvar vedr. "Inklusionsstrategi" og "Handleplan for inklusion"

Bestyrelsen for Børnehuset Hjortholm har diskuteret "Udkast til inklusionsstrategi" og "Handleplan for inklusion" og har følgende kommentarer:

Vi er meget positive over for grundtanken om at fokusere energi og indsats på miljøet og rammerne omkring børn (både med og uden særlige behov) frem for på at forsøge at ændre børnene. Vi mener også at børn generelt har glæde af at opleve, at vi alle er forskellige, og at alle har styrker og svagheder.

For at denne politiske og pædagogiske linje kan blive gennemført med succes for børn, personale og forældre mener vi, at man må holde sig for øje:

- Efteruddannelse af alt personale er påkrævet. Dette burde gennemføres inden den øgede inklusion sættes i gang, så personalet er klædt kvalificeret på til udfordringen.
- Eftersom specialpædagogernes indsats fremover i højere grad bliver rådgivning af personalet, vil dette kræve tid til kommunikation. Man må også forudse øget mødevirksomhed med andre faggrupper og børnenes forældre. Desuden skal der skrives og følges op på handleplaner for de enkelte børn. Med gennemførelsen af de i budgettet vedtagne besparelser har man skåret i personalets tid til andet arbejde, hvilket for os at se hænger dårligt sammen med øget mødeaktivitet og papirarbejde. Hvis tiden til dette ikke skal findes i "tid til andet arbejde", er der kun ét sted at tage den: Fra børnene! Dette hænger dårligt sammen med at der i børnegruppen fremover vil være flere børn, der har brug for meget voksenkontakt.
- Ikke alle særlige behov kan imødekommes med struktur og pædagogik. Der vil alt andet lige blive flere "brande" at slukke i hverdagen i form af fx konflikter. Pr. 1/6-11 skæres der i personalenormeringen, og vi har svært ved at se det rimelige i, at man med færre ressourcer end hidtil skal inkludere flere børn med særlige behov. Tidligere er det oven i købet besluttet, at kun halvdelen af de bortskårne midler fra specialområdet føres tilbage til normalområdet.
- Vi er bekymrede for at de mere stille børn har større risiko for at blive overset og dermed mistrives, når personalets knappe ressourcer skal bruges på at løse et stigende antal "her og nu"-situationer.
- I den forbindelse er vi glade for at konstatere, at man er opmærksom på, at der fortsat skal være særlige tilbud til de børn, der trives bedst i mindre og overskuelige rammer med meget fast struktur og særligt uddannet personale.
- Der lægges op til at visitationen af de specialpædagogiske ressourcer decentraliseres og lægges ud i netværk og områder. Det finder vi uhensigtsmæssigt af flere årsager. Dels har man i områder og netværk ikke den fulde faglige kompetence til at vurdere sagerne, dels kommer man i netværket i den situation, at man indbyrdes skal "konkurrere" om timerne. Netværksledelse er stadig i en forsøgsproces, og man har i forvejen mange fronter at finde sig til rette på.
Sluttelig mener vi, at en fortsat central visitering vil sikre, at ressourcerne bruges dér, hvor der er mest brug for dem, frem for at de fordeles og dermed "fastlåses" i netværk og områder.

Vi vil gerne understrege, at vores indsigelser først og fremmest retter sig mod de forhold personalet skal klare de nye udfordringer under. Vi støtter tanken om, at flere børn skal være med i fællesskabet, såfremt det er til disse børns fordel, og det heller ikke er ødelæggende for de øvrige børns trivsel. Vi tror også at det er vigtigt, at der gøres en stor indsats for at informere alle forældre, så der fra alle sider kan støttes op om fællesskabet.

På vegne af bestyrelsen for Børnehuset Hjortholm,
Karen Stavnstrup, formand.

Kgs. Lyngby den 27. maj 2011

Høringssvar omkring inklusionsstrategi.

I forbindelse med debatten omkring inklusionsstrategien, er det ikke for alvor kommet frem at de svageste altid rammes hårdest. Her tænker vi i Carlshøj børnehave ikke kun på de børn, der nu går en usikker og måske utryk fremtid i møde. Vi tænker også på de institutioner, der i forvejen er belastede af mange børn, der kræver særlig omsorg. Dette kræver at der er særligt uddannede specialpædagoger til rådighed, f.eks. gennem tilknytning af en fast specialpædagog til et givet antal børn i institutionen.

Carlshøj børnehave er, ifølge kommunens egen kortlægning, et eksempel på en børnehave med en af de højeste andele af særligt krævende børn. Den indførte ressourcestyringsmodel har i forvejen gjort det svært for børnehaven og vi frygter at den planlagte inklusionsstrategi vil forværre problemerne, hvis ikke den følges op af tiltag, der sikrer at ressourcerne står mål med behovet. Børn er ikke ens og det er kommunes børnehaver heller ikke og det giver ingen mening at skære alle over en kam, selvom det budgetmæssigt sikkert er det optimale med laveste fællesnævner.

Carlshøj børnehave er en velfungerende børnehave, men kommunens inklusions- (læs: spare)-strategi kan meget vel presse personalet så meget, at pædagogerne enten flygter til andre institutioner, eller at antallet af udbrændte medarbejdere stiger dramatisk. Det kan ingen være tjent med. Hverken de børn, der har brug for ekstra støtte eller de normalt fungerende børn, der så skal kæmpe endnu mere om pædagogernes i forvejen begrænsede tid.

At der så overtrædes nogle fagmæssige grænseflader ved at personalet i institutionerne skal udføre specialpædagogernes arbejde, er sikkert ikke noget der bekymrer politikere, så længe der kommer penge i kassen. Ifølge Trine Nebel Schou's indlæg (DGO, 26. maj) kan det klares med lidt efteruddannelse. "*Hvor svært kan det være?*", er der måske blevet tænkt på rådhuset.

Vi mener at inklusionsstrategien er endnu et tiltag, der presser de særligt belastede institutioner og vi forventer derfor, at strategien følges op af ekstra ressourcer, der svarer til de enkelte institutioners behov.

På vegne af forældrebestyrelsen i Carlshøj Børnehave,

Jens Kai Holm,

Forældrebestyrelsesmedlem.

Den 24. maj 2011

Hørings svar - inklusion

At Lyngby-Taarbæk Kommune ønsker inklusion af børn med særlige behov i kommunens dagtilbud, er vi som sådan åbne overfor. Vi er enige i, at de inkluderende miljøer kan være til gavn for mange børn, både med og uden særlige behov.

Vi er dog som forældrebestyrelse bekymrede for disse tiltag, da de bliver fremlagt som en del af en spareplan og ikke som et selvstændigt initiativ. For at dette projekt skal kunne lykkes, både indledningsvis men i særdeleshed på den lange bane, så er der efter vores opfattelse, nødt til at følge ressourcer med til såvel uddannelse af ALT det pædagogiske personale, samt ekstra ressourcer i daginstitutionerne, som i forvejen er pressede til det yderste.

I indledningen af handleplanen lægges der vægt på større fleksibilitet og autonomi i daginstitutionerne, end hvad der er tilfældet i dag. Dette mener vi simpelthen ikke er muligt uden tilføjelse af ekstra timer til de pædagogisk uddannede. Personaleressourcerne er i forvejen så stramme, at der dårligt er tid til det pædagogiske arbejde, som det er i dag.

Vi er derfor meget bekymrede for, at inklusionen af børn med særlige behov vil ske på bekostning af alle øvrige børn, som derved vil føle en eksklusion. Almindelige behov så som tryghed og nærvær eller særlig opmærksomhed og omsorg på dårlige dage, hvis forældrene ligger i skilsmisse eller hvis barnet lige er blevet storebror/søster, vil være de behov, som lettest kan blive forbigået når ressourcerne er knappe, og der samtidig skal inkluderes børn med særlige behov.

Vi mener ligeledes, at det er altafgørende, at alt pædagogisk personale (både pædagoger og medhjælpere) gennemgår en uddannelse, hvor de lærer at håndtere, tackle og inkludere børn med særlige behov. Dette er selvfølgelig forklæde personalet på til de udfordringer, som de står overfor. Dette vil efter vores opfattelse give de bedste betingelser for en positiv inklusion på lang sigt. Denne uddannelse vil derfor også være nødvendig ved fremtidige ansættelser af personale i Lyngby-Taarbæks daginstitutioner.

Vi må derfor sætte et kæmpe spørgsmålstegn ved den tiltrædelsesdato, som Lyngby-Taarbæk Kommune mener, kan være den 1. august 2011. Hvordan vil man kunne nå, at uddanne alt personale og klæde dem på til denne kæmpemæssige udfordring på så kort tid? Det mener vi simpelthen ikke er muligt! Og slet ikke under en sommerferieperiode. August i særdeleshed er en dårlig måned, netop pga. sommerferielukningen.

En anden ting vi sætter spørgsmålstegn ved er, hvem skal vurdere hvilke børn der er klar til at blive inkluderet og hvilke børn der kræver særlige institutionstilbud. Det er meget vigtigt for os, at SAMTLIGE børn bliver vurderet KONKRET OG INDIVIDUELT. Der må ikke være nogen automatik mellem diagnose og pasningstilbud. Alle børn er forskellige og har forskellige behov. Dette må der efter vores opfattelse ikke gås på kompromis med.

Med venlig hilsen

På vegne af Forældrebestyrelsen i Vuggestuen Firkløveren
Anja Hoffmann Zernichov

Hørings svar – Inklusion på 0-6 årigsområdet i Lyngby-Taarbæk kommune

Forældrebestyrelsen i Rævehøjen anerkender, at LTK er nødsaget til at igangsætte en inklusionsplan i kommunen. Der er dog forhold i den nuværende handleplan, vi som forældre ser os nødsaget til at reagere på!

Der er i materialet formuleret en tydelig og sympatisk definition på begrebet inklusion samt en fornuftig beskrivelse af de mål der ønskes opfyldt hermed. Der er også opridset tydelige mål for hvad inklusionen vil have på kommunens budget. Vi studser over det fuldstændige fravær af succeskriterier for børn, forældre og personale i kommunen. Hvordan vil kommunen måle hvorvidt inklusionen vil lede til at:

- "flere børn føler sig som en del af fællesskabet"
- "flere børn trives bedre"
- "de professionelle fortsat udvikler deres professionelle praksis ift. de aktuelle børn og deres forudsætninger"

samt alle de andre formål kommunen sigter efter? Denne manglende definition af klare, målbare og specifikke succeskriterier er yderst kritisabel. Især set i lyset af den hestekur kommunen har sat institutionerne på de seneste år. Vi efterlyser som forældre, at der sættes handling bag ordene. Det vil sige, at de flotte visioner der præsenteres også reelt får en chance for at blive til virkelighed og i tilfælde af, at det ikke sker, at der så er en reel mulighed for evaluering. Grunden til denne skepsis bunder i, at de målsætninger der præsenteres i kommunens materiale ligger meget langt fra det billede vi har af kommunens tilbud til børn.

Inklusionen rejser en række af spørgsmål, blandt andet

- Hvor er ressourcerne til at inkludere børn med særlige behov? Forventer kommunen at de få specialpædagogtimer der skal deles af alle institutioner i netværket kan løse denne opgave? Hvordan stemmer det overens med kommunens princip om "at højne dagtilbuddenes kompetencer til at yde en inkluderende praksis (kompetenceudvikling)?" Kan et SAL kursus ruste pædagogerne i de almindelige tilbud til at løse den opgave der ligger i inklusion?
- Det er udenfor diskussion, at LTK er under hårdt økonomisk pres og at daginstitutionerne lider herunder. Ledere og pædagogerne gør et fantastisk arbejde med de få ressourcer der er til rådighed. Som forældre er vi konstant vidner til serviceforringelser, hvilket dette tiltag utvivlsomt vil være med til at forøge. I materialet står der at "ledere og pædagoger får en øget opgave i forbindelse med den konkrete specialindsats". Det er svært at se hvor personalet skal finde denne ekstra tid!

Konkret stilles vi overfor to modeller som er enten en nedlæggelse af ressourcepladserne i Vandpytten og Troldebo eller i Åkanden. Som forældre til børn i det netværk hvor Vandpytten og Troldebo vil foretrække, at det er Åkandens ressourcepladser der nedlægges. Vi mener at vor institution ligger i et netværk, hvor der bor en del børn med behov for støtte. Vi antager også, at man i sin tid oprettede to institutioner med ressourcepladser i vores netværk af samme grund.

Uanset hvilken model der vælges, så vil lederne i institutionerne stå tilbage med et tovtrækkeri for at få del i de hjælpetimer der bliver allokeret. Vi mener at institutionerne er så økonomisk trængte, at der ikke er hænder til at løse denne opgave uden en generel forbedring af antallet af personaletimer. Det er ikke rimeligt at antage, at inklusion er mulig uden at gøre institutionerne rustede dertil. Det vil sige bedre normering, reel efteruddannelse af personalet osv.

På vegne af forældrebestyrelsen i Rævehøjen

Iben Plate

Att.: LTK Børne- og Ungdomsudvalg

Dato: 29. maj 2011

Kære Medlem af LTK Børne- og Ungdomsudvalg,

På vegne af bestyrelsen i Børnehuset Lille Ørholm beliggende Nøjsomhedsvej 28 med hhv. 9 vuggestuebørn og 38 børnehavebørn, ønsker vi hermed at fremsende vores kommentarer til Dem vedrørende inklusion på 0-6 års området i Lyngby-Taarbæk kommune.

Vi beder Dem venligst gennemlæse materialet og lade denne information indgå konstruktivt i Deres overvejelser vedrørende den endelige vedtagelse af handleplanen for inklusion.

HØRINGSSVAR VEDR. INKLUSION på 0-6 ÅRIGSOMRÅDET – BØRNEHUSET LILLE ØRHOLM

Først og fremmest ønsker bestyrelsen at gøre opmærksom på, at der har været meget kort varsel i forhold til at gennemlæse materialet til bunds og efterfølgende arbejde med høringssvar.

Vi kan kun bakke op om, at medarbejderne udnytter deres viden, erfaringer og kompetencer i forhold til gennemførelse og tilrettelæggelse af et inkluderende tilbud for børn med særlige behov. Ikke mindst for på denne måde at opnå højere fleksibilitet end tilfældet er i dag. Ligeledes kan vi kun bakke op om at (stort set) alle børn skal være en del af det almindelige fællesskab og udvikle sig der, samt at ressourcerne skal trækkes til institutionerne, frem for at trække børnene ud til ressourcerne. Det kan have god virkning på normal-området at se, at ikke alle er ens, ligesom en stor del fra specialområdet helt bestemt vil have gavn af at være blandt "normale" børn.

Vi savner dog en bedre definition af, hvad der præcis menes med inklusion, og kan have bekymring for om nogle børn vil blive "fejlplaceret" ved inklusionen, ikke mindst på grund af manglende ressourcer. Der vil stadig være børn og unge, der har brug for særligt tilrettelagte læringsmiljøer i form af specialgrupper, specialinstitutioner etc. og børn, der trives bedst i små grupper, risikerer måske netop at blive ekskluderet frem for inkluderet ved at blive placeret i store grupper.

Ligeledes er det heller ikke klart, hvorledes handleplanerne skal udføres rent ressourcemæssigt, da det må vurderes som urealistisk at integrere støtteområdet i normal-området på grundlag af de beskæringer i bemanning/timer, som allerede er gennemført.

For Børnehuset Lille Ørholms vedkommende har det allerede betydet en beskæring på 17 timer/uge!

"Rummelighed" kommer ikke af sig selv – og et barn fra støtteområdet kan ikke sammenlignes 1:1 med et barn fra normalområdet. Ideen er dog rigtig god – hvis ressourcerne er til stede ude i institutionerne.

Eventuelle spørgsmål eller kommentarer bedes rettet til bestyrelsesmedlem, Birgit Zamorski på e-mail: bz@dbmail.dk eller telefon: 29 64 77 30

På vegne af bestyrelsen i Børnehuset Lille Ørholm

Birgit Zamorski
Bestyrelsesmedlem

Børne- og Fritidsforvaltningen
Toftebæksvej 12
2800 Kgs. Lyngby

Brede, den 28. maj 2011

Høringssvar vedr. "Strategi for inklusion på 0-6 årig området i LTK"

Forældrebestyrelsen i Børnehuset Troldebo har studeret det modtagne materiale vedr. inklusionsstrategi for børne- og ungeområdet i LTK samt handleplan for inklusion på 0-6 årig området. Vi har desuden haft en dialog med Troldebos leder og souschef herom.

Børnehuset Troldebo har en sproggruppe (kaldet Troldehulen), hvor sprog børn får træning og støtte. Sprog børn er børn uden en diagnose (fonologi vanskeligheder og dyspraksi).

I forbindelse med besparelserne i LTK anbefaler forvaltningen, at Troldehulen skal nedlægges. Dette kan vi IKKE tilslutte os. At nedlægge Troldehulen er direkte i modstrid med den udmeldte handlingsplan, hvor man ønsker at udvikle inkluderende miljøer, hvor træningen udføres decentralt. Vi ser netop Troldehulen som træning i det inkluderende miljø, og vi anbefaler derfor, at den bibeholdes.

Vi vil gerne fremhæve følgende vedr. Troldehulen:

- Sprog børnene har brug for tid og opmærksomhed fra personalet. Dette får de i Troldehulen. Uden denne opmærksomhed bliver nogle sprog børn indadvendte, andre bliver udadreagerende – begge dele er u hensigtsmæssige for både sprog børn og øvrige børn i institutionen og ift. de tilgængelige personaleresressourcer.
- Med den fokuserede sprogtræning i nærmiljøet vil der være stor sandsynlighed for, at børnene kan inkluderes og deltage på lige fod med andre, når de når skolealderen. Uden Troldehulen er der stor risiko for, at børnene har brug for ekstra træning og støtte i skolen, hvilket medvirker til en eksklusion af børnene.
- I Troldehulen trænes børnene fra starten i børnehaven, dvs. fra 3 års alderen. Sprogtræning med hjælp fra Sproghuset i Virum går pt. først i gang fra 5 års alderen, hvilket forsinker indsatsen. Sprog tager tid – det kan ikke nås med en indsats i det sidste år i børnehaven.
- Troldehulen er en mulighed for at inkludere træningen i børnehaven, så de er en del af det normale fællesskab. Derudover giver Troldehulens inklusion i børnehuset mulighed for hjælp til at automatisere sproget udenfor den aktuelle træningssituation.
- Troldehulen gør det muligt at have en tæt daglig dialog med forældrene til sprog børnene (rød bog/kontaktbog/lektiebog mellem forældre og specialpædagoger) – dette er yderst vigtigt ved træning af sprog børn.
- Ved at sprog børnene er samlet i en gruppe som Troldehulen, kan vi optimere udnyttelsen af de træningstimer, som er til rådighed. Uden Troldehulen vil der være behov for en større bemanning fra talepædagogerne.
- Som en lille sidegevinst kan andre børn i Troldebo også profitere af den faglige ekspertise, som er til stede i institutionen. De kan deltage ad hoc i træningen for at få det lille skub i

den rigtige retning, som de har brug for. Det forebygger større problemer på længere sigt. Derudover har sprog børnene mulighed for at invitere deres kammerater med til træning, hvilket gør træningssituationen mere afslappet og hyggelig.

- Troldehulen har igennem tiderne hjulpet børn, som var på venteliste til andre tilbud som f.eks. Løvehulen.

For at fremhæve værdien af Troldehulens indsats har vi bedt forældre til tidligere Troldehule børn om at beskrive, hvad Troldehulen har betydet for dem og deres børn. Disse breve vedhæftes mailen med vores hørings svar.

Ud over det problematiske i at nedlægge Troldehulen vil vi også gerne pege på nogle usikkerheder og problemstillinger:

- Den ønskede besparelse kan ikke nås i 2011. Derfor skal en del af denne besparelse overføres til 2012.
- Der omtales i materialet en "ekstra indsats" – hvad menes der med det? Hvordan skaber man den nødvendige erfaring hos alt personale, som sjældent vil møde f.eks. sprog børn med fonologiske vanskeligheder/dyspraksi? Det almindelige personale har ikke nødvendigvis øje og øre for tegn på sprogproblemer og andre vanskeligheder. Og de ved heller ikke nødvendigvis, hvordan de bedst kan støtte børn med disse vanskeligheder.
- Iflg. svar i DGO vil Trine Nebel sikre tilførsel af ekstra ressourcer til børnehaverne ved budgetforhandlingerne i august – kan vi regne med det?
- Det må forventes, at flere forældre vil søge "dækning af tabt arbejdsfortjeneste" pga. behov for selv at bruge ekstra tid til træning af barnet.

Vi har i vores hørings svar fokuseret på sprog børn, da det er inklusion af disse børn, vi har erfaring med. Men der er utvivlsomt behov for tilbud som Troldehulen til andre typer af ressourcekrævende børn, så som børn med autisme, ADHD mm.

På vegne af forældrebestyrelsen i Børnehuset Troldebo

Lene Tomoda
Formand

Høringssvar fra forældrebestyrelsen i Børnehuset Vandpytten.

Dette er en reaktion fra forældrebestyrelsen i daginstitutionen Vandpytten i forhold til Børne- og Ungeudvalgets forslag om reduktion af ressourcepladserne plus timer til enkeltintegration i de kommunale daginstitutioner, med det formål at særligt udsatte børn skal inkluderes i de generelle tilbud.

I Lyngby-Tårnbæk kommunes Handleplan for Inklusionsområdet lægges der op til at pengene skal følge barnet. Det er en smuk tanke, men næppe hel gennemtænkt, når man tænker på, at børnenes sociale- og familiemæssige indtægtsgrundlag, er forskellige i kommunens områder. **Der er børn i kommunen der vokser op i områder, hvor forældrenes indtægter og ressourcer er begrænsede og det betyder, alt andet lige, at der må være forskel på hvad man tildeler områder med ressource-svage og ressource-stærke familier, f.eks. Lundtofte-kvarteret kontra Furesø-kvarteret.**

Vi kan se, at man i Lundtofte-Brede-Hjortekær netværket, har udlagt et budget på 796.084 kr., hvilket i timeantal til specialpædagoger betyder 61 timer, til fordeling mellem 8 dagtilbud. Vi har undersøgt hvor mange støttepædagogtimer der p.t. findes i netværket og det er 216 timer. Dette betyder fremadrettet, at vi kun vil få 28,2 % i forhold til det som vi d.d. har i netværket.

Vi undrer os samtidig over, at man ikke har lavet centrale fordelingsprincipper i forhold til de 61 timer og vi kan forudse, at det vil blive en svær proces for dagtilbudslederne, idet alle jo ønsker det mest optimale for deres børn med særlige behov.

I Handleplanen er endvidere beskrevet, at ledere og pædagoger må forvente en større arbejdsopgave når inklusionsopgaven skal løftes. Som forældre er vi bekymret over, hvem der skal passe vores børn, når pædagogerne nu skal lave flere skriftlige opgaver i form af handleplaner for det enkelte barn, inklusionsplaner, møder med eksterne fagfolk, afrapporteringsmøder samt møder med de berørte familier. Det er en opgave som specialpædagogerne hidtil har udført.

Politikkerne peger på, at pædagogerne skal efteruddannes til forhold til styrke arbejdet med rummelighed og inklusion. Det betyder igen, at personalet vil være væk fra institutionerne i undervisningsforløb og det har den konsekvens, at der er mindre tid til børnene.

Vi har tidligere skrevet et åbent brev til Borgmesteren og medlemmerne af Børne- og Ungeudvalget, hvor vi har udtrykt vores bekymring over hvilke konsekvenser det vil få for vores børn i ressourcegruppen. Vi vil endnu en gang påpege, at det der er fælles for disse børn er, at de har svært ved at klare hverdagen i en stor børnegruppe. Som det er i dag er de inkluderet i børnegruppen på deres stuer, men tilbringer et antal timer hver dag i en mindre børnegruppe, hvor de modtager den støtte, omsorg og opmærksomhed som de har brug for, i et roligt miljø, i tæt kontakt med pædagoger.

Forældrebestyrelsen i Vandpytten appellerer, på det kraftigste, til politikkerne i Børne- og ungeudvalget om at I vil bevare ressourcepladserne til de socialt udsatte børn i Lyngby-Taarbæk kommune.

Med venlig hilsen og på bestyrelsen vegne

Formand Berit Nemeth

Kgs. Lyngby, den 31. maj 2011

Kære Charlotte og Gilit

Høringsbrev om inklusion på 0-6-årsområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune

Forældrebestyrelsen i Vuggestuen Garantien mener som udgangspunkt, at der ligger et godt stykke arbejde bag handleplanen om inklusion af de 0-6-årige i Lyngby-Taarbæk Kommune. Vi kan lide tanken om at inkludere alle børn (eller i hvert fald så mange som det er muligt) – Vi mener, rummeligheden skal udvides – vi lever i en tid, hvor der har været nok eksklusion, og vi vil gerne være med til at lære vores børn rummelighed og tolerance gennem inklusion af alle slags børn.

Som nævnt oven for er forældrebestyrelsen i Garantien positive over for handleplanen. Inklusionstanken er god, men vi føler, det er svært at gennemskue hele materialet.

Vi ser udfordringer for netværket for, om de har fået de tilstrækkelige rammer? Hvad hvis behovet for inkludering af børn stiger – hvordan handler vi så?

I Garantien netværk er vi trygge ved de eksisterende kompetencer, men har bekymringer for hvordan de startressourcer, vi får tildelt, bliver reguleret hen ad vejen. Den differentierede kompetenceudvikling – hvem betaler den på kort/lang sigt?

Ligeledes ser vi en udfordring hos netværksgruppen i forhold til, hvordan pengene deles. Hvordan skal det forvaltes i netværket, hvem og hvordan sættes rammerne? Netværket skal som én samlet institution finde ud af at fordele og samarbejde – hvem sikrer, at det går, som det skal?

Sluttelig kan vi måske undre os over, at man gennemfører så stor en sag som inklusionsstrategien, før der er taget stilling til, om den fremadrettede institutionsledelse bliver netværks- eller områdeledelse (hvilket som bekendt er berammet til juni 2012).

På vegne af forældrebestyrelse Vuggestuen Garantien

Formand Kirsten Textor-Broch

Høringssvar til Inklusionsstrategien på Børn- og ungeområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Forældrebestyrelsen i Børnehuset Eremitagen er overordnet set enig i strategien omkring inklusion. Vi har dog behov for yderligere afklaring af en række centrale spørgsmål, idet vi ikke ønsker at sænke kvaliteten af tilbuddet hverken til nuværende børn eller til de børn, der måtte komme til med specielle behov:

1. Nærmere beskrivelse af hvilken type diagnoser, der hører under inklusionsstrategien og hvilke, der evt skal henvises til andre tilbud.
2. Hvad er planen for den enkelte institution, der modtager 1-2 børn, men ud fra foreslåede, halverede budget kun får tilført hvad, der svarer til ca. 10 pædagogtimer om ugen. Er børnene stærke nok til at indgå i fællesskabet resten af tiden?
3. Kommer der ekstra, specialuddannet personale eller skal det nuværende personale uddannes yderligere (ud over at kunne trække på det nævnte centrale specialvejleder korps)?
4. Hvor meget og hvordan skal denne specialuddannelse finde sted?

Hvis børnene kræver mere end 10 timers specialpasning om ugen (hvilket vi antager, da de pt. er i en fuldtids pasningsordning) foreslår vi, at børnene kommer med en højere normering (f.x. x3) sådan at de øvrige børn ikke modtager et forringet tilbud.

Mvh. Bestyrelsen i Børnehuset Eremitagen

Lyngby 1. juni 2011

Høringssvar fra Forældrebestyrelsen i Børnehuset Bulderby om den nye sammenhængende Børne- og Ungepolitik, Udkast til inklusionsstrategi for Børne- og ungeområdet samt Forslag til handleplan for inklusion på 0-6-årsområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Forældrebestyrelsen i Børnehuset Bulderby finder visionen i den nye Sammenhængende Børne- og Ungepolitik og tilhørende strategi tiltalende. Men vi er samtidig bekymrede for perspektiverne i handleplanen. Det er uklart for os hvordan dagligdagen vil blive, når politikken skal implementeres i praksis. Vi har at gøre med en spareplan. Spørgsmålet er, om det vil medføre forringelser, og i så fald hvilke forringelser.

Nedenfor vil vi gennemgå de kritikpunkter vi har, samt de elementer vi finder håbefulde og gode.

Økonomi

I og med budgetaftalen for 2011-2014 er området allerede beskåret. Det er et vilkår at pengene skal findes. Derfor må det nødvendigvis være sådan, at der må lægges den bedste strategi og den bedste plan, med de økonomiske midler der er. Det håber vi selvfølgelig at denne plan er.

Vi forstår at vi bliver præsenteret for en ny model for børne- & ungeområdet, som det tænkes er både bedre og billigere. Vi er åbne overfor den mulighed, at et sparekrav kan vise sig at føre noget godt med sig, fordi det kræver at tænke i nye og innovative baner. Vi forstår at der er gået et større analyse arbejde forud for den model vi her præsenteres for.

Vi læser at antallet af børn i dagtilbud, der udskilles til særlig pædagogisk undervisning i dag er 1%; er det mange eller få? Vi må forstå at det i dag er sådan, at de fleste børn med særlige behov, allerede er inkluderet i det almindelige dagtilbud.

Hvad vil det nye niveau for inklusion for 0-6 årige så være, og hvor er det helt konkret man ser forbedringerne og besparelserne for gruppen af 0-6 årige?

Politik og strategi

Præmissen for den nye politik og strategi er at udgifterne til specialområdet vokser. Argumentet er at det både er en uholdbar økonomisk situation, og en usund udvikling. Børn og unge ekskluderes fra fællesskabet, og de vil vokse op og forblive ekskluderede voksne borgere i samfundet. Det system der skulle hjælpe, ender altså med at have menneskelige og samfundsøkonomiske omkostninger.

Det er en såvel faglig som politisk diskussion, vi som forældrebestyrelse ikke kan gå nærmere ind i. Hvis præmissen og argumentet er sandt, kan det ikke gå hurtigt nok med at få implementeret en ny model. Hvis præmissen ikke er sand, vil besparelserne betyde forringelser.

Vi støtter op omkring en pædagogisk tilgang hvor, som der står i udkastet til inklusionsstrategi; "alle børn og unge ses som unikke personer, og sikres ret til faglig, personlig og social udvikling i et ligeværdigt, socialt fællesskab". Vi er fuldstændig enige i at børn ikke skal "reduceres til deres vanskelighed", men at alle børn anerkendes for deres særegenhed og muligheder. Vi ønsker en kultur i det offentlige institutionelle rum, der hylder rummelighed og mangfoldighed, og

skaber rammer for den enkeltes udfoldelse i et fællesskab. I Bulderbys virksomhedsplan er disse forhold allerede beskrevet, og bliver også udmøntet i praksis.

Handleplan

Når det kommer til handleplanen, er vi bekymrede for at vi har med tiltag at gøre, der rent faktisk forringer og ikke forbedrer, dagligdagen i institutionen.

Vi forstår at specialindsatsen flyttes til dagtilbuddene, og at specialpædagogen fremover vil være en slags konsulent og vejleder for personalet. Institutionerne skal anvende en pædagogik som kan imødekomme børn med særlige behov. Det betyder at det pædagogiske arbejde skal tilpasses. Den nye model kræver altså både uddannelse af personalet, i form af kurser og seminarer, samt planlægning af nye handleplaner.

Der rejser sig flere problemstillinger:

- Det er meget korte deadlines der bliver opereret med: For at nå besparelserne i budgettet bliver modellen allerede implementeret fra august 2011. Forældrebestyrelsen er bekymret for om strukturen og personalet kan nå at omstille sig så hurtigt.
- Kvaliteten af specialtilbuddet er afhængig af kompetenceudvikling hos personalet. Samtidig må vi forstå at der er færre ressourcer at kompetenceudvikle for.
- Opgaven med at visitere børnene og planlægge og fordele ressourcerne udlægges til områder og netværk. Dette er en ledelsesstruktur, der endnu ikke er på plads organisatorisk.
- Hvordan, og ud fra hvilke kriterier, skal børn med særlige behov fordeles i de enkelte børnehaver?
- Hvad er niveauet for inklusion? I handleplanen foreslås at inkludere flere børn med ADHD. Hvad vil det fx betyde på en stue med 20 børn, hvor der er allokeret ca. 87 timer om ugen fordelt på pædagoger og medhjælpere?
- Vi er bekymrede for om der er hænder nok, når personale ressourcer allerede er blevet beskåret.
- Vi er bekymrede for hvordan det i praksis bliver muligt at sikre kvaliteten af såvel specialindsats, som det almindelige pædagogiske arbejde.
- Vi er bekymrede for hvordan det i praksis bliver muligt at sikre *ensartethed* i kvaliteten af det pædagogiske arbejde, på tværs af de enkelte børnehaver.

Forældrebestyrelsen i Børnehuset Bulderby støtter visionen i den nye Sammenhængende Børne- og Ungepolitik og tilhørende strategi. Men vi er samtidig bekymrede for om tiltagene i handleplanen alligevel vil betyde forringelser i kvaliteten af såvel specialindsats som det almindelige pædagogiske arbejde. Vi afventer derfor konkretiseringen af den nye plan.

På vegne af Forældrebestyrelsen i Børnehuset Bulderby

Lisa Rasmussen
Næstformand

Brede, den 27. maj 2011.

Vedrørende ressourcebesparelse på sprogområdet.

Det er med stor bekymring, jeg hører, at der er planer om at nedlukke sproggruppetilbuddet i Børnehuset Troldebo.

Min søn Gustav var i perioden fra den 1.10.2006 til den 30.6.2009 tilknyttet sproggruppen, Troldehulen.

Gustav havde i sit første leveår talrige forkølelser og tilfælde af mellemørebetændelse, og havde pga den nedsatte hørelse i sygdomsperioderne ikke udviklet sit sprog alderssvarende. Allerede i dagplejen blev hans vanskeligheder tydelige, og kun Gustavs nærmeste kunne forstå hans sprog. En testning hos talehørelæreren Dorte Schløer viste svære udtalevanskeligheder på en hel del områder. Der var risiko for, at hans sproglige vanskeligheder kunne bevirke en social slagside, fordi han var så svær at forstå.

På denne baggrund blev Gustav fra starten af sin børnehaveperiode tilknyttet Troldehulen. Det var både rørende og fascinerende som mor at opleve, hvordan den daglige sprogræning af Gustav blev varetaget af Troldehulens 2 umanerlige dygtige pædagoger, Christina Hartmann og Jeanette Ries. At fastholde motivation hos så lille og krudtet en dreng som min søn var i 3 års alderen kræver stor pædagogisk faglighed, og det har været skønt at opleve, hvor varieret og fantasifuldt det daglige arbejde er foregået. Det har desuden været tydeligt, at Christina og Jeanette altid har haft en meget professionel viden om, hvor store doser indlæring/ træning Gustav kunne magte for fortsat at orke igen og igen at øve de svære ord. Der har samtidig været rigtig god guidance og støtte til os forældre om, hvordan vi hjemme fulgte op på indsatsen i sproggruppen. Det skal også nævnes, at talehørelæreren Dorte Schløer har fulgt Gustav og har testet ham jævnligt. Dortes støtte har også været en fantastisk god oplevelse, og jeg har følt at Gustav var i de bedste hænder og at han fik den støtte, der skulle til, så han kunne udvikle sig og sprogligt komme på niveau med sine jævnaldrende.

Gustav går i dag i 0. klasse på Kongevejens skole. Han klarer sig godt. For nylig var der et klassearrangement, hvor Gustav helt alene bød velkommen til klassens 24 elever, deres forældre og søskende- rundt regnet 80 personer. "Mine damer og herrer. Nu vil 0. c gerne byde jer velkommen, og nu vil vi opføre Samba-zeze for jer." Som forælder er man naturligvis altid stolt af sit barns bedrift, men det er i vores tilfælde ekstra stort, fordi Gustav uden den rette hjælp kunne have risikeret at have lidt mange nederlag og ikke ville have haft så dejligt meget mod på de udfordringer og berigelser som han møder i skolen i dag.

Som mor er jeg Lyngby-Taarbæk kommune utrolig taknemmelig over den støtte mit barn har fået, og som borger er jeg stolt over den fine pædagogiske støtte, der er mulighed for i vores kommune. I disse inklusionstider risikerer et sprogligt handikap at kunne medføre eksklusion, hvis ikke vanskelighederne afhjælpes i tide. Jeg vil ønske, at i fremover på samme måde vil støtte kommunens børn relevant- jeg tror det både menneskeligt og økonomisk er en rigtig god investering for os alle.

Med venlig hilsen

Hanne Svane-Christensen

Brede 70, 2800 Kgs Lyngby

Til rette vedkommende

Som følge af forslag til "Handleplan for inklusion på 0-6-årigesområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune" har Birte Jensen, leder af institutionen "Børnehuset Troldebo" i Mølleåparken, opfordret mig til, at udtrykke mine erfaringer omkring vores datter, Pernille Thinggaard.

Pernille fik som fireårig diagnosen dyspraksi (medfødt motorisk udviklingsforstyrrelse), som gav hende uovervindelige problemer med taleindlæring og samtidig tærede kraftigt på hendes ressourcer, hvilket gjorde hende træt og labil. Det gav Pernille nogle sociale problemer, da hendes kompetencer ikke modsvarede hendes jævnaldrendes. Efter diagnosen fik vi tilbudt, at Pernille kunne komme i Troldebos *Troldehule* tre dage om ugen. I *Troldehulen* har en pædagog (Jeanette) mulighed for, at arbejde med børn som Pernille, i rolige omgivelser og i små grupper. Pædagogen hjælper også forældrene med forslag til træning af såvel tale som motorik. Allerede efter få måneder oplevede vi en positiv udvikling som lindrede både Pernilles og hendes families frustrationer. Pernille blev gradvist og i små ryk bedre og bedre til at styre sin mundmotorik og gøre sig forståelig. Da skolestarten kom, var det med store overvejelser om vi skulle sende hende i almindelig folkeskole eller tage imod kommunens tilbud om specialklasse på Virum skole. Vi konkluderede, at *Troldehulen* havde klædt Pernille tilstrækkeligt på, til at kunne håndtere den almindelige folkeskole. Pernille går i dag i 1. klasse og er særdeles velfungerende socialt. Hun kommunikerer uden vanskeligheder og læser og regner som de bedste i klassen. Jeg vil tro at man skal vide hun har dyspraksi for at kunne se/høre det.

Denne solstråle historier fortæller, at *Troldehulens* ekspertise og håndtering af Pernilles særlige behov, har formået at give hende selvværd. I stedet for et barn med store sociale og kommunikative problemer i skolealderen, er hun blevet en ressourcestærk person, der magter alle de udfordringer folkeskolen giver. Jeg har de seneste seks år set andre børn komme igennem *Troldehulens* "maskineri" med tilsvarende succes. *Troldehulens* evner til at give børnene værktøj til at komme godt videre, burde tjene som inspiration for andre. Tankegangen om, at "alle børn har særlige behov", som der står i indledningen af forslaget, kan jeg kun bifalde. Jeg er glad for, at Pernilles særlige behov blev tilgodeset. Vi, som forældre - eller personalet i institutionen, for den sags skyld - havde ikke den pædagogiske indsigt til at imødekomme Pernilles særlige behov.

Ved inklusion af Pernille, ville hendes særlige behov ikke kunne blive tilgodeset. Børn med dyspraksi, svag autisme eller noget helt tredje, kan typisk ikke opnå færdigheder i et større forum. De bliver trætte og stressede med måske deraf følgende aggressioner, indesluttethed, utrøstelighed etc. Bliver de ikke klædt ordentlig på i et rolige omgivelser med pædagogisk fokusering på netop deres type "handicap" og barnets forhåndenværende ressourcer, bliver de næppe skoleklar, hverken kommunikativt eller socialt.

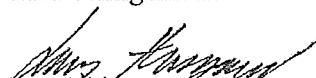
Inklusionen betyder således, at de besparelser, der opnås nu, skal gives ud flere gange om blot tre til fire år til specialundervisning i folkeskolen. Det vil yderligere resultere i ringe selvværd, som måske vil følge dem resten af livet.

Ud fra mine oplevelser med *Troldehulen*, er det økonomisk uklogt at gennemføre inklusionsplanen som den fremgår af forslaget. Hertil kommer de menneskelige konsekvenser, som er sværere at måle nu, men om tre til fire år vil kunne måles økonomisk, på et kraftigt øget behov for specialundervisning.

Mit håb er, at I skåner de udsatte børn med særlige behov og støtter den åbenlyse forbedring *Troldehulen* indsats gør for disse børn.

Tak fordi du læste mit synspunkt.

Med venlig hilsen

Lars Thinggaard

Til hvem det måtte vedkomme

Virum, 10. maj 2011

Vedr.: Oscar Lønvigs ophold i børnehuset Troldebos "Troldehulen".

Vi forstår at der pågår overvejelser om for at reducere mulighederne om fokuseret sprogtræning for de mindste børn i Lyngby-Taarbæk kommune, og at dette kan komme til at betyde nedskæringer for børnehuset Troldebos "Troldehule". Vi skal kraftigt fraråde imod at sådanne overvejelser realiseres.

Vores yngste dreng Oscar startede i børnehave som 1-årig i Virum. Det viste sig relativt kort efter at han havde svært ved at udvikle sit sprog. Som forælder er det naturligvis bekymrende. Vi havde derfor flere møder med den pågældende børnehave, som imidlertid ikke lykkedes med at rykke nævneværdigt ved Oscars sprogfærdigheder, heller ikke selvom Oscar blev tildelt enetimer hos en talepædagog som jævnligt kom på besøg.

På et opfølgingsmøde med den pågældende børnehave og talepædagogen fik vi besked om at vi kunne forvente at Oscar skulle i special klasse (Virum Skole) når han engang skulle starte i skole. Skolestart lå på det tidspunkt mere end 2 år ud i fremtiden, og vi anså det som en falliterklæring bare at 'opgive' vores drengs sprogfærdigheder og lade stå til og vente på at special klassen skulle klare problemerne. Jo længere tid man lader stå problemerne udvikle sig, jo sværere bliver det naturligvis at rette op.

Derfor fik vi kontakt til børnehuset Troldebo som havde et tilbud om fokuseret sprogtræning i 3 x ½ dag om ugen i deres 'Troldehule'. Grundet Oscars sprogproblemer fik han plads i Troldebo og ydermere een af 4 pladser i det fokuserede sprogtræningstilbud 'Troldehulen' fra august 2009.

Oscar skal normalt se tingene ad indend han rigtig falder til, men den tryghed han fandt i Troldebo og specielt i 'Troldehulen' hvor det altid var de samme 2 pædagoger som trænede børnene, gjorde at overgangen gik smertefrit. Ydermere betød børnenes lave alder at der var decideret *prestige* i at komme i 'Troldehulen' og få træning. Vi fik også af sprog-pædagogerne gode råd til hvordan vi selv kunne træne med Oscar, og samlet set betød det at vi for første gang kunne se Oscars sprogudvikling rykke sig mærkbart – og det fortsatte.

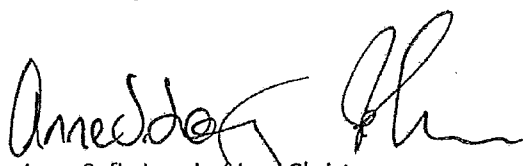
For godt et kvart år siden fik vi så den lykkelige melding at der alligevel næppe var behov for special klasse for Oscar. Oscar er derfor per 2. maj nu startet i SFO (Hummeltofteskolen). Det er 'storebrors' skole og det har hele tiden være Oscars forventning. Vi delte ikke vores viden med Oscar, at han engang stod til at skulle i special klasse i en anden skole. Hvor han for 2 år siden ikke selv var klar over at han havde et problem, så ville han idag *ikke* se nogen form for *prestige* i at skulle i specialklasse i en anden skole. Det havde tværtimod været et nederlag for ham.

Vi giver alene det fokuserede sprogtræningsforløb med de to faste pædagoger æren for at vi i tide fik Oscar på ret (sprog)kurs. At skære i det tilbud væk er slet ikke at spare - tværtimod. Udgifterne per barn bliver selvsagt meget større hvis der først sættes ind med sprog træning når børnene starter i skole og problemet har fået lov at stå på i flere år.

Derfor skal der ikke skæres i Troldebos fokuserede sprogtræningstilbud.

Vi står naturligvis til rådighed for yderligere informationer hvis det ønskes.

Med venlig hilsen

Anne Sofia Lønvig / Jens Christensen

Biskop Monradsvej 14
2830 Virum
Telefon 3920 9995

E-post: uag@ltk.dk

www.ltk.dk

----- Videresendt af Ulla Agerskov/Børne og Fritid/LTK den 24-05-2011 22:14 -----

Fra: "Christina & Jacob Amholt" <kaarupamholt@tdcadsl.dk>
Til: <csl@ltk.dk>, <giwe@ltk.dk>, <lsh@ltk.dk>, <boko@ltk.dk>, <tns@ltk.dk>, <soo@ltk.dk>, <mnjo@ltk.dk>
Cc: <jbbchristensen@hotmail.com>, <s.bartholdy@gmail.com>, <simonbruckner@hotmail.com>, <mnb@axcess.dk>, <v_tonning@hotmail.com>, <lfkortzensvej@gmail.com>, <mitte@vip.cybercity.dk>, <berit1983@hotmail.com>, <jk@developit.dk>, <troldebo@ltk.dk>, <spr@ltk.dk>, <uag@ltk.dk>, <chbi@ltk.dk>, <dsc@ltk.dk>
Dato: 24-05-2011 20:37
Emne: Personligt høringsvar vedr. nedlæggelse af ressourcegruppen i Troldebo

Kære Børne – og Ungdomsudvalg.

Inklusion i stedet for eksklusion – ja tak, god ide.

Nedlæggelse af sproggruppen i Troldebo – nej tak, dårlig ide.

Netop sproggruppen i Troldebo (kaldet Troldehulen) er en inklusion i institutionen, her er barnet en del af gruppen i børnehaven, hvor de har mulighed for at deltage i de samme aktiviteter som alle de andre børn, både vedr. udflugter, fødselsdage, skovuger mv.

Samtidig med at de får deres træningsbehov dækket af en specialpædagog. Sprogtræning kræver træning, træning, træning og gentagelser, gentagelser, gentagelser. Derfor er der behov for de ekstra 15 timer, som tildeles det enkelte barn i sproggruppen.

Der er ikke samme mulighed for at deltage i de fælles aktiviteter, hvis man går i én af grupperne i sproghuset i Virum. Her afleveres man i Sproghuset om morgen og har sin træning og undervisning, sammen med en mindre gruppe af børn fra forskellige institutioner fra hele kommunen. Efter frokost, bliver man kørt tilbage til børnehaven. Så de dage kan man desværre ikke deltage i fødselsdage, udflugter eller andre aktiviteter i børnehaven. Det er vel det, som I betegner som eksklusion og som I gerne vil undgå for meget af.

Vi har været så heldige, at vores tvillingedrenge har været tilknyttet sproggruppen i Troldebo. Kristoffer har været tilknyttet sproggruppen siden start i børnehaven august 2008, som 3½ år, efter en forlænget periode i dagplejen. Kristoffer er fra en meget tidlig alder blevet testet, både af talepædagoger og psykologen tilknyttet kommunen, for at afklare om der var andre problemer end det sprogmæssige. Gang på gang, er det blevet vist, at der er behov for en sproglig træning, primært omkring udtale men at han ellers var en normal udviklet dreng med en fin sprogforståelse og et godt ordforråd. Kristoffer startede med at træne alle lyde, som skal være på plads inden man kan træne ord. Vi var også på et "tegn til tale" kursus, sammen med specialpædagogen for at bruge det, som et virkemiddel for at buste sproget. Derefter har det være muligt at begynde at træne ord og til sidst, det samlet sprog, stadig med stor fokus på træning af udtale. Der har været et tæt samarbejde mellem specialpædagogen, talepædagogen og os forældre, for at arbejde intensivt med udviklingen af sproget, så Kristoffer får mulighed for at følges med alle sine kammerater i en almindelig skole efter sommerferien. De timer, som Kristoffer har fået til træning af sproget mens han er i børnehaven, via sproggruppen, er uvurderlige og gør, at vi er ved at nå en normal udtale som andre også kan forstå.

Det kræver også en stor forældreindsats, at have et sprog barn i træning. Der er lektier med hjem hver dag, i weekender og i ferier, som der skal trænes igen og igen. Det er ikke altid

lige sjovt for et barn som meget heller vil slappe af efter en lang dag i børnehaven. Som forældre er man afhængig af samarbejdet med specielpædagogen, som er uddannet og trænet i, at finde de metoder og virkemidler, der skal til for det enkelte barn, det er ikke den viden man normalt har som forældre og der skal bruges de rigtige metoder og værktøjer for at træne lyd og ord i den rigtige rækkefølge. Kristoffer er også blevet tilknyttet Sproghuset i Virum, hvor han er af sted hver mandag og fredag. Det giver også en rigtig god træning og flere lektier, som også skal trænes hjemme. De dage hvor Kristoffer er i sproghuset, deltager han ikke i fødselsdage eller udflugter, som resten af kammeraterne på hans stue. Han kommer tilbage efter frokost og skal derefter lige finde sin plads i de lege som er i gang. Vi sætter stor pris på den træning de giver i sproghuset men har svært ved at se det som en optimal løsning, hvis et barn skal være tilknyttet sproghuset i de 3 år, som de går i børnehave. Og mange sprog børn har behov for en tidlig og længerevarende indsats, for at de bliver klar til et normalt skoleforløb.

Mikkel har haft et mindre behov, som blev dækket ved ½ år i Troldehulen, deltagelse i "snakkkursus" i Pilen (Grøftekantten), samt løbende opfølgning og træning af Talepædagog Dorte Schløer. Via den ekstra indsats, som Mikkel fik i Troldehulen, fik vi brudt nogle af koderne, som gav sproget det ekstra løft, så vi med forældretræning og træning fra Dorte Schløer, har fået udviklet et sprog, som er klar til den skolegang som starter efter sommerferien. Uden den ekstra træning i Troldehulen, var vejen nok blevet lidt mere bumpet og måske ikke helt klar til at møde den næste udfordring omkring skolegang med læsning og skrivning.

Kristoffer er én af dem, som forlader Troldehulen nu, for at starte sin skolegang på en almindelig skole. Vi var dog aldrig nået hertil, hvis vi ikke have haft træning i Troldehulen de sidste 3 år. Og han ville uden tvivl tilhøre den gruppe, som efter jeres beslutning tilhører eksklusion. Hvilket ikke ville gøre en forskel i forhold til budgettet, men vil have den konsekvens, at der vil komme færre børn igennem de lette støtte miljøer og derved mindske antallet af støttebørn der er klar til at starte i normal O klasse. Og det er vel det vi gerne vil, som kommune og samfund, at vores børn er klar til at starte skolegangen i et normalt forløb. Jeg håber, for andre børn i kommunen, at I vil støtte muligheden for sprogtræning i nærmiljøet og derved bevare sproggruppen i Troldebo. Det kræver en stor og intensiv træning, at arbejde med sproget og jeg har svært ved at se dette behov løst i den almindelige børnehavegruppe, hvor der skal bruges tid på alle børn og hvor der knap er tid til at skære et æble ud. Bemandingen til at varetage individuelle børns behov, er derfor en nødvendighed og jeg kan være bange for at nogle af disse sprog børn bliver tabt og det virker ikke, som den rigtige løsning, heller ikke fra en økonomisk betragtning.

Venlig hilsen

Christina Amholt

Mor til 2 sprog børn

Næstformand i Bestyrelsen i Troldebo.

Medlem i FN og SBR.

Gilit Østtorp
Kantorowitz/Børne og
Fritid/LTK
30-05-2011 12:37

Til Janne Sort/Børne og Fritid/LTK@LTK
cc
bcc
Emne Vs: Høringssvar fra vuggestuen IHM.

Venlig hilsen

Gilit Østtorp Kantorowitz
Udviklingskonsulent

Lyngby-Taarbæk Kommune
Børne- og Fritidsforvaltningen
Toftøbæksvej 12
2800 Kongens Lyngby
Telefon: 45 97 30 00 (Rådhuset)
Telefon: 45 97 30 09 (Direkte)

E-post: gika@ltk.dk

www.ltk.dk

----- Videresendt af Gilit Østtorp Kantorowitz/Børne og Fritid/LTK den 30-05-2011 12:37 -----

Fra: Ida Silke Hviid <ida@familienhviid.dk>
Til: "gika@ltk.dk" <gika@ltk.dk>
Cc: aksel@postkasse.com, josefin.annalykken@gmail.com, vuggestuenihm@ltk.dk
Dato: 30-05-2011 08:45
Emne: Høringssvar fra vuggestuen IHM.

Hørings svar fra bestyrelsen i vuggestuen IH Munthsvej

Efter at have læst LTK's udkast til inklusion i daginstitutionerne, har vi følgende svar/forventninger:

Vi savner en "positiv" liste over de børn/særlige behov som skal inkluderes, da bla. graden af ADHD vil være afgørende for ressourcetræk ved inklusion.

Overordnet set synes vi, at inklusion er et godt udgangspunkt til at hjælpe børnene tilbage til fællesskabet, men vi opfordrer til at der følger daglige ressourcer med disse børn af hensyn til både børnene med særlige behov samt de øvrige børn.

Vi ser ingen grund til at gå imod at åbne vores institutioner for disse børn og være med til at inkludere dem i fællesskabet. Vi er bekymret for at inklusion vil kræve et uforholdsmæssige stort træk på den i forvejen trængte normering blandt personalet - vi ønsker ikke at vores børns trivsel skal tilsidesættes til fordel for børn med særlige behov.

Vi kan konstatere, at handlingsplanen ikke indeholder nogen form for evaluering af den nye ordning. Vi vil, som forældre, kræve at der fremsættes en plan for evaluering og dokumentering af at inklusions strategien giver den forventede gevinst. Vi kan i handlingsplanen læse, at målet er "at flere børn trives bedre", samt det slet skjulte motiv, at spare ca. 1 mill kr årligt på småbørnsområdet. Vi anser det for useriøst hvis evalueringen blot sker ud fra de økonomiske besparelser og ikke på at "flere børn trives bedre".

Vi ser på denne sag med stor alvor og vil følge op på, at inklusion evalueres ud fra børns

trivsel og ikke blot udfra et hasardspil med vores børn som indsats for at spare 1 mill. kr
årligt.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen fra IHM.

Børne- og Fritidsforvaltningen
Administrationsbygningen
Toftebæksvej 12
2800 Kgs. Lyngby

Vedr. inklusionsstrategien for 0-6 årige med særlige behov i Lyngby-Taarbæk Kommune

Forældrebestyrelsen i børnehuset Pilen er glade for at blive hørt i spørgsmålet vedr. større grad af inklusion af de 0-6 årige med særlige behov på daginstitutionsområdet.

Forældrebestyrelsen er samlet set positiv over for tanken om større rummelighed og en højere grad af professionalisering af personalet i daginstitutionerne ift. børn med særlige behov. Forældrebestyrelsen er ligeledes enig i, at det er vigtigt, at samfundet i mindst muligt omfang "udskiller eller ekskluderer" børn med særlige behov fra det "normale" fællesskab i institutionerne. Vi ser, som I, alsidighed i børnegrupperne som en styrke, der kan hjælpe børnene med at blive mere tolerante og nuancerede i deres omgang med andre mennesker. For de ressourcestærke børn kan en større grad af inklusion på længere sigt ende med at have en positiv påvirkning.

Alligevel har vi læst kommunens handlingsplan med en vis bekymring. Dels er det vores opfattelse, at ikke alle børn med særlige behov vil have gavn af at indgå i de generelt store sociale fællesskaber, der eksisterer i daginstitutionerne. En understregning og stadig prioritering fra kommunens side af, at disse børn fortsat kan indgå i forskellige specialtilbud tilpasset deres behov, er et væsentligt parameter for at dette kan lykkes. Nogle børn med særlige behov vil formentlig kunne have stor gavn af at opleve et fællesskab med andre med samme behov og på den måde opdage, at de ikke er de eneste med sådanne vanskeligheder – dvs. finde styrke i at være én blandt ligesindede. En generel forudsætning for at et skifte fra specialtilbud til daginstitution skal lykkes er, at der eksisterer et omfattende netværksarbejde mellem alle relevante professionelle omkring barnet og forældrene. Et forebyggende arbejde, som skal sikre, at alle involverede får en afstemt og realistisk ide om, hvad der fremadrettet skal ske. Dette nødvendige forebyggende arbejde er vanskeligt at få øje på ved en implementering af modellen allerede fra d. 1.8.2011.

Set herfra kan vi risikere, at modellen med den hast ikke bliver tilstrækkeligt gennemtænkt, og at den omfattende og nødvendige efteruddannelse af de pædagoger, ledere mfl., der skal stå for den praktiske udførelse af handleplanen, endnu ikke vil være afsluttet på dette tidspunkt.

Vores opfattelse er, at det er uhyre vigtigt, at alle uddannelsesmæssige forhold er på plads, inden implementeringen af en så omfattende plan finder sted. At handleplanen kommer til at påvirke børn, der i forvejen er sårbare, gør kun, at det er endnu vigtigere med et grundigt forarbejde og en forsvarlig økonomisk ramme og en løbende og professionel opfølgning af processen.

Venlig hilsen

Kira Kofoed
Næstformand for og på vegne af
Forældrebestyrelsen i børnehuset Pilen

Til Børne- og Fritidsforvaltningen i Lyngby-Taarbæk kommune

Høringssvar vedr. inklusionsstrategi for børne- og ungeområdet

I forbindelse med den foreslåede strategi omkring inklusion har bestyrelsen i Humlehuset drøftet forslaget og er generelt positive overfor tankerne og holdningerne omkring inklusion som beskrevet i udkastet til inklusionsstrategi, men har dog kommentarer til selve handlingsplanen.

Handlingsplanen beskriver, at "pengene følger barnet" når det gælder børn med særlige behov, som ønskes inkluderet og at institutionernes budget følgelig vil blive forøget alt efter antallet af "ressourcebørn" i institutionen. Dette er vi helt enige i, **MEN** disse midler **skal** dog kunne benyttes af institutionen til at købe den hjælp, de kompetencer, den uddannelse etc. som institutionen mener, er nødvendig for på bedste vis, at kunne inkludere børnene med særlige behov.

Midlerne bør **ikke**, som beskrevet i handlingsplanen, delvist være låst til lønning af fastansatte specialpædagogiske vejledere, som foreslås tilknyttet områderne og netværkene og hvis indsats styres af områdeledelsen eller i netværkene, som således skal dele disse ressourcer. Institutionene skal have mulighed for at hyre dem, som de mener, kan tilbyde den bedste hjælp på det rette tidspunkt i forhold til de særlige behov som der måtte være. De specialpædagogiske vejledere bør ikke antages, at være den bedste form for hjælp, der er behov for i alle tilfælde. Ydermere er det uhensigtsmæssigt at de enkelte institutionsledere skal sidde i netværkene eller i områderne og kæmpe for at få den ønskede hjælp til den ønskede tid, da det som regel vil være i nogenlunde samme tidsrum, der vil være behov for støtten. Det vil gå ud over børnene i institutioner, hvor der f.eks. sidder ledere med ringe gennemslagskraft. **Det anbefales derfor, at der IKKE tilknyttes specialpædagoger, hverken centralt eller decentralt i netværkene eller i områderne.**

I forhold til børn med særlige behov jf. § 32 anbefales det på det kraftigste, at disse børn stadig får et særligt pasningstilbud i en såkaldt § 32 institution og ikke i det almene dagtilbudsområde. Disse børn vil, som vi ser det, ikke kunne inkluderes i kommunens almene institutioner på fornuftig vis, da institutionerne ikke er gearret til dette, hverken i forhold til det fysiske miljø eller uddannelsesmæssigt. At inkludere disse børn i almene dagtilbud vil ikke være at varetage § 32 børnenes tarv på bedste vis, selvom det muligvis er den billigste på kort sigt.

Konklusion

Vi er positive overfor inklusionstanken og bakker op om strategien, men ønsker at pengene, der følger med "ressourcebørnene" kan benyttes frit af de enkelte institutioner til at købe/ansætte den rette hjælp i forhold til de enkelte børn. Ydermere bør § 32 ikke inkluderes i de almene dagtilbud.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen i Humlehuset

Virum, 30. maj 2011

Til rette vedkommende

I Børneredens forældrebestyrelse har vi læst og drøftet indholdet i det fremsatte udkast til Inklusionsstrategi (herefter benævnt udkastet). I udkastet beskrives, at målet med strategien er at skabe dagtilbud, mv., *der er så inkluderende, at alle børn kan være en del af det almindelige fællesskab...* Overordnet set er forældrebestyrelsen positiv overfor rummeligheden i kommunens dagtilbud, men er samtidigt enige om, at det ikke er alle børn, der vil have gavn af at blive inkluderet i et dagtilbud på almenområdet. Derfor ser vi frem til at kommunalbestyrelsen vil forholde sig til følgende kommentarer inden der udformes en endelig Inklusionsstrategi.

Skalering af diagnoser

Forældrebestyrelsen mener ikke, at man fuldstændigt kan fjerne den automatiske tildeling af specialtilbud. En række diagnoser bør fortsat automatisk udløse specialtilbud, fordi det ikke er gavnligt for alle børn med særlige behov at blive inkluderet i et dagtilbud på almenområdet. Inklusion skal derfor kun ske, når det skaber en positiv effekt for de berørte parter. Der bør ud fra en faglig vurdering tages hensyn til både barnet med særligt behov men også til de børn, der allerede har en hverdag i dagtilbud på almenområdet. Børnene uden særligt behov skal ikke påvirkes negativt i form af dårligere normeringer eller reducerede personaleressourcer som følge af øget inklusion.

Midlerne skal udmøntes direkte til de enkelte dagtilbud

At dagtilbudslederne internt i netværkene skal fordele midlerne fra specialområdet mellem sig, vurderes af forældrebestyrelsen at kunne skabe nogle u hensigtsmæssige incitament lederne imellem. Hvis ressourcerne skal følge det enkelte barn, bør midlerne tilfalde det enkelte dagtilbud, således at der ikke skal bruges tid og kræfter internt i netværksgruppen på at *forhandle* om midlerne.

Vejledning af personalet må ikke reducere personaleressourcer til børn uden særlige behov

Det er fortsat vigtigt, at der tildeles ekstra ressourcer i form af ekstra hænder til dagtilbuddet, som inkluderer et barn med særlige behov. Tidsforbrug til vejledning fra en specialpædagog til personalet i det inkluderende dagtilbud må ikke påvirke dagtilbuddets eksisterende ressourcer. Ligeledes gælder for den kompetenceudvikling, som beskrives at skulle foregå over de kommende to år; den bør rettelægges sådan, at de eksisterende personaleressourcer ikke påvirkes og om muligt bør det enkelte dagtilbud selv planlægge tidspunkt for afholdelse.

Den opnåede besparelse ved inklusion bør tilfalde dagtilbudsområdet

Forældrebestyrelsen mener, at de samlede estimerede gevinster, følgende af inklusionsstrategiens gennemførelse, skal tilfalde dagtilbudsområdet. I modsat fald bliver der tale om en samlet besparelse på dagtilbudsområdet, som forældrebestyrelsen ikke kan tilslutte sig.

Med venlig hilsen

Forældrebestyrelsen i Børnereden, Virum.

Spurvehuset, maj 2011

Høringssvar vedr. inklusionsstrategi for Børne- og Ungdomsområdet og handleplaner for inklusion på 0-6 års området

Bestyrelsen i Børnehuset Spurvehuset har overordnet en forståelse for og er enige i, at der skal arbejdes hen imod inkluderende miljøer. **MEN** vi har dog nogle tiltag, som vi mener, det er nødvendigt at tage med, inden strategien og handleplanerne endeligt besluttet:

Inklusionsstrategien:

Under definition og mål mener vi, der mangler en formulering lig denne her:

"Det overordnede mål med inklusionsindsatsen er, at alle børn og unge oplever, at de trives og udvikles i de fællesskaber, de er en del af. På den måde skabes der muligheder for, at alle børn og unge får udnyttet og udviklet deres viden, kompetencer og ressourcer og dermed oplever, at deres aktuelle og fremtidige handle- og valgmuligheder udvides. Det betyder, at det ikke er alle børn, der skal indgå i almenmiljøerne på almindelig vis. Der skal stadigvæk være særligt tilrettelagte tilbud til de børn og unge, der profiterer bedst af det!"

I Børnehuset Spurvehuset har vi mange års erfaring med at inkludere børn med vidtgående handicaps qua vores specialgruppe. Gruppen er blevet oprettet i 1993 netop ud fra tankegangen om at inkludere det specielle i det almene. Derfor er det os uforståeligt, at gruppeordninger i strategiens oplæg nu opfattes som ekskluderende.

Handleplanerne:

Med hensyn til handleplanerne for 0-6 års området ser vi stor fornuft i at trække ressourcerne til at understøtte børn med særlige behovs trivsel og udvikling ind i det almene tilbud. Når der bliver bevilget støttepædagogtimer i dag til et barn, så er støttepædagogen som oftest altid delt på minimum 2 sager. Det vil sige, at støttepædagogen skal yde en indsats i 2 dagtilbud og som oftest er der brug for støttepædagogen i det samme tidsrum i begge dagtilbud, og det er jo ikke til at løse. Derfor bliver timerne i dag slet ikke brugt effektivt og konstruktivt nok i forhold til at understøtte barnets trivsel og udvikling i det miljø, det er den del af. Ergo er det ikke barnets behov for støtte, der bestemmer hvornår og hvordan indsatsen udføres.

For at kunne arbejde inkluderende mener vi, det er nødvendigt, at den pædagog der skal være ansvarlig for opgaven med at understøtte et barns trivsel og udvikling er en integreret del af det enkelte dagtilbud. Det har stor betydning for den inkluderende pædagogik, at man kender børnegruppens relationer og sammensætning.

Derfor mener vi, at ressourcerne (økonomien) skal ligge i det enkelte dagtilbud efter en børnetalsfordeling. De enkelte dagtilbud har i forvejen lønsumsstyring og vil på den måde selv kunne fordele ressourcerne, når der er brug for det. Lederen af det enkelte dagtilbud vil få en central og øget rolle/arbejdsopgave i indsatsen, og derfor er de økonomiske ressourcer også et nødvendigt ledelsesværktøj. At tildele et område/netværk et antal støttepædagoger samt

visiteringsansvaret er blot at lægge et ekstra ledelseslag ind og **ikke** en ændring af, hvordan det enkelte dagtilbud kan fordele ressourcerne bedst muligt til gavn for barnets trivsel og udvikling.

For at sikre helheden i indsatsen for kommunens samlede inklusionspraksis er det nødvendigt, at der er nogle centralt formulerede mål for, hvordan der arbejdes med inklusionen i de enkelte dagtilbud.

For at den inkluderende praksis kan udvikle sig bør der efteruddannes pædagoger (diplommodul i inklusion, specialpædagogiske metoder, SAL og BUT), der kan blive tovholdere for udvikling af den inkluderende praksis i de enkelte dagtilbud (i stil med sprogtovholdere og sundhedsambassadører). Det kunne være ønskeligt, at dette blev igangsat inden omlægningen.

Når der arbejdes med børn med særligt behov og den inkluderende praksis, så er det vigtigt at alle dagtilbud løbende kan få vejledning i, hvordan man løser opgaven. Derfor ser vi det som positivt, at der i handleplanen lægges op til at bibeholde et centralt pædagogisk vejlederkorps, der hurtigt kan rykke ud, understøtte og rådgive det enkelte dagtilbud.

Derudover vil vi gøre opmærksom på, hvor vigtigt det er at fastholde pædagogernes og forældrenes mulighed for at modtage bistand fra talepædagog, motorikhuset (fysioterapeut og ergoterapeut) samt småbørnspsykologerne, som både indgår i samarbejdet med forældre og ikke mindst ift. supervision af pædagogerne.

At budgettet for §32 indsatsen lægges ind under dagtilbudsområdet gør, at der skal tænkes langt mere **visionært** end den tidligere besluttede budgetbesparelse ift. nedlæggelse af ressourcegruppepladser og den dermed fremlagte handleplan. Hvis vi i fremtiden skal inkludere flere af de børn, der frem til nu er blevet visiteret videre til § 32 institutioner i andre kommuner, er det nødvendigt, at der allerede **NU** tænkes i, at det ville være langt mere økonomisk og fagligt kvalitativt, at der i hvert område/netværk var et dagtilbud, der har en gruppeordning el. særlige pladser i en mindre børnegruppe og så er det herfra den specialpædagogiske viden kan blive viderebragt til resten af dagtilbudsområdet og til de børn med særligt behov, der profiterer bedst af at være inkluderet fuldt ud i de almindelige børnegrupper.

På vegne af Spurvehuset bestyrelse

Formand, Henriette Faber Nørgaard

Virum den 27. maj 2011

Børnehuset Mælkevejens MED-udvalgs hørings svar ang. Inklusionsstrategi for børne- og ungeområdet.

Som udgangspunkt kan vi kun tilslutte os de smukke værdier som ligger til grund for inklusion, beskrevet i jeres høringsoplæg.

Vores arbejdsplads, (beskrevet i vores virksomhedsplan) arbejder *allerede* med anerkendelse som pædagogik og grundholdning i vores daglige arbejde. Vi arbejder altså allerede på nuværende tidspunkt med børn som har ”krøller” på halen, uden at vi mener det er nødvendigt at ”sende dem videre i systemet”. Så arbejdet med inklusion, er for os at se, ikke en nyhed, men allerede en arbejdsform som er integreret i vores daglige arbejde.

Vi kan være i tvivl om jeres oplæg til inklusion, harmonere med inklusionstanken.

Eks. bl.a. beskrives i resume fra børn og fritidsforvaltningen at, ”*målet med den nye definition er et ønske om at:*

- *At flere børn oplever sig som en del af fællesskabet*
- *At flere børn trives bedre*

Hvad er trivsel? Og hvad med de børn som ikke oplever sig som en del af fællesskabet?

I høringsoplægget savner vi i den grad, flere eksempler på inklusionsforskning, end eksemplet fra Finland. Der er masser af forskning, som påviser, at grundtanken med inklusion kolliderer med manglende resurser. Så vi oplever oplægget som meget ensidigt, og vil gerne vedlægge bilag til forskningsresultater, som påviser, at det kræver mange resurser, viden, langsigtet arbejde og oprigtig politisk vilje, for at gøre til en succes. Vi savner en langsigtet vision og handlingsplan, som tydeligt viser hvad Lyngby-Taarbæk Kommune, sigter hen imod. Således at værdierne kan gennemtænkes og fungere i praksis, således at de beskrevne værdier ikke kun bliver skueværdier, og kun tænkt som besparelsesmulighed.

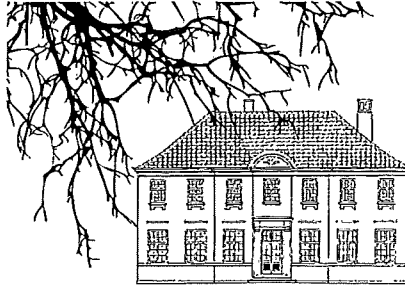
Inklusionen kan meget komme på ”afveje” hvis resurserne bliver utilstrækkelige.

Vi mærker allerede på nuværende tidspunkt, manglede hænder – bare til dagen af vejen, og kan kun formode et endnu et større pres og stress niveau for både børn og personale.

Med venlig hilsen

MED-udvalget

Børnehuset Mælkevejen
Byagervej 6
1830 Virum

Brede 27. maj 2011

Hørings svar - til fælles inklusionsstrategi for børne- og ungeområdet

- Generelt anerkender vi, at der har været en markant bevægelse imod at flere og flere børn kommer fra normalområdet til specialområdet, og at en fortsættelse af denne udvikling er problematisk i forhold til visse af børnenes udvikling og for samfundet generelt. Vi mener dog at en så kraftig omfordeling fra specialområdet til normalområdet, som foreslås, er både urealistisk og uforsvarligt for alle involverede. Eksempelvis:
  - Decentraliseringen af visitationen er uhensigtsmæssig, fordi vi vurderer, at det nuværende system besidder stor specialviden og kompetence, som vil blive udvandet i en decentral model.
  - Brugen af specialpædagoger alene som vejledere er uhensigtsmæssig, fordi der går ressourcer tabt i institutionerne til arbejdet med det enkelte barn, hvor specialpædagogerne i dag er med til at inkludere det enkelte barn med særlige behov. Samtidig skabes der endnu et lag af administration i en tid, hvor der er øget behov for ”varme hænder” og der samtidig skæres i institutionernes normeringer.
  - Specialpædagogkorpset er en velfungerende enhed, der besidder en specialviden, som vil gå tabt ved omlægningen.
  - En ny arbejdsopgave for ledere og pædagoger i forbindelse med den konkrete specialindsats, hvor der skal udarbejdes handleplaner for det enkelte barn med særlige behov medfører desværre, at der fjernes timer fra kerneydelsen.
  - Kravet om øget dokumentation er endnu en uhensigtsmæssig administrativ byrde, der fjerner fokus fra kerneydelsen.
- Skal strategien om fælles inklusion lykkes i praksis, kræver det efter vores opfattelse flere økonomiske ressourcer og ikke besparelser. Der må derfor som minimum skulle overføres de samme økonomiske ressourcer til normalområdet, som hidtil har været anvendt på specialområdet. Hertil skal tillægges tilstrækkelige ressourcer til uddannelse, mv.
- Grundlæggende tror vi ikke, at den økonomiske plan bag forslaget er bæredygtig.
- Afsluttende skal det endnu en gang bemærkes, at vi anser det for fuldstændig uacceptabelt, at høringsfristen er så kort i betragtning af vigtigheden og omfanget af det emne høringen vedrører.

Bestyrelsen for Brede Børnehaven

Brede Børnehaven, Brede 81, 2800 Lyngby. Tlf. 45 85 78 62

Vuggestuen CHR. X.
Christian X's Allé 172
2800 Kgs Lyngby.

30. maj 2011.

Til
BØRNE- OG FRITIDSFORVALTNINGEN og
BØRNE- OG UNGDOMSUDVALGET.

Høringssvar vedr. inklusionsstrategi og handleplan for inklusion på 0-6-årsområdet LTK.

Bestyrelsen i Vuggestuen Chr. X. kan tilslutte sig det menneskesyn, som inklusionsstrategien er baseret på; at se det hele barn, og at institutionerne skal arbejde på at skabe en ramme, der kan rumme en mangfoldighed af børn og tilgodesee hver deres individuelle behov.

Foreningen KFBU, der driver vuggestuen, bygger på et kristent menneskesyn. Det definerer foreningen bl.a. således:

- Vi har en personlig forpligtelse over for vores medmenneske uanset dets baggrund og livssituation.
- Vi har et ansvar for at understøtte det enkelte menneskes muligheder.

Inklusion kræver imidlertid de fornødne ressourcer, og med de fortsatte stramninger på daginstitutionsområdet kan man befrygte, at børn med store individuelle behov ikke vil kunne inkluderes, men vil blive ladt i stikken i normalsystemet med fare for, at blive ekskluderet. Og det vil kunne få konsekvenser for de børn, der ellers havde en mulighed for at blive inkluderet. Det er vigtigt, at det er det enkelte barns behov, der er den afgørende faktor for hvilket tilbud, der gives. Der er børn, hvis behov ikke vil kunne tilgodeses i et almindeligt dagtilbud. Stilles de fornødne midler ikke til rådighed i forbindelse med inklusion vil alle tabe i sidste ende, både specialbørnene, de øvrige børn, forældrene og personalet.

Vi finder, at ressourcerne i forbindelse med inklusion af børn med særlige behov bør ligge ude i det enkelte dagtilbud. Erfaringsvis får barnet langt mere ud af, at det er de faste voksne, der er sammen med barnet hele dagen, der bliver klædt på til opgaven, og at det enkelte dagtilbud selv tildeler ekstra ressourcer til gruppen på de tidspunkter barnet især har behov for støtte. Det betyder et øget fokus i forhold til barnet hele dagen, at det er de faste voksne, der er "eksperter" på barnets behov, og det giver en langt mere fleksibel løsning af opgaven.

Vi kan ikke umiddelbart se, om der i strategi og handleplan er tænkt på, at der i det enkelte dagtilbud kan være behov for særlige hjælpemidler eller fysiske ændringer for at kunne rumme de børn, vi nu skal inkludere. I givet fald; hvorledes finansieres dette?

Dagtilbudslederne får i forbindelse med inklusion et øget ansvar for indsatsen i forhold til børn med særlige behov, og derfor bør tildelingen af ressourcer ligge her. En tildeling af ressourcerne til netværk vil blot medføre en tungere arbejdsgang, der i sidste ende ikke kommer børnene til

gode. Dagtilbuddene har i dag en lang række tovholdere, og vi anbefaler, at man på samme vis, uddanner tovholdere for inklusion i det enkelte dagtilbud.

Den specialviden, der i dag findes i specialpædagogkorpset, ser vi bedst bevaret i ressourcegrupperne og hos vejledningspædagogerne. Vi har i dag stor glæde af den ekspertise vi kan hente hos f.eks. talepædagog, fysioterapeut og vejledningspædagoger. Timetallet til disse eksperter må meget gerne øges, så det enkelte dagtilbud hurtigt kan hente den ønskede støtte og vejledning hos relevante og specialiserede mennesker.

På bestyrelsens vegne

Børne- og Ungdomsudvalget
Lyngby-Taarbæk Kommune
c.c. Charlotte Bidsted

Virum den 27. maj 2011

Høringssvar til ”Strategi for inklusion på 0-6 årsområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune”

Forældrebestyrelsen i Børnehaven Prinsessehøj har modtaget Børne- og Ungdomsudvalgets forslag til en strategi for inklusion på området for de 0 – 6 årige. Prinsessehøj har i mange år arbejdet med inklusion i den daglige pædagogiske praksis og har mange gode erfaringer hermed. I forslaget genkender vi mange af de intentioner, der også lægger bag arbejdet med inklusion i Prinsessehøj.

Umiddelbart har Forældrebestyrelsen i Prinsessehøj følgende, som vi gerne vil fremhæve i forhold til den foreslåede strategi:

- I strategien tages bl.a. udgangspunkt i børn, der har fået stillet en diagnose. Det er vigtigt, at strategien helt tydeligt også rummer de børn, som ikke umiddelbart har en diagnose, men som f.eks. har vanskeligheder med den sociale kontakt som følge af for tidlig fødsel.
- Det er vigtigt, at der skabes de nødvendige rammer for netværkene, så de er fleksible og hurtigt kan sætte ind overfor børn med særlige behov.
- I strategien er det ikke synligt, at der er en opmærksomhed på overgange i børns liv og at der allerede i dagtilbuddet skabes bro til skolelivet.
- Vi noterer os, at der loves yderligere ressourcer til at varetage opgaven med at inkludere børnene i dagtilbuddene.

Hvis politikerne ønsker at se et godt eksempel på arbejdet med inklusion i praksis er I meget velkomne i Prinsessehøj!

Med venlig hilsen

Forældrebestyrelsen i Prinsessehøj
Inger Sandgrav (ingerkjaer@hotmail.com)

Høringssvar vedrørende inklusionsstrategi på specialområdet

Bestyrelsen for Lyngby Menighedsbørnehave har stor ros til kommunens nye inklusionsstrategi. Mange af tankerne bag svarer nøje til, hvad vi mener Lyngby Menighedsbørnehave har gjort i årevis. Det kan derfor undre os, at Lyngby-Taarbæk kommune lægger op til en markant ændring af organisering af specialområdet, når den eksisterende model fungerer rigtig godt. Støttekorpsset, ressourcegrupperne og den specialpædagogiske indsats har de sidste mange år arbejdet målrettet med inklusion af børn med særlige behov.

Den nye organisering af Specialområdet lægger derimod op til en nedgradering af den faglige kompetence ved visitationen.

- Modellen lægger op til, at pengene nu følger det enkelte barn, og derfor kommer ressourcer ud til de respektive netværk. Herved er det i vores tilfælde det selvejende netværk, der skal blive enige om at fordele ressourcerne. Det kan være konfliktfyldt og tage u hensigtsmæssigt meget tid at fordele ressourcerne mellem institutionerne i netværket og nå til enighed om, hvilke børn der har størst behov for ekstra ressourcer.
- Hvis netværket ikke kan blive enige og ressourcerne kommer til at følge børnetallet, vil de mindre institutioner modtage færre ressourcer end større institutioner, og børnehaver vil modtage færre ressourcer end vuggestuer, givet at vuggestuebørn tæller dobbelt. Dette stemmer ikke overens med at de mindre institutioner allerede oplever større søgning, og således allerede modtager et relativt større antal af børn med særlige behov, fordi de mindre institutioner danner gode rammer for børn med særlige behov. Samtidig er det oftest i børnehavegrupperne og ikke i vuggestuegrupperne at børn har behov for særlig støtte.
- Som det er i dag, er det visitationsudvalget, der vurderer hvilke børn, der skal modtage særlige tilbud og hvilke børn der har brug for ekstra støtte. Visitationsudvalget er en faglig enhed, der består af forskellige faggrupper. Når visitationsudvalget bliver nedlagt og kompetencen bliver overdraget til de respektive netværk, vil en del af den faglige kompetence gå tabt, da de respektive netværk ikke besidder de samme faglige kompetencer som visitationsudvalget.
- I dag følger specialpædagogerne det barn, som har særlige behov. De er sammen med barnet i en del af barnets normale ugentlige tid i institutionen og kan i denne tid på baggrund af deres faglige kompetence give barnet de bedst mulige redskaber til hverdagen. Det er vigtigt, at specialpædagogerne fortsat er der hvor barnet er.

Ressourcegrupperne:

Det er i det hele taget uheldigt, at kommunen har besluttet at nedlægge nogle af ressourcepladserne, idet disse børn så skal integreres i almindelige institutioner, der endnu ikke er klædt på til at inkludere børn med særlige behov. Og desto flere børn med særlige behov der er i den enkelte institution, desto flere pædagogiske kræfter skal personalet bruge på denne gruppe af børn, og det vil naturligt have konsekvenser for den øvrige børnegruppe. Hvis den procentmæssige andel af børn der har brug for ekstra støtte bliver for stor i forhold til den samlede børnegruppe i den enkelte institution, vil det have konsekvenser for den store gruppe af børn uden særlige behov.

Helt generelt er det rigtig uheldigt, at kommunen lægger op til at implementere en helt ny organisering af specialområdet, på et tidspunkt, hvor både netværksledelse og områdeledelse stadig er inde i en uafklaret afprøvningsfase. Derved pålægges institutionerne at løfte endnu en ny opgave uden at kende den fremtidige ledelsesstruktur.

På vegne af bestyrelsen i Lyngby Menighedsbørnehave

Formand Sarah Tornøe

Brede den 30. maj 2011

Til Børne- og Ungdomsudvalget

Forældrebestyrelsen i Børnehuset Åkanden har valgt at udarbejde et samlet høringsvar for Inklusionsstrategi for Børne- og ungeområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune og Handleplan for inklusion på 0-6 årsområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune.

Indledningsvis skal det bemærkes, at vi finder, at der er tale om en urimelig kort høringsfrist på et område der har så væsentlig betydning særligt for de direkte berørte børn, men tillige for børnene inden for normalområdet.

Vi bemærker endvidere det uhensigtsmæssige i, at ændringerne på specialområdet udspringer af et ønske om besparelser, og ikke som et led i at varetage denne gruppe børns særlige behov.

Vi er i forældrebestyrelsen helt enige i, at det set ud fra et pædagogisk synspunkt er meget meningsfuldt at arbejde med øget inklusion i daginstitutionerne. Det ligger i fin tråd med den anerkendende tilgang, der arbejdes ud fra i Børnehuset Åkanden.

Anerkendelse defineres i Åkanden som: "Anerkendelse er en ligeværdig relation mellem mennesker. En relation der gør, at man bliver set, hørt og forstået, som den man er. Anerkendelse er ikke en måde at kommunikere på, men en måde at være til stede på i relationen. Når barnet mødes anerkendende støttes udviklingen af en sund selvfølelse. Med en sund selvfølelse bliver barnet klogere på sig selv og sin omverden. Det støtter barnet til at turde skabe sig selv og sin omverden i relation til andre".

Det er derfor svært at være uenig i, at: "alle børn og unge skal ses og værdsættes som unikke personer og sikres ret til faglig, personlig og social udvikling i et ligeværdigt, socialt fællesskab".

Vi synes imidlertid, at der er et paradoks i, at der i alt materialet tales om, at *alle* børn skal inkluderes. Ved at indtage dette perspektiv er der allerede på forhånd børn, der er blevet ekskluderet. I sin iver for at inkludere, kan man ekskludere. Hvis ikke man anerkender, at ikke alle børn kan inkluderes i almenmiljøet, så svigter man nogle børn. Uanset hvor inkluderende der arbejdes, så er der børn, der grundet deres vanskeligheder, vil få det meget svært i det almene miljø

I børnehuset Åkanden har vi alene i 2011 grundet de forskellige besparelser mistet ca. 50 timer om ugen. Vi ønsker ikke at stemme i en "klagesang", men vi kommer ikke udenom, at det bestemt kan mærkes i hverdagen. Vi ser derfor et kæmpe dilemma i, at der fremover skal rummes langt flere børn med særlige behov i det almene miljø, uden at der følger ekstra ressourcer med. Uanset hvor meget man arbejder på at skabe inkluderende miljøer i daginstitutionerne, så er TID og TILSTEDEVÆRELSE også et faktum, når man taler kvalitet i det pædagogiske arbejde.

I Handleplan for inklusion på 0-6 årsområdet i Lyngby-Taarbæk Kommune er der til det selvejende netværk udlagt 86,7 timer om ugen. Netværket består af 11 institutioner, og derudover er der 2 private

institutioner. Det betyder de 86,7 timer skal deles blandt 13 institutioner, hvilket svarer til 6,6 timer ekstra om ugen til hver institution.

Pt. har Åkanden, der er et stort børnehus med 86 børn, 2 børn der får tildelt enkeltintegreret støtte. Det ene barn får 11 timer og det andet barn får 16,5 time, det er derfor svært at se forslaget som andet end yderligere en forringelse for børn og ansatte.

Alle kan have brug for vejledning, og at få set sin praksis efter i sømmende er altid sundt. Det er i midlertidigt ikke vores vurdering, at Åkandens primære behov er specialpædagogernes konsulentbistand. Der er i langt højere grad brug for de "ekstra hænder" i hverdagen til at støtte barnet ind i det inkluderende miljø.

Der er i høringsmaterialet gjort klart, at børn med diagnosen ADHD fremover skal inkluderes. Ifølge oplysninger fra foreningen ADHD kommer ADHD hos børn til udtryk gennem problemer med opmærksomheden og en hyperaktiv/impulsiv opførsel.

Oftest har børn med ADHD svært ved at:

- fastholde opmærksomheden ved opgaver eller leg,
- høre efter og følge instruktioner ved direkte henvendt tale,
- organisere og færdiggøre opgaver og aktiviteter,
- holde styr på ting og huske aftaler,
- holde kroppen i ro - de er hele tiden "i gang",
- lege og deltage i fritidsaktiviteter på en stille og rolig måde og
- respektere andres grænser og aflæse situationer.

Vi har meget svært ved, at se hvordan Åkanden med 3 voksne til (principielt) 47 børnehavebørn i tidsrummet kl. 15 – 17, skal kunne tilgodese både disse børns særlige behov, og samtidig også de øvrige børns behov.

I høringsmaterialet lægges der op til, at netværkene i fremtiden skal varetage visitationen og dermed de timer der er udlagt. Efter vores opfattelse er netværkene slet ikke er på nuværende tidspunkt gearet til at løse den opgave. I dag består visitationsudvalget af et panel af "ekspert" viden i form af psykologer, fysioterapeuter mm. som gør, at udvalget får kvalificeret deres grundlag for at foretage en visitation.

Hvordan vil man sikre, at lederne også bliver fagligt klædt på til, at foretage en kvalificeret visitation?

Vi frygter, at det meget nemt kan blive en "kamp" institutionslederne i mellem, i forhold til at skulle vurdere hvilke børn der har mest brug for hjælp, det er simpelthen ikke rimelige arbejdsvilkår.

Vi kan godt se et økonomisk argument i, at "hjemtage" de børn, som pt. har ophold i en § 32 institution uden for kommunen, men det giver ingen mening holdt op imod, at der samtidig nedlægges hvad der svarer til 4 ressourcepladser. Vi håber ikke, det betyder, at de børn der pt. er visiteret til en ressourceplads fremover skal inkluderes i almenmiljøet for at give plads til de børn der har brug for en § 32 plads.

Vi ser det som et kæmpe privilegium for alle børn og voksne at have en ressourcegruppe i Åkanden, og henstiller på det kraftigste til at, at forvaltningens indstilling følges således, at ressourcegruppen her i Åkanden bevares.

Ressourcegruppen yder et meget pædagogisk kvalificeret stykke arbejde og en helt nødvendig støtte til de børn, som ikke kan inkluderes fuldt ud i det almene miljø. Når børnene ikke kan inkluderes i det almene

miljø, er det ikke fordi der ikke arbejdes inkluderende, men fordi disse børn har så store vanskeligheder, at det ville være omsorgssvigt at placere dem i almenmiljøet.

Med en ressourcegruppe i huset åbner det op for, at arbejde inkluderende på flere planer. Nogle af børnene på Løvestuen kan ikke magte at være i almenmiljøet, men kan godt magte og have udbytte af, at "almenmiljøet kommer til dem". Derfor er der ofte børn fra vores "almindelige børnehave" nede på Løvestuen, hvilket både nogle af "Løvebørnene", og de øvrige børn har stor glæde af..

Børnene der går på "Løvestuen" ligger ofte indenfor det autistiske spektrum, og derfor er de meget sårbare over for forandringer i deres hverdag. Derfor er det heller ikke børn, der bare lige kan rykkes til en anden institution, som det står foreslået i høringsmaterialet, det er børn af kød og blod, og endda meget sårbare børn.

Hvis ressourcegruppen i Åkanden lukkes vil ressourcegrupperne geografisk fremover kun være beliggende i Lyngby midtby (Bondebyen) og Sorgenfri (Spurvehuset). Det synes ikke rimeligt for de forældre i vores område, hvis børn har brug for en plads i en ressourcegruppe.

Vores høringssvar er vedlagt 2 beretninger fra forældre til børn i vores ressourcegruppe. Vi opfordrer udvalget til at reflektere over disse beretninger, og til at tage imod tilbuddet om at følge hverdagen for et barn med særlige behov.

Vi kan ikke være bekendt at tabe de børn på gulvet, der har brug for ekstra støtte og hjælp til at komme bedst muligt på vej i livet. På den lange bane må det være bedst at prioritere et godt fundament for børnenes personlige udvikling og på den måde at investere i så gode samfundsborgere som muligt.

Med venlig hilsen

Forældrebestyrelsen i Børnehuset Åkanden.

Lyngby, Maj 2011

Til Medlemmerne i Børne- og Ungdomsudvalget:

Trine Nebel Schou (formand)

Christina Stenberg Lillie (næstformand)

Gitte Kjær-Westermann

Sofia Osmani

Lone Schou-Hansen

Bodil Kornbek

Morten Normann Jørgensen

Ressourcegruppen Løverne i Børnehuset Åkanden

Vi er forældre til 5-årige Mikkel, som i foråret 2011 blev diagnosticeret Infantil Autist, et handicap han skal leve med resten af sit liv.

Mikkel modtager i dag et pædagogisk tilbud, som på mange måder er perfekt for ham, idet det indeholder den specialpædagogiske støtte, han har brug for.

Mikkel behøver kontinuerlig, struktureret og forudsigelig støtte for at kunne overskue sin dag. Hans velbefindende er afhængig af, at han er i et lille og velkendt miljø. Vi oplever en stærk reaktion ved større forandringer og i store selskaber - også selv om det er mennesker, han kender. Dertil kommer fysioterapeutisk støtte, talepædagogisk støtte samt specialpsykologisk støtte. Disse er alle specialer, som findes indenfor de eksisterende rammer af ressourcegrupperne, og som Mikkel ikke kan undvære. Det er samtidig tilbud, som svært lader sig rumme indenfor alternative behandlingstilbud.

Den støtte Mikkel modtager i dag, giver et håb om, at han i fremtiden vil kunne få et mere normalt indhold i livet og i hverdagen få mindre behov for støtte. Han vil måske endda kunne klare sig selv. Dette vil være tæt på umuligt at forestille sig, hvis man ikke understøtter massivt allerede nu.

Vi vil gerne give udvalgets medlemmer mulighed for at følge en dag i Mikkels liv for dermed at give jer et indblik i, hvilke børn vi taler om, og de massive behov de har fra det øjeblik de vågner, til de skal sove igen om aftenen. Vi står til rådighed, når det passer ind i jeres kalender.

Med venlig hilsen

Ian og Jeanette Christensen

Tjørnebakken 19

2800 Lyngby

Kære Lyngby-Taarbæk Kommune

Emne

Støtterklæring til bevarelse af Løvegruppen, Åkanden, som en nødvendig ressource for børn med særlige behov.

Vores søn Ludvig Solvang Erichsen har gået i Løvegruppen fra august 2010 og begynder på Sorgenfri Skolen august 2011.

Formål

Formålet med denne korte beskrivelse af Ludvigs udvikling det seneste år er:

- At tilvejebringe konkrete eksempler på, hvordan Ludvig har profiteret positivt ved at gå i Løvegruppen
- At tilvejebringe eksempler på, hvor professionelt vi er blevet mødt
- At ytre taknemmelighed over, at vores søn fik mulighed for at få styrket sin udvikling inden skolestart
- At børn med særlige behov har brug for dette tilbud, som en forudsætning (måske) senere at kunne klare sig blandt "almindelige" børn

Resume

Ludvig havde svært ved at honorere alderssvarede sociale krav, da han begyndte i Prinsessehøj sommeren 2009. Dette i kombination med forpint hørelse og taktilskyhed medførte en høj stresstærskel samt eksplosive udbrud hos den stakkels dreng. Pædagogerne i Prinsessehøj udviste stor omsorg for Ludvig, men med 25 børn på stuen var der ikke ressourcer til altid at møde Ludvig som han kræver det. Der er udarbejdet to psykologiske udredninger af PPR i kommunen. Den første konkluderede behovet for en ressourceplads, den anden ligger til grund for skoleindplacering på Sorgenfriskolen. I april 2010 kom der tilsagn om at Ludvig havde fået plads i Løvegruppen. Der blev ikke tildelt støtte i den mellemliggende periode fra november 2009 til august 2010. Vores frygt for at flytte Ludvig til en tredje børnehave er blevet gjort til skamme efter mødet med Løvegruppen: dette gælder både den inkluderende ånd i hele Åkanden, Løvegruppens overskuelige struktur og ikke mindst pædagogernes professionelle, empatiske og kompetente måde at arbejde med Ludvig i det daglige.

Beskrivelse af Ludvigs udvikling

I april 2008 begynder Ludvig i Børnehaven Lindehuset, Frederiksberg. Det krævede ekstra af Ludvig at vænne sig til nye rutiner og til kravet om større selvhjulpenhed. Vi kunne hurtigt observere at Ludvig stortrivedes i ugerne, hvor børnehaven var i skoven. Vi kan se i dag, at der jo var en årsag til dette!

Institutionsskiftet til Prinsessehøj kommer fordi vi købte hus i Virum og flytter ind den 1. april 2009. Vi husker tydeligt skrig og skrål fra indkøringsperioden i Prinsessehøj. Det var en lang indkøring og Ludvig var ikke så selvhjulpen som sine jævnaldrende, så mange ting oplevedes rigtig svært. Han gik meget for sig selv, men tog positivt imod Prinsessehøjs sammensætning af nærværsgupper med klar struktur og overskuelighed.

Grundet eksplosiv adfærd og konflikter herhjemme kontaktede vi på eget initiativ familierapeut Else Buhl, Afspændingspædagogerne, Østerbro. Her hører vi ordet sanseintegration for første gang. Ludvig er udfordret på alle sine primære sanser og har en udpræget taktilskyhed. Ludvig har ligeledes været til motorisk screening i Motorikhuset i Virum. Ludvig er ikke motorisk alderssvarende og vi tager imod en opfølgende test hos Therese Walz, Motorikhuset. Ludvig får tilbudt et 8-ugers individuelt forløb hos Fysioterapeut Therese Walz i Motorikhuset.

Løvegruppen

I Løvegruppen mødes Ludvig dér hvor hans behov er. Løvegruppen tilbyder en overskuelig, tryk og klar struktureret hverdag med de pædagogiske ressourcer, der er nødvendige for at arbejde med Ludvig. For eksempel støtter Løvegruppen Ludvigs motoriske udvikling og har gjort Ludvig skoleklar på rekordtid. Skoleklar til et specialtilbud jo vel, men en udvikling som vi overhovedet ikke spåede realistisk for et år siden. Ludvigs tid i Løvegruppen har accelereret en positiv udvikling for hans rummelighed, nysgerrighed på socialt samspil, læringsparathed og sprog. Desuden har det lille miljø reduceret hans stressniveau – en forudsætning for den positive udvikling.

Vi har fra første besøg i Løvegruppen haft et meget positivt indtryk af en god børnehave, der praktiserer inklusion per excellence. At have en ressourcegruppe liggende midt i en børnehave med "almindelige" børn er så fint. Efter et par måneder havde Ludvig overskud til at gå på opdagelse og øve sig i dét, der er hans største udfordringer, socialt samspil og selvmotivation. Og så at have kærlige voksne omkring sig, der kan hjælpe sprogligt og med konflikthåndtering undervejs. Vi er meget meget taknemmelige og ønsker at å mange flere børn må blomstre at dette fantastiske tilbud.

Ludvig er udredt hos Psykiatrisk Børneambulatorium, Glostrup, og modtog i marts 2011 diagnosen infantil autisme. Dette er både et chok, men også en afklaring. Pædagogerne i Løvegruppen har langsomt og indfølelse skubbet til en voksende og svær erkendelse hos os forældre, og er særdeles behjælpelige med fornyet pædagogisk forståelse af vores eget barn. Tak.

Denne positive udviklingshistorie om et barn i stress og konflikt, der - da han blev mødt af et lille og struktureret miljø - blomstrede op og blev nysgerrig, mere selvhjulpen og læringsparat på rekordtid. Denne historie vil forhåbentlig bane vejen for Løvegruppens overlevelse og mange flere børns mulighed for at blive mødt, der hvor de er.

Med venlig hilsen

Michael og Karin Solvang Erichsen

Rudolf Steiner Børnehaven Enhjørningen
Gadevangen 18 A
2800 Kgs. Lyngby
Tlf.: 45 88 19 09

E-mail: enhjorningen@ltk.dk
www.enhjorningen.ltk.dk

30. maj 2011

Høringsvar vedr. Inklusionsstrategi for Børne- og Ungeområdet og handleplaner for inklusion på 0 - 6 års området

Gennemlæsningen af LTK visioner om inklusion af børn med særlige behov giver, umiddelbart et positivt billede af strategien. Vi kan kun tilslutte os ideerne om inklusion i høringsoplægget. Det er en god ide at have børn med særlige behov i almene dagtilbud, både for barnet og de andre. Dette forudsætter dog i meget høj grad, at barnet kan have gavn af det.

Der ud over mener vi at hvis inklusionen skal lykkes, skal der tilføjes ressourcer til daginstitutionen, både via uddannelse af personalet og som timer. Historisk har det aldrig været sådan, at der blev bevilliget timer til hele den tid barnet er i børnehaven. Efter specialpædagogen var gået hjem skulle det øvrige personale overtage barnet med særlige behov. Såfremt LTK fastholder dette bør hele personalegruppen været klædt på til at tage sig af barnet.

Vi kan se, at det samlede beløb til støttetimer i vores netværk for Selvejende - og Puljeinstitutioner er på 1. 131. 483 kr., svarende til 86, 7 timer om ugen. Dette bliver til 7,8 timer pr. institution. Hvor meget bliver der til en mindre institution, hvis timerne bliver fordelt?

For at kunne gøre en indsats, der gør en forskel for barnet og ikke går ud over den øvrige børnegruppe, skal der personalemæssige ressourcer til. Uddannelse er også vigtigt, men først og fremmest er det den person der kan gå fra med barnet, der kan gøre en forskel. Ellers er det en strategi, der ikke er til gavn for nogle parter.

Lige nu har Lyngby Taarbæk kommune en fantastisk stab af højtuddannede specialpædagoger. Hvordan kan vi sikre, at deres viden ikke går tabt?

Vi fra Rudolf Steiner Børnehaven Enhjørningen er bekymret for, at den trivsel der er så vigtigt for børnene, både dem som ikke har brug for ekstra ressourcer og dem med særlige behov, er i fare.

Alle som har prøvet at have børn med særlige behov i børnegruppen ved, at det tager hårdt på personalet, hvis der mangler hænder. Viden kan ikke altid afbøde for det.

Vi ønsker fortsat at kunne skabe læringsmiljøer i vores institutioner og derfor skal der ikke tages ressourcer fra os men de skal tilføjes.

Med venlig hilsen på vegne af bestyrelsen af Rudolf Steiner Børnehaven Enhjørningen

Lise Munch-Andersen

Lyngby den 26. maj 2011

Høringssvar vedr. "Inklusionsstrategi for Børne- og ungeområdet i LTK" samt "Handleplan for inklusion på 0-6-årsområdet i LTK" Som bestyrelse i Svanen har vi gennemlæst og diskuteret inklusionsstrategien og handleplanen for 0-6-årsområdet. Vi ser det meget positivt, at man ønsker at trække ressourcer, som børn med særlige behov har brug for, ind i det almene dagtilbud - FOR DE BØRN SOM KAN PROFITTE AF DETTE. At §32 børn fremover skal være en del af resourcegrupperne i kommunen hænger ikke sammen med, at man samtidigt nedlægger 1-2 af de nuværende resourcegrupper. Her må vi påpege, at når man sætter børn, der trives bedst i en lille gruppe, sammen i en stor gruppe, risikerer man, at disse børn bliver **EKSkluderet** og ikke **INKluderet**. I dag foregår der et langvarigt (1-3 år) og grundigt samarbejde mellem forældre, pædagoger og eksperter i forhold til børn, som har det svært. For at få ressourcer til dette arbejde har fokus været på at skabe en ændring eller udvikling hos barnet, så barnet kunne indgå i fællesskaberne i dagtilbuddet. I de tilfælde, hvor det er lykkedes at få tildelt specialstøttepædagogtimer til dette arbejde - ofte er dette først sket i de sidste år i dagtilbuddet - er der ofte ikke fulgt en specialpædagog med. Hvis der endelig har fulgt en specialpædagog med, er denne i reglen også specialpædagog for et andet barn i et andet dagtilbud. Dette har resulteret i, at det ikke er barnets behov, der har bestemt placeringen af støttetimerne. Samtidigt har specialpædagogen (eller den udefrakommende ansatte pædagog) ofte et snævert fokus på arbejdet med det enkelte barn og ikke på at understøtte dagtilbuddets arbejde med inklusion; som udefrakommende kan det være svært at tage medejerskab på dagtilbuddet, relationerne til de andre børn og personalet. Vi mener, at de økonomiske ressourcer til specialstøttepædagogtimer efter en børnetalsfordeling ligger bedst i det enkelte dagtilbud. Da dagtilbuddene i forvejen har lønsumsstyring, må det være det enkelte dagtilbud, som bedst kan fordele ressourcerne, når der er behov for det. At lægge visiteringen ud i netværk eller områder vil være at skabe et ekstra ledelseslag. Lederen af det enkelte dagtilbud vil få en central og øget rolle/arbejdsopgave i forhold til indsatsen, hvorfor ledelsesressourcerne bør følge denne decentralisering. Vi forestiller os, at man opkvalificerer/uddanner tovholdere for inklusion i de enkelte dagtilbud (ligesom sprogtovholdere og sundhedsambassadører); SAL, Børn på tværs og en generel kompetenceudvikling vil støtte op om dette. Det vil selvfølgelig være hensigtsmæssigt at dette foregår inden omlægningen. I denne organisering ville det at bibeholde et centralt pædagogisk vejleder-/specialistkorps, der hurtigt kan rykke ud og understøtte og rådgive det enkelte dagtilbud være endnu mere nødvendigt end i det oprindelige forslag.

De eksperter, der i dag kommer i Svanen, har en uvurderlig funktion; talepædagogen som kommer ugentligt, fysioterapeuten som via Motorikhuset er blevet meget synlig, og psykologen som både indgår i samarbejdet med forældre men ikke mindst i forhold til supervision af pædagogerne. Vi vil gerne fremhæve følgende i inklusionsstrategien:

- Alle er forskellige på forskellige måder
- En anerkendende tilgang medvirker til en mere hensigtsmæssig og positiv udvikling

Begge udsagn kan kun bifaldes, hvilket også tydeligt fremgår af Svanens pædagogiske målsætninger, som kan læses på Svanens hjemmeside: www.svanen.ltk.dk i Svanens velkomstfolder.

- Det pædagogiske udviklingsforløb skal være en løbende proces, hvor mål og midler til stadighed kan tilpasses den aktuelle børne-, forældre- og personalegruppe.
- Børnenes daginstitutionsforløb skal ske i et tæt samarbejde med forældrene, hvor daginstitutionslivet og børnenes samvær med forældrene skal være et supplement til hinanden og bidrage til helhed i barnets liv.

- Børnene skal have styrket og udviklet deres selvværd og selvtillid, som en af de vigtigste forudsætninger for at tilegne sig forskellige kompetencer.
- Personalet skal være nærværende, omsorgsfuld og respektere det enkelte barns behov, så børnene får en tryk og tillidsfuld barndom.
- Det er personalets opgave at sikre en hverdag, hvor der både lægges vægt på planlagte aktiviteter og gives plads til børnenes selvstændige leg og spontanitet.
- Hverdagen skal foregå i en rar og hyggelig atmosfære, hvor omgangsformen og omgangstonen afspejler respekt for hinanden. Børnene skal kunne mærke, at de voksne kan lide at være sammen med dem, og at de hver især er nogle unikke personligheder.
- Børnene skal i et lærende miljø udvikle deres sociale kompetencer og opnå konkrete færdigheder, der gør dem parate til og giver dem lyst til at tage nye udfordringer op, bl.a. i forbindelse med skolestart. Svanen har et formaliseret samarbejde med Engelsborgskolen.

Howard Gardners teori om de mange intelligenser/kompetencer ligger til grund for helhedsforståelsen af barnet og er med til at danne grundlaget for pædagogikken i Svanen; de mange intelligenser er *den følelsesmæssige, sociale, sproglige, rumlige, matematisk/logiske, musiske, kropslige og naturalistiske intelligens*. I pjecen "Lærerige historier - om omsorg og anerkendelse" dokumenteres det, hvordan personalet i Børnehuset Svanen bestræber sig på at give børnene omsorg og anerkendelse således, at de føler sig værdsat, set og støttet; det er processer, som er vigtige at være opmærksom på, når man vil støtte børns selvudvikling. Via oplæg, artikler og nedskrivelse af oplevede historier fra dagligdagen og gennem diskussion og dialog i personalegruppen sikres implementeringen af værdierne i den daglige pædagogiske praksis. Pjecen er et udvalg af historier og udsagn og er i dag et vigtigt fundament i den daglige pædagogik.

På vegne af forældrebestyrelsen i Børnehuset Svanen Formand, Lotte Andersen

Svar på kommunens UDKAST TIL Inklusionstrategi

Vi, forældrebestyrelsen i Lærkereden, har læst kommunens UDKAST TIL Inklusionsstrategi, og vi vil gerne påpege de uheldige konsekvenser af udkastet.

Som udgangspunkt er vi enige i kommunens definition af inklusion. Og vi ser frem til at samfundet kan rumme stærke og svage børn under samme tag, således at de svage børn bliver normaliseret og de stærke børn oplever forskelligheder og bliver mere rummelige.

Vi er dog særdeles bekymrede for følgende forhold, der vil få alvorlige konsekvenser for alle børn og personale:

Ressourcerne følger børnene:

- Med besparelserne for 2011 og 12 er Lærkereden gået fra 16 personaler til 14, og det betyder, at der ikke i dag eksisterer ressourcer til børn med særlige behov uanset hvor meget uddannelse kommunen tilføjer. I dag har vi børn med for eksempel sensitiv adfærd, der akkurat lige får den fornødne pasning. Forældrene i Lærkereden giver generelt udtryk for, at pasningen er gået fra aktiv pædagogik til "opbevaring". Det er derfor en nødvendighed, at et barn med særlige behov får tildelt en fuldtids specialpædagog, så man både har fokus på barn og miljø og ikke går fra fokus på barnet til fokus på miljøet, som strategien beskriver.

Økonomi:

- På grund af den minimale bemanning beskrevet ovenfor, må den enkelte institution få tildelt budget til at sætte vikarer ind, når personale og ledelse skal uddannes, når de skal udarbejde planer og mål for indsatsområdet, planer for det enkelte barn samt sparringsmøder på tværs af institutioner.
- Da økonomien ikke er beskrevet tilstrækkeligt, kan vi ikke kommentere på det. Vi kunne ønske os at se en økonomisk udrådelse af, hvor mange pædagogressourcer, der tildeles det enkelte barn og på hvor mange børn kommunen påtænker at inkludere i årene 2011 - 14.

Kompetenceudvikling:

- Der må foreligge en omfattende uddannelse af lederne, idet de skal have ansvaret for indsatsen.

Plan:

- Det er urealistisk at placere børn med særlige behov i institutioner allerede i august 2011. For at skabe succes på dette område er det vigtigt, at personalet er uddannet inden de modtager børnene, samt at der er lavet en samarbejdsform og plan med specialpædagogerne og den enkelte institution.
- Vi er særdeles bekymrede for at §32 børn er en del af inklusionsplanen.

Med den strategi der er udarbejdet, ser vi desværre nogle skræk scenarier, hvor børn med hjerneskader, børn med ADHD og børn med svære kontaktvanskeligheder inden for autismspektret bliver overladt til sig selv med 22 aktive, støjende og legende børn med én pædagog og måske en ung vikar, dette fører meget hurtigt til frustrerede personaler og omsorgssvigtede børn.

Med venlig hilsen
Forældrebestyrelsen i Lærkereden

Lyngby Taarbæk Kommune
Børne- og Ungdomsudvalget
Att.: Charlotte Bidsted
Rådhuset
2800 Kgs. Lyngby

Kgs. Lyngby d. 3. juni 2011

Høringssvar vedr. inklusion på 0-6 årigsområdet

Med henvisning til den udsendte handleplan og på baggrund af en drøftelse på et områdebestyrelsesmøde, skal vi hermed give høringssvar for Område Ulrikkenborg.

Der arbejdes dagligt med elementer af inklusion og rummelighed i vores institutioner og der er også principiel imødekommenhed overfor de overordnede intentioner om at øge inklusionen til gavn for såvel børn med særlige behov og børn uden særlige behov. Herunder også at dette foretages af kvalitative hensyn og ikke med henblik på besparelser. I forhold til den fremlagte plan, så er der dog en række forhold som giver anledning til spørgsmål, kommentarer og bekymringer i forhold til den praktiske håndtering og prioritering.

- Der mangler en mere klar definition af hvornår ”børn med særlige behov” h.h.v. forventes inkluderet – helt eller delvist – og hvornår disse indgår i ressource- eller specialgrupper. Vi stiller os i denne forbindelse noget undrende overfor det i afsnit 1 og 2 (på side 8 af 12) anførte forhold vedr. 6-7 børn, som der ikke bliver plads til i ressourcegrupper – da en inklusion af disse forekommer meget ressourcekrævende.
- Den kompetencemæssige understøttelse – både fagligt og ressourcemæssigt - af den fremlagte handlingsplan fremstår meget uklar. Der er behov for en meget bredere kompetenceopbygning, behovsforståelse og ressourceindsats i de enkelte institutioner for at kunne varetage dette forsvarligt. Det vil være utilstrækkeligt og måske ligefrem dårlig prioritering at fordele de eksisterende specialressourcer ud på de enkelte institutioner.
  - Hvordan sikres der at de nødvendige kompetencer og ressourcer er tilstede og hvorledes sikres det at implementeringen af den anførte handleplan foretages i et tempo som hænger sammen med opbygningen af disse. I uddannelsesperioden vil der forventeligt også være et større behov for vikarer i institutionerne – således at dette også økonomisk skal sikres gennemførbart.
- Der nævnes, at der vil være et økonomisk incitament for institutionerne ved i højere grad at foretage inklusion. Dette vurderes at være problematisk, da der ikke bør være nogen som helst økonomisk forskel på at foretage inklusion eller overføre til specialtilbud – dette bør alene være en faglig vurdering af hvad der tjener børnene bedst.
- Hvis ovenstående forhold ikke håndteres og prioriteres meget målrettet og synligt – så risikerer dette initiativ at skade situationen - for både medarbejdere, børn med og uden særlige behov og deres forældre – mere end det gavner nogen parter.

På forhånd tak for jeres forståelse for og håndtering af ovenstående spørgsmål, kommentarer og bekymringer – således at en evt. gennemførelse kan foretages så succesfuldt som muligt for alle parter – herunder ikke mindst børnene og medarbejderne.

Med venlig hilsen

Bestyrelsen for Område Ulrikkenborg

Lyngby-Taarbæk Kommune
Børne- og Ungdomsudvalget
Att.: Charlotte Bidsted

29. maj 2011

Områdebestyrelsen Virum Nords hørings svar – Inklusionsstrategi på dagtilbudsområdet

Områdebestyrelsen Virum Nord har modtaget - og på et ekstraordinært bestyrelsesmøde drøftet - kommunens forslag til inklusionsstrategi.

Vi er som udgangspunkt positivt indstillet, for så vidt angår kommunens intention om at arbejde målrettet for inklusion på et generelt plan.

Dog har vi flere bekymringer i relation til den konkrete udmøntning af inklusionsstrategien på dagtilbudsområdet (altså vedrørende børn i alderen 0-6 år), og vi savner flere specifikke oplysninger i denne henseende.

Særligt vil vi fremhæve følgende:

- I kommunens materiale er angivet et mål for et fald i antallet af ekskluderede børn i skolerne. Dette mål er angivet i procent (4,6 % til 3 %). Vi ønsker et tilsvarende mål oplyst for børn i dagtilbud.
- Vi savner en mere specifik definition af børn med "særlige behov for inklusion". I kommunens materiale nævnes som eksempel børn med diagnoser, men i hvilket omfang medtages børn uden diagnoser? Altså hvor går grænsen – både den øvre og den nedre?

Vi forestiller os, at kommunen må have defineret gruppen på skoleområdet, når et mål i procent kan defineres her. Vi forventer derfor, at en definition af, hvilke børnegrupper der omfattes, kan meddeles på både skole- og dagtilbudsområdet.

- Vi har noteret os, at strategien ikke bruges som redskab til at gennemføre yderligere besparelser på børneområdet.

Vi forventer derfor ikke, at der med implementeringen tages midler ud af børneområdet. Vi erkender dog behovet for en omfordeling af midler.

- Vi opfordrer til, at de afsatte midler følger de børn, der er vurderet / bliver vurderet som omfattet af gruppen af børn med "særlige behov for inklusion", f.eks. børn som pt. er i ressourcegrupper. Beløbet bør altså følge barnet, hvis barnet skifter institution inden for kommunen.

- Vi forventer, at der afsættes tilstrækkelige midler til, at personalet kan få tilstrækkelig uddannelse til, at succesfuld implementering kan ske.
- Vi opfordrer til, at processen sker trinvis med henblik på at opnå en succesfuld implementering, særligt hvad angår eventuel nedlæggelse af ressourcegrupper og inklusion af børn, som allerede er defineret som havende "særlige behov for inklusion".

Disse børn bør i vores optik inkluderes i et tempo, som tilgodeser deres og deres forældres behov, og inklusionen bør naturligvis først ske efter, at uddannelse af personale har fundet sted.

Vi står naturligvis til rådighed, hvis kommunen har behov for en uddybning af vores synspunkter.

Med venlig hilsen

Områdebestyrelsen Virum Nord

Formand: Simon Brückner, Børnehuset Blå

Medlem: Sidsel Pernille Haggren, Børnehuset Askevænget

Medlem: Dan Lund, Skovbakkens Børnehave

Medlem: Mark Fauery Hviid, Langs Banen

Medlem: Nette Kaas Vestergaard, Villa Furesø

Virum, den 30. maj 2011

Vedrørende: Hørings svar angående Inklusionsstrategi for børne- og ungeområdet.

På MED-udvalgets vegne har vi følgende kommentarer til Børne- og Unge Udvalgets nyformulerede inklusionsstrategi. Vi er overordnet enige i, at der skal arbejdes imod et mere inkluderende børnemiljø i dagtilbuddene, MEN vi har nogle overvejelser, som vi mener, der bør tages højde for.

- Der er et overordnet mål for mindskning af antallet af ekskluderede elever i skolen. Der er ingen mål for, hvor meget dagtilbudsområdet skal reducere eksklusion af børn. Det vil være rart at vide, hvor meget, der skal stiles imod.
- Der er flere børn, som har profiteret af at være i specialgruppe og blive inkluderet i de øvrige grupper, når deres præmisser var til det og kunne trække sig tilbage i ressourcegruppen, når de ikke kunne rumme mere. Dette kunne gå tabt, hvis der nedlægges 3 ressourcegrupper. Det er ikke et spørgsmål om omgivelserne ikke ønsker inklusion, men at barnet har svært ved at rumme den store gruppe.
Andre børns læring kan være truet, da de inkluderede børn stiller store krav til personalets opmærksomhed, kreativitet og energi.
- Uden at vide hvor vidtgående § 32 børnenes handicap er, mener vi, at det ikke vil være gavnligt for en del af denne gruppe at være i et almindeligt dagtilbud – Vi mener ikke, de kan profitere af at være i store grupper.
- Specialpædagogerne bør ikke kun være vejledere for de øvrige pædagoger, men samtidig indgå i arbejde med børnene i den eller de grupper/huse, der måtte have behov for en særlig indsats i forhold til et barn.
- Vi er enige i, at pædagogerne skal flytte fokus til barnets miljø og ikke have fokus på individet. MEN det kræver uddannelse af pædagogerne og, at de øver sig meget. Denne proces kan ikke indeholdes i vores oprindelige budget, men der må tilføres midler til uddannelse af **alle** pædagoger, da en pædagog ikke kan videregive sin viden til en hel personalegruppe. Samtidig bør der være en pædagog fra hvert hus, som er tovholder på arbejdet sammen med lederen i procesforløbet.
- Meget specialviden, som er opnået gennem årene i de enkelte huse, frygter vi går tabt, da vi nu skal rumme børn med mange forskellige behov.
- Vi ønsker selv at være med til at bestemme hvilken specialpædagog, vi skal have tilknyttet vores område.
- Slutteligt, som I selv skriver, kræver det en ekstra indsats fra lederne. Derfor mener vi de skal have et løntillæg til denne store opgave. Ifølge lokallønsaftalen tildes pædagoger i ressourcegruppe et løntillæg. Det mener vi nu skal følge de børn, som tidligere var i ressourcegrupperne og fremover vil blive inkluderet i husene.

Ovenstående skal ses i lyset af, at vi i området arbejder med inklusion og har opnået en viden og erfaring, som vi kan stille til rådighed.

Med venlig hilsen på vegne af MED-udvalget i Virum Nord

Mette Nielsen
Næstformand

Eva Lefholm
Formand

Høringssvar

Vedr. Udkast til inklusions strategi samt handleplan for Inklusion på 0-6 års området.

Tværgående MED-udvalg for dagtilbudsområdet har drøftet sagsfremstillingen og har følgende at bemærke til sagen.

Overordnede betragtninger.

For både inklusions strategi og handleplanen for 0-6 års området gælder, at efter-videre uddannelse skal ses som nøglen til at møde opgaven fremover. Her er det udvalgets opfattelse, at de indtænkte værktøjer til arbejdet, SAL og BUT netop er pædagogiske værktøjer, som i sig selv ikke udgør løsninger. Desuden er der et udtalt behov for at anskue processen som længerevarig, især da erfaringen med implementering af SAL og BUT har vist sig at tage tid, på de områder hvor den er igangsat.

Handleplanen for 0-6- års området.

Kompetencerne.

Udvalget ser en udfordring i at vedligeholde og fastholde de særlige kompetencer, som p.t. er indeholdt i det pædagogiske specialkorps.

Handleplanen mangler en strategi til at bevare og løbende opkvalificere disse fagpersoner, således at den omfattende viden bibeholdes indenfor området.

Tidsfaktoren.

Udvalget henviser til det af støttekorpsset beskrevne forhold vedr. vilkårsændringer og opsigelses varsler, og gør opmærksom på at det tages med i betragtningerne, at implementeringen ikke kan nås indenfor den forslåede tidsramme.

I øvrigt henviser udvalget til de beskrevne forhold i det vedlagte notat fra støttekorpsset.

Lyngby d. 24.05.2011

Børne- og Ungdomsudvalget skal tage stilling til den fremtidige organisering af specialområdet på dagtilbud og en strategi for inklusion på 0-6 års området i LTK

Følgende høringssvar er blevet til på baggrund af et personalemøde d. 24.5.2011 med MED – status for støttepædagogerne.

I det følgende søges svar på de af sagsfremstillende udtaget udsagn.

”Lyngby-Taarbæk Kommune ønsker, at alle dagtilbud skal arbejde målrettet med inklusion af børn med særlige behov.”

Dette har støttekorpset, sammenkædet med udviklingen af ressourcegrupperne og den øvrige specialpædagogiske indsats på området, arbejdet frem mod gennem de sidste mange år – og dette arbejde kunne være fortsat, ved at kæde de nuværende tilbud sammen med forslagene til en udvikling/uddannelse af de enkelte dagtilbud i forhold til inklusion.

At kommunen vælger at ændre på denne udvikling vil set med vores specialpædagogiske erfaring og uddannelsesmæssige baggrund, få konsekvenser, som ikke er blevet beskrevet.

Kommunen vælger at nedlægge korpset af specialpædagoger, der arbejder med enkeltintegration af børn, for i stedet:

”At specialopgaven udlægges til områder og netværk, som i forlængelse heraf selv organiserer opgaven med at understøtte børn med særlige behov og oparbejde inkluderende miljøer.”

Det kan undre os, at der er så stort behov for at ændre en struktur, der hele tiden har været i bevægelse mod en større grad af inklusion. Både netværksledelse og områdeledelse er inde i en uafklaret afprøvningsfase, og nu pålægges alle at løfte endnu en ny opgave. Uden at kende den fremtidige ledelsesstruktur, vil man samtidig ændre på ansættelsesforholdene for støttepædagoger. Da de fleste enkeltintegrerede støttepædagoger har et ½ års opsigelse, vil vilkårsændringerne ikke kunne ske pr 1.8.2011.

”Det forudsætter, at institutionerne anvender en pædagogik, som også kan imødekomme børn med særlige behov. Derfor er en tilpasning af det pædagogiske arbejde i form af et større fokus på børns relationer og intentioner, en nødvendig forudsætning for omlægning af indsatsen.”

Selv om der sættes kurser og nye tanker i gang om inklusion, så ændres pædagogik i et dagtilbud sig ikke over en vinter. Det tager flere år at ændre en pædagogisk tilgang og tankegang og ny organisering i de enkelte institutioner.

Det kræver simpelthen en specialpædagogisk viden og tilgang til det enkelte barns specifikke vanskeligheder, som ikke er indeholdt i almenpædagogisk praksis. Det er muligt, at de første tiltag er foretaget med SAL og BUT – men det kan ikke gøre det!

I andre Kommuner bl.a. Gentofte og Egedal, viser erfaringerne, at det tager flere år og mange kurser for alle medarbejdere at udvikle og indarbejde inklusionsmodellen.

Kommunen vælger også at foreslå enten at:

”Nedlægge ressourcepladserne i Børnehusene Vandpytten og Troldebo pr. 1. august 2011”
eller

”Nedlæggelse af ressourcegruppen i Børnehuset Åkanden pr. 1. august 2011”

I forhold til budgetaftalen, er det allerede besluttet at der nedlægges en ressourcegruppe!

Uanset hvilke pladser, man ønsker at nedlægge, vil det få konsekvenser for børnene, idet disse børn fremover skal inkluderes i institutioner, der ikke – endnu – er klædt på til at inkludere børn med særlige behov.

Selv om pengene følger barnet, er det ikke nødvendigvis ensbetydende med at kvaliteten følger barnet eller sikrer inklusion. Denne inkluderende praksis kræver ressourcer ud over den almenpædagogiske organisering. Det kræver desuden faglig supervision både i forhold til processen og i forhold til at inkludere det enkelte barn. Det ved de institutioner, der har arbejdet med ressourcegrupper og dermed også arbejdet med at inkludere børn med særlige vanskeligheder over tid.

”Handleplanen lægger også op til en mere kontinuerlig visitation, der samler ansvaret for visitation og budgetansvar”

Når visitationen sker decentralt og uden fagkonsulenter vil det ændre vilkårene for de børn, der skal inkluderes, hvilket kan give store forskelle i tilbuddene. De vil her være afhængige af den tilstedeværende faglighed. Så hvordan skal fagligheden sikres?

Samtidigt vil en inkludering af fagkonsulenter ved visitation i både områdeledelse og netværksledelse skabe en langt højere grad af timeforbrug samt dokumentation for de enkelte fagkonsulenters tilstedeværelse, end i den nuværende model. Så hvor skal ressourcerne bruges?

”Samtidig lægges der op til at området i fremtiden går væk fra de specifikke timetildeling i forbindelse med specialindsatsen og i stedet lægges der op til en model med en højere grad af generel ressourcetildeling med udgangspunkt i børnetallet – dermed tildeles ressourcer på samme måde som det øvrige dagtilbudsområde, hvor pengene følger barnet”.

Når der ikke tages hensyn til belastningsgraden i institutionerne betyder det, at børn med særlige behov kan modtage forskellige tilbud. Tilbud der er afhængig af den enkelte områdeleder/specialansvarlige leder i netværket, hvor i kommunen den enkelte familie er bosat samt hvor mange børn med særlige behov der tilfældigvis er i den enkelte institution/pågældende område.

”Handleplanen lægger op til en mere målrettet kvalitetssikring og kompetenceudvikling af dagtilbuddenes specialindsats via en klarere ansvarsfordeling af det inkluderende arbejde, krav om større dokumentation og en mere målrettet kompetenceudvikling.”

De støttepædagoger, der skal medvirke til at løfte opgaven med inklusion af børn med særlige behov, mister fremover deres specialpædagogiske platform, som korpsets nuværende struktur har skabt. Den både uddannelsesmæssige og faglige sparring som korpsets fælles møder og kurser giver mulighed for bortfalder. Samtidig vokser den fremtidige opgave, idet støttepædagogerne skal medvirke til at indfri kravet om kvalitetssikring og større dokumentation i de enkelte institutioner. Hvorfor smide en kompetenceudviklende model som støttekorpset ud med badevandet efter 20 års udvikling?

Den specialpædagogiske faglighed kommer ikke ud af den blå luft. Kommunens mål med inklusion for at sikre, at (stort set) alle børn oplever sig som en del af det almindelige fællesskab, mener vi ikke er sikret i de opstillede forslag.

På vegne af Lyngby-Taarbæk Kommunes Specialpædagogkorps
Venlig hilsen Maiken Andersen TR